Programmabegroting 2023-2026

Gemeente Nieuwkoop
10 november 2022

Inhoudsopgave

Programmabegroting 2023-2026 1
Inhoudsopgave 3
1 Algemeen 4
1.1 Inleiding 4
1.2 Leeswijzer 8
1.3 Financiële ontwikkelingen 10
2 Programma's 12
2.1 Ruimtelijke ontwikkeling 122
2.2 Ruimtelijk beheer 333
2.3 Sociaal domein 422
2.4 Bestuur en dienstverlening 588
2.5 Bedrijfsvoering 655
2.6 Algemene dekkingsmiddelen 700
3 Paragrafen 733
3.1 Paragraaf Lokale heffingen 733
3.2 Paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing 822
3.3 Paragraaf Onderhoud kapitaalgoederen 87
3.4 Paragraaf Financiering 1066
3.5 Paragraaf Bedrijfsvoering 113
3.6 Paragraaf Verbonden partijen 1144
3.7 Paragraaf Grondbeleid 1266
3.8 Paragraaf Duurzaamheid 1322
4 Financiële begroting 1344
4.1 Gronden waarop de ramingen zijn gebaseerd 1344
4.2 Totaaloverzicht baten en lasten per programma 13636
4.3 Overzicht structurele mutaties reserves 13838
4.4 Overzicht incidentele baten en lasten 13939
4.5 Totaaloverzicht investeringsplan 1411
4.6 Stand en verloop van reserves 14747
4.7 Stand en verloop van voorzieningen 14848
4.8 Prognosebalans 14949
4.9 Arbeid gerelateerde kosten 1522
5 Bijlagen 1533
5.1. Uitvoeringsinformatie 15353
5.2 Beleidsindicatoren en dashboards 15757
5.3 Overzicht portefeuillehouders per productgroep 16565
5.4 Risicokaart 17272
5.5 Lijst van afkortingen 17979

1 Algemeen

1.1 Inleiding

Voor u ligt de programmabegroting 2023-2026, de eerste begroting onder verantwoordelijkheid van het nieuwe college. In deze begroting is de uitwerking van het collegeprogramma 2022-2026 in de verschillende programma's verwerkt.

De begroting is samengesteld in een hectische tijd waarin de wereld steeds sneller verandert. Dat betekent dat ook deze begroting en de uitgangspunten mogelijk bijgesteld moeten worden als de omstandigheden daarom vragen. De financiële positie van de gemeente Nieuwkoop is voldoende robuust om fluctuaties op te vangen. Ondanks dat hebben de ontwikkelingen in de wereld een zodanige impact dat het een realistisch scenario is dat we moeten bijsturen.

Met deze kanttekening heeft het college een realistische begroting opgesteld waarin het structureel begrotingsresultaat de eerste jaren een aanzienlijk positief beeld laat zien. Met dit positieve resultaat heeft het college ruimte om te investeren in de uitvoering van het collegeprogramma.

Voor 2026 wordt een tekort voorzien. Dit is een beeld wat bij (nagenoeg) alle gemeenten het geval is. De omvang van het tekort in 2026 is fors maar niet onoverkomelijk en de verwachting is ook dat landelijk aan een oplossing van dit tekort gewerkt gaat worden.

In de onderstaande tabel ziet u voor 2023 de totaalbedragen per programma.

	Programma	Lasten	Baten	Saldo
1	Ruimtelijke ontwikkeling	23.052	-13.309	9.743
2	Ruimtelijk beheer	15.684	-8.862	6.821
3	Sociaal domein	34.813	-8.392	26.420
4	Bestuur en dienstverlening	6.295	-316	5.979
5	Bedrijfsvoering	9.637	-229	9.408
6	Algemene dekkingsmiddelen	1.082	-59.502	-58.420
	Begrotingssaldo	**90.563**	**-90.610**	**-49**

Toenemende onzekerheid
De laatste paar jaar gaat de inleiding van de begroting in op onzekerheden bij het samenstellen van de begroting. De herverdeling van het gemeentefonds was een tijd één van de grote risico's. Andere ontwikkelingen die genoemd werden waren de rijksmiddelen voor het jeugd-domein en de gevolgen van de covid-pandemie. Daarbij was tot nu toe de hoop dat op enig moment de gevolgen van deze ontwikkelingen helder zouden worden en we weer in een voorspelbare wereld zouden terugkeren. Voor een deel is die duidelijkheid inmiddels gekomen maar in plaats daarvan hebben we te maken met een veelheid aan nieuwe ontwikkelingen die we een jaar geleden niet hebben zien aankomen. Denk daarbij onder andere aan de vluchtelingen uit Oekraïne, de asielcrisis en de inflatie die ongekende hoogte heeft bereikt, in het bijzonder de kosten van energie.

Inmiddels is hiermee duidelijk geworden dat de onzekerheid voorlopig niet zal verdwijnen en we ons moeten instellen op een steeds minder voorspelbare omgeving. Dat stelt nieuwe eisen aan de manier waarop we met dit soort ontwikkelingen omgaan.

Begrotingsresultaat 2026
Het begrotingsresultaat laat tot en met 2025 een positief beeld zien. Voor 2026 is dat anders. Dat jaar slaat het resultaat om naar een tekort van circa € 1 mln. Bij deze ogenschijnlijk negatieve ontwikkeling moeten een paar kanttekeningen geplaatst worden. Allereerst de oorzaak van dit saldo. De daling van het resultaat wordt meer dan volledig verklaard door een daling van de algemene uitkering uit het gemeentefonds. Dit is een beeld wat voor alle gemeenten geldt en is het gevolg van het regeerakkoord. Er wordt gesproken over het 'ravijnjaar 2026'. Het is dus geen gevolg van lokale beleidskeuzes in de gemeente Nieuwkoop. Een tweede, gerelateerde, kanttekening is dat omdat het een landelijk probleem is de verwachting is dat er ook landelijk gezocht gaat worden naar een oplossing. Tenslotte moet bij dit resultaat ook bedacht worden dat het een prognose is voor het laatste jaar van het meerjarenperspectief. Waar hierboven is aangegeven dat de ontwikkelingen om ons heen steeds sneller gaan en mogelijk bijgestuurd zal moeten worden geldt dat in nog sterkere mate voor de ramingen die aan het einde van onze horizon liggen. Ook zonder dat op landelijk niveau een oplossing wordt gevonden zal het uiteindelijke resultaat van 2026 een ander zijn dan nu is geraamd.

Collegeprogramma
Het belangrijkste onderdeel van deze begroting wordt gevormd door de vertaling van het collegeprogramma naar de programmabegroting. Het collegeprogramma heeft gevolgen voor alle programma's. Voor een uitgebreidere toelichting op de afzonderlijke onderdelen wordt verwezen naar de verschillende programma's. Hier worden alleen enkele opvallende onderwerpen aangestipt.

Het college heeft het voornemen om op enkele terreinen substantiële bedragen te investeren. Dit soort investeringen leiden over het algemeen tot structurele afschrijvingslasten. Door de onzekerheid over de structurele ruimte op de middellange termijn hebben we gekozen voor een mix van structurele afschrijvingslasten voor een deel van de investeringen en het vormen van reserves voor een ander deel. Eén van de investeringen waarvoor een reserve gevormd gaat worden is de nieuwbouw van het zwembad.

De gemeente Nieuwkoop wil graag haar zwemaanbod behouden. Op dit moment is er een locatieonderzoek voor een mogelijk nieuw zwembad gaande. We zien verschillende ontwikkelingen die invloed hebben op het kostenplaatje van ons zwembad, zo stijgen de bouwkosten snel maar de energiekosten nog sneller. Dit verhoogt de noodzaak voor verduurzaming en energiezuinigheid en maakt dat de businesscase voor nieuwbouw positiever wordt ten opzichte van renovatie (met minder mogelijkheden voor besparing op energieverbruik). Als gemeente maken we bewust de keuze te gaan voor nieuwbouw van ons zwembad omdat we dit belangrijk vinden en willen hier de komende jaren voor sparen. In deze begroting storten we in 2023 (€ 2 miljoen), 2024 en 2025 (beide € 3 miljoen) in een reserve voor de dekking van toekomstige kapitaallasten van het nieuwe zwembad. Zodra uit nadere berekeningen een beter inzicht blijkt van de werkelijke kosten kan besloten worden om een aanvullende storting te doen als daarvoor ruimte ontstaat in de begroting of jaarrekening.

Het tweede thema waarvoor een reserve gevormd wordt is de ontsluiting van nieuwe woonwijken. Bij de realisatie van nieuwe woonwijken leggen wij nadruk op veilige en goede verkeersontsluiting, zonder dat de bestaande infrastructuur onevenredig zwaar belast wordt met verkeersonveiligheid tot gevolg. De exacte financiële consequenties en kostendragers hiervan zullen pas in een latere fase in beeld zijn. Maar om daadwerkelijk aan de slag te kunnen met dit onderwerp reserveren wij middelen in een speciale reserve (€ 5 miljoen) voor investeringen om de goede en veilige ontsluiting van nieuwe wijken mogelijk te maken.

De uitvoering van de centrumplannen, bijvoorbeeld de aanpak van parkeerproblematiek zal vragen om investeringen waarbij ook de gemeente een rol heeft. Verdere uitwerking van plannen moet in beeld brengen om welke investeringen en bedragen het hierbij gaat. Om de ruimte te hebben daadwerkelijk te investeren in het versterken van onze centra reserveren we gedurende de komende jaren € 5 miljoen, de jaarlijkse lasten hiervan bouwen zich op tot en met 2027 (in totaal € 167.000 structureel).

Uiteraard zullen investeringen waaraan de gemeente meebetaalt vooraf nog worden voorgelegd aan de gemeenteraad. Daarnaast reserveren we middelen (€ 1 miljoen) voor de (her)inrichting van de openbare ruimte in de centra in onze gemeente.

Als structurele dekking van een deel van de kosten van het collegeprogramma willen we een toeristen / verblijfsbelasting invoeren. Daarmee kunnen bezoekers van onze gemeente die gebruik maken van onze voorzieningen ook een (klein) deel van de kosten daarvan dragen.

Onderstaand overzicht geeft een totaalbeeld van de vertaling van het collegeprogramma.

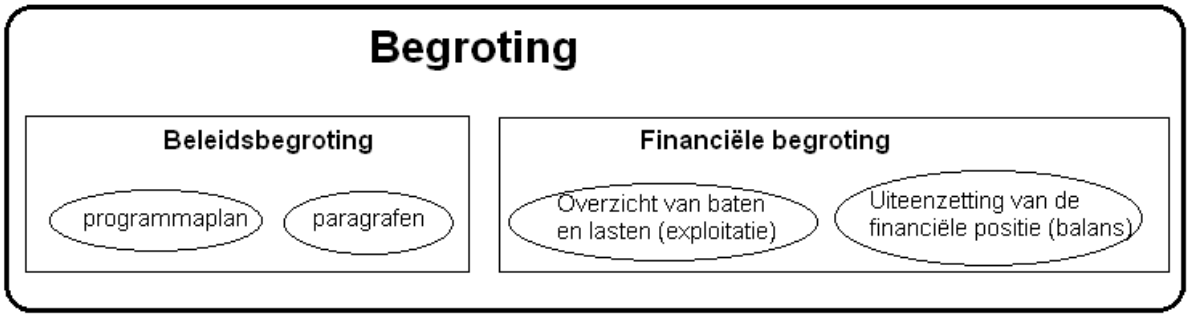
Programma	2023	2024	2025	2026
Ruimtelijke ontwikkeling				
Economie, toerisme, natuur				
Collegeprogramma actieagenda economie	**150.000**			
Capaciteit agrarische sector	**50.000**	**50.000**	**50.000**	**50.000**
Capaciteit economie en toerisme	**100.000**	**100.000**	**100.000**	**100.000**
Centrummanager	**40.000**	**40.000**	**40.000**	**0**
CO2 reductie gemeentelijke investeringen	**35.000**			
Afschrijvingslasten investering 2 centra			**50.000**	**100.000**
Vormen reserve inrichting op. ruimte rond centra		**1.000.000**		
Vormen reserve ontsluiting woonwijken	**5.000.000**			
Nieuwkoop Marketing	**65.000**	**65.000**	**50.000**	**50.000**
Projectmanagement centra	**125.000**	**125.000**	**125.000**	
Grondzaken en vastgoed				
Aanvulling reserve woningbouw	**1.051.000**			
Vormen reserve Gemeentelijke kosten flexibele woonvormen	**1.000.000**			
Ruimtelijk beleid				
Doorstroomcoach	**50.000**	**50.000**	**0**	**0**
Totaal Ruimtelijke ontwikkeling	**7.666.000**	**1.430.000**	**415.000**	**300.000**
Ruimtelijk beheer				
Beheer Openbare Ruimte				
Beheerplan recreatieve voorzieningen	**175.000**	**75.000**	**75.000**	**75.000**
Wandelpaden en beweegplekken	**50.000**			
Zwemlocaties	**20.000**			
Milieu				
Capaciteit Schiphol	**50.000**	**50.000**	**50.000**	**50.000**
Onderzoek papiercontainers	**0**			
Totaal Ruimtelijk beheer	**295.000**	**125.000**	**125.000**	**125.000**
Sociaal domein				
Vrije tijd en cultuur				
Vormen reserve Zwembad de Wel	**2.000.000**	**3.000.000**	**3.000.000**	
Cultuurbeleid	**20.000**	**20.000**	**20.000**	**20.000**
Nieuwe subsidiesystematiek		**50.000**	**35.000**	**15.000**
Onderzoek exploitatie De Wel	**50.000**	**50.000**		
Werk en inkomen				
Uitbreiding kindregeling	**15.000**	**15.000**	**15.000**	**15.000**
Zorg en leefstijl				

Preventieagenda gezondheid	**100.000**			
Welzijn op recept	**20.000**	**20.000**	**20.000**	**20.000**
Totaal Sociaal domein	**2.205.000**	**3.155.000**	**3.090.000**	**70.000**
Bestuur en dienstverlening				
Openbare orde en veiligheid				
Bestuursadviseur OOV	**100.000**	**100.000**	**100.000**	**100.000**
Vaartoezicht	**85.000**	**85.000**	**85.000**	**85.000**
Publiekszaken				
Onderzoek verenigingsraad		**10.000**		
Verenigingsloket		**30.000**	**0**	**0**
Totaal Bestuur en dienstverlening	**185.000**	**225.000**	**185.000**	**185.000**
Bedrijfsvoering				
Bedrijfsondersteuning				
Door-ontwikkelen zaaksysteem	**85.000**	**85.000**	**85.000**	**85.000**
Onderzoek data-analist	**75.000**			
Totaal Bedrijfsvoering	**160.000**	**85.000**	**85.000**	**85.000**
Algemene dekkingsmiddelen				
Algemene dekkingsmiddelen				
Toeristen / verblijfsbelasting				-100.000
Herverdeling reserves ter dekking investeringen t.l.v. alg. res.	-7.051.000	-1.000.000		
Rente investeringen stelpost		246.020	266.020	526.020
Vereenvoudigen procedures	5.000			
Totaal Algemene dekkingsmiddelen	**-7.046.000**	**-753.980**	**266.020**	**426.020**
Totaal collegeprogramma	**3.465.000**	**4.266.020**	**4.166.020**	**1.191.020**

1.2 Leeswijzer

1.2.1. Opbouw van de begroting

De begroting bestaat uit de beleidsbegroting en de financiële begroting. De beleidsbegroting bestaat uit het programmaplan en de paragrafen. De financiële begroting bestaat uit het overzicht van baten en lasten (de exploitatie) en de uiteenzetting van de financiële positie (de balans). Schematisch ziet dat er als volgt uit:

1.2.2. Het programmaplan

Het programmaplan is een verzameling van programma's. Een programma is een afgebakend beleidsterrein waarop de gemeente actief is. De programma-indeling (afbakening van beleidsterreinen) is iets waar de gemeente vrij in is, met dien verstande dat de gemeente alles wat zij doet onderbrengt in een programma. De gemeente Nieuwkoop kent de volgende zes programma's:

Programma	Thema's waarin het programma is onderverdeeld
1. Ruimtelijke ontwikkeling	1.1. Thema Ruimtelijk beleid
	1.2. Thema Grondzaken
	1.3. Thema Economie, toerisme en natuur
2. Ruimtelijk beheer	2.1. Thema Beheer openbare ruimte
	2.2. Thema Milieu
3. Sociaal domein	3.1. Thema Zorg en leefstijl
	3.2. Thema Werk en inkomen
	3.3. Thema Vrije tijd en cultuur
	3.4. Thema Onderwijs en ontwikkeling
4. Bestuur en dienstverlening	4.1. Thema Publiekszaken
	4.2. Thema Algemeen en dagelijks bestuur
	4.3. Thema Openbare orde en veiligheid
5. Bedrijfsvoering	5.1. Thema Management en staf
	5.2. Thema Bedrijfsondersteuning
	5.3. Thema Huisvesting
6. Algemene dekkingsmiddelen	6.1. Thema Algemene dekkingsmiddelen

In het programmaplan start ieder programma met een omschrijving van de voor dat programma relevante beoogde maatschappelijke effecten (wat willen we bereiken). Deze effecten worden per thema vertaald naar beleidsdoelstellingen (hoe gaan we dat bereiken), die op hun beurt worden vertaald naar activiteiten (dit gaan we doen). Ieder programma sluit af met een overzicht van de baten en lasten (Hoofdstuk 2).

1.2.3. De paragrafen

Het programmaplan geeft een overzicht van het totale beleid van de gemeente. De paragrafen geven op een beperkt aantal onderwerpen een 'beleids-dwarsdoorsnede'. Het gaat daarbij om programma-overstijgende onderwerpen. De begroting bevat van wetswege een aantal verplichte paragrafen. Daar

mag een gemeente zelf naar eigen inzicht paragrafen aan toevoegen. De begroting van Nieuwkoop bevat zeven verplichte paragrafen (Hoofdstuk 3) en één zelf toegevoegde:

Paragraaf	Verplicht
1. Lokale heffingen	ja
2. Weerstandsvermogen	ja
3. Onderhoud kapitaalgoederen	ja
4. Financiering	ja
5. Bedrijfsvoering	ja
6. Verbonden partijen	ja
7. Grondbeleid	ja
8. Duurzaamheid	nee

1.2.4. Baten en lasten

Uit de financiële begroting blijkt wat de baten en de lasten zijn per programma en wat de baten en lasten zijn van alle bij elkaar opgetelde programma's (Hoofdstuk 2).

1.2.5. Financiële positie

De begroting laat zien welke gevolgen de begrote baten en lasten hebben voor de financiële positie van de gemeente. Naast de balans maken hiervan onder andere de investeringsplanning en het overzicht van de reserves en voorzieningen deel uit (Hoofdstuk 4.5 t/m 4.7).

1.3 Financiële ontwikkelingen

Dit hoofdstuk laat zien hoe de begroting 2023-2026 financieel is opgebouwd. Vertrekpunt is de door de gemeenteraad vastgestelde uitgangspuntennotitie 2023-2026 (UPN). Doel van dit hoofdstuk is de afwijkingen ten opzichte van de UPN te laten zien. Een van de afwijkingen betreft de financiële verwerking van het collegeprogramma. Daarnaast heeft ook de financiële vertaling van de meicirculaire flinke gevolgen voor het meerjarenperspectief.

In onderstaande tabel ziet u de grootste aanpassingen ten opzichte van de vastgestelde UPN. In de verschillende programma's gaan we meer gedetailleerd in op de afwijkingen.

Begroting	2023	2024	2025	2026
Stand UPN 2023-2026	-1.613	-1.431	-1.944	88
Personeelslasten	575	626	626	626
Kapitaallasten	-573	-668	-649	-165
Kostenverdeelstaat	202	202	202	202
Rente	-112	-318	305	553
Collegeprogramma	3.465	4.266	4.166	1.191
Uitkeringen Meicirculaire	-2.784	-3.273	-3.842	-1.204
Actualisatie Algemene Uitkering	0	-343	-316	93
Verhoging energielasten Vastgoed	591	591	591	591
Uitvoering bodemtaken (verbonden partij)	76	76	76	85
Jeugdhulp	0	500	400	400
ICT beheerplan	289	-85	-141	-120
Aanpassing jaarschijf 2026	0	0	0	-1.201
Diversen	-164	-387	-323	-80
Begrotingssaldo	-49	-244	-848	1.059

Personeelslasten
In de begroting is zoals gebruikelijk rekening gehouden met de inflatie van de lonen. Waar nog geen rekening mee was gehouden zijn de correcties /aanpassingen van een aantal premies die ten tijde van de UPN 2023 - 2026 nog niet beschikbaar waren.

Kapitaallasten
Door uitgestelde grote investeringen en een correctie op de Staat van investeringen laten de kosten tot 2026 een daling zien.

Kostenverdeelstaat
Dit heeft betrekking op de verwerking van de kostenverdeelstaat 2023. Dit nadeel wordt veroorzaakt door een lagere toerekening van uren naar de grexen

Rente
Externe rentekosten kunnen tot en met 2024 ten laste van de grondexploitaties gebracht worden. 2024 is het jaar dat het project Noordse Buurt afgesloten wordt. Na 2024 is het niet meer mogelijk de externe rentelasten volledig ten laste van de grondexploitaties te brengen. Voor de financiering van grote (vervangings)investeringen is de gemeente Nieuwkoop afhankelijk van geldleningen. Deze financieringsbehoefte stijgt naarmate de voorgenomen investeringen toenemen. Gezien de rentestanden hielden we de afgelopen jaren geen rekening met rente ten laste van de

exploitatiebegroting. Op basis van de recente ontwikkelingen op de geld- en kapitaalmarkt is het echter niet langer reëel om geen rekening te houden met rente. In de voorliggende begroting is rekening gehouden met een rentepercentage van 1% in 2023 oplopend naar 2% in 2026.

Collegeprogramma
De financiële gevolgen van het collegeprogramma zijn verwerkt in deze begroting.

Meicirculaire
In de begroting is rekening gehouden met de meicirculaire 2022. Per saldo levert deze in alle jaarschijven een voordeel op.
Bij het schrijven en opstellen van deze begroting zijn de gevolgen van de septembercirculaire nog niet in beeld en derhalve nog niet verwerkt in de begroting.

Actualisatie Algemene Uitkering
Vanuit de provincie kregen we in juli het bericht dat gemeenten zowel de extra rijksbijdragen voor de jeugdzorg als de geplande bezuinigingen voor 100% in hun meerjarenbegroting mogen opnemen en niet zoals eerst afgesproken 75%. Voor 2026 is daarnaast het bedrag herberekend op basis van de bezuinigingen zoals die voor 2026 staan gepland.

Energielasten vastgoed
Dit wordt veroorzaakt door de sterk gestegen kosten van energie ten gevolge van internationale ontwikkelingen.

Uitvoering bodemtaken
Bij de invoering van de Omgevingswet worden bodemtaken onder het bevoegd gezag gebracht bij gemeenten. De omgevingsdienst voert deze taken nu uit voor de Provincie en heeft een inschatting gemaakt van de kosten. Het is nog niet duidelijk wat het Rijk middels de algemene uitkering voor deze taak gaat toevoegen voor Nieuwkoop. Verder is er een verwerking nodig voor 2026 volgens de afspraken bij het vaststellen van de Begroting 2023 en meerjarig.

Jeugdhulp
De kosten van Jeugd vanaf 2024 zijn verhoogd. Voor 2024 met € 500.000 en 2025 en 2026 met € 400.000 per jaar.

ICT beheersplan
Uw raad heeft op 23 juni 2022 het ICT beheerplan voor de periode 2023-2026 vastgesteld. De financiële gevolgen zijn conform dat plan verwerkt in de begroting.

Aanpassing jaarschijf 2026
Dit betreft een correctie van een foutieve boeking die ten onrechte verwerkt was in de UPN 2023-2026. De aanpassing had neutraal moeten zijn, maar stond er als een last in. Dit is hierbij gecorrigeerd .

Meerjarenperspectief

	2023	2024	2025	2026
Begrotingssaldo	-49	-244	-848	1.060
Begrotingssaldo incidenteel	1.142	2.812	2.528	97
Begrotingssaldo structureel	-1.191	-3.056	-3.376	963

2 Programma's

2.1 Ruimtelijke ontwikkeling

Dit programma bestaat uit de volgende thema's:
- Ruimtelijk beleid
- Grondzaken
- Economie, toerisme en natuur

Beoogde maatschappelijke effecten
Op dit moment is de ‘wooncrisis’ het hoofdthema als het gaat om ruimtelijke ontwikkeling. De woningbouwopgave werpt zijn schaduw vooruit over de komende jaren. Het tekort aan woningen, ook in onze regio en gemeente, wordt steeds zichtbaarder en woningprijzen lopen snel op. Dit heeft ingrijpende gevolgen voor onze inwoners, waarbij vooral jongeren/starters het moeilijk hebben. Ook veel senioren en gezinnen hebben weinig of geen uitzicht op een passende woning. In 2021 besloot de gemeenteraad tot een flinke uitbreiding van de ambtelijke capaciteit om de woningbouwontwikkeling in onze gemeentelijke projecten te versnellen. Inmiddels is het team Woningbouw opgezet, waarmee we woningbouwprojecten versneld ontwikkelen. Naast de inzet voor onze gemeentelijke woningbouwprojecten faciliteren we natuurlijk ook particuliere woningbouwinitiatieven. Ontwikkeling van woningbouw blijft een langdurig proces. Voor de korte termijn zetten we in op alle mogelijke andere manieren om te zorgen dat onze inwoners een betaalbare en passende woning kunnen vinden. Bijvoorbeeld door lokale toewijzing, het stimuleren van doorstroming en het doelgroepenbeleid, een anti-speculatiebeding en zelfbewoningsplicht voor nieuwbouwwoningen. We beseffen ons dat dit de wooncrisis niet ineens oplost, maar we doen er wel alles aan om de gevolgen ervan te verlichten.

Binnen het Ruimtelijk Domein komen de komende jaren veel ontwikkelingen op ons af, zoals de invoering van de Omgevingswet en de Wet Kwaliteitsborging Bouwen in 2023. De nieuwbouw van drie integrale kind centra (IKC’s) staat gepland. Duurzaamheid en de energietransitie blijven aandacht vragen wat ook (onder andere financiële) gevolgen heeft voor ons eigen vastgoed. Openbaar vervoer, veilige ontsluiting van nieuwe wijken en de bereikbaarheid van onze dorpen is een belangrijk thema en de demografie vraagt om na te denken over wonen met zorg en (huisvesting van) arbeidsmigranten en statushouders.

Samenwerking verbonden partijen
- Gemeenschappelijke regeling Holland Rijnland

Voor een toelichting, zie 3.6 Paragraaf verbonden partijen

2.1.1 Thema Ruimtelijk beleid

2.1.1.1 Woningbouw
Dat de druk op de woningmarkt hoog is, merken we ook in Nieuwkoop. Onze gemeente is in trek bij veel mensen van buiten onze gemeente. We vinden het belangrijk dat juist onze eigen inwoners in ‘hun’ dorp kunnen blijven in de buurt van familie en vrienden. De sterke sociale samenhang kenmerkt onze dorpen en draagt in belangrijke mate bij aan het welzijn van onze inwoners.

Als overheid zijn wij verplicht om voor uiteenlopende doelgroepen voor woonruimte te zorgen zoals jongeren, starters en gezinnen. Ouderen blijven zo lang mogelijk zelfstandig wonen, al dan niet met hulp van een mantelzorger of wijkverpleegkundige. Vanaf 2023 zijn we verplicht om mensen, die in Nieuwkoop staan ingeschreven vanuit de maatschappelijke opvang en beschermd wonen, ook een

thuis te geven. En we moeten en wíllen zorgen voor woonruimte voor bijvoorbeeld vergunninghouders en arbeidsmigranten. Deze meer bijzondere opgaven staan uitgewerkt in programma 3. Al met al hebben we op het gebied van woningbouw een forse opgave, die we niet uit de weg gaan.

Wat willen we bereiken?

- Een gezonde demografische bevolkingsopbouw in onze kernen.
- Het (financieel) bereikbaar en betaalbaar houden en maken van een woning voor de inwoners van Nieuwkoop.
- Het verlichten van de druk op de woningmarkt door het versnellen van de woningbouw-productie en de inzet van creatieve en flexibele oplossingen.
- Realisatie van ruim 1.900 nieuwe woningen in de periode 2019-2030.
- Een gevarieerd woningaanbod in alle kernen met de nadruk op goedkope en middeldure woningen bij nieuwbouwprojecten.
- Voldoende woonconcepten met zorg om aan de (toekomstige) zorgvraag van onze inwoners te kunnen voldoen.
- Sociale huurwoningen behouden voor de sociale huursector.
- Bevorderen van doorstroming op de woningmarkt.

Hoe gaan we dat bereiken?

We gaan aan de slag met het bouwen van woningen. De woningbouwbehoefte in onze gemeente voor de periode 2019 tot 2030 is berekend op circa 1.900 woningen en zal de komende jaren verder oplopen.

We prioriteren woningbouwplannen op basis van volume en kansrijkheid en vertalen deze naar een bouwopgave per jaar. De zogeheten ‘harde’ bouwplannen (waarvoor de provincie toestemming heeft gegeven) gaan gebalanceerd en gevarieerd van start. Een voorbeeld van een van deze projecten is Buytewech-Noord. De zogeheten ‘zachte’ woningbouwbouwplannen (circa 800 woningen) zetten we deze raadsperiode zo snel mogelijk om naar ‘harde’ plannen, zodat ook deze projecten uitgevoerd kunnen worden. Omdat we verwachten dat ook na 2030 nog steeds nieuwe woningen nodig zijn, werken we door aan een nieuwe ‘zachte’ planvoorraad. Dit doen we door planologisch ruimte te reserveren binnen onze gemeente en de mogelijkheden van deze locaties te bespreken met onze partneroverheden.

Niet iedereen heeft dezelfde woonbehoefte. Daarom verdelen we woningen over verschillende kernen in een gevarieerde mix aan woontypen en prijsklassen. De nadruk ligt op goedkope en middeldure woningen, zowel huur als koop, waarbij we vasthouden aan (minimaal) 45 procent in het betaalbare segment (sociale- en middenhuur en goedkope koop). Dit percentage kan wijzigen door aanpassing van het Rijksbeleid met betrekking tot extra opgaven. Hierbij kijken we altijd naar wat passend en haalbaar is binnen onze dorpen.

We koppelen de woningbouw aan het doelgroepenbeleid, om een gezond demografisch evenwicht in onze dorpen te bevorderen. Dit betekent dat we specifiek aandacht hebben voor woningbouw voor jongeren, ouderen en huisvesting met (24-uurs) zorg en welzijnsactiviteiten. Bij het bouwen voor doelgroepen zoeken we aansluiting bij het recente Rijksbeleid ‘een thuis voor iedereen’. Daarnaast stellen wij een Woonzorgvisie op om vanuit die visie concreet woonzorgconcepten te ontwikkelen.

Woningen financieel bereikbaar maken en houden voor specifieke doelgroepen als starters, blijft een uitdaging. We treffen daarom (financiële) maatregelen en zetten in op mogelijkheden als koopgarantregelingen en/of erfpacht en koopstart. Met de woningcorporaties bespreken we hoe we blijvend stijgende huren kunnen beperken (met uitzondering van inkomensafhankelijke huurverhoging). We zetten middelen uit het woonfonds effectiever in. Instrumenten als de doelgroepenverordening en de zelfbewoningsplicht zetten we doelmatig en efficiënt voort. We volgen

daarin de landelijke ontwikkelingen en mogelijkheden. We sturen op heldere toewijzing en benutten alle (maatwerk)mogelijkheden voor voorrangsregels voor onze eigen inwoners.

We staan positief tegenover particuliere woningbouwinitiatieven. We faciliteren deze zoveel mogelijk op een voor de gemeente kostenneutrale wijze. Bij de particuliere woningbouwinitiatieven geven we in de uitvoering hoge prioriteit aan grote(re) woningbouwprojecten op basis van kansrijkheid (bijvoorbeeld met betrekking tot geldende wet- en regelgeving) en volume.

Gemeentelijke woningbouwprojecten

In **Nieuwveen** zijn eind 2023 de woningen op het Noorder- en Zuidereiland van het plan De Verwondering opgeleverd en is de openbare ruimte ingericht. Ook is dan in het centrum de bouw van het appartementencomplex met sociale woningbouw voor jongeren en ouderen van de Woningstichting Nieuwkoop nagenoeg voltooid. Ook wordt bekend wie de 61 koopwoningen in het plan Teylerspark II gaat bouwen. De woningen zijn met name bestemd voor jongeren en starters. Tussen de nieuwe woonwijk en de Schilkerweg komt een park dat samen met de inwoners van Nieuwveen wordt ontworpen.

Voor het plan Tochtpad in **Noordeinde** (42 woningen waarvan 20 sociale huur) wordt in 2023 bekend wie de woningen gaat realiseren. Vooruitlopend op de bouw zal het terrein bouwrijp worden gemaakt.

In **Ter Aar** staan in 2023 diverse grootschalige bouwontwikkelingen centraal. In 2022 worden 16 sociale huurwoningen van Woondiensten Aarwoude opgeleverd op de plaats van de voormalige Vossenschansschool. In 2023 volgt de oplevering van de 21 koopwoningen op de andere scholenlocaties. Met de inrichting van de openbare ruimte rondom deze nieuwe woningen wordt het grootschalige project Ter Aar Vernieuwd Verbonden afgesloten.

In het eerste kwartaal van 2022 wordt het masterplan voor het nieuwe Dorpshart (minimaal 44 woningen in de middeldure huur) gepresenteerd waarna naar verwachting gestart wordt met het vervolgtraject voor de beoogde (her)ontwikkeling. Voor de uitvoering is betrokkenheid en deelname van vastgoedeigenaren cruciaal. Samenwerking met eigenaren is ook voor de grootschalige woningbouw in Ter Aar Noordoost van groot belang. 2023 staat voor Ter Aar Noordoost in het teken van voorbereidingen. Met de grondeigenaren wordt een samenwerkingsmodel overeengekomen om van daaruit aan een opzet voor een stedenbouwkundig plan te werken. Uitgangspunten hierbij zijn een woningdichtheid van (minimaal) 30 woningen per hectare, een goede overgang naar en inpassing in het open landschap, de woningdifferentiatie zoals opgenomen in het integraal woningbouwprogramma en aandacht voor de verkeersproblematiek op de Kerkweg.

Ook in de kern **Nieuwkoop** veel activiteiten in het kader van de woningbouw. Zo wordt de openbare ruimte rondom de twee in 2022 gebouwde appartementencomplexen aan de Grendel (16 koop appartementen) ingericht en start naar verwachting in het laatste kwartaal van 2023 de bouw van de 65 appartementen aan de Lindelaan (15 sociale huur,20 midden-huur en 30 koop). Ook de contouren van de nieuw woonwijk Buytewech-Noord (290 woningen) worden in het veld zichtbaar. De hoofdontsluiting wordt aangelegd en we starten met de realisatie van de eerste twee bouwvelden (sociale woningbouw). Tevens wordt een ontwikkelaar geselecteerd die de woningen gaat bouwen op de overige gemeentelijke ‘eilanden’ 3 t/m 8. De voorbereidingen voor de bouw van deze koopwoningen start in 2023. Uiteindelijk komen er in de wijk 80 sociale huurwoningen, 43 middeldure huurwoningen en 167 koopwoningen.

In **Langeraar** is dit jaar de participatie voor de invulling van Langeraar Noordwest in volle gang. Daarbij zal het plangebied, afhankelijk van de medewerking van de provincie, de gehele westrand van het dorp gaan omvatten.

Voor de woningbouwontwikkeling in **Vrouwenakker West** wordt begin 2023 zowel een contract met de geselecteerde ontwikkelende projectontwikkelaar als met Woondiensten Aarwoude gesloten. Vervolgens staan zowel het participatietraject voor het geselecteerde plan als het op te stellen omgevingsplan centraal.

Project	2022	2023	2024	2025	>2025
Woningbouw grondexploitatie					
Teylerspark II	### ###	### ###	ooo ooo	ooo <<	
Tochtpad - De Dobbe	### ###	### ###	ooo ooo	ooo <<	
Lindelaan	### ###	### ooo	ooo ooo	<<	
Buytewech Noord	### ###	### ###	ooo ooo	ooo ooo	ooo <<
De Verwondering	ooo ooo	ooo <<			
TAVV - Scholenlocaties	ooo ooo	ooo <<			
Vrouwenakker West (wordt grex in 2022)	### ###	### ###	### ###	### ooo	ooo <<
Grendel (onderdeel voorm.grex Buyt-Oost)	### ooo	<<			
Woningbouw voorbereidingskrediet					
Ter Aar Noordoost	### ###	### ###	### ###	### ooo	ooo ooo
Langeraar Noordwest (brede ambitie)	### ###	### ###	### ###	### ###	### ooo
Dorpshart Ter Aar	### ###	### ###	ooo ooo	ooo ooo	ooo ooo
Legenda					
voorbereiding	### ###				
uitvoering	ooo ooo				
oplevering project	<<				

Creatieve woonvormen voor bijzondere doelgroepen

Om snel woningen toe te voegen, kijken we ook naar creatieve en flexibele oplossingen. Boven op de eerdergenoemde 1.900 woningen, zoeken we naar mogelijkheden om tijdelijke huisvesting te creëren. Dit kunnen we realiseren met behulp van creatieve woonvormen als flexwoningen. Met tijdelijke, flexibele woningen zijn we in staat om snel te reageren op veranderende situaties. Om de gemeentelijke kosten te dragen voor de realisatie van deze flexibele woningen, zoals de aanleg van de openbare ruimte, storten we een bedrag van € 1 miljoen in een reserve 'Gemeentelijke kosten flexibele woonvormen'. Bij dergelijke projecten wordt nadrukkelijk ook gekeken naar andere financieringsbronnen, zoals subsidies van Rijk en provincie en de rol en verantwoordelijkheid van onze woningbouwcorporaties.

Daarnaast bekijken we of we het succesvolle concept van tijdelijke pre-mantelzorgwoningen uit kunnen breiden naar jongeren (ouder-kind relatie). Bouwen volgens CPO (Collectief Particulier Opdrachtgeverschap) blijven we stimuleren en faciliteren. En aanvullend zetten we in op het verruimen van regels en beleid om opstallen op (voormalige) agrarische bedrijven om te zetten naar woonruimte (‘erf wonen’). Dit doen we op basis van maatwerk en waar mogelijk.

Door de situatie in Oekraïne is een vluchtelingenstroom op gang gekomen. In Nieuwkoop vangen we de vluchtelingen op in noodopvanglocaties. Een aantal van deze locaties kunnen wij slechts tijdelijk inzetten: noodopvang is niet geschikt voor de opvang op de langere termijn. We moeten snel en creatief aan de slag om te zorgen voor meer huisvesting voor deze groep mensen.

Samenwerking woningbouwcorporaties

De woningbouwcorporaties zijn in de woningbouwopgave onmisbare partners. Enerzijds om extra woningen aan het sociale segment toe te voegen en anderzijds in de verduurzamingsopgave van bestaande (huur)woningen. Om op deze onderwerpen voortgang te blijven houden, maken we meerjarige afspraken met de corporaties. Dit biedt houvast en zekerheid. Hierbij monitoren we de afspraken en actualiseren deze op basis van nieuwe ontwikkelingen. Bij het toevoegen van sociale woningen kijken we expliciet naar wat past en nodig is per dorp, en dus wat past bij onze inwoners. Om de nieuwbouw van sociale woningbouw financieel mogelijk te maken, zetten we zo nodig de bestaande reserve reservering woningbouw in. Hierbij is het ook belangrijk dat de (huidige) sociale huurwoningen sociaal blijven. We maken hierover afspraken met de corporaties. Binnen de regionale afspraken over het aantal te bouwen sociale huurwoningen, benutten wij de maximale ruimte om lokaal maatwerk toe te passen.

Ook de problematiek rondom de huurwoningen van Vestia heeft onze aandacht. Wij denken mee met de woningbouwcorporaties die actief zijn in Nieuwkoop over een oplossing voor dit probleem en faciliteren en ondersteunen waar mogelijk en nodig. Het doel is hierbij de woningen voor de sociale huursector te behouden met een goede balans van woningen in het lage, midden en hogere sociale segment.

We zien kansen om doorstroming op de woningmarkt te stimuleren met behulp van een ‘doorstroomcoach’. Een doorstroomcoach adviseert (oudere) inwoners bij de keuze voor de best passende woonvorm en over beschikbare regelingen en ondersteunt bij de overstap. We werken dit concept verder uit en zoeken naar koppelkansen met de welzijnshuisbezoeken. We pakken dit op samen met onze partners, waaronder de woningbouwcorporaties.

Tevens onderdeel van de prestatieafspraken is de (verdubbelde) taakstelling om voor statushouders een woning ter beschikking te stellen. De afspraken worden mogelijk herijkt.

Monumenten

De gemeente kan op grond van de gemeentelijke erfgoedverordening gemeentelijke monumenten aanwijzen die een belangrijke cultuurhistorische waarde hebben en/of beeldbepalend zijn voor onze dorpen. We merken dat de huidige (eenzijdige) aanwijsprocedure tot onbegrip leidt. Wij inventariseren scenario’s voor de aanwijzing waarbij eigenaren meer inspraak krijgen, zoals bijvoorbeeld aanwijzing met instemming. Vervolgens nemen we een overwogen besluit over het vervolg van deze aanwijzing.

Wat gaan wij doen?

De bouwopgave van 1.900 woningen tot 2030 concreet vertalen naar een opgave per jaar, gebaseerd op het doelgroepenbeleid, verdeeld over de kernen en minimaal 45% sociaal.	2022
‘Harde’ bouwplannen starten, geprioriteerd naar realistisch en kansrijk.	2022
Deze collegeperiode de ‘zachte’ plannen omzetten naar ‘harde’ plannen; hierbij prioriteren op volume en kansrijk.	2022-2026
We werken door aan zachte planvoorraad voor woningbouw en bespreken dit met partneroverheden.	doorlopend
We actualiseren de Woonvisie.	2023-2025
We stellen een Woonzorgvisie op.	2022-2023
We maken wonen met (24 uurs) zorgconcepten mogelijk binnen de gemeentelijke woningbouwprojecten.	2022-2023
We brengen instrumenten in kaart om woningen financieel bereikbaar te maken voor specifieke doelgroepen.	2022-2023

We zetten creatieve woonvormen in (bijvoorbeeld flexwoningen) voor verschillende doelgroepen.	2022-2023
We maken het pre-mantelzorgbeleid geschikt voor jongeren (kind-ouder).	2023-2024
We onderzoeken mogelijkheden voor erf wonen en verruimen waar mogelijk regels en beleid om erf wonen mogelijk te maken bij (voormalig) agrarische bedrijven.	2023-2024
We realiseren huisvesting voor vluchtelingen uit Oekraïne die geschikt zijn voor de langere termijn.	2022-2023
Binnen de regionale afspraken over sociale huurwoningen, zetten wij in op lokaal maatwerk.	doorlopend
We maken afspraken met de woningcorporaties om de huurwoningen van Vestia te behouden in de sociale woningvoorraad.	2022-2023
Doorstroming op de woonmarkt willen we stimuleren met behulp van een doorstroomcoach (de rol van de doorstroomcoach wordt uitgewerkt).	2023
Wij evalueren de werking van het anti-speculatiebeding en de zelfbewoningsplicht.	2024
Wij evalueren de impact van de verhoogde maximale starterslening	2024
We inventariseren scenario's voor het aanwijzen van gemeentelijke monumenten en we passen zo nodig de bestaande werkwijze aan.	2022 e.v.
Met het omgevingsplan voor onze gemeente maken we meer kleine aanpassingen en initiatieven (als aanbouwen, uitbouwen, dakkapellen en veranda's) vergunningsvrij.	2023

2.1.1.2 Verkeer en mobiliteit

Woningbouw gaat hand in hand met (extra) mobiliteit. Met de nieuwe woningen reizen meer inwoners op en neer naar werk of school, winkels en verenigingen. Daar moet ons wegennet verkeersveilig op ingericht zijn. Hoe wij dit voor ons zien, staat uitgewerkt in programma 2.
Naast een goede en veilige ontsluiting van woonwijken is ook een goede bereikbaarheid van en tussen onze dorpen met het openbaar vervoer een belangrijk speerpunt. Als landelijke gemeente hebben we minder aansluitingen op het openbaar vervoer en ligt de frequentie van (bus)lijnen lager. Om te zorgen dat (regionale en lokale) voorzieningen, onderwijsinstellingen en bedrijventerreinen vanuit de dorpen bereikbaar blijven, is het belangrijk dat de bestaande lijnen in stand blijven en de frequentie, waar mogelijk, wordt verhoogd. Ook alternatieve vervoersvormen dragen bij aan een betere aansluiting op het OV-netwerk en verbinding tussen de dorpen onderling.

Wat willen we bereiken?

- Goede en veilige ontsluiting van nieuwe woonwijken waarbij de mobiliteitstoename niet leidt tot verkeersonveilige situaties of onevenredige belasting.
- Een bereikbaar, duurzaam, snel openbaar vervoer met frequente ritten.
- Logische verbindingen tussen onze kernen en van onze kernen in aansluiting op belangrijke OV-overstappunten zoals NS-stations.

Hoe gaan we dat bereiken?

Bij de realisatie van nieuwe woonwijken leggen wij nadruk op veilige en goede verkeersontsluiting, zonder dat de bestaande infrastructuur onevenredig zwaar belast wordt met verkeersonveiligheid tot gevolg. De exacte financiële consequenties en kostendragers hiervan zullen pas in een latere fase in beeld zijn. Maar om daadwerkelijk aan de slag te kunnen met dit onderwerp reserveren wij middelen in een specifieke reserve (€ 5 miljoen) voor investeringen om de goede en veilige ontsluiting van nieuwe wijken mogelijk te maken.

Wij zetten actief in op het verbeteren van het openbaar vervoer om zo, waar mogelijk, een goed alternatief te bieden voor de auto. In de periode 2022-2024 besteedt de provincie Zuid-Holland het openbaar vervoer in onze regio opnieuw aan. We maken ons bij deze concessie hard voor voldoende en frequent openbaar vervoer voor onze gemeente: de reistijd is voor ons een kritische prestatie-

indicator. Daarnaast zetten wij in op een snelle buslijn tussen station Alphen aan den Rijn en busstation Uithoorn in aansluiting op de toekomstige tramlijn bij Uithoorn (OV-lijn 147/247). De OV-lijn kan versnellen door de bus over de provinciale weg N231 en minder door de dorpen te laten rijden. We investeren mee in goed toegankelijke HUB's (verkeersknooppunten/ overstappunten) met een veilige OV-halte en (fiets-)parkeerruimte. We onderzoeken samen met de OV-aanbieder, provincie Zuid-Holland, regio en ondernemers de inzet van Mobility as a Service zoals (elektrische) deelfietsen en -scooters. We staan hierin open voor innovatieve pilots.

Het openbaar vervoer moet voor iedereen toegankelijk zijn. Voor inwoners die onvoldoende goed bij de centrale halteplaatsen kunnen komen of hulp nodig hebben in het gebruik van het reguliere OV, is het een voorwaarde dat er alternatieve OV-vormen zijn, zoals servicelijnen. Wij ondersteunen initiatieven voor een buurtbus en brengen onze wensen op het gebied van OV in bij de Provincie Zuid-Holland (het bevoegd gezag).

Wat gaan wij doen?

Bij nieuwe woonwijken meten we het effect van de te verwachte mobiliteitsvraag. Uitgangspunt is de verkeersveiligheid van bestaande wijken behouden.	doorlopend
Bij nieuwe woonwijken, als uit verkeersonderzoek blijkt dat dit nodig is, brengen we alternatieve ontsluitingen in kaart met mogelijke financieringsvormen.	doorlopend
We zetten de lobby voort voor een snelle, hoogwaardige buslijn tussen station Alphen aan den Rijn en busstation Uithoorn.	2022-2023
We bespreken met de regio en provincie de mogelijkheden voor het plaatsen van HUB's langs de N231.	2022-2023
We bespreken de mogelijkheden voor Mobility as a Service, al dan niet vanuit de HUB's en voor alternatieve OV-lijnen.	2022-2023
We bespreken met de OV-aanbieder en de provincie Zuid-Holland mogelijkheden om het bereik tussen de dorpen onderling te verbeteren.	doorlopend
We zetten in op laagdrempelige initiatieven zoals de Buurtbus ter aanvulling op het reguliere OV.	2022-2024

2.1.1.3 Stikstof en (vlieg)geluid

Het terugdringen van stikstof is één van de grote actuele maatschappelijke thema's in Nederland. Voor Nieuwkoop zijn vier grote sectoren (voornamelijk) verantwoordelijk voor de uitstoot aan stikstof. Dit zijn de landbouwsector, de luchtvaart, de scheepvaart en de industrie. De lokale opgave is om te voldoen aan de instandhoudingsdoelen van de Natura 2000 gebieden in onze gemeente. Daarom is het nodig dat de uitstoot van stikstof drastisch wordt verminderd.

In 2023 wordt het nieuwe Luchtruimte Indelingsbesluit vastgesteld. Aanvullend ontstaat na de Luchtruimherziening vanaf 2023 ruimte voor een extra aanvliegroute naar Schiphol (vanaf Brabant) over het Groene Hart. Deze (voorgenomen) besluiten hebben impact op de ontwikkelingen in Nieuwkoop. Door de wet- en regelgeving rondom geluidsbelasting (cumulatie van geluid) om de overlast door vliegtuiggeluid terug te dringen, wordt het moeilijker om woningen te bouwen in onze gemeente.

Wat willen we bereiken?

- Bescherming en instandhouding van onze Natura 2000 gebieden door stikstof te reduceren.
- Behoud van (woningbouw)ontwikkelingsruimte en leefbaarheid in onze gemeente.

Hoe gaan we dat bereiken?

We werken met andere overheden samen aan de doelstellingen voor de Natura 2000 gebieden in en om onze gemeente via de 'Gebiedsgerichte aanpak Nieuwkoopse Plassen'. We maken een integrale

visie om tot een nieuw perspectief op de landbouw te komen. Het uitgangspunt is extensieve veehouderij met een alternatief verdienmodel, dat past bij onze inwoners, het landschap en de lokale economie.

Naast landbouw is de luchtvaart een grote veroorzaker van een overschot aan stikstofneerslag. De luchtvaart blijft in de stikstofaanpak echter vaak onder de radar. Zeker voor onze Natura 2000 gebieden is het van belang dat hier nadrukkelijk aandacht voor komt, onder andere in de gebiedsgerichte aanpak. We zijn en blijven kritisch op de overlast van de luchthaven.

Wij trekken samen met het cluster Groene Hart en Holland Rijnland op in een actieve lobby tegen de extra aanvliegroute over de gemeente Nieuwkoop zodat er ruimte blijft voor de ontwikkeling van de dorpen en de leefomgeving gezonder wordt.

Wat gaan we er voor doen?

We zetten de ‘Gebiedsgerichte aanpak Nieuwkoopse Plassen’ voort, onder andere via de NOVEX Groene Hart	Doorlopend
We stellen een integrale visie op voor het landelijk gebied dat perspectief biedt aan de agrarische ondernemers	2022-2023
We reageren tegen de extra aanvliegroute over het Groene Hart en vragen blijvend aandacht dat ontwikkelingen in ons gebied mogelijk blijven. Hierin trekken we op met het Cluster Groene Hart en Holland Rijnland	Doorlopend

2.1.2 Thema Grondzaken en vastgoed

2.1.2 Thema Grondzaken en Vastgoed
Op het gebied van woningbouw, benutten we zoveel mogelijk ‘binnenstedelijke’ locaties zoals vrijvallende school- of bedrijfslocaties. Om aan de woningopgave te voldoen, is het ook nodig om direct langs de randen van de dorpen te bouwen, zoals bij Buytewech-Noord, Langeraar Noordwest en Ter Aar Noordoost. Dit betekent niet dat we onze open polders gaan volbouwen: de inpassing van nieuwe wijken langs de randen in relatie tot het open buitengebied is een belangrijk aandachtspunt. Met behulp van landschapsplannen trekken we de natuur de wijk in en zorgen we voor een natuurlijke overgang tussen de woonwijk en de open polders.

Wij voeren hierbij een situationeel grondbeleid waarbij we als gemeente niet bang zijn een actieve rol te pakken bij (woningbouw)ontwikkeling. Uitgangspunt bij woningbouwprojecten is een gezonde grondexploitatie over het totaal van de nieuw te openen grondexploitaties. Dit betekent dat bij het openen van nieuwe grondexploitaties over de gehele lijn een positief resultaat wordt behaald, waarbij het ene project het verlies van een ander project kan compenseren. We reserveren geld om eventuele verliezen op te vangen als gevolg van de bouw van veel sociale woningen. Hiervoor vullen we het bedrag in de reserve 'reservering Woningbouw', bedoeld om de realisatie van betaalbare woningbouw mogelijk te maken, aan tot € 3 miljoen.

Sinds 2007 werken we aan de transitie van het voormalige glastuinbouwgebied in de Noordse Buurt. Inmiddels is de transitie afgerond en zijn bijna alle glastuinbouwbedrijven gesaneerd. Op initiatief van de provincie Zuid-Holland wordt in een deel van de Noordse Buurt nieuwe natuur aangelegd. Voor de andere delen is gezocht naar alternatieve invulling met (particuliere) initiatieven. Dit is helaas niet gelukt. Aangezien hier in de afgelopen bestuursperiode veel tijd en geld in is gestoken, gaan we niet verder op zoek naar nieuwe ideeën. In lijn met de actualisatie van de grondexploitaties is het voornemen om in 2023 de grondexploitatie af te sluiten, om het verlies niet verder op te laten lopen. Voor eventuele toekomstige ontwikkelingen houden we de gronden in reserve. Tot die tijd beheren we de gronden extensief.

Wat willen we bereiken?

- Zorgen voor voldoende ruimte om onze woningbouwambitie te kunnen realiseren.
- De beschikbare ruimte optimaal benutten en nieuwe woonwijken op een goede manier landschappelijk inpassen.
- Nieuwe woonwijken zijn toekomstbestendig ingericht.
- Grondbeleid voeren op een financieel verantwoorde en eerlijke wijze (wie profijt heeft betaalt mee).

Hoe gaan we dat bereiken?
De nieuwe woonwijken richten we toekomstbestendig in: energieneutraal, natuur inclusief en bio divers, klimaatbestendig, met een goed ingerichte infrastructuur en openbare ruimte die uitnodigt tot bewegen en ontmoeten. Dit betekent een goede verdeling van de beschikbare ruimte. Omdat we onze weidse polders willen behouden, is het nodig om meer ‘gestapeld’ te gaan bouwen. Hierbij kijken we waar dit het beste past en houden we rekening met het dorpse karakter van onze gemeente.

Als het nodig is om het financiële resultaat van de grondexploitatie op peil te houden, maken we samen met de gemeenteraad keuzes aan de hand van een dilemmanota. Bijvoorbeeld door in een project het woningbouwprogramma (type woningen) of de woondichtheid (aantallen woningen) aan te passen.

We richten een fonds ‘bovenwijkse voorzieningen’ in, door middel van dit fonds dragen ook particuliere (woningbouw)initiatieven financieel bij aan de realisatie van algemene voorzieningen, zoals infrastructuur en parken.

Wat gaan we er voor doen?

Nieuw te vormen grondexploitaties tonen over het geheel een positief resultaat. Als dit niet lijkt te gaan lukken, leggen we via een dilemmanota keuzes voor aan de gemeenteraad om dit wel voor elkaar te krijgen.	Doorlopend
We stellen een Nota bovenwijkse voorzieningen op en richten vanuit deze nota een Fonds bovenwijkse voorzieningen in voor particuliere bouwinitiatieven.	2022-2023
Bij de actualisatie van de grondexploitaties sluiten we de grondexploitatie Noordse Buurt.	2023

2.1.3 Thema Economie, Toerisme, Natuur

2.1.3.1 Economie

In ons toekomstbeeld voor Nieuwkoop zien wij sterke dorpen die bruisen van de activiteit. We zorgen met onze creatieve ondernemers voor aantrekkelijke centra met een eigen identiteit waar onze inwoners en toeristen graag samenkomen. Initiatieven en ontwikkelingen vanuit de samenleving om dorpen vitaler te maken, pakken we samen op, maar nemen we niet over. In de uitvoering pakken wij door op die projecten die meerwaarde hebben voor de dorpen en bijdragen aan krachtige centra. Ook als misschien nog niet iedereen die positieve effecten ziet.

We gaan met onze (nieuwe, jonge) ondernemers in gesprek over de ‘nieuwe economie’ en onze banen van de toekomst. Zoals de overgang naar een circulaire economie, groene energie en webgebaseerde diensten. Om de dorpscentra te versterken, willen we winkels concentreren. Voor ondernemers zonder personeel, of startende (internet)bedrijven blijft het mogelijk om vanuit huis te werken. Is het bedrijf succesvol en groeit het uit zijn jasje? Dan verplaatst het bedrijf zich naar de daarvoor bestemde locaties, zoals een bedrijventerrein of dorpscentrum. We werken niet mee aan het uitbreiden van decentraal gelegen locaties, die niet voor (de betreffende) bedrijvigheid geschikt zijn. Daarnaast handhaven we op economische activiteiten die niet passen bij de bestemming van een locatie.

Land- en (glas)tuinbouw
Het Groene Hart kenmerkt zich door de open polders, molens en koeien en schapen in de wei. Een beeld dat onder druk staat door onder andere de stikstofproblematiek en bodemdaling. Deze grote maatschappelijk opgaven moeten worden opgelost. Door het landelijk gebied toekomstbestendig in te richten, blijft er ruimte voor innovatieve teelt en open polders met bijvoorbeeld koeien. Wij zijn van mening dat behoud van de agrarische sectoren mogelijk is met een duidelijk perspectief en aanvullende economische verdienmodellen. Dit gaan we uitwerken in een integrale visie (zie ook kopje 2.1.3 ‘stikstof en geluid’).

Uit onderzoek blijkt dat het aantal vierkante meters glas (sterk) afneemt, en dat specialisatie in bijzondere ent-technieken en andere nichemarkten kansrijker wordt. De sector laat veel veerkracht, innovatie en flexibiliteit zien, onder andere op het gebied van experimentele teelt en energie-innovatie. Wij stimuleren en faciliteren deze ontwikkelingen waar nodig.

Wat willen we bereiken?

- Een gezonde, sterke en bruisende lokale economie, onder andere door het versterken van (water)recreatie en toerisme.
- Vitale, krachtige en gezellige dorpscentra met een goed voorzieningenniveau.
- Concentratie van detailhandels- en bedrijfsactiviteiten in de dorpscentra en op bedrijventerreinen.
- Voldoende bedrijfsruimte op slim ingerichte en toekomstbestendige bedrijventerreinen met behulp van parkmanagement. Mogelijke uitbreiding van de terreinen is bespreekbaar.
- Meer samenwerking met onze ondernemers om kennis en kunde te delen. We stimuleren ook dat ondernemers onderling meer samenwerken en hun kennis inzetten voor de samenleving.
- Een toekomstbestendige agrarische sector met aanvullende economische verdienmodellen.
- Een perspectief voor ondernemers en andere initiatiefnemers in maatwerkgebieden. Het concentratiegebied Nieuw-Amstel-Oost blijft als optie gereserveerd.
- Een oplossing voor de huisvesting van arbeidsmigranten.

Hoe gaan we dat bereiken?
In deze economisch onzekere tijden zijn snel acties en maatregelen nodig om de lokale economie te ondersteunen. We zien nieuwe vormen van ondernemerschap en bedrijvigheid ontstaan met jonge bedrijven en ondernemers die klaar zijn voor de toekomst. Om onze lokale economie te ondersteunen en ondernemerschap te stimuleren stellen we een nieuwe economische actieagenda op. Voor de uitvoering van deze agenda storten we € 150.000 in de reserve Economie en Toerisme. Bij de vaststelling van de actieagenda worden deze middelen aan activiteiten gekoppeld en in de tijd uitgezet door middel van een begroting

We faciliteren en stimuleren de ontwikkeling van kleinschalige kantoorruimte in de centra waar ZZP-ers, flexwerkers en bijvoorbeeld studenten een werkplek kunnen reserveren. Wij zien in dit concept ook koppelkansen met bijzondere woonvormen.

Bij de uitvoering van de Detailhandelsvisie focussen wij op versterking van de dorpscentra. Dit houdt in dat nieuwe detailhandel- en dienstverlenende winkels zich alleen nog kunnen vestigen in het centrum van een dorp. Zo krijgen onze ondernemers de ruimte om te ondernemen en onze inwoners het gezellige centrum waar ze graag komen.

Onder andere door middel van proactieve communicatie, stimuleren we inwoners en bedrijven om lokaal te kopen. Dit versterkt onze economie. Door de herkomst van producten lokaal te branden, is lokaal kopen ook aantrekkelijk voor toeristen. Bovendien helpt het bij de realisatie van de duurzaamheidsambities: door lokale producten te kopen, verkleinen we onze CO^2-footprint. Als organisatie kopen wij onze diensten en producten ook zoveel mogelijk lokaal.

Een weekmarkt draagt bij aan leefbare, gezellige kernen. Omdat het aanbod op markten schaarser wordt, zoeken we mogelijkheden om marktverkopers te blijven faciliteren. Wij zetten met het standplaatsenbeleid in op vergunningen voor langere tijd. Omdat het aanbod aan winkels verschilt per dorp, kijken we in de vergunningaanvraag of de verkoop toegevoegde waarde heeft voor het dorp of van belang is voor recreatie en toerisme. Zo voorkomen we een te eenzijdig aanbod.

Centrumontwikkeling
Voor Nieuwkoop en Ter Aar is de afgelopen bestuursperiode gewerkt aan een centrumvisie/-plan. Vanuit deze visie ontwikkelen wij de centra door. De centrummanager ondersteunt en faciliteert bij de centrumplanontwikkeling binnen onze dorpen. De centrummanager heeft hierbij focus op de uitvoering van de centrumplannen. Gezien de positieve resultaten, zetten we deze werkzaamheden de komende drie jaar voort. Om de centra te versterken benutten we kansen in de publiek-private samenwerking en zetten we in op initiatieven vanuit lokale kracht.

De uitvoering van de centrumplannen, bijvoorbeeld de aanpak van parkeerproblematiek zal vragen om investeringen waarbij ook de gemeente een rol heeft. Verdere uitwerking van plannen moet in beeld brengen om welke investeringen en bedragen het hierbij gaat. Om de ruimte te hebben daadwerkelijk te investeren in het versterken van onze centra reserveren we gedurende de komende jaren € 5 miljoen, de jaarlijkse lasten hiervan bouwen zich op tot en met 2027 (in totaal € 167.000 structureel). Uiteraard zullen investeringen waaraan de gemeente meebetaald vooraf nog worden voorgelegd aan de gemeenteraad. Daarnaast reserveren we middelen (€ 1 miljoen) voor de (her)inrichting van de openbare ruimte in de diverse dorpscentra in onze gemeente.

Nieuwkoop
We ontwikkelen het Reghthuysplein door tot een toeristisch (water)centrum en een aangename verblijfsplek voor de inwoners: de huiskamer van Nieuwkoop. Ook de horeca speelt hierin een belangrijke rol. Het centrum van Nieuwkoop wordt het start- en aankomstpunt voor fiets-, wandel- en vaarroutes door de gemeente en de regio. In de zomer van 2022 is gestart met het Reghthuysplein autoluw te maken en in te richten met terrassen.

Met een autoluw Reghthuysplein zijn alternatieve parkeerplekken nodig in het centrum van Nieuwkoop. Een parkeervoorziening heeft daarom hoge prioriteit, ook om te zorgen dat het centrum en nieuwe woningbouw daarin, in de toekomst goed bereikbaar blijft. Samen met de belangrijke stakeholders werken wij hiervoor onder andere de mogelijkheden uit voor een parkeervoorziening langs de Achterweg. Om het historische centrum nog aantrekkelijker te maken, bespreken we met betrokken ondernemers en vastgoedeigenaren de functie van leegstaande of verwaarloosde panden. Mogelijk biedt een leegstandverordening hierin meerwaarde.

Om de centrumontwikkeling tot een succes te maken, is het een vereiste dat ondernemers, stakeholders, partners en de gemeente de handen ineenslaan. Als gemeente nemen we hierbij een regierol en zorgen, aan de hand van de centrumvisie en het uitvoeringsplan, voor een gestructureerde aanpak samen met de andere betrokkenen en belanghebbenden. We gaan hier actief mee aan de slag om de komende periode gefaseerd naar resultaten toe te werken. Als blijkt dat hier onvoldoende draagvlak voor is bij stakeholders en ondernemers, moeten wij hieruit conclusies trekken en mogelijk andere keuzes maken.

Ter Aar
Voor de herstructurering van het centrum van Ter Aar is samen met ondernemers een centrumvisie uitgewerkt. De bouw van 44 middenhuur appartementen op De Vlinder-locatie, inclusief horeca, maakt onderdeel uit van deze visie. Via een partnerselectie is er een partner gezocht die met de gemeente en ondernemers in het centrumgebied wil werken aan een masterplan voor het Dorpshart Ter Aar’. In het eerste kwartaal van 2023 is meer bekend over de uitvoeringsmogelijkheden en maken we een

definitieve scenariokeuze. Om het centrum aantrekkelijk en goed bereikbaar te houden, ook met het oog op de extra woningen, investeren wij in een groen, goed ingericht openbaar gebied rondom het centrum.

Centra Nieuwveen, Langeraar, Zevenhoven en Noorden
Door een aantal private ontwikkelingen, wordt ook het centrum van Nieuwveen versterkt. Wij dragen bij aan de centrumontwikkeling door het Weteringplein en Dorpsplein met elkaar te verbinden door een slimme, groene, inrichting van de openbare ruimte. Zo creëren we met elkaar een toekomstbestendig centrum met levensvatbare winkels, waar de inwoners van Nieuwveen trots op kunnen zijn. We geven ruimte aan initiatieven vanuit ondernemers en de samenleving die het centrum verder versterken en verlevendigen en denken hierbij graag mee.

In Langeraar komt er een fors aantal woningen bij. Ook het te bouwen integraal kind centrum (IKC) zal een impuls geven aan het dorp. Vanuit de samenleving is de wens geuit om ook het winkelcentrum ‘De Strooplikker’ te versterken. Door de uitbreiding van het dorp moet het mogelijk zijn om de huidige voorzieningen te behouden en mogelijk uit te breiden, door de aantrekkelijke ligging aan de plassen te benutten. Wij geven initiatiefnemers alle ruimte in de uitvoering van plannen en denken graag mee in de mogelijkheden. Dit doen wij ook bij initiatieven vanuit andere dorpen zoals Noorden en Zevenhoven.

<u>Samenwerking met ondernemers</u>
We ondersteunen onze ondernemers met onze gemeentelijke dienstverlening. We geven de ruimte om initiatieven uit te voeren die bijdragen aan de samenleving. Dit doen wij door flexibel om te gaan met regelgeving, passend binnen de wettelijke kaders. We willen dereguleren waar dit kan en benutten mogelijkheden om procedures en vergunningen te verkorten en vereenvoudigen, bijvoorbeeld met betrekking tot evenementen. Met de inzet van online tools en een vast aanspreekpunt in de vorm van het Ondernemersloket en EZ-accountmanagement staan we dicht bij de ondernemer. Vanuit de accountmanagementfunctie onderhouden we proactief contact met ondernemers, signaleren we trends en ontwikkelingen en zijn we goed toegankelijk.

De komende bestuursperiode zetten wij actief in op verbinden en samenwerken met de brede samenleving om zo gebruik te maken van elkaars kennis en kunde. Wij zien interessante mogelijkheden om het bedrijfsleven te betrekken bij gemeentelijk beleid, door ondernemers gevraagd advies te laten geven op voorgenomen beleid, een zogeheten MKB-toets. Door beleidsnota’s vanuit een economisch perspectief te laten toetsen, ontstaat meer interactie, een bredere samenhang en kunnen nieuwe kennisclusters ontstaan. We inventariseren de mogelijkheden van een MKB-toets en, als ondernemers dit ook willen, starten we hiervoor een pilot.

Nieuwkoop kent een ondernemersfonds. Aan dit fonds dragen ondernemers bij voor gedragen initiatieven ter versterking van dorpscentra en bedrijventerreinen. Wij zien kansen om vanuit het ondernemersfonds georganiseerd ontwikkelingen aan te pakken die bedrijventerreinen en dorpscentra versterken. Als dienstverlenende overheid hebben wij hierbij een faciliterende en stimulerende rol. We evalueren de toegevoegde waarde van het fonds en ondersteunen het bestuur van het ondernemersfonds om het draagvlak onder ondernemers verder te vergroten.

<u>Bedrijventerreinen</u>
Vanuit de bedrijventerreinenstrategie zetten wij in op het herstructureren en intensiveren van onze bedrijventerreinen. We ondersteunen initiatieven vanuit ondernemers om de terreinen te optimaliseren, bijvoorbeeld door te verduurzamen, vergroenen en met een slimme inrichting van de openbare ruimte. Parkmanagement bevordert breed gedragen ideeën onder ondernemers. Op basis van succesvolle ervaring met een parkmanager, stimuleren wij de inzet hiervan voor alle bedrijventerreinen. Een parkmanager kan bijvoorbeeld gefinancierd worden vanuit het ondernemersfonds. Waar nodig denken wij als gemeente hierin mee.

Ondernemers geven aan behoefte te hebben aan uitbreiding van de bedrijventerreinen. Wij staan hiervoor open, mits kleinschalig, bij bewezen behoefte en aansluitend op de huidige terreinen. We voeren een integraal onderzoek uit naar de behoefte en kansen voor het optimaliseren en zo nodig uitbreiden van de huidige terreinen. Vanuit het onderzoek stellen we een kader op voor duurzame invulling van lege of ‘achterlaat’ plekken op de terreinen.

Land- en (Glas)tuinbouw

Landbouwsector
De agrarische sector is onmisbaar voor onze voedselvoorziening en het beheer van het landschap. Wij vinden het daarom belangrijk dat ons gebied agrarisch blijft, al is transitie van de landbouw noodzakelijk. Om de instandhoudingsdoelen te behalen, stikstof en ammoniak te reduceren en bodemdaling tegen te gaan, is het (vrijwillig) verplaatsen of laten stoppen van agrarische bedrijven één van de middelen. Het Rijk stelt hiervoor geld beschikbaar.

Vanuit ons lokale standpunt, zetten wij vooral in op een nieuw perspectief voor de landbouw, met als uitgangspunt extensieve veehouderij in combinatie en een alternatief verdienmodel. We werken samen met stakeholders aan een realistische visie ‘Nieuw perspectief op de landbouw’, dat perspectief biedt aan onze ondernemers en het gebied in transitie brengt. Uitgangspunt hierbij is om agrarisch ondernemen, natuur(herstel), wonen, recreatie en de energietransitie hand in hand gaan. Aan de hand van de visie leveren we een duidelijke inbreng op de diverse (bestuurlijke) tafels, waaronder de Gebiedsgerichte Aanpak Nieuwkoopse Plassen, NOVEX Groene Hart en gebiedsgerichte opgave landelijk gebied Holland Rijnland. Hierbij sluiten we aan bij het Nationaal Programma Landelijk Gebied.

Wij werken dit uit in een visie. We ondersteunen de agrariërs in de opgave door te bemiddelen tussen andere overheden en het begrijpelijk maken van ingewikkelde wet- en regelgeving of subsidiemogelijkheden.

Glastuinbouw
Specifiek voor de Nieuwkoopse situatie werken we samen met de ondernemers en belanghebbenden aan een visie op de maatwerkgebieden. Op basis van deze visie werken we een kader uit dat perspectief biedt aan de glastuinbouwondernemers en andere initiatiefnemers. Door het gesprek aan te gaan met de ondernemers, zoeken we kansen en mogelijkheden voor de glastuinbouw en de overige functies in het (maatwerk)gebied. Bij mogelijke herinrichting van deelgebieden of percelen, betrekken we ook de bewoners van het gebied.

Na de sanering van de Noordse Buurt, de transformatie aan de Paradijsweg (Westzijde), Vrouwenakker en het Nieuwveens Jaagpad (eerste deel) en de verwachte inperking van de glastuinbouw in de maatwerkgebieden is het areaal glas flink afgenomen. Voor een verdere versterking en concentratie van de glastuinbouw in het gebied blijft Nieuw Amstel Oost (1a en b) als optie open. In de tuinbouwgebieden kijken we op basis van maatwerk naar mogelijkheden voor creatieve, tijdelijke, woonvormen op percelen.

De glastuinbouwsector kenmerkt zich door actieve inzet met betrekking tot de energietransitie, met name in de gecentraliseerde glastuinbouwgebieden. In ons veelal meer versnipperde glastuinbouwgebied zijn innovatieve ontwikkelingen ingewikkelder. Onze tuinders zoeken alternatieve modellen om versneld van het gas af te gaan en duurzaam te verwarmen. De sector vormt daarmee een belangrijk vliegwiel voor de energietransitie. Vanuit onze gemeentelijke rol op het gebied van ruimtelijke ordening, trekken wij hier samen met de ondernemers in op.

Arbeidsmigranten

Speciale aandacht geven wij aan de huisvesting van arbeidsmigranten. Hier ligt een grote en ingewikkelde regionale opgave waar elke gemeente een taak in heeft. Het aantal arbeidsmigranten dat woonruimte nodig heeft is groot. Een oplossing is niet eenvoudig. Veel arbeidsmigranten staan niet geregistreerd en wisselen vaak snel van werkomgeving. Ook werkgevers hebben wisselende behoefte aan extra capaciteit. Om zo snel mogelijk arbeidsmigranten te huisvesten, zetten wij in op tijdelijke woonvormen. Om te beoordelen hoe dit het beste werkt en waar dit het beste kan, starten we twee pilots met flexwoningen. Bij een (agrarische)ondernemer en op een bedrijventerrein. We overwegen de invoering van verblijfsbelasting en zetten (mede hiermee) in op betere registratie van arbeidsmigranten. Zo krijgen we ook meer grip op de problematiek, waaronder misstanden in de huisvesting en uitbuiting. Hierbij monitoren we de actualiteit, zoals bijvoorbeeld het effect van de oorlog tussen Rusland en Oekraïne op de arbeidsmigrantenstroom.

Wat gaan we doen?

We stellen een nieuwe economische actieagenda op	2023
We zorgen voor aantrekkelijke, groene, slim ingerichte openbare ruimten in en rond de dorpscentra, waaronder Ter Aar en Nieuwveen. We reserveren hier budget voor.	2024 e.v.
We ontwikkelen het centrum van Nieuwkoop door tot toeristisch (water)centrum en een aangename verblijfsplek voor inwoners.	2022-2026
We bepalen wat nodig is voor een aanvullende parkeervoorziening in het centrum van Nieuwkoop (Achterweg). We doen dit in nadrukkelijke samenwerking met stakeholders en in uitvoering met het centrumplan.	2022 e.v.
Op basis van uitvoeringsmogelijkheden voor het centrum van Ter Aar maken we een scenariokeuze in 2023. De ontwikkeling van De Vlinderlocatie heeft hierbij prioriteit.	2022-2023
De centrummanager blijven we inzetten met de focus op uitvoering en gekoppeld aan de realisatie van de centrumplannen.	2022 e.v.
We stimuleren ondernemers om de bedrijventerreinen te revitaliseren.	Doorlopend
Het beleid voor concentratiegebieden glastuinbouw verruimen we, zodat op basis van maatwerk tijdelijke woonvormen toe worden gestaan.	2022-2023
Op basis van een visie op maatwerkgebieden glastuinbouw ontwikkelen we een perspectief kader.	2023-2024
We stellen een visie op voor de landbouwsector met een focus op (zeer) extensieve veehouderij en een aanvullend verdienmodel.	2022-2023
Op basis van twee pilots onderzoeken we de mogelijkheden van flexwonen voor arbeidsmigranten.	2023-2024
We stellen het beleidskader huisvesting arbeidsmigranten op (en vast).	2022

2.1.3.2 Recreatie en toerisme

Onze mooie gemeente nodigt uit tot actief buiten bewegen, zoals fietsen, wandelen en varen. De aantrekkelijke dorpscentra bieden gelegenheid voor een pauze in een van de horecagelegenheden, een boodschap of een culturele activiteit. De recreatieve sector in onze gemeente is een economische motor in ontwikkeling en wordt steeds belangrijker voor onze economie. We versterken deze branche door samen met de ondernemers en Natuurmonumenten het recreatieve aanbod te vergroten en onze groene gemeente toeristisch op de kaart te zetten. Daarbij houden wij rekening met de kwetsbare natuur.

Wat willen we bereiken?

- Een gezonde recreatief toeristische sector in Nieuwkoop door middel van aantrekkelijke dorpscentra in onze kernen.
- Goed toegankelijke plassen en natuurgebieden voor onze eigen inwoners, recreanten en toeristen.
- Een eerlijk systeem waarbij toeristen meebetalen aan de voorzieningen die zij gebruiken.
- Uitbreiding van wandel- fiets- en vaarroutes.

Hoe gaan we dat bereiken?

Meer recreatie en toerisme is goed voor onze economie en blijven we stimuleren. Onder andere door Nieuwkoop Marketing (financieel) te blijven ondersteunen. Het speerpunt is recreatie met beleving van rust, ruimte, cultuur en natuur op de fiets, wandelend of op het water. Vanuit de nota Recreatie en Toerisme actualiseren we de uitvoeringsagenda en verbinden daar concrete acties aan. Daarnaast kiezen we voor de invoering van (een vorm van) toeristenbelasting en gaan in gesprek over wat de toegevoegde waarde en impact hiervan is voor de branche. Wij zien kansen om de opbrengst van deze belasting in te zetten ten gunste van de branche, zoals de (mede) financiering van de marketing en ondersteuning van recreatieondernemers, met zo min mogelijk administratieve lasten.

Wij zetten in op het stimuleren van waterrecreatie en -toerisme, bijvoorbeeld door het verbeteren van de toegankelijkheid van de plassen voor onze inwoners. We kijken hierbij naar brede (milieuvriendelijke, duurzame) watersport, waarbij we gaan inventariseren hoe we de verschillende watersporten beter kunnen faciliteren. Hierbij kijken we ook naar de mogelijkheden om meer openbare zwemplekken te creëren.

De Nieuwkoopse- en Langeraarse plassen zijn onderdeel van het Hollandse Plassengebied. Samen met andere plassengemeenten en de provincie Zuid-Holland investeren wij in vaar- en cultuurarrangementen en een smart waternetwerk. Zo zorgen we voor gastvrij en beleefbaar water. In relatie tot de natuurwaarden en de opgave om stikstof en CO^2 terug te dringen, zetten wij in op duurzame waterrecreatie. In Hollandse Plassenverband stimuleren we het plaatsen van laadpalen voor elektrische sloepen op openbare aanlegplaatsen, zodat een netwerk aan laadpalen ontstaat. Om Nieuwkoop beter toegankelijk te maken voor (elektrische) sloepen, zoeken wij naar kansen voor nieuwe vaarverbindingen, zoals de Drechtdoorsteek. Ook breiden we, waar mogelijk, de sup- en kanoroutes uit. De provincie(s), buurgemeenten en Natuurmonumenten zijn hierin belangrijke samenwerkingspartners.

Naast waterrecreatie nodigt onze groene omgeving ook uit om heerlijk te fietsen en wandelen. Dit gaan wij verder versterken met de aanleg van extra (wandel)paden, voorzien van watertappunten. We motiveren inwoners en recreanten om nét een stapje actiever te worden met behulp van uitdagende beweegroutes en beweegplekken.

Het Papeneiland in Langeraar is een succes en fungeert als vliegwiel om de potentie van de Langeraarse Plassen beter te benutten. Wij dagen inwoners, verenigingen en ondernemers uit de krachten te bundelen om Langeraar neer te zetten als recreatief waterdorp en zo het centrum aantrekkelijker te maken. Wij denken graag mee in kansen en stimuleren en motiveren ondernemers en andere stakeholders om de Langeraarse Plassen nadrukkelijker onder de aandacht te brengen.

Wat gaan we doen?

We blijven Nieuwkoop Marketing (financieel) ondersteunen.	2022-2026
Vanuit de Nota recreatie en toerisme actualiseren we de uitvoeringsagenda om recreatie en toerisme te stimuleren en ondersteunen.	2023
Samen met andere plassengemeenten en de provincie Zuid-Holland investeren we in waterrecreatie en verbeteren van toegankelijkheid van onze plassen. Aanvullend inventariseren we hoe we, naast sloepvaren, ook andere vormen van watersport kunnen faciliteren.	2022-2026
We breiden de wandel-, fiets en vaarroutes in onze gemeente uit.	2022 e.v.

2.1.3.3 Duurzaamheid

Wij dragen in verschillende opzichten bij aan een duurzamere wereld. Als gemeente informeren en inspireren we, jagen aan, stellen regels op en geven het goede voorbeeld. De gemeente (en omgeving) verduurzamen kunnen wij niet alleen. Deze maatschappelijke opgave kunnen we alleen samen met de inwoners, ondernemers en maatschappelijke organisaties realiseren.
Door de situatie in de Oekraïne is de energietransitie complexer en urgenter geworden. Overal in Europa is er een beweging om versneld van het gas en (op termijn) olie af te komen. Het opwekken van (grootschalige) energie is daarmee nog belangrijker geworden. We blijven de actuele ontwikkelingen in de wereld monitoren, acteren waar dat nodig is en passen beleid zo nodig aan.

We zijn de komende jaren realistisch in onze duurzaamheidsambities. Vanzelfsprekend gaan wij door met de lopende en geplande activiteiten vanuit het duurzaamheidsprogramma en de warmtevisie. De veranderende geopolitieke situatie in de wereld, de capaciteitsproblemen bij de energiebedrijven en de inflatie in relatie tot beperkte gemeentelijke financiën, zorgen ervoor dat wij realistisch naar onze ambities moeten kijken om de energie(transitie) betaalbaar te houden. Wij sluiten daarom onze stappen aan op het Rijksbeleid, waarbij we oog hebben voor innovaties die voor Nieuwkoop kansrijk kunnen zijn. Een voorbeeld hiervan zijn energiegebiedssystemen.

Wat willen we bereiken?

- Bijdragen aan een duurzamer wereld en de energietransitie.
- Een realistische en betaalbare duurzaamheidskoers.
- Snel (meetbare) resultaten behalen met betrekking tot onze duurzaamheidsdoelstellingen.
- Kennis over en draagvlak voor het verduurzamen van woningen bij inwoners en ondernemers.
- Stimuleren en faciliteren van ondernemers bij het verduurzamen van bedrijven.
- Voldoende netcapaciteit in onze gemeente zodat onze inwoners en ondernemers leveringszekerheid van elektriciteit hebben.

Hoe gaan we dat bereiken?

We stemmen onze duurzaamheidsactiviteiten af op het Rijksbeleid en het bijbehorende maatregelenpakket. We hebben de afgelopen jaren mooie innovaties ruimte gegeven, waaronder het gebruik van effluentwarmte om het bedrijventerrein Schoterhoek II en zwembad Aarweide te verwarmen. Waar mogelijk breiden we het gebruik hiervan uit, bijvoorbeeld naar de woonwijk Teylerspark II.

Technologische innovaties volgen elkaar snel op. We monitoren deze ontwikkelingen actief en springen in waar dit kan, al dan niet via (kleinschalige) pilots. We faciliteren gezamenlijke duurzaamheidsinitiatieven van inwoners, verenigingen en ondernemers. Innovatieve kansen die helpen bij het versnellen van de energietransitie en bijdragen aan betaalbare energie, ondersteunen wij maximaal.

Er wordt op allerlei terreinen veel geïnvesteerd in verduurzaming. Het effect van de investering is daarbij niet altijd duidelijk. Om onze middelen effectief en efficiënt in te zetten, investeren wij in CO^2

impactanalyses om te zien wat het daadwerkelijke rendement van een gemeentelijk duurzaamheidsinitiatief is op energiewinst en klimaat.

Het Rijk heeft Nederland verdeeld in zogenaamde RES-regio's (Regionale Energie Strategie) om CO^2 uitstoot in 2030 te halveren. De vastgestelde RES 1.0 vormt de basis voor het verduurzamingsplan voor onze RES-regio Holland Rijnland. Het komende jaar werken we zoekgebieden en -locaties voor duurzame energieopwek uit en stellen hier ruimtelijke en maatschappelijke criteria voor op. Op basis van deze criteria beoordelen we waar we grootschalige zonnevelden kunnen toelaten in ons landschap, welke inpassing daarbij hoort en onder welke voorwaarden plannen kunnen worden gerealiseerd. Dit wordt vastgelegd in de RES 2.0. Deze bestuursperiode werken we dus regionaal en in goede afstemming met onze buurgemeenten door aan de energiestrategie. Daarnaast voeren we de lokale ambities uit.

We werken verder aan de uitvoering van onze warmtevisie. Het doel van de visie is via concrete stappen te werken aan een aardgasvrije samenleving. We doen dat nadrukkelijk 'bottom-up'. Samen met woningcorporaties, dorpsraden, gebiedscoöperatie en lokale ondernemers stellen we op dorps- of wijkniveau plannen op en betrekken hierbij de inwoners. Bij de eerste stappen richting aardgasvrij ligt de nadruk op het isoleren van woningen. Door woningen beter te isoleren, kan veel energie worden bespaard. Hier is nog veel te winnen, zeker bij (sociale) huurwoningen. Hier maken wij met de woningbouwcorporaties prestatiegerichte afspraken over. We anticiperen op rijksbeleid, zoals het standaard worden van de (hybride) warmtepomp in 2026, en de subsidiemogelijkheden die hieraan gekoppeld zijn. Waar mogelijk koppelen we activiteiten aan de onderhoudsplannen van woningbouwcorporaties. Daarnaast zetten we vooral in op slimme koppelkansen bij nieuwbouwplannen. In de energietransitie is naast het isoleren van woningen een maximale inzet op zonnepanelen op (grote) daken ons uitgangspunt.

Wij stimuleren inwoners, ondernemers en verenigingen om duurzaamheidsmaatregelen te nemen. Met behulp van het Duurzaam Bouwloket, faciliteren wij de samenleving. Bijvoorbeeld door te ondersteunen bij een subsidieaanvraag of wijkgerichte aanpak. Ook zien wij kansen voor een platform, waar (lokale) ondernemers, stakeholders en energiepartners kennis delen, elkaar inspireren (bijvoorbeeld door een innovatiekalender) en gezamenlijk kansrijke projecten opstarten. We gaan met de (sub)regio bespreken of een dergelijk platform (sub)regionaal ingevuld kan worden. Ondernemers ondersteunen we met behulp van energiescans. Op basis van maatwerk staan we kleine windmolens voor (agrarische) bedrijven en ondernemers toe.

In de energietransitie zijn wij sterk afhankelijk van de energieleveranciers en netbeheerders. Wij blijven actief met deze partijen in gesprek om te waarborgen dat ook in onze landelijke gemeente inwoners en ondernemers altijd kunnen worden aangesloten op het elektriciteitsnet, dat de leveringszekerheid overeind blijft en dat inwoners een keuzemogelijkheid hebben. Hierbij verwachten wij dat de mogelijkheden van het elektriciteitsnet zo veel mogelijk benut worden.

Als gemeente hebben wij zelf ook vastgoed dat verduurzaamd moet worden. Dit kost veel geld. In onze investeringskeuze verkiezen wij (verduurzamings)investeringen ten gunste van de samenleving boven het op korte termijn verduurzamen van ons eigen vastgoed. Ons vastgoed verduurzamen we daarom via logische stappen, bijvoorbeeld door het te koppelen aan grotere duurzaamheidsinvesteringen bij noodzakelijke verbouwingen, passend binnen de financiële kaders van dat moment. De gevolgen van de stijgende gasprijzen kunnen ertoe leiden dat een logisch investeringsmoment ook op een ander (koppel)moment plaatsvindt.

De gemeente is eigenaar/verhuurder van de drie brandweerkazernes binnen de gemeente. Ook voor deze gebouwen geldt dat verduurzaming een aandachtpunt is. In 2023 willen we met de VRHM als huurder/gebruiker afspraken maken over de toekomst van deze drie kazernes. Bij eventuele nieuwbouw neemt, conform staand beleid, de VRHM dat op zich.

Voor de uitvoering van het duurzaamheidsprogramma is voldoende capaciteit noodzakelijk. Vanuit het Rijk worden steeds meer taken en regelingen op het gebied van duurzaamheid aan gemeente opgedragen, tegelijkertijd ontvangen we (extra) financiële middelen om onze inzet mogelijk te maken.

Wat gaan we er voor doen?

We anticiperen op het Rijksbeleid met bijbehorend maatregelpakket en daaraan gekoppelde subsidiemogelijkheden en benutten innovatieve kansen	Doorlopend
We werken regionaal mee aan de RES 2.0 en stellen lokaal een afwegingskader voor zonnevelden op	2022-2023
We werken aan de uitvoering van de Transitievisie Warmte (TVW) in verschillende wijkgerichte aanpakken. Waar nodig doen of ondersteunen we onderzoek naar de potentie van warmtebronnen, de mogelijkheden voor warmtenetten en duurzame gebiedssystemen	Doorlopend
We zetten maximaal in op het isoleren van woningen en ondersteunen van inwoners met adviezen (via Duurzaam Bouwloket en energiecoaches)	Doorlopend
We voeren een doeltreffende energiearmoede aanpak uit voor huishoudens met een hoge energierekening	2022-2023
We spannen ons in op het verduurzamen van bedrijven en werken hierin samen met ondernemers en brancheorganisaties	Doorlopend
We onderzoeken mogelijkheden voor het inrichten van een platform ter ondersteuning en inspiratie van ondernemers voor maatschappelijk verantwoord ondernemen	2022-2023
We onderzoeken of het project Teylerspark II kan worden aangesloten op het warmtenet van Schoterhoek II	2022
We evalueren de voortgang van het duurzaamheidsprogramma 2021-2024	2023
We brengen het effect op CO^2-reductie in kaart van gemeentelijke (verduurzaming)investeringen	Doorlopend
We volgen actief de technische en innovatieve ontwikkelingen in het kader van de energietransitie en springen in waar dit kan en/of waar dit een kostenverlagend effect heeft voor inwoners	Doorlopend
We staan, op aanvraag en op basis van maatwerk, kleine windmolens voor (agrarische) bedrijven en ondernemers toe	2022
Met de VRHM afspraken maken over de toekomst van de drie brandweerkazernes binnen de gemeente Nieuwkoop.	2022-2023
Voor ons gemeentelijk vastgoed investeren we op natuurlijke momenten in duurzaamheidsmaatregelen	Doorlopend

2.1.1 Financieel overzicht

Thema	Rekening 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Raming 2024	Raming 2025	Raming 2026
Lasten						
Ruimtelijk beleid	2.208	2.276	2.359	2.221	2.147	2.147
Grondzaken en vastgoed	19.851	16.588	10.443	11.792	9.792	2.009
Economie, toerisme, natuur	1.299	1.896	1.996	1.581	1.338	1.245
Totaal Lasten	**23.358**	**20.760**	**14.798**	**15.594**	**13.277**	**5.401**
Baten						
Ruimtelijk beleid	-1.371	-1.373	-1.254	-1.313	-1.032	-979
Grondzaken en vastgoed	-21.426	-14.999	-11.212	-12.532	-9.508	-2.927
Economie, toerisme, natuur	-246	-169	-156	-74	-74	-74
Totaal Baten	**-23.043**	**-16.541**	**-12.622**	**-13.919**	**-10.614**	**-3.980**
Totaal saldo van lasten en baten	**315**	**4.219**	**2.176**	**1.676**	**2.663**	**1.420**
Geraamd resultaat	**232**	**1.686**	**9.743**	**3.260**	**2.245**	**2.245**

Toevoeging Res	913	396	8.254	2.062		1.201
Onttrekking Res	-995	-2.929	-687	-478	-418	-377
Saldo mutaties Res	-82	-2.533	7.567	1.584	-418	824

2.1.2 Financiële toelichting

Toelichting op hoofdlijnen
De verschillen tussen de begrote bedragen voor 2022 en 2023 staan hieronder per thema op hoofdlijnen toegelicht.

Thema Ruimtelijk Beleid
€ 83.000 hogere lasten
Voor de uitvoering van het coalitieakkoord is voor twee jaar rekening gehouden met een benodigd bedrag (€ 50.000) voor het opstarten van de inzet van een doorstroomcoach. Verder stellen we in 2023 een Woonzorgvisie op. Hiervoor verwachten wij een budget van € 30.000 nodig te hebben. Daarnaast is er (administratief) een hogere doorbelasting van personeelskosten op dit thema en zijn er lagere lasten in vergelijking met 2022 omdat in 2022 implementatiekosten voor de Omgevingswet waren begroot die er in 2023 niet zijn. Het restant is het saldo van diverse mutaties kleiner dan € 15.000.

€ 119.000 lagere baten
De begrote opbrengsten voor vergunningsverlening zijn in 2023 lager dan in 2022.

Thema Grondzaken en Vastgoed
€ 6.145.000 lagere lasten
De lasten en baten voor het thema Grondzaken en Vastgoed wisselen erg door de jaren heen. Dit komt vooral door de administratieve verwerking van de lasten en baten van het grondbedrijf. Dit hangt nauw samen met de fase waarin de verschillende projecten zich bevinden, wanneer nieuwe projecten worden opgestart en oude projecten afgesloten. Hierdoor is geen goede vergelijking te maken over de jaren. Door middel van het Meerjaren Perspectief Grondexploitaties (MPG) wordt jaarlijks verantwoording afgelegd over de grondexploitaties. De cijfers uit het MPG 2022 zijn verwerkt in de Meerjarenbegroting 2023-2026.

€ 3.787.000 lagere baten
Zie de toelichting onder lasten voor dit thema.

Thema Economie, toerisme en natuur
€ 100.000 hogere lasten
Vanuit het coalitieakkoord zijn afgesproken activiteiten vertaald naar budgetten voor 2023 en verder. Voor het thema Economie, toerisme en natuur komt dit neer op budget voor projectmanagement (€ 125.000). (Extra) ambtelijke capaciteit die zich gaat richten op de agrarische sector (€ 50.000) en economie en toerisme (€ 100.000). Een verhoging van de bijdrage aan Nieuwkoop Marketing voor drie jaar (2023-2025) van € 50.000 naar € 65.000, vanaf 2026 verwachten we de bijdrage voor Nieuwkoop Marketing te dekken vanuit de inkomsten van de nog in te voeren toeristenbelasting. De inzet van een centrummanager wordt de komende (drie) jaren gecontinueerd (daarmee geen budgettair verschil ten opzichte van 2022), na deze periode wordt gekeken of deze inzet nog langer nodig is. Vanaf 2025 is er budget opgenomen (€ 50.000 in 2025, € 100.000 in 2026 oplopend tot € 167.000 in 2027) om de kapitaallasten te dekken van een investering van in totaal € 5 miljoen voor ontwikkeling van onze centra. Tot slot zullen we door middel van impactanalyses het daadwerkelijke rendement van gemeentelijke duurzaamheidsinitiatieven bepalen (€ 35.000).

In 2023 wordt het Ondernemersfonds geëvalueerd (€ 10.000). Er worden kosten gemaakt voor het aansluiten van bedrijfsgebouwen op het warmtenet onder Schoterhoek II (€ 41.000) tegenover deze lasten staan (gelijke) baten. In 2022 waren er daarnaast incidentele budgetten die niet terugkomen in de begroting 2023 voor klimaatadaptatie (€ 30.000), Leader projecten (€ 73.000) de Regionale Energie Strategie (€ 114.000), en de realisatie van laadinfrastructuur waterrecreatie (€ 25.000) en een

als penvoerder ontvangen subsidie voor (marketing van) de Hollandse plassen in de regio (€103.000). Het restant is het saldo van diverse mutaties kleiner dan € 15.000 en een technische doorbelasting.

€ 13.000 lagere baten
De baten zijn in 2023 hoger ten opzichte van 2022 door de bijdrage voor het aansluiten van bedrijfsgebouwen op het warmtenet onder Schoterhoek II (€ 41.000). Maar juist lager doordat er in 2022 een incidentele provinciale subsidie voor de (marketing van) de Hollandse Plassen (€ 32.000) en voor de aanleg van laadinfrastructuur voor waterrecreatie (€ 25.000) is ontvangen. Het restant is het saldo van diverse mutaties kleiner dan € 15.000.

Mutatie reserves
€ 7.858.000 meer toevoeging
Voor de uitvoering van activiteiten uit het coalitieakkoord wordt in 2023 in dit programma € 7.201.000 aan de reserves toegevoegd € 5.000.000 hiervan is een reservering voor realisatie van de goede en veilige toekomstige ontsluiting van nieuwe woonwijken. De reserve reservering Woningbouw, bedoeld om de realisatie van betaalbare woningbouw mogelijk te maken, wordt aangevuld tot € 3 miljoen (toevoeging van € 1.051.000). Verder wordt € 1.000.000 gestort in de reserve 'gemeentelijke kosten flexibele woonvormen' voor de versnelde realisatie van (tijdelijke) woningbouw. Daarnaast wordt € 150.000 in de reserve Economie en Toerisme gestort voor de uitvoering van de economische actieagenda. In 2024 zal € 1.000.000 in een reserve worden gestort voor het verbeteren van de inrichting van de openbare ruimte in en rondom de centra in onze gemeente. Tot slot zijn er enkele toevoegingen aan de reserves vanuit het grondbedrijf maar deze zijn lager dan in 2022.

€ 2.242.000 minder onttrekking
In 2023 zijn lagere onttrekkingen aan de reserves voor de Omgevingswet, Economie en Toerisme en Duurzaamheid voorzien. Maar het grootste deel (€ 1.799.000) wordt verklaard door lagere onttrekkingen voor
het grondbedrijf.

2.2 Ruimtelijk beheer

Dit programma bevat de volgende thema's:
- Milieu
- Beheer openbare ruimte

Beoogde maatschappelijke effecten
Onze inwoners mogen rekenen op een kwalitatief goede en veilige woonomgeving. De kwaliteit van de woon- en leefomgeving draagt in belangrijke mate bij aan het woonplezier en het welzijn van onze inwoners. De openbare ruimte moet onze inwoners, bezoekers en in het bijzonder de jeugd, uitdagen om buiten te spelen, te recreëren en te ontmoeten. Een fijne woonomgeving verbindt onze inwoners en draagt bij aan de cohesie in de wijk. Door de inwoners te betrekken bij de inrichting en het beheren van hun woonomgeving willen wij bereiken dat zij zich verbonden en verantwoordelijk voelen voor hun woonomgeving.

In de openbare ruimte komen diverse thema's, zoals klimaatadaptatie, recreatie, de energietransitie, duurzaamheid en biodiversiteit, bodemdaling, bewegen en spelen bij elkaar. Ook de (verkeers)veiligheid is voor ons altijd een speerpunt. Het Gemeentelijke Verkeers- en VervoersPlan (GVVP) vormt de basis om onveilige situaties aan te pakken en onder meer overlast en gevaar door doorgaand verkeer, waaronder vracht- en landbouwverkeer, aantoonbaar te verminderen. Door het integraal en wijkgericht werken nemen we zoveel mogelijk van de hierboven genoemde thema's mee wanneer er (groot)onderhoud of reconstructie staat gepland van een weg, straat of wijk. Dit is vastgelegd in de diverse beheerplannen en het programma van eisen openbare ruimte.

Samenwerking verbonden partijen
Bijdrage aan de realisatie van de maatschappelijke effecten
- Gemeenschappelijke regeling Holland Rijnland
- Gemeenschappelijke regeling Omgevingsdienst West-Holland (ODWH)
- Cyclus N.V.

Voor een toelichting, zie 3.6 Paragraaf verbonden partijen

2.2.1 Thema Milieu

Riolering
Klimaatverandering vraagt om een adequate aanpak. Ook van de inrichting en het beheer van de openbare ruimte. Het nieuwe Gemeentelijke RioolbeheerPlan (GRP) legt hiervoor de basis. Door de uitgevoerde stresstesten is inzicht verkregen in de locaties waar wateroverlast, droogte en hitte knelpunten veroorzaken. In het GRP worden deze locaties vertaald naar maatregelen. Deze, maar ook andere maatregelen, moeten ervoor zorgen dat de gevolgen van klimaatverandering niet leiden tot meer overlast. Bijvoorbeeld door wateroverlast en droogte of vermindering van de leefbaarheid van de openbare ruimte. Om dit te voorkomen brengen we extra groen aan in de wijken en straten. Met inwoners gaan we het gesprek aan en geven we voorlichting over de maatregelen die zij zelf kunnen nemen in hun tuinen. Met ondernemers gaan we het gesprek aan om de bedrijventerreinen meer klimaatadaptief te maken. We maken hiervoor gebruik van de actie Steenbreek en zoeken naar koppelkansen bij reconstructies en revitaliseren van bedrijventerreinen. Met een meer natuurlijk en ecologische groenbeheer, willen wij een bijdrage leveren aan een duurzame woonomgeving en een lokale verbetering van de biodiversiteit.

Afval
Met een circulaire economie als stip op de horizon streven wij naar een drastische vermindering van de hoeveelheid afval. De afgelopen raadsperiode is voor de afvalinzameling overgestapt op het Diftar

systeem. Het Diftar-systeem helpt aantoonbaar in het verminderen van afval. Het is een feit dat afvalverwerkingskosten zijn gestegen, maar door goed scheiden is de afvalstoffenheffing minder hard gestegen. Eind 2022 is het afvalstoffenbeleid geëvalueerd. De bevindingen en aanbevelingen uit deze evaluatie voeren we in 2023 door.

Bodemtaken
Door een wetswijziging van de Omgevingswet wordt de gemeente in plaats van de provincie bevoegd gezag voor het uitvoeren van de bodemtaken. Dit betekent dat de gemeente nieuwe taken krijgt op het gebied van vergunningverlening en handhaving. De gemeente besteedt deze taken uit aan de Omgevingsdienst West Holland. De verwachting is dat de bodemtaken op 1 januari 2023 worden overgedragen. De kosten voor de bodemtaken zijn opgenomen in deze begroting. Voor Nieuwkoop is dat ongeveer € 76.000. Op het moment van schrijven van de deze begroting is er nog geen zicht op hoeveel middelen er vanuit de provincie mee overgedragen worden.

Wat willen we bereiken?
Wij vinden dat de kosten en baten in balans moeten blijven. Dit geldt zowel voor de rioolheffing als de afvalstoffenheffing. De balans hangt af van de inkomsten en de uitgaven. Om hier grip op te houden kijken we constant naar de kosten versus het effect.

Voor het thema riolering zetten we ons in voor de volgende doelstellingen;
- We zamelen afvalwater in dat binnen de gemeente wordt geproduceerd
- Het afvloeiend hemelwater wordt doelmatig ingezameld en verwerkt
- We beperken de structureel nadelige gevolgen van de grondwaterstand
- We zorgen dat ingezameld water naar een geschikt lozingspunt wordt getransporteerd
- De riolering beheren we doelmatig en gebruiken we op de juiste manier.
- In samenhang met de inrichting van de openbare ruimte maken we het rioolstelsel klimaat adaptief.

Voor afval kijken we naar vier factoren;
- kosten voor de inwoner;
- efficiëntie van het systeem;
- effect op het milieu;
- de afweging van mogelijke overstap in relatie tot gemaakte kosten voor het Diftar systeem.

Op basis van onze ervaringen en meldingen van onze inwoners willen we het serviceniveau verder verhogen en verhoging van de afvalstoffenheffing zoveel mogelijk beperken.

Wat gaan we er voor doen?

Wat gaan we doen?	**Wanneer?**
We monitoren en evalueren het Diftarsysteem. Als de balans uit evenwicht raakt, onderzoeken we of alternatieve manieren van afvalinzameling wenselijk zijn.	jaarlijks
We inventariseren mogelijkheden om extra papiercontainers op centrale plaatsen toe te voegen.	2023
Bij nieuwe wijken brengen we het ‘groen’ en ‘blauw’ de wijk in.	doorlopend
We planten extra bomen in (nieuwe) woonwijken en daarbuiten.	doorlopend
We zetten de actie ‘Steenbreek’ door en koppelen dit aan wijkgericht werken en revitaliseren van bedrijventerreinen.	doorlopend
We stellen een hemelwaterverordening op om de verantwoordelijkheden voor inwoners en gemeente inzichtelijk te maken.	2023
We stimuleren inwoners en ondernemers met een eigen pand om de dakoppervlakte af te koppelen van de riolering.	doorlopend

We zetten ons in om meer Tiny Forests aan te leggen.	doorlopend
Particuliere initiatieven voor de aanleg van voedselbossen en (dorps)moestuinen juichen we toe en ondersteunen we.	doorlopend
We maken heldere afspraken met de omgevingsdienst over het uitvoeren van de bodemtaken en leggen deze vast.	2023

2.2.2 Thema Beheer openbare ruimte

De openbare ruimte is schoon, heel, veilig en goed toegankelijk voor onze inwoners en bezoekers. De kwaliteit van het onderhoud komt overeen met de vastgestelde kwaliteitsniveaus en er is geen achterstallig onderhoud. Dit is vastgelegd in de beheerplannen.

Dit betekent dat we inzetten en toetsen op een kwalitatief goede openbare ruimte met voldoende groen, waar nodig vullen we dit verder aan. De openbare ruimte is voor senioren en mensen met een beperking goed toegankelijk en looproutes zijn vrij van obstakels. Dit toetsen we samen met de Stichting Platform Gehandicapten Nieuwkoop. Bij de inrichting van de openbare ruimte zorgen we ervoor dat deze klimaat robuust is door aandacht te hebben voor hittestress. Het overtallig regenwater wordt goed afgevoerd, gebufferd of wordt geïnfiltreerd.

Het onderhoud wordt planmatig uitgevoerd conform de vastgestelde beheerprogramma's en Beheerplannen. Deze worden periodiek geactualiseerd. Door het adequaat uitvoeren van de beheerprogramma's voorkomen wij dat achterstallig onderhoud ontstaat die gevaar kan opleveren voor onze inwoners en bezoekers.

Voor de openbare ruimte beschikken wij over een actueel programma van eisen voor de inrichting van de openbare ruimte. Het programma van eisen draagt bij aan een kwalitatief goede inrichting van de woonomgeving van onze inwoners. Het stelt randvoorwaarden waar projectontwikkelaars, aannemers en adviesbureaus, maar ook de gemeente zelf, zich aan moeten houden bij het ontwerpen, aanleggen en uitgeven van de openbare ruimte.

Onze buitendienst zet zich met hun aanwezigheid in de wijk in om gebreken snel te verhelpen en meldingen voor te zijn. We verbeteren het meldingssysteem 'Verbeter de buurt' en informeren de raad hierover met een meldingenrapportage. Onkruid en zwerfvuil bepalen in sterke mate het beeld en de netheid van de openbare ruimte. Sinds 2018 bestrijden wij onkruid op verhardingen zonder chemische middelen met heet water. Wij doen dat in eigen beheer.

Het steeds zwaarder wordende vracht- en landbouwverkeer veroorzaakt schade aan onze wegen. Dat leidt ook in toenemende mate tot klachten over overlast door trillingen en soms schade aan woningen. In 2023 gaan wij verder met het uitvoeren van de maatregelen uit het Gemeentelijk Verkeers- en Vervoersplan (GVVP).

Inwoners hebben ruime invloed op en medezeggenschap over de inrichting en het beheer van de woonomgeving. Dit kunnen zij doen door mee te denken over, mee te werken aan en soms mee te beslissen over de (her)inrichting van hun woonomgeving. Zij kunnen met initiatieven komen voor hun woonomgeving. Inwoners mogen erop vertrouwen dat we haalbare initiatieven waarvoor draagvlak bestaat ondersteunen. Door inwoners te betrekken bij de inrichting van de openbare ruimte voelen zij zich verbonden en verantwoordelijk voor de omgeving en dragen zij bij aan het beheer en netjes houden van de openbare ruimte. Uit onderzoek blijkt dat inwoners de kwaliteit van de openbare ruimte waarderen met een ruime voldoende. Deze waardering willen wij minimaal behouden en waar mogelijk verbeteren. De waardering monitoren wij regelmatig via ‘waar staat je gemeente’.

Met ons omgevingsmanagement weten wij wat er speelt in de kernen en brengen wij de belangen van inwoners en andere betrokkenen in beeld. Door inwoners en belanghebbenden bij projecten te betrekken houden we rekening met hun wensen en belangen. Inwoners kunnen meedenken en vaak ook meebeslissen over de inrichting en veranderingen in hun woonomgeving. Ook de komende jaren blijven wij werken aan het verder ontwikkelen van het omgevingsmanagement en blijven wij experimenteren met nieuwe vormen van participatie en communicatie. Hiervoor zetten we diverse

middelen in zoals DenkMeeNieuwkoop, de Verbeterdebuurtapp, de bouwapp en diverse kanalen zoals de gemeentelijke website, Nieuwkoop Nieuws en Facebook.

Rond het thema klimaatadaptatie en de noodzaak van het vergroenen van de woonomgeving, inclusief de eigen tuin, zetten wij actief in op voorlichting en stimuleren van het vergroenen. We maken hierbij gebruik van de landelijke organisatie 'Operatie Steenbreek'.

Beheer openbare ruimte
De nieuwe woonwijken richten we toekomstbestendig in. Dit betekent energieneutraal, natuur inclusief en bio divers, klimaatbestendig, met een goed ingerichte infrastructuur en een openbare ruimte die uitnodigt tot bewegen en ontmoeten voor alle leeftijden en gebruikers.

Verkeer en mobiliteit
Verkeersveiligheid is en blijft een belangrijk speerpunt. Met alle nieuwe woningbouwontwikkelingen is het belangrijk dat we oog hebben voor de leefbaarheid in de bestaande wijken. Bij de ontwikkeling van de nieuwe grote woonwijken in bijvoorbeeld Nieuwkoop, Ter Aar en Langeraar, is goede, veilige en ordentelijke ontsluiting van de nieuwe wijken een belangrijk aandachtspunt. Verder blijven wij uitvoering geven aan de maatregelen die benoemd zijn in het GVVP.

Voorzieningen (nautische) recreatie voor inwoners en toeristen
Nieuwkoop is onlosmakelijk verbonden met water. Een groot deel van de Nieuwkoopse Plassen is beschermd natuurgebied. Dit heeft impact op de omliggende vaarten en sloten.
De Langeraarse Plassen hebben een centrale plek in onze gemeente. We vinden het belangrijk dat inwoners kunnen genieten van de plassen. We werken actief samen met stakeholders in en rondom de plassen, zoals Natuurmonumenten, grondeigenaren etc..

Wat willen we bereiken?
Nieuwe wijken
(Nieuwe) woonwijken richten we met behulp van landschapsplannen in. Op deze manier trekken we de natuur de wijk in. Zo ontstaat een mooie, natuurlijke overgang naar het groene open landschap. Rondom en door de wijken richten we wandel- en fietspaden zo in dat inwoners worden gestimuleerd om actief buiten te bewegen. We zorgen ervoor dat de openbare ruimte voor iedereen geschikt is en goed toegankelijk voor bijvoorbeeld senioren, rolstoelgebruikers of mensen met een beperking.

Ecologisch groenbeheer
Daar waar (bedrijfsmatig) mogelijk is, zetten we in op bio divers en ecologisch groenbeheer. Dit bevordert de populaties van onze flora en fauna. Hierbij houden wij oog voor (verkeer)veiligheid en kosten. We vergroenen de openbare ruimte verder met bomen, bloemrijke bermen en bloembakken.

Inwoners langs de aansluitende wegen belasten we niet onevenredig met extra verkeer en we voorkomen verkeersonveilige situaties. Dit betekent dat we voorafgaand aan de ontwikkeling van een nieuwe woonwijk expliciet kijken naar de impact van de toename aan mobiliteit en hoe we de nieuwe wijken zo efficiënt mogelijk kunnen aansluiten op de hoofdwegen. De kosten van de (extra) ontsluitingen of alternatieve (rond)wegen komen in eerste instantie ten laste van de grondexploitaties. Als dit zorgt voor een negatieve exploitatie, zoeken we alternatieve financieringsmogelijkheden.

Gemeentelijk Verkeers- en Vervoersplan 2020 - 2030
Het gemeentelijk verkeers- en vervoersplan (GVVP) vormt de basis voor het verbeteren van bestaande infrastructuur. We zetten de lijn door om (doorgaand) autoverkeer door de kernen te ontmoedigen en fietsen veiliger te maken. Vanuit het GVVP blijven we aandacht geven aan veilige oversteekplaatsen in de dorpscentra door deze te accentueren en zebrapaden te verlichten. Ook kijken we naar mogelijkheden om de verkeersveiligheid te verhogen van de oversteek bij de N231 richting de scholen in Nieuwkoop. Waar mogelijk, wenselijk en passend verlagen we binnen de dorpen de snelheid naar 30 kilometer.

Vanuit het GVVP zetten we in op een opwaardering van de N231 als hoofdas voor alle vervoersvormen. In de realisatie hiervan zijn wij ook afhankelijk van partner-overheden. Ook is het realistisch om te beseffen dat de realisatie en uitvoering lange tijd vergt en veel geld kost. Dit is dus expliciet een ambitie voor de lange termijn. Om dit te bereiken moeten we wel nu deze keuze maken en zetten wij de ingezette lijn door conform de uitgangspunten in de strategische visies van de Rijn- en Veenstreek en Holland Rijnland.

De huidige verkeerssituatie op de Kerkweg in Ter Aar vraagt aandacht. Het komende jaar gaan we aan de slag om verschillende opties in kaart te brengen om de knelpunten aan de Kerkweg aan te pakken, bij voorkeur slim gekoppeld aan (woning)bouwprojecten en met bijbehorende financieringsmogelijkheden. Aanvullend monitoren we (doorgaand) vrachtverkeer in Ter Aar en specifiek de kanaalwegen. Indien de situatie daarom vraagt, nemen we maatregelen om de verkeersveiligheid te verbeteren.

Overlast en onveiligheid door doorgaand verkeer, vooral vracht- en landbouwverkeer, moet aantoonbaar verminderen. Wij pakken onveilige situaties aan voor kwetsbare verkeersdeelnemers zoals fietsers en voetgangers, met name de oversteken. Dit doen wij onder andere door de oversteken te accentueren.

Laadinfrastructuur
De komende jaren neemt het elektrisch rijden toe. Als gemeente zijn we verantwoordelijk voor het realiseren van laadinfrastructuur. We gaan meer proactief plaatsen. We monitoren scherp de ontwikkelingen in de markt, zoals nieuwe technologieën, en passen indien nodig het beleid hierop aan. Bij de nieuwe woonwijken nemen we laadinfra standaard mee. Om milieubewuste recreanten en toeristen gastvrij te ontvangen, plaatsen we laadvoorzieningen op openbare parkeerterreinen.

Voorzieningen (nautische) recreatie voor inwoners en toeristen
Om sloten en vaarten toegankelijk te houden voor uiteenlopende vaartuigen, voeren we een actief maaibeleid. Waar mogelijk breiden we vaarroutes uit. Ook willen we de recreatie eilanden in de Nieuwkoopse Plassen opknappen en voorzieningen uitbreiden waar nodig en passend. We maken actief afspraken met grondeigenaren en belangenorganisaties zoals Natuurmonumenten, provincie en waterschap. Hierbij betrekken we lokale ondernemers en verenigingen.

Om Nieuwkoop beter toegankelijk te maken voor sloepen, zoeken wij naar kansen voor nieuwe vaarverbindingen zoals de Drechtdoorsteek. De provincie(s), buurgemeenten en Natuurmonumenten zijn hierin belangrijke samenwerkingspartners. Voor een gevarieerd aanbod aan wateractiviteiten, passend bij de natuurwaarden, zoeken we mogelijkheden om andere watersporten beter te faciliteren. Via het beheerplan recreatieve voorzieningen reserveren we budget voor het onderhoud en toevoegen van voorzieningen.

In Noorden is behoefte aan zwemlocaties. We gaan in overleg met de provincie Zuid-Holland om te onderzoeken welke voorwaarden en mogelijkheden hiervoor zijn. We nemen hierin ook eventuele (koppel)kansen met de natuurontwikkelgebieden Ruygeborg en Noordse Buurt mee. De resultaten van het onderzoek leggen we voor aan de gemeenteraad.

Naast waterrecreatie nodigt onze groene omgeving ook uit tot actief buiten bewegen. Dit gaan wij verder versterken met de aanleg van extra (wandel)paden, voorzien van watertappunten. We motiveren inwoners en recreanten om nét een stapje actiever te worden met behulp van uitdagende beweegroutes en beweegplekken. Om het wandelnetwerk uit te breiden, is het nodig om gebruik te maken van particuliere gronden. We gaan hierover in gesprek met de landeigenaren. Waar openstelling/gebruik van gronden niet mogelijk is, maken we gebruik van de bestaande infrastructuur. We vergroenen de openbare ruimte verder met bomen, bloemrijke bermen en bloembakken.

Kabels en leidingen
Het elektriciteitsnetwerk wordt aangepast aan de energietransitie die is ingezet. Het waterleidingnet sluit hierbij aan om de toekomstbestendige drinkwatervoorziening te kunnen leveren. Ook de telecom bedrijven maken een transitie naar glasvezelnetwerken. Deze ontwikkelingen zorgen voor een flinke toename van graafwerkzaamheden in onze openbare ruimte. De graafwerkzaamheden zijn vergunningsplichtig. Door de graafwerkzaamheden en bijbehorende (rest)zetting in de ondergrond wordt de infrastructuur aangetast en verouderd (degenereert) sneller. Naast de legeskosten voor de vergunning rekent de gemeente daarom een vergoeding door voor de degeneratie aan onze infrastructuur. In de afgelopen jaren zien we een toename aan inkomsten vanuit de kabel en leidingen werkzaamheden. Deze inkomsten worden gestort in de Voorziening Wegen om vanuit hier ingezet te worden voor herstel werkzaamheden. De voorziening Wegen groeit hierdoor jaarlijks. Dit is vanuit de BBV wetgeving niet wenselijk. In 2023 gaan we een deel van de inkomsten vanuit de degeneratievergoeding ten goede laten komen van het begrotingssaldo zodat deze vrij besteedbaar wordt. Dit gaat niet ten koste van de kwaliteit van onze infrastructuur omdat we het benodigde deel van de degeneratiegelden blijven gebruiken voor de kwalitatieve goede en veilige infrastructuur die besloten is in het Beleid- en beheerplan Wegen 2021-2025.

Wat gaan we er voor doen?

Wat gaan we doen?	*Wanneer?*
Bij nieuwe woonwijken meten we het effect van de te verwachte mobiliteitsvraag. Uitgangspunt is de verkeersveiligheid van bestaande wijken behouden.	doorlopend
Bij nieuwe woonwijken, als uit verkeersonderzoek blijkt dat dit nodig is, brengen we alternatieve ontsluitingen in kaart met mogelijke financieringsvormen.	doorlopend
Nieuwe plannen voor woonwijken en (her)inrichting van de openbare ruimte toetsen we aan de uitgangspunten van het handboek openbare ruimte.	doorlopend
We continueren de contacten met het platform Gehandicapten en Senioren Nieuwkoop en dorpsraden om in overleg openbare ruimten, waar mogelijk, te verbeteren. Hiermee zorgen we voor een inclusieve openbare ruimte.	doorlopend
We breiden, waar mogelijk, wandelpaden uit, voorzien van fitnessmogelijkheden en extra watertappunten.	doorlopend
Periodiek flora- en fauna onderzoek om de effecten van het ecologisch groenbeheer inzichtelijk te maken.	2023
In overleg met IVN zetten we de motie ‘maai mei niet’ door.	2023
We continueren het bio divers maaibeleid, waarbij we insecten en dieren een handje helpen.	2023
We voeren het GVVP uit volgens de vastgestelde planning.	doorlopend
We voeren een verkeersstudie uit naar alternatieve ontsluitingen van de Kerkweg in Ter Aar.	2023
We ontmoedigen doorgaand vrachtverkeer door de dorpskernen.	doorlopend
We continueren het openmarktmodel voor laadpalen en breiden dit uit met aanbieders.	doorlopend
Oversteken verbeteren die vanuit het GVVP zijn aangemerkt als ‘gevaarlijk’.	doorlopend
We gaan in overleg met grondeigenaren en Natuurmonumenten om te komen tot afspraken voor toegankelijkheid, handhaven, beheer en onderhoud van de plassen.	2023
We zetten in op actief maaibeleid om de sloten bevaarbaar te houden.	2023
We knappen de recreatie eilanden in de Nieuwkoopse Plassen op.	2023
We breiden vaarroutes uit waar mogelijk op basis van afspraken met stakeholders.	doorlopend
In overleg met de provincie onderzoeken we mogelijke zwemlocaties in Noorden met bijbehorende voorwaarden.	2023
We gaan in gesprek met (land)eigenaren om het wandelnetwerk verder uit te breiden. Waar dit niet mogelijk is, maken we gebruik van bestaande infrastructuur.	doorlopend

We gaan in gesprek met de drinkwaterleverancier over extra watertappunten langs wandelroutes.	2023
In het beheerplan Spelen is een koppeling gemaakt met het gezondheidsbeleid. Bij vervanging van speeltuinen en elementen zetten we in overleg met de doelgroepen in op een uitdagende inrichting.	doorlopend

2.2.1 Financieel overzicht

Thema	Rekening 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Raming 2024	Raming 2025	Raming 2026
Lasten						
Milieu	5.971	6.298	6.619	6.630	6.629	6.718
Beheer Openbare Ruimte	8.779	8.538	8.510	8.198	8.279	8.332
Totaal Lasten	**14.750**	**14.836**	**15.129**	**14.828**	**14.908**	**15.050**
Baten						
Milieu	-6.734	-7.094	-7.512	-7.447	-7.447	-7.447
Beheer Openbare Ruimte	-1.496	-1.076	-1.041	-1.041	-1.041	-1.041
Totaal Baten	**-8.230**	**-8.170**	**-8.553**	**-8.488**	**-8.488**	**-8.488**
Totaal saldo van lasten en baten	**6.521**	**6.666**	**6.577**	**6.341**	**6.420**	**6.562**
Geraamd resultaat	**6.728**	**6.488**	**6.821**	**6.643**	**6.708**	**6.850**

Toevoeging Res	650	631	554	402	385	385
Onttrekking Res	-442	-810	-310	-99	-97	-97
Saldo mutaties Res	207	-178	244	303	288	288

2.2.2 Financiële toelichting

Toelichting op hoofdlijnen
De verschillen tussen de begrote bedragen voor 2022 en 2023 staan hieronder per thema op hoofdlijnen toegelicht.

Thema Milieu
€ 321.000 hogere lasten

- € 187.000 hogere doorbelasting van interne uren door uitbreiding van fte op de rioleringstaken in voor de klimaatadaptatie doelstellingen conform het vastgestelde GRP;
- € 98.000 hogere lasten in verband met de bodemtaken die per 1 januari vanuit de Provincie worden overgedragen naar de gemeente. De omgevingsdienst West-Holland voert deze taken uit voor ons;
- € 37.000 lagere lasten voor externe inhuur bij het product riolering;
- € 28.000 hogere lasten voor afschrijvingen van vervangingsinvesteringen uitgevoerd conform het Gemeentelijk Rioleringsplan (GRP)

€ 418.000 hogere baten

- € 143.000 door vervallen van in 2022 als negatieve baten verwerkte kosten van inzet van extra medewerkers op de Milieustraat door de coronamaatregelen
- € 79.000 hogere baten voor rioolrechten
- € 216.000 hogere baten door onttrekking aan Voorziening
- Het niet verklaarde verschil is het saldo van diverse mutaties kleiner dan € 15.000.

Voorstellen uit het collegeprogramma
€ 50.000 hogere lasten
Naast landbouw is de luchtvaart een grote veroorzaker van een overschot aan stikstofneerslag. De luchtvaart blijft in de stikstofaanpak echter vaak onder de radar. Zeker voor onze Natura 2000 gebieden is het van belang dat hier nadrukkelijk aandacht voor komt, onder andere in de gebiedsgerichte aanpak. We zijn en blijven kritisch op de overlast van de luchthaven. Hiervoor wordt structureel € 50.000 vrijgemaakt voor 0,5 fte.

Thema Beheer Openbare Ruimte
€ 28.000 lagere lasten

- € 310.000 lagere lasten door afronding van het project Rotonde Achttienkavels in 2022 waardoor dit niet meer op de begroting 2023 voorkomt;
- € 438.000 minder exploitatielasten i.v.m. activering projecten
- € 121.500 hogere lasten i.v.m. de vervanging van paden op de begraafplaats Ter Aar zoals besloten bij de vaststelling van het Beheerplan Begraven;
- € 160.000 hogere doorbelasting van interne uren;
- € 60.000 hogere lasten openbaar groen i.v.m. areaalcorrecties en prijsstijgingen (inflatie)
- € 24.000 hogere lasten voor onderhoud speelvoorzieningen conform het in 2022 vastgestelde beheerplan Speelvoorzieningen;
- € 320.000 hogere lasten (zie voorstellen collegeprogramma)

€ 35.000 lagere baten

- € 100.000 hogere baten degeneratie-inkomsten vanuit de kabels en leidingen.
- € 135.000 lagere baten door het project "Rotonde Achttienkavels" inclusief wegverharding waarvoor de provincie subsidie beschikbaar stelde en in 2022 is afgerond

Voorstellen uit het collegeprogramma
€ 175.000 hogere lasten
Voor het uitvoeren van maatregelen vanuit het beheerplan Recreatieve Voorzieningen 2022-2026.

€ 50.000 hogere lasten
Voor het nemen van maatregelen voor bestaande verkeersknelpunten vanuit het Gemeentelijk Verkeer en Vervoer Plan (GVVP).

€ 50.000 hogere lasten
Voor de aanleg van extra wandelpaden en beweegplekken en - routes voorzien van watertappunten vanuit het collegeprogramma.

€ 25.000 hogere lasten
Voor het verduurzamen van waterrecreatie, onder andere door het plaatsen van laadpalen voor e-sloepen.

€ 20.000 hogere lasten
Voor het in kaart brengen van mogelijk extra openbare zwemlocaties in Noorden. Hierbij worden ook de gebieden Noordse Buurt en Ruygeborg II meegenomen.

Mutatie reserves
€ 77.000 minder toevoeging
Conform de beheer- en beleidsplan wegen 2021-2025 wordt er in 2023 € 66.000 minder aan de Reserve herwaardering Investering maatschappelijk nut toegevoegd. De overige toevoegingen (€ 11.000) betreffen kleine bedragen die een relatie hebben met de verschillende beheerplannen.

€ 500.0000 minder onttrekking
- € 388.000 lagere onttrekking aan de Reserve GVVP
- € 30.000 lagere onttrekking aan de Reserve Speelvoorzieningen
- € 155.000 vervallen eenmalige onttrekking 2022 in verband met de herinrichting van Achttienkavels
- € 48.000 lagere onttrekking i.v.m. lagere kapitaallasten;
- € 121.500 onttrekken aan de reserve begraafplaatsen voor de werkzaamheden aan de paden op de begraafplaats Ter Aar.

2.3 Sociaal domein

In het programma bevinden zich de volgende thema's:

- Zorg en Leefstijl
- Werk en Inkomen
- Vrije tijd en Cultuur
- Onderwijs en Ontwikkeling

Beoogde maatschappelijke effecten

In het regeerakkoord staan binnen het sociaal domein drie opgaven centraal die de komende jaren ook in Nieuwkoop volle aandacht vragen:

1. Het herstellen van bestaanszekerheid;
2. Het vergroten van kansengelijkheid en;
3. Het makkelijker maken van gezond leven.

Deze grote opgaven hangen sterk met elkaar samen. Om kwetsbare inwoners het beste te kunnen ondersteunen, te motiveren meer mee te doen en te stimuleren om eigen regie en verantwoordelijkheid te nemen, is stabiliteit in de hulpverlening nodig. Dit geldt specifiek in zekerheid over de woonsituatie, het inkomen en/of de ondersteuning. Tegelijk is juist het sociaal domein altijd in beweging, met continue veranderende wetgeving, waardoor een stabiele dienstverlening richting onze meest kwetsbare inwoners moeilijk is. We zetten daarom in op een langdurige samenwerking met onze partners zodat we samen de kwetsbare inwoners beter kunnen ondersteunen en continuïteit kunnen waarborgen.

We ondersteunen samen met onze partners allerlei mensen in verschillende levensfases: van jongeren met een licht verstandelijke beperking, mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt, tot ouderen met dementie. Van ouders met zorgen over een verslaafde puber tot mantelzorgers die overbelast dreigen te raken. Het sociaal domein biedt wat nodig is, vaak eventjes, soms structureel. Hulp, zo licht als mogelijk, zo zwaar als nodig. Zeven jaar na de decentralisaties weten we wat werkt en waar verbetering nodig is. Inwoners zijn in toenemende mate tevreden én de kosten stijgen minder hard dan elders in het zorglandschap. We maken de samenleving als geheel gezonder door meer mensen mee te laten doen aan alle activiteiten die er al zijn, in de vele mooie accommodaties die Nieuwkoop rijk is.

Gezond leven is onmisbaar voor het welzijn in onze dorpen. Mensen die zich gezond en fit voelen, dragen actief bij aan de samenleving en ondersteunen de economie. Gezondheid is meer dan de afwezigheid van ziekte of een gebrek. Het gaat over lichaamsfuncties, mentaal welbevinden, zingeving, kwaliteit van leven, meedoen en dagelijks functioneren. Dit biedt een mooie basis om de uitdagingen in het sociaal domein samenhangend te benaderen en ons daarnaast meer te richten op het voorkomen van problemen en het vergroten van de kwaliteit van leven.
Door de sterke verbondenheid binnen de dorpen, voelen minder mensen zich eenzaam en staan minder mensen buiten de samenleving. In een maatschappij die steeds individualistischer wordt, willen wij de gezondheid en sociale verbinding verder versterken. We focussen daarom op een gezond leven, kansengelijkheid en bestaanszekerheid. Zo investeren we in een vitale en inclusieve samenleving en doet iedereen mee, al dan niet met ondersteuning.

Rijnstreeks model

Samen met Alphen aan den Rijn en Kaag en Braassem heeft de gemeente Nieuwkoop bestuurlijk een aantal uitgangspunten over sturing en verantwoording op het sociaal domein afgesproken (het Rijnstreeks model). De uitgangspunten uit dit model werken we de komende jaren verder uit. Dit betreft het beperken van het aantal aanbieders, het sturen op resultaten en effecten en het bundelen van ambtelijke capaciteit.

Voor de specialistische- en hoog specialistische vormen van ondersteuning werken we samen met andere gemeenten in de regio, waar mogelijk in Rijn- en Veenstreek of in Holland Rijnland verband. We durven hierin de ambtelijke verantwoordelijkheid te delen met andere gemeenten. Door de samenwerking krijgen onze medewerkers meer ruimte om lokaal in te zetten op welzijn en preventie. Voor hoog-specialistische(re) voorzieningen zijn wij een betrouwbare samenwerkingspartner in de regio.

Samenwerking verbonden partijen
- Gemeenschappelijke regeling Holland Rijnland
- Hecht Hollands Midden (voorheen RDOG)
- Regiotaxi Holland Rijnland

Voor een toelichting, zie 3.6 Paragraaf verbonden partijen

2.3.1 Thema Zorg en leefstijl

Wat willen we bereiken?

Welzijn en preventie

Op het gebied van preventie en welzijn willen we de komende jaren het verschil maken. We voorkomen zoveel mogelijk dat mensen ‘buiten de boot vallen’. Gebeurt dit toch, dan zorgen we dat er snel ondersteuning beschikbaar is om erger te voorkomen.

Preventieagenda

In de vorige bestuursperiode is nieuw beleid ontwikkeld op verschillende deelgebieden. Onder andere het gezondheidsbeleid, de sportvisie en een heroriëntatie op het Nieuwkoopse zorglandschap. In het koersdocument ‘Zorglandschap Nieuwkoop 2021’ is de ambitie uitgesproken om de rol van de gemeente te versterken op het gebied van welzijn en preventie. Het maken van een overkoepelende agenda voor deze onderwerpen is een logisch vervolg op de ingezette koers. De lijnen die zijn uitgezet in de verschillende plannen worden nadrukkelijker met elkaar verbonden en het helpt ons om de focus te verschuiven van het gecontracteerde aanbod naar preventie en welzijn.

Vanuit deze agenda richten we de preventie in en verstevigen we de vitaliteit en zelfredzaamheid van onze dorpen. We leggen de nadruk op thema’s als alcohol, opvoeding, eenzaamheid, budgettering en gezonde voeding. We nodigen maatschappelijke organisaties, verenigingen en stichtingen uit om een bijdrage te leveren aan de uitvoering van deze agenda. Zo brengen we samen met de samenleving de doelstellingen vanuit de jeugdhulp, de wet maatschappelijke ontwikkeling en de participatiewet op een efficiënte manier dichter bij elkaar.

Subsidiebeleid

Vanuit de preventieagenda richten we ook het subsidiebeleid opnieuw in. Vanuit de kracht van de samenleving nodigen we het verenigingsleven en het maatschappelijk middenveld uit om haar activiteitenaanbod –waar mogelijk- ook open te stellen voor bijzondere doelgroepen en om een bijdrage te leveren aan gemeentelijke doelen. Door meer inwoners naar vermogen mee te laten doen aan reguliere activiteiten, creëren we een genormaliseerd alternatief aanbod voor specialistische voorzieningen. Door het subsidiebeleid in deze lijn door te ontwikkelen, motiveren wij onze partners om via hun activiteiten aanbod de brede opgaven van gezond leven en preventie te ondersteunen.

Wet maatschappelijke ondersteuning

De komende decennia neemt de vergrijzing in Nieuwkoop toe. We ondersteunen de zelfstandigheid van senioren en ook andere inwoners met een hulpvraag door actief te sturen op preventie, de sociale cohesie te versterken, aangepaste woonvormen te realiseren en te zorgen voor een inclusieve openbare ruimte. Ook gaan we door met de welzijnsbezoeken, niet alleen voor senioren maar voor iedereen die hier behoefte aan heeft. Dit om eenzaamheid en depressies te voorkomen. We meten de

resultaten van de welzijnshuisbezoeken en bespreken met de vrijwilligers of het thema wonen/doorstromen kan worden toegevoegd aan de thema's die besproken worden tijdens de welzijnshuisbezoeken.

Vanuit de Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo) kunnen inwoners voorzieningen aanvragen om (langer) zelfstandig te blijven. Gezien het groeiend aantal senioren, en daarmee samenhangende benodigde ondersteuning, bestaat de kans op een tekort in het Wmo-budget. Dit wordt onder andere veroorzaakt doordat het Rijk de huishoudelijke hulp vanuit de Wmo inkomensonafhankelijk heeft gemaakt. Wij volgen actief de landelijke discussie om de huishoudelijke hulp inkomensafhankelijk te maken.

Maatschappelijke opvang en beschermd wonen
Niet iedereen in Nederland is in staat om zelfstandig te wonen. De overheid wil dat zo veel mogelijk mensen in hun eigen huis 'beschermd' kunnen wonen om makkelijker mee te kunnen blijven doen in de samenleving, al dan niet met hulp aan huis. Zo zijn er minder (dure) instellingen voor beschermd wonen nodig. Beschermd wonen en maatschappelijke opvang wordt een nieuwe taak van gemeenten. Het contract met Tom in de buurt kan de komende periode uitgebreid worden met taken rondom maatschappelijke zorg, maatschappelijke opvang en beschermd wonen. Een aantal van deze functies kopen we in met Alphen aan den Rijn en Kaag en Braassem. Dit vraagt een actieve samenwerking in de subregio Rijnstreek en met woningcorporaties.

Mantelzorg
Onze samenleving kent veel mantelzorgers. Zij verzetten veel werk, bijvoorbeeld door klusjes of boodschappen te doen voor (oudere) buurtbewoners. Veel mantelzorgers zetten zich ook in voor een naaste, bijvoorbeeld de verzorging van een zieke partner, de zorg voor ouders of een gehandicapt kind. Deze langdurige ondersteuning geeft een mentale druk bij de mantelzorger. Door de toenemende vergrijzing neemt het aantal mantelzorgers naar verwachting alleen maar verder toen. Wij vinden dat er meer aandacht moet zijn voor hun welzijn. Samen met Tom in de buurt, de partij die voor ons de Wmo uitvoering verzorgt, willen we actief het gesprek aangaan met mantelzorgers zodat we op tijd kunnen doorverwijzen naar hulp als er sprake dreigt van overbelasting. Zo dragen we bij aan het voorkomen van (psychische) problemen bij de mantelzorger.

Welzijn op recept
Welzijn op recept is een alternatief voor mensen met psychosociale klachten. Klachten als vermoeidheid, pijn in de nek, maar ook stress, angst en somberheid hebben lang niet altijd een medische oorzaak. Vaak spelen onderliggende sociaal maatschappelijke problemen een rol, zoals overlijden van een partner, verlies van werk, eenzaamheid etc. Via Welzijn op recept verwijst de huisarts patiënten door naar een welzijnscoach, die met de patiënt de oorzaak van de psychosociale klachten onderzoekt met bijbehorende activiteiten om de oorzaak aan te pakken.

Vrijwilligerswerk
Onze gemeente heeft veel actieve inwoners die zich graag voor een ander inzetten. Op verschillende deelterreinen zijn al veel vrijwilligers actief (waaronder welzijnsbezoeken en begeleiding van statushouders). Daarnaast zijn er ook veel vrijwilligersorganisaties en initiatieven die iets willen bijdragen aan de samenleving. Er melden zich ook regelmatig individuele inwoners bij ons die graag iets willen betekenen. We willen hier als gemeente meer in gaan ondersteunen en faciliteren. Onder meer door de inzet van een sociaal makelaar die vraag en aanbod bij elkaar gaat brengen en vrijwillige initiatieven waar nodig ondersteunt.

Klanttevredenheidsonderzoek
De komende jaren willen we de klanttevredenheid binnen het sociaal domein nog beter gaan monitoren. Een goede analyse van de geleverde prestaties helpt om op tijd bij te kunnen sturen.

Samen met Alphen aan den Rijn en Kaag en Braassem werken we de komende maanden aan een nieuwe opzet voor de klanttevredenheidsonderzoeken.

Jeugdhulp
Vanaf 2024 organiseren we samen met Kaag en Braassem en Alphen aan den Rijn de toegang en een deel van de specialistische jeugdhulp. In 2023 treffen we daarvoor de voorbereidingen. De volgende drie doelstellingen zijn daarbij leidend.

1. De jeugdhulp moet vooral gericht zijn op - en ingezet worden bij die jeugdigen en gezinnen die het echt nodig hebben.
2. Minder jeugdigen en/of gezinnen hebben jeugdhulp nodig
3. Hulp en ondersteuning vaker in de eigen omgeving bieden, het aansluiten bij- en versterken van het dagelijks leven staat centraal

Tot 2024 blijft Nieuwkoop aangesloten bij de regio Holland Rijnland voor de inkoop van jeugdhulp. De continuïteit van de jeugdhulp is daarmee gegarandeerd.

Lokaal jeugdhulpteam
Onze goede ervaringen met lokaal organiseren willen we waar mogelijk vasthouden in de (regionale) samenwerking. De toegang en lichte vormen van jeugdhulp willen we dicht bij de gemeente blijven organiseren. Wij willen dit doen in de vorm van een lokaal werkend jeugdhulpteam. Het team zet jeugdhulp in als het noodzakelijk is, verwijst voor lichte hulpvragen naar voorzieningen op gebied van opvoedondersteuning, sport of cultuur. Het gaat niet altijd om zorg voor de jeugdigen, soms hebben ouders ondersteuning nodig. Het team stemt dan af met andere hulpverleners bijvoorbeeld op het gebied van maatschappelijke ondersteuning of schuldhulpverlening welke inzet noodzakelijk is. Een sterke verwevenheid binnen de Nieuwkoopse samenleving is daarbij een belangrijke randvoorwaarde.

Daarnaast is het team een belangrijke partner voor de gemeente om grip te hebben op inzet van kwalitatieve specialistische jeugdhulp, maar ook op de kosten. Het is daarom belangrijk dat het team functioneert als (onderdeel) van een zelfstandige organisatie, geworteld in de Nieuwkoopse samenleving, met nauwe verbinding met specialistische zorg. Vanwege deze specifieke rol en positie van het team willen we de mogelijkheid onderzoeken deze taken onder te brengen in een (subregionale) stichting en deze via subsidie te financieren in plaats van (steeds een nieuwe) aanbesteding.

Lokale uitvoering: De Verbinding
Het grootste deel van de uitvoering in het sociaal domein doen de gecontracteerde partners (Wmo, jeugdhulp, Werk en inkomen). Vrijwel de hele Wmo ligt bij de gecontracteerde partij Tom in de Buurt. Een aantal taken houden wij bewust bij onszelf en is ondergebracht in het team De Verbinding. Procesregisseurs complexe casuïstiek pakken hun rol waar partijen (veelal uit verschillende wettelijke kaders) er onderling niet goed uitkomen. De coördinatoren van welzijnsbezoeken zorgen dat vrijwilligers inwoners van 75 jaar en ouder bezoeken en vormen waar nodig de verbinding met gecontracteerde partners of andere organisaties. Begeleiders van statushouders zorgen dat nieuwkomers zo goed mogelijk in de lokale samenleving terechtkomen en ondersteunen hen bij de inburgering. Jongerenwerkers leggen contact met de jongere Nieuwkopers en ondersteunen en stimuleren hen om gezond, veilig en actief op te groeien. Waar nodig vormen zij ook de schakel naar gecontracteerde zorg of andere partijen.

De komende vier jaar vullen wij de taken zoals opgenomen in het Koersdocument verder in. We moeten het team op het gebied van uitvoering verder versterken op het gebied van preventie, welzijn en vrijwilligerswerk. Dit is mogelijk vanuit de middelen van de Parlementaire Ondervragingscommissie Kinderopvang (POK). Ook op het gebied van vluchtelingenbegeleiding moeten we het team versterken, onder ander door het structureel hoger aantal vluchtelingen, de nieuwe Wet Inburgering en het flinke aantal Oekraïners dat in 2022 in Nieuwkoop onderdak zocht.

Wat gaan we er voor doen?

Welzijn en preventie

Wat gaan we doen?	Wanneer?
Verzamelen en analyseren van kengetallen van onze gemeente.	2022-2023
Opstellen integrale lokale preventieagenda.	2023
Het verder uitvoeren van de speerpunten uit de gezondheidsnota, sportvisie, plannen van aanpak eenzaamheid en coronagelden jeugd.	Vanaf 2022
We ontwikkelen nieuw subsidiebeleid/verordening in lijn met de lokale preventieve agenda.	2023 en 2024

Wet maatschappelijke ondersteuning

Wat gaan we doen?	Wanneer?
Welzijnsbezoeken doorzetten en mogelijkheden inventariseren voor een welzijnsbezoek op maat voor iedereen die hier behoefte aan heeft.	Doorlopend
Effect meten welzijnsbezoeken.	2022
Inkomensafhankelijke verstrekkingen, indien rechtmatig.	2023
Contractmanagement TOM in de Buurt.	Doorlopend
Doordecentralisatie Maatschappelijke zorg en Beschermd Wonen.	2023 en verder
Actief aandacht voor welzijn en taken van de mantelzorger.	Doorlopend
Introductie ‘welzijn op recept’.	2023
Nieuw klanttevredenheidsonderzoek Wmo.	2023
Investeren in de ondersteuning van vrijwilligerswerk in de gemeente door de inzet van een sociaal makelaar.	2022 en verder

Jeugdzorg

Wat gaan we doen?	Wanneer?
Het thema preventieve voorzieningen jeugd voegen we toe in de lokale preventie agenda.	2023
Tot 2024 werken we samen in Holland Rijnland verband voor de brede jeugdhulp.	2022 en 2023
De samenwerking van lokaal jeugdteam met andere lokale partners verder verstevigen.	2023
We bereiden (met partners) de inkoop voor van jeugdhulp Rijnstreek en onderzoeken van mogelijkheden voor een subregionale stichting.	2022 en 2023
Inkoop- en implementatietraject jeugdhulp Rijnstreek.	2023
Start jeugdhulp Rijnstreek.	2024
Door actieve inzet op vroeg signalering en preventie de instroom in jeugdzorg verlagen in samenwerking met maatschappelijk partners en eerstelijnszorg.	2024 - doorlopend
Binnen de jeugdzorg de kosten beheersen door kostenbewust te gaan werken. Hierbij is het uitgangspunt dat elk kind de zorg krijgt die nodig is.	2024

Via regionale monitoring, dataverzameling en het gesprek met professionals beter inzicht krijgen in complexe casuïstiek voor betere sturing.	2024
In geval van dreigende overschrijding van het budget maken we met de gemeenteraad keuzes in het beleid op basis van een dilemma nota.	Doorlopend

Lokale uitvoering

Wat gaan we doen?	Wanneer?
Versterking en doorontwikkeling team De Verbinding.	2022-2023

2.3.2 Thema Werk en inkomen

Wat willen we bereiken?

Werk, inkomen en arbeidsmarkt

De gemeente Alphen aan den Rijn voert voor Nieuwkoop de Participatiewet uit. De bereikbaarheid van het Serviceplein en Rijnvicus in Alphen aan den Rijn is een punt van aandacht. We bespreken met de gemeente Alphen aan den Rijn de mogelijkheid om de dienstverlening ook voor een dag(deel) vanuit Nieuwkoop aan te bieden. De decentralisatie van de maatschappelijke zorg en beschermd wonen vraagt ons om ‘anders te denken, anders te doen’ op het taakveld inkomen. Bijvoorbeeld met:

- individuele woontoeslagen;
- het niet inzetten van de standaard wachttijd bij uitkeringen;
- sneller interveniëren bij schulden;
- anders omgaan met maatregelen (handhaving);
- misbruik aanpakken.

Misbruik van sociale voorzieningen zorgt ervoor dat het draagvlak onder die vaak broodnodige voorzieningen wegebt. Het handhavingsteam dat misbruik signaleert en opspoort geven we een steviger positie.

Werk en participatie

Er is een groot tekort aan arbeidskrachten. Ondanks de krapte op de markt, zien wij dat er nog kansen onbenut blijven. Bijvoorbeeld door met ondernemers te kijken hoe werk zo kan worden georganiseerd dat het passend is voor werkzoekenden die nu aan de kant staan. Om dit te realiseren willen wij werkgevers ontzorgen bij- en na het in dienst nemen van werkzoekenden, bijvoorbeeld door werknemers gedurende een bepaalde periode extra te laten begeleiden door ons sociaal ontwikkelbedrijf Rijnvicus. Hiermee leveren we een bijdrage aan het verminderen van personeelstekorten bij bedrijven en aan het verhogen van arbeidsparticipatie van onze inwoners die, soms als voor langere tijd aan niet deelnemen aan het arbeidsproces.

De economie verandert continu. Door globalisering (en juist nu weer een trend naar lokaal produceren), verdergaande digitalisering en automatisering verandert de manier van ondernemen en werken. Bovendien vragen de grote maatschappelijke opgaven, zoals bijvoorbeeld de energietransitie, om andere kennis. Hier moeten ook opleidingen op worden aangepast. Samen met ondernemers willen wij inzichten verkrijgen in wat de veranderende economie betekent voor de situatie in Nieuwkoop en wat ‘onze’ banen van de toekomst worden. We verwachten dat er kansen zijn om het onderwijsaanbod beter aan te laten sluiten op het lokale bedrijfsleven en zien hierbij een rol voor de ondernemers zelf. We bespreken graag met hen mogelijkheden en concrete acties, zoals de organisatie van beroepentuinen, werkbeurzen en buddy-trajecten.

Gemeenten in Nederland zijn volledig verantwoordelijk voor mensen met een bijstandsuitkering en gedeeltelijk arbeidsongeschikten. Werk is het beste middel om zelfstandig te zijn en mee te doen aan de samenleving Om mensen vanuit de bijstand naar een baan te helpen en de capaciteiten van

gedeeltelijk arbeidsgehandicapten maximaal te benutten, wil Nieuwkoop deze uitdaging langs onderstaande lijnen aanvliegen:

1) Werkgever centraal
   Voor ondernemers is het vaak ingewikkeld, gecompliceerd en onaantrekkelijk om iemand in dienst te nemen met een afstand tot de arbeidsmarkt. Via het Werkgeversservicepunt wordt vraag en aanbod gekoppeld en kunnen gemotiveerde werknemers worden omgeschoold. De ondernemers worden administratief ontlast of krijgen een no-riskpolis
2) Fatsoenlijk vangnet
   We onderzoeken of mensen via een tegenprestatie inzetbaar zijn voor de samenleving en op deze manier structuur houden in het leven. Voor mensen die niet kúnnen werken, bieden we een vangnet.
3) Social Return en lokaal aanbesteden
   We willen niet dat mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt onnodig lang aan de zijlijn blijven staan om sociaal isolement te voorkomen. We hanteren binnen het sociaal domein het principe van social return als instrument bij inkopen en aanbestedingen.

Armoedebestrijding en schuldhulpverlening
Door de hoge energieprijzen en stijgende inflatie hebben inwoners en ondernemers minder te besteden. Vanaf 2022 heeft de gemeente een rol bij de vroeg signalering van schulden. Hiermee worden schulden in een vroeg stadium gesignaleerd en kan erger worden voorkomen. Deze vroegsignalering is ondergebracht bij De Verbinding. De landelijke overheid biedt ook regelingen om minder draagkrachtigen te ondersteunen, zoals de eenmalige energietoeslag. Wij brengen deze regelingen actief onder de aandacht, zodat inwoners weten hoe zij financieel ondersteund kunnen worden. Wij vragen verenigingen en onderwijs hierin ook hun maatschappelijke rol op te pakken om mogelijke armoede te signaleren en dit bespreekbaar te maken.

De overheid kan niet alle tekorten compenseren. We willen aanvullende maatregelen in kaart brengen om die inwoners te kunnen ondersteunen die dit het hardste nodig hebben. We zijn hierin creatief en koppelen verschillende financiële ‘potjes’ slim. We zoeken hierin ook samenwerking met charitatieve instellingen.

Een gevolg van het herijken van het subsidiebeleid mag niet zijn dat inwoners van Nieuwkoop met een smalle beurs geen gebruik meer kunnen maken van de voorzieningen. Voor deze doelgroep richten wij de bijzondere bijstand zo in dat de voorzieningen voor iedereen toegankelijk blijven. Kinderen in minder draagkrachtige gezinnen vormen een bijzonder aandachtspunt: zij mogen niet de dupe worden van de financiële positie van hun ouders. Het uitgangspunt is: alle kinderen doen mee; geen kind buitenspel.

Wat gaan we er voor doen?

Wat gaan we doen?	**Wanneer?**
We ontwikkelen Nieuwkoop Werkt door naar een actieagenda.	2023
We investeren in de samenwerking Rijnvicus en Serviceplein.	Doorlopend
We verbeteren de aansluiting tussen het onderwijs en de arbeidsmarkt.	Doorlopend
Samen met ondernemers en Rijnvicus onderzoeken we hoe we kunnen bijdragen aan het verminderen van personeelstekort door de inzet van Nieuwkoopse werkzoekenden.	2023 en verder
We versterken de aanpak ‘misbruik sociale voorzieningen’.	2023 en 2024
We actualiseren Social Return.	2024
Het thema armoede voegen we toe aan de lokale preventie agenda.	2023

We brengen armoederegelingen actief onder de aandacht.	Doorlopend
Koppeling project energiearmoede/duurzaamheid.	2023
We koppelen verschillende armoederegelingen en gaan meer samenwerken met fondsen.	2023
We breiden de financiële regelingen kind en gezin uit.	2023

2.3.3 Thema Vrije tijd en cultuur

Wat willen we bereiken?

Actief en verbindend Verenigingsleven

Het verenigingsleven in Nieuwkoop pakt een steeds grotere rol als het gaat om het organiseren van een activiteitenaanbod voor leden met een ondersteuningsbehoefte. Wij realiseren ons dat verenigingen, juist in deze tijd, het zwaar hebben en erg hun best doen om al hun kernactiviteiten bemenst te krijgen. Het oppakken van de nog bredere sociale rol zoals wij dit voor ons zien, moet niet leiden tot het ervaren van meer en extra werk. Wij vinden dat de vitaliteit van de vereniging wordt versterkt door de toestroom van meer- en andere mensen naar de vereniging. Aanvullend gaan wij verenigingen hierin ondersteunen en nemen we de tijd om met de verenigingen naar het nieuwe subsidiemodel toe te groeien. Via onze lokale preventieve agenda brengen we focus aan en zetten wij ook de bij ons beschikbare buurtcoaches, JOGG-regisseur, jongerenwerkers etcetera gericht in bij verenigingen om initiatieven te ondersteunen en helpen opzetten/ontwikkelen. Met het doel om te komen tot een inclusieve(re) samenleving belonen we verenigingen voor hun inzet. Hier hoort ook een gemeente bij die zich als partner opstelt richting het verenigingsleven en niet als controleur. We verlenen subsidies op basis wat de verenigingen doen, niet om wie zij zijn. Dit doen we met een minimale administratieve last, met eenvoudige procedures en een licht regime van verantwoording. Ditzelfde passen wij toe rondom het verlenen van vergunningen voor evenementen en activiteiten.

We brengen verenigingen met elkaar in contact om van elkaar te leren en samenwerking te stimuleren. Beter contact tussen sport- en culturele verenigingen kan helpen om onderlinge samenwerking tussen verenigingen te optimaliseren. Een middel om deze samenwerking te bevorderen zou een verenigingsraad kunnen zijn. We gaan met verenigingen in gesprek over de gewenste vereenvoudiging van procedures en het te hervormen subsidiebeleid. We zien hierin een rol voor het Verenigingsloket. Om verenigingen te ondersteunen werken we verder aan de doelstellingen uit het sportakkoord en aan de positionering van de buurtsportcoaches.

Integratie en inclusie

Onze dorpen zijn hecht en kennen een sterke sociale samenhang. Vanuit het uitgangspunt ‘iedereen doet mee’, hebben we blijvend aandacht voor een goede integratie van statushouders en vluchtelingen, zodat mensen onze taal leren, aan het werk kunnen en actief deelnemen aan het verenigingsleven. Aanvullend vraagt ook de inclusie van andere groepen aandacht op basis van handicap, geaardheid of culturele achtergrond. Vanuit onze overheidsrol willen we met scholen en verenigingen in gesprek over normalisatie en acceptatie. We bundelen initiatieven en acties gericht op integratie en inclusie en kijken we waar we mogelijk kunnen intensiveren.

Sport en Cultuur

In relatie tot gezondheid spreken we vaak over sporten en bewegen. Wij zien dit breder. Alle vormen van zinvolle vrijetijdsbesteding zorgen voor een prettig gevoel en dragen bij aan positieve gezondheid. Wij kijken daarom ook naar een breed aanbod op het gebied van kunst en cultuur. Laagdrempelige en betaalbare activiteiten waar iedereen aan mee kan doen en waar mensen elkaar kunnen ontmoeten op centrale, toegankelijke locaties. Wij zien hierin een belangrijke rol voor de Kaleidoskoop en de bibliotheek als podium van creatieve uitingen. We vinden dat culturele instellingen zich door mogen en moeten ontwikkelen tot eigentijdse digitale voorzieningen. Om het culturele beleid in Nieuwkoop een

boost te geven, voegen we dit thema toe aan de op te stellen lokale preventieve agenda en verbreden we de werkzaamheden van de buurt/sportcoaches en het jongerenwerk met culturele doelen.

Sport en bewegen helpt om mensen gezond te houden en vitaler te worden. Investeren in sport en bewegen draagt bij aan de gezondheid en welzijn van inwoners. Elke geïnvesteerde euro in sport en bewegen levert 2,5 euro aan maatschappelijk rendement op (Sportraad/NOC/NSF). Sport verbroedert niet alleen, het vergroot ook de kwaliteit van leven, laat ziekteverzuim dalen, arbeidsproductiviteit stijgen, levensverwachting groeien en criminaliteitscijfers dalen. Het verhogen van sportdeelname en het behoud van het breedtesportaanbod zijn belangrijke doelen. De vorig jaar aangenomen sportvisie voegen we daarom in de op te stellen preventieagenda.

Zwembad De Wel
De gemeente Nieuwkoop wil graag haar zwemaanbod behouden en investeren in zwemveiligheid. We vinden het belangrijk dat de wachtlijsten voor zwemlessen korter worden. Op dit moment is er een locatieonderzoek voor een mogelijk nieuw zwembad gaande. We zien verschillende ontwikkelingen die invloed hebben op het kostenplaatje van ons zwembad, zo stijgen de bouwkosten snel maar de energiekosten nog sneller. Dit verhoogd de noodzaak voor verduurzaming en energiezuinigheid en maakt dat de businesscase voor nieuwbouw positiever wordt ten opzichte van renovatie (met minder mogelijkheden voor besparing op energieverbruik). Als gemeente maken we bewust de keuze te gaan voor nieuwbouw van ons zwembad omdat we dit belangrijk vinden en willen hier de komende jaren voor sparen. In deze begroting storten we in 2023 (€ 2 miljoen), 2024 en 2025 (beide € 3 miljoen) in een reserve voor de dekking van toekomstige kapitaallasten van het nieuwe zwembad. Zodra uit nadere berekeningen een beter inzicht blijkt van de werkelijke kosten kan besloten worden om een aanvullende storting te doen als daarvoor ruimte ontstaat in de begroting of jaarrekening.

Naast het onderzoek voor renovatie of nieuwbouw, kijken we ook naar de exploitatie van het zwembad. Hierbij kijken we naar een professionele en eigentijdse structuur, waarbij we voldoen aan de keurmerken en veiligheidseisen als ook een gezonde exploitatie. Wij staan in dat onderzoek open voor combinaties met andere sportaccommodaties/functies in de gemeente en/of zwembaden in de regio en zijn nieuwsgierig naar de mogelijkheden van externe exploitatie om de kwetsbaarheden op te lossen.

Wat gaan we er voor doen?

Verenigingsleven, inclusie, sport en cultuur

Wat gaan we doen?	**Wanneer?**
Inzet op sterke verenigingen, onder ander door lastenverlichting voor besturen.	2023
Thema vrijwilligers/verenigingen in lokale preventie agenda.	2023
Samenwerking verenigingen stimuleren.	2023
Beperken administratieve lasten subsidies/vergunningen verenigingen/evenementen.	2023
Herijken rol/positionering buurtsportcoaches.	2023/2024
Initiatieven bundelen op het gebied van integratie en inclusie en het maken van een actieplan.	2022/2023
Het gesprek over integratie en inclusie aangaan met maatschappelijke partners en verenigingen.	2023 en verder
We stellen cultuurbeleid op als onderdeel van de lokale preventieagenda.	2023
In de lokale preventie agenda nemen we het thema sport en cultuur op.	2023
We kijken naar mogelijkheden om de functies jongerenwerk en sportcoaches uit te breiden met cultuur.	2023

We stimuleren de bibliotheek zich door te ontwikkelen tot een digitaal informatiepunt.	2023-2024

Zwembad de Wel

Wat gaan we doen?	**Wanneer?**
Basis op orde en behoud keurmerken Zwembad de Wel.	2022
Wachtlijst zwemles terugdringen.	2022 en 2023
Consequenties in kaart brengen voor nieuwbouw of renovatie van De Wel met een realistische planning.	2022 en 2023
We onderzoeken verschillende exploitatievormen en de organisatorische inbedding van De Wel.	2023 en 2024

2.3.4 Thema Onderwijs en ontwikkeling

Wat willen we bereiken?

Versterken sociale samenhang via Integrale Kindcentra

Het behouden en versterken van het brede onderwijsaanbod in onze kernen vinden wij belangrijk. Samen met onze partners vernieuwen we het beleid rondom voorschoolse educatie. We richten ons ook op de aansluiting tussen onderwijs en met sport- en cultuur. De ontwikkeling van IKC's vraagt een forse investering. We vragen daarom wat terug van de gebruikers: namelijk een actieve rol om het IKC echt een plek in de samenleving te geven. Als overheid pakken wij hierin een aanjagende rol om het onderwijs sterker te verbinden met sport-, cultuur- en natuurverenigingen en samen te werken met ondernemers. Zo ontstaan nieuwe vormen van leren en ontspannen, die aansluiten op de leefomgeving van kinderen en bijdragen aan een 'Rijke Schooldag'.

Ook versterken we de aansluiting met het samenwerkingsverband passend onderwijs en de jeugdhulp om de hulp en ondersteuning bij het veilig opgroeien te verbeteren. Onze focus ligt hierbij op het vinden van oplossingen dichtbij, waar mogelijk in het preventieve veld. Dit doen wij samen met de ouders en onze partners. De komende jaren gaan wij met het onderwijs het gesprek aan over de reikwijdte van de jeugdwet en maken we afspraken met onze partners over nog betere ketensamenwerking.

Onderwijs, opvang en ondersteuning vindt plaats in daarvoor geschikte gebouwen. Nieuwkoop heeft een ambitieus nieuwbouwprogramma voor de IKC's. We gaan hiermee door. De overspannen bouwmarkt, inflatie en beperkte financiële ruimte, vraagt om realistisch te blijven. We verwerken de verwachte kostenontwikkelingen wel in de meerjarenbegroting, om een realistisch beeld te houden van de benodigde investeringen in relatie tot de beschikbare middelen. Om de gevolgen van de stijgende bouwkosten in toom te houden, is het mogelijk dat we plannen of projecten moeten bijstellen. Indien nodig leggen wij aan de hand van een dilemma-nota keuzes voor aan de gemeenteraad om kosten te beheersen. Bijvoorbeeld door andere materialen te gebruiken of duurzaamheidsambities bij te stellen. Mogelijk is het nodig om projecten bij- of uit te stellen, waarbij we hard toezeggen dat (mogelijk) uitstel geen afstel is. We onderzoeken de komende jaren of er slimmere financiële arrangementen te bedenken zijn om het programma te financieren. Ook gaan wij met de gebruikers van de gebouwen het gesprek aan om te onderzoeken of zij de extra investeringen in duurzaamheid en energieneutraliteit deels kunnen financieren.

Wat gaan we er voor doen?

Wat gaan we doen?	**Wanneer?**
Behouden en versterken onderwijsaanbod.	Doorlopend
Doorontwikkelen voorschoolse educatie.	2023
Doorontwikkelen samenwerking onderwijs met passend onderwijs, sport en cultuur.	Doorlopend
IKC-ontwikkelingen: - Afronden ontwerpfase van het IKC Langeraar af, verhuizen school en kinderopvang naar tijdelijke huisvesting en start bouw van het nieuwe IKC. - Afronden ontwerpfase van het IKC Woerdense Verlaat af. - Stedenbouwkundig kader voor het IKC Nieuwveen.	2023
Bespreken en benutten gedeelde investeringen in duurzaamheid IKC's.	2023
Actualiseren bouwkostenbudgetten en onderzoeken financiële arrangementen IKC.	2023

2.3.5 Thema Vastgoed Sociaal Domein

Wat willen we bereiken?

Het vastgoed in het sociaal domein is faciliterend aan de maatschappelijke doelen van de gemeente. Het bezitten van vastgoed is geen kerntaak van de gemeente, maar het kan wel wenselijk zijn om ruimte te bieden aan maatschappelijke activiteiten. Een voorbeeld daarvan is de ontwikkeling van Integrale Kindcentra, die de samenwerking tussen partijen rondom het kind stimuleren én een sociaal hart vormen voor het dorp.

Wat gaan we er voor doen?

We zetten in Nieuwkoop volop in op de realisatie van Integrale Kindcentra, ofwel door nieuwbouw, ofwel door aanpassingen binnen bestaande gebouwen. In de paragraaf ‘onderwijs en ontwikkeling’ is meer te vinden over de ontwikkeling van de IKC.

2.3.1 Financieel overzicht

Thema	Rekening 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Raming 2024	Raming 2025	Raming 2026
Lasten						
Zorg en leefstijl	8.540	10.305	10.574	10.467	10.733	11.059
Werk en inkomen	6.739	6.154	6.128	6.125	6.122	6.122
Vrije tijd en cultuur	2.057	2.309	2.424	2.469	2.404	2.384
Onderwijs en ontwikkeling	9.378	9.480	10.152	9.940	9.221	9.221
Vastgoed Sociaal domein	2.670	3.271	3.452	3.450	3.412	3.754
Totaal Lasten	**29.384**	**31.519**	**32.730**	**32.451**	**31.892**	**32.540**
Baten						
Zorg en leefstijl	-165	-469	-553	-647	-951	-1.143
Werk en inkomen	-4.514	-4.044	-4.044	-4.044	-4.044	-4.044
Vrije tijd en cultuur	-1.002	-763	-757	-757	-757	-757
Onderwijs en ontwikkeling	-281	-484	-430	-303	-303	-303
Vastgoed Sociaal domein	-559	-695	-710	-710	-710	-710
Totaal Baten	**-6.521**	**-6.455**	**-6.494**	**-6.461**	**-6.765**	**-6.957**
Totaal saldo van lasten en baten	**22.863**	**25.064**	**26.235**	**25.989**	**25.128**	**25.583**
Geraamd resultaat	**21.955**	**24.762**	**26.420**	**28.197**	**28.085**	**25.417**

Toevoeging Res	25	1.110	2.083	3.188	3.294	172
Onttrekking Res	-934	-1.412	-1.899	-982	-338	-338
Saldo mutaties Res	-909	-303	184	2.206	2.956	-166

2.3.2 Financiële toelichting

Toelichting op hoofdlijnen
Het verschil tussen de begrote bedragen voor 2022 en 2023 bestaat voor een deel uit mutaties die dit jaar worden doorgevoerd voor het jaar 2023 en daarnaast uit eerder doorgevoerde wijzigingen in de meerjarenbegroting. Alleen de grotere mutaties die dit jaar worden doorgevoerd staan hieronder per thema toegelicht. Daarnaast zijn de voorstellen uit het collegeprogramma opgenomen.

Thema Zorg en leefstijl
€269.000 hogere lasten

Maatschappelijke Zorg € 99.000 hogere lasten
Dit is budgetneutraal, de baten stijgen ook.
De raad besloot op 30 september 2021 om de financiële middelen van de centrumgemeente Leiden en het Rijk voor de Maatschappelijke Zorg (MZ) op te nemen in de programmabegroting voor het jaar 2023. Dat doen we bij deze. We gaan dit geld budgetneutraal inzetten voor inwoners met een behoefte aan beschermd wonen of maatschappelijke opvang, verslavingszorg en/of bemoeizorg.
Het gaat om:
a. middelen voor huidige cliënten BW die vanaf 2023 door centrumgemeente Leiden worden overgedragen
b. middelen voor nieuwe cliënten BW die de gemeente rechtstreeks vanuit het Rijk ontvangt
c. middelen voor MO/VZ/openbare geestelijke gezondheidszorg (OGGZ) die vanaf 2023 door centrumgemeente Leiden worden overgedragen.

De berekeningen voor het budget zijn tot stand gekomen door onderzoeksbureau AEF, die voor Holland Rijnland betrokken is bij de financiën van de doordecentralisatie van de maatschappelijke zorg. De middelen zijn recentelijk door AEF opnieuw berekend op basis van de meicirculaire 2022 en het historische gebruik van 2021. Vanaf 2024 ontvangt de gemeente ook middelen van het Rijk via het objectieve verdeelmodel en nemen de middelen uit die we uit Leiden krijgen langzaam af. In de Rijnstreek werken we financieel en inhoudelijk samen aan de doordecentralisatie.

Dekking Tom in de buurt € 158.000 hogere lasten
De gemeenten Alphen aan den Rijn, Kaag en Braassem en Nieuwkoop werken samen aan de doordecentralisatie van de Maatschappelijke Zorg (MZ). We worden daarmee vanaf 1 januari 2023 verantwoordelijk voor Beschermd Wonen (BW, verder Ondersteuning met wonen) en de Maatschappelijke Opvang (MO, verder Opvang).

Op dit moment maken we binnen de Rijnstreek afspraken over de gezamenlijke budgetten voor de Maatschappelijke Zorg. Vorig jaar is afgesproken om bepaalde diensten die Tom in de Buurt voor ons uitvoert, de komende jaren te gaan betalen uit de Maatschappelijke Zorg middelen. We hebben daarom bij de start van Tom in de Buurt (begin 2022) geen extra middelen aangevraagd voor Bemoeizorg, Tom Intensief en Het Respijthuis.

Recentelijk bleek dat er volgens het verdeelmodel van de Maatschappelijke Zorg in de eerste jaren minder binnenkomt dan in de jaren vanaf 2025. Er ontstaat in die eerste jaren een tekort als de drie gemeenten de Bemoeizorg, Tom Intensief en Het Respijthuis uit de MZ middelen gaan betalen. Er is daarom besloten dat de drie gemeenten de Bemoeizorg, Tom Intensief en Het Respijthuis uit eigen middelen gaan betalen en de MZ middelen inzetten voor de financiering van de maatschappelijke zorg. Het gaat hierbij om een bedrag van €158.924,-.

Zowel Kaag en Braassem als Alphen aan den Rijn hebben daarom besloten om deze diensten uit eigen middelen betalen. Er is in de Rijnstreek afgesproken om financiële solidariteit te hanteren. Dan

ligt een gelijke startpositie (iedereen legt alles in) het meest voor de hand. Dit betekent dat ook Nieuwkoop de bemoeizorg, Tom Intensief en het Respijthuis uit eigen middelen wil betalen.

Hecht € 71.000 hogere lasten
De begroting 2023 van Hecht Hollands Midden zorgt voor een toename van de gemeentebijdrage ten opzichte van de begroting 2022 van €71.000. Dit heeft een aantal oorzaken:
1. Een toename van het aantal inwoners vanaf 4 jaar (BPI) en kinderen van 0 tot 4 jaar (BPK) leidt tot een toename van circa €21.000 van de gemeentelijke bijdrage.
2. Het bestuur kiest ervoor om het financieel kader Gemeenschappelijke Regelingen 2023 te volgen in de begroting 2023. De geadviseerde index van 2,96% voor personele kosten (80%) en 0,5% voor overige kosten (20%) resulteert voor Hecht in een index van 3,46%. Dit leidt tot een toename van circa €64.000 van de gemeentelijke bijdrage.
3. Bij Veilig Thuis is door de veranderde manier van werken een besparing gerealiseerd op de personele kosten. Deze structurele kostenverlaging zal door middel van een mutatie teruggaan naar de gemeenten. Dit zorgt ervoor dat Nieuwkoop €14.000 minder hoeft bij te dragen vanaf 2023.

Indexatie ondersteuning € 131.000 hogere lasten
In 2021 is de ondersteuning Wmo aanbesteed. De aanbesteding is gewonnen door Tom in de buurt. Bij de aanbesteding is voor de jaren 2022 tot en met 2026 ingeschreven met een budget per jaar. Het budget fluctueert per jaar. De budgetten waarmee is ingeschreven zijn gebaseerd op het prijspeil van 2020. In artikel 20.3 van het contract met Tom in de buurt is de wijze van indexatie vanaf 2020 afgesproken. Door toepassing van deze indexatie stijgen de kosten. Deze kosten moeten worden meegenomen in de meerjarenbegroting.

<u>€ 84.000 hogere baten</u>
Middelen maatschappelijke zorg € 99.000 hogere baten
Is budget neutraal, zie de toelichting bij €99.000 extra lasten.

Voorstellen uit het collegeprogramma
Uitwerken preventie agenda € 100.000 hogere lasten (incidenteel)
Voor het uitwerken van een brede preventieagenda en het bekostigen van activiteiten die onder deze agenda vallen, zijn extra middelen nodig.

Welzijn op recept € 20.000 hogere lasten (structureel)
Via Welzijn op Recept verwijst de huisarts patiënten door naar een welzijnscoach, die met de patiënt de oorzaak van (de psychosociale) klachten onderzoekt en met activiteiten probeert de oorzaak aan te pakken. Er zijn extra middelen nodig om Welzijn op recept te kunnen uitvoeren.

Thema Werk en inkomen
<u>€ 26.000 lagere lasten</u>
Er zijn naast het collegeprogramma geen nieuwe mutaties voor 2023, alleen een aantal kleine mutaties uit voorgaande meerjarenbegrotingen.

<u>€ 0 baten</u>

Voorstellen uit het collegeprogramma
Uitbreiding kindregeling € 15.000 hogere lasten (structureel)
Omdat de subsidieregeling wordt gewijzigd, waarbij de nadruk komt te liggen op wat verenigingen bijdragen aan de maatschappelijke doelen van de gemeente, is de kans aanwezig dat contributies stijgen. Om te voorkomen dat er kinderen zijn die daarom niet meer mee kunnen doen, wordt voorgesteld de kindregeling (voor kinderen uit gezinnen met een laag inkomen) uit te breiden.

Thema Vrije tijd en cultuur
€ 115.000 hogere lasten

Stijging loonkosten Zwembad de Wel € 42.000 hogere lasten
Alle loonkosten stijgen (zie programma 5), hierbij stijgen de loonkosten voor Zwembad de Wel ook. De loonkosten, specifiek voor het zwembad, zitten in programma 3.

Indexering sport en cultuur € 39.000 hogere lasten
Dit betreft een verhoging van budgetten omdat er sprake is van een overeenkomst met indexatie, zonder dat er op andere wijze (bijvoorbeeld vanuit het Rijk) indexering plaats vindt. Voor bibliotheek, kinderopvanginspecties, peuteropvang en VE subsidie, logopedie en leerplicht betreft het met name personeelskosten. Hier is 3,7% indexering aangehouden. Bij sportaccommodaties betreft het een mix van personeelskosten en materiële kosten. Hier is een gemiddelde indexering van 3% aangehouden.

€ 6.000 lagere baten
Dit betreft een saldering van kleine mutaties.

Voorstellen uit het collegeprogramma
Onderzoek exploitatie zwembad € 50.000 hogere lasten (incidenteel)
Mogelijkheden onderzoeken voor externe exploitatiemogelijkheden en/of alternatieve exploitatievormen voor De Wel.

Versterking cultuuraanbod € 20.000 hogere lasten (structureel)
Opstellen van cultuurbeleid om het cultuuraanbod te versterken. De inzet van een cultuurcoach (mogelijk in combinatie met buurtsportcoaches) maakt hier onderdeel van uit.

Thema Onderwijs en ontwikkeling
€ 672.000 hogere lasten

Leerlingenvervoer € 20.000 hogere lasten
De budgetten voor het leerlingenvervoer worden conform contract met de vervoerder verhoogd met de NEA index, een indexcijfer voor zorg en taxivervoer. Indexering vindt jaarlijks plaats per augustus. De NEA index 2022 bedraagt 3,5%.

Personeelslasten € 120.000 hogere lasten
Deze mutatie is het gevolg van gestegen personeelslasten en wordt mede veroorzaakt door een herschikking van uren op de verschillende thema's.

Jeugdhulp
Voor 2023 is geen budget bijgeraamd.

Kosten Jeugdhulp vanaf 2024 ev.
De kosten vanaf 2024 zijn verhoogd. Voor 2024 met € 500.000 en 2025 en 2026 met € 400.000 per jaar. Dit is gedaan omdat de (oude) meerjarenraming was gebaseerd op eerdere aannames van sterk dalende kosten wanneer de jeugdhulp deels in Rijnstreek verband wordt georganiseerd. De huidige verwachting is echter dat deze daling minder groot is dan eerder werd voorzien. Belangrijkste reden hiervan is dat verminderen van de instroom onder de huidige Jeugdwet slechts beperkt mogelijk is. Daarnaast spelen de verplichting om een reële prijs te betalen en de stijgende kosten van jeugdhulpvoorzieningen een rol.

€ 54.000 lagere baten
Betreft eerdere doorgevoerde mutaties.

Thema vastgoed sociaal domein
€ 181.000 hogere lasten

Indexatie exploitatiebudgetten € 27.000 hogere lasten
Vanwege (hoge) inflatie zijn de exploitatiebudgetten van het maatschappelijk vastgoed geïndexeerd (€27.000). Hiervoor is de standaard index bij deze begroting van 2,5% gehanteerd. Op basis van werkelijke bedragen in 2022 kijken we of 2,5% richting de toekomst volstaat. In de praktijk zien we dat de inflatie voor veel producten en diensten al veel hoger ligt dan 2,5%. De begroting voor energielasten van de gemeentelijke panden zijn aanzienlijk verhoogd (€ 408.000) aangezien de jaarlijkse (vooral gas-) lasten vanaf eind 2022 (wanneer we afscheid nemen van het contract met onze huidige energieleverancier) aanzienlijk zullen stijgen. Vooral voor het zwembad en de sporthallen wordt jaarlijks een flinke hoeveelheid gas verstookt. De lasten in 2023 zijn ten opzichte van 2022 juist lager omdat de afschrijvingslasten lager uitvallen (eigendommen die afgeschreven zijn en de niet volledige besteding van de kredieten voor de IKC's in Ter Aar en Zevenhoven), omdat (administratief) minder personele uren aan het vastgoed worden doorbelast en omdat er in 2022 een incidenteel budget voor groot onderhoud was dat er in 2023 niet is.

€ 15.000 hogere baten

Indexatie gemeentelijke panden € 15.000 hogere baten
Ook de inkomsten vanuit de verhuur van onze gemeentelijke panden zijn geïndexeerd.

Mutatie reserves
€ 973.000 meer toevoeging
Storting van € 2.000.000 in de reserve Zwembad De Wel voor de dekking van toekomstige kapitaallasten van het nieuwe zwembad.

In 2022 zijn er 3 stortingen geweest die in 2023 niet terugkomen. De storting van corona geld voor eenzaamheid, één ten behoeve van de storting steunpakketten jeugd en storting in de reserve egalisatie sociaal domein reserve.

€ 487.000 meer onttrekking
In 2023 worden er onttrekkingen uit de reserves gedaan (jeugdhulp, opdracht ondersteuning en tijdelijke units IKC Langeraar).

2.4 Bestuur en dienstverlening

Dit programma bestaat uit de volgende thema's:
- Publiekszaken
- Bestuur
- Openbare Orde en Veiligheid

Beoogde maatschappelijke effecten
Onze inwoners, ondernemers en verenigingen moeten kunnen rekenen op betrouwbare en bereikbare en tijdige dienstverlening.

Samenwerking verbonden partijen
Nieuwkoop werkt samen met andere overheden in een aantal gemeenschappelijke regelingen:
- Veiligheidsregio Hollands Midden (VRHM)
- HECHT
- Holland Rijnland
- Omgevingsdienst West-Holland (ODHW)

Daarnaast zijn we lid van de Vereniging Zuid-Hollandse Gemeenten (VZHG) en Vereniging Nederlandse Gemeenten (VNG) en aandeelhouder in onder andere Oasen NV. Een volledig overzicht met toelichting staat in paragraaf 3.6 Paragraaf verbonden partijen

2.4.1 Thema Publiekszaken

Thema dienstverlening
Een dienstverlening gericht op de inwoners draagt bij aan een betere verbinding en samenwerking met onze inwoners. Voor inwoners, ondernemers en verenigingen zijn we vaak de meest nabije overheid. Zowel letterlijk, waar het gaat om de leefomgeving, als figuurlijk, waar het gaat om benaderbaarheid en uitvoering van beleid dat onze inwoners en ondernemers direct raakt. Zo mogen onze inwoners erop vertrouwen dat lantaarnpalen het doen, we tijdig hulp bieden, zij vergunningen kunnen aanvragen en dat we zorgen voor een veilige omgeving. Kortom: onze inwoners, ondernemers en verenigingen kunnen rekenen op betrouwbare en bereikbare dienstverlening.

Wat willen we bereiken?
- We werken vanuit de menselijke maat.
- Een inclusieve samenleving waarin iedereen zo veel mogelijk kan meedoen.
- Een persoonlijke gemeente die, waar mogelijk, zorgt voor échte oplossingen.
- We hebben een herkenbare identiteit en communiceren helder en begrijpelijk.

Wat gaan we er voor doen?
We streven ernaar om een toegankelijke en laagdrempelige gemeente te zijn, waar iedereen terecht kan. We zijn flexibel, faciliterend, dienstverlenend en innovatief. We bieden hulp waar dit nodig is, zoeken de verbinding en investeren in open gesprekken met de samenleving. De menselijke maat blijft het uitgangspunt in ons werk. Dit gaan we verder versterken. We zullen nog meer rekening houden met individuele omstandigheden van onze inwoners. Dienstverlenend werken vanuit de menselijke maat betekent dat we de dienstverlening toesnijden en aansluiten op de behoefte van onze inwoners. Vanuit deze gemeenschappelijke waarden en uitgangspunten zetten onze medewerkers zich actief in voor de inwoners. Dit proces monitoren wij door het uitvoeren van klantreizen.

Ambitie dienstverlening (dienstverleningsconcept 2022-2024)
Het vertrekpunt voor de doorontwikkeling van onze dienstverlening is het in december 2020 door de raad vastgestelde strategisch kader communicatie, participatie en dienstverlening en het in juni 2021 door het college vastgestelde dienstverleningsconcept 2022-2024.

De komende jaren richten wij ons op de uitvoering, waarbij het uitgangspunt is dienstverlening gericht op menselijke maat.

Inwoners verwachten dat ze zaken kunnen doen met één overheid. Het is daarom belangrijk dat we in gezamenlijkheid met onze ketenpartners persoonlijke en toegankelijke dienstverlening organiseren. Soms gaat dit een stap verder door in sommige gevallen van de gebruikelijke paden af te wijken en dienstverlening op maat te bieden. Dit vraagt om de komende jaren om flexibiliteit.

Dienstverlening gericht op de menselijke maat
Dienstverlening en het werken vanuit de menselijke maat betekent dat we de dienstverlening toesnijden en laten aansluiten op de behoefte van onze inwoners. Deze behoeften kunnen we, naast het onderzoek ‘Waar staat je gemeente’, het beste inzichtelijk maken met inwonersreizen, ook wel klantreizen genoemd.

Door een klantreis te doorlopen leren we hoe we de dienstverlening vanuit het perspectief van onze inwoners kunnen inrichten. Dienstverlening verbeteren begint daarom bij het luisteren naar onze inwoners en het samen ontdekken wat deze meemaken, zodat we horen wat inwoners nodig hebben. Daar kunnen we onze processen op inrichten. Dit kan bijvoorbeeld een moeilijk te begrijpen tekst zijn of een ingewikkeld (digitaal proces).

Communicatie
Het bouwen aan de digitale toegankelijkheid van onze (nieuwe) website is de komende jaren een doorlopend proces. Dit geldt ook voor het optimaliseren van onze web-formulieren en het in begrijpelijke taal aanbieden van onze (nieuwe) producten en diensten. We communiceren gericht en bij herhaling in Nieuwkoop Nieuws over onze dienstverlening en de wijze waarop onze inwoners daar gebruik van kunnen maken. Ook communiceren wij via de gebruikelijke social media kanalen. Ook maken we in de toekomst waar nodig gebruik van beelden en filmpjes, waarbij we rekening houden met inwoners met een verstandelijke, auditieve en visuele beperking.

Optimaliseren loketten
- Burgerzaken
- Loket De Verbinding
- Omgevingsloket
- Verenigingsloket
- Ondernemersloket

Via de diverse loketten zijn we een aanspreekpunt voor onze inwoners, ondernemers en verenigingen afgestemd op de behoefte. De komende jaren werken we toe naar 80% van de gemeentelijke producten en diensten digitaal en centraal. Wij bieden onze producten en diensten begrijpelijk, toegankelijk en inclusief aan.

De loketten ontwikkelen we verder door. De medewerkers van de loketten vormen het vaste aanspreekpunt voor een inwoner of ondernemer, denken (pro-)actief mee over (alternatieve) mogelijkheden bij een aanvraag en ondersteunen de aanvrager bij procedures als dit nodig is. Zij gaan proactief in gesprek met de samenleving en koppelen initiatieven en partijen aan elkaar voor (nog) betere samenwerking en een groter bereik. Ook het door ontwikkelen van het zaakgericht werken draagt bij om de dienstverlening verder te optimaliseren. Ook gaan we door we met Loket 1: loket voor oplossingen, welke onder andere de taak heeft inwoners snel door te geleiden naar de loketten of instanties.

Een groot deel van onze inwoners maakt gebruik van onze digitale diensten, maar voor sommige inwoners is dit lastig. Het is belangrijk om rekening te blijven houden met die inwoners die hun

gemeentelijke zaken niet digitaal willen of kunnen regelen. Voor onze minder digitaal vaardige inwoners bieden wij onze dienstverlening ook fysiek in het gemeentehuis of op De Verbinding aan.

Met behulp van zogeheten ‘klantreis-trajecten’ en continue monitoring volgen we de (digitale) stappen die een inwoner aflegt bij één van de loketten tijdens de aanvraag van een dienst of product. Zo kunnen we processen waar mogelijk eenvoudiger en inzichtelijker maken. Belangrijk hierin is ook dat de loketten beter zichtbaar zijn.

Dienstverlening rondom Omgevingswet
De datum voor de inwerkingtreding van de Omgevingswet blijft verschuiven, nu staat 1 januari 2023 op de planning. De belangrijkste voorbereidende stappen en acties zijn voor een groot gedeelte afgerond. Echter biedt de komst van de Omgevingswet de komende jaren uitdagingen op het vlak van gemeentelijke dienstverlening. Werken vanuit de leefwereld van onze inwoners wordt voor het team fysieke leefomgeving de nieuwe standaard. Het zorgdragen voor een stevig dienstverlenings fundament realiseren wij met het inrichten van onze digitale dienstverlening via de website, sociale media, het Omgevingsloket, het digitale stelsel (DSO=platform) en het zaaksysteem (Berichtenbox). Ook gaat het om persoonlijke contacten met casemanagers en gaat het ook over snelheid van de dienstverlening en servicenormen. Kortom een breed kleurenpalet aan te nemen stappen, waar de dienstverlening de komende jaren aan trends en ontwikkelingen onderhevig zullen zijn.

Wet Modernisering Elektronisch Bestuurlijk Verkeer (huidige planning januari 2023).
In 2023 treedt vermoedelijk de Wet Modernisering Elektronisch Bestuurlijk Verkeer in werking, ook hier wordt de datum steeds verschoven. Door deze wet krijgen inwoners meer mogelijkheden om digitaal met de overheid te communiceren. Er komt een recht op elektronisch zaken doen met de overheid. De gemeente moet onder andere de digitale kanalen aanwijzen die de inwoners daarvoor kunnen gebruiken. Ook wordt de overheid verplicht om passende en inclusieve ondersteuning te bieden in haar dienstverlening.
Voor onze niet digivaardige inwoners zal daarom de fysieke dienstverlening blijven bestaan.

Dorpsraden
In de gemeente Nieuwkoop zijn momenteel zeven dorpsraden actief. Zij vullen hun rol allen verschillend in. We zijn met de dorpsraden in gesprek geweest over hun rol en positie en de samenwerking met de gemeente. Ook bespraken we wat dorpsraden nodig hebben vanuit deze rol. De gesprekken werken we uit naar een evaluatie ‘Dorpsgericht werken’. We stimuleren dat dorpsraden van elkaar leren.

Platform Evenementenvergunningen
Om het aanvragen van een evenementenvergunning te vereenvoudigen wordt er een nieuw platform geïmplementeerd.

Planning

Wat gaan we doen?	Wanneer?
We brengen in beeld hoe de organisatie meer uitvoerend, verbindend en dienstgericht kan worden.	2023
We ontwikkelen de loketten zodat we nog meer dienstgericht kunnen werken en dichtbij de samenleving staan.	doorlopend
We versimpelen waar mogelijk (digitale)processen met behulp van klantreizen.	doorlopend
We implementeren het platform evenementenvergunning.	2023
Aan de hand van geleerde lessen, praktijkvoorbeelden helpen en begeleiden wij ondernemers/verenigingen in het (vergunningen)proces, maar ook de complexe regel- en wetgeving. We stellen daar waar mogelijk basismateriaal beschikbaar.	doorlopend

Onderzoek naar een bouw- en energieloket, dit al dan niet in combinatie met het bestaande Omgevingsloket.	2022-2023
Uitwerken gesprekken rol en positie dorpsraden en de evaluatie aanbieden aan de gemeenteraad.	2022
Bespreken ondersteuning dorpsraden, waarbij we stimuleren dat dorpsraden van elkaar leren.	2023

2.4.2 Thema Bestuur

In 2023 zijn er weer verkiezingen. De verkiezingen voor de Provinciale Staten vinden plaats op 15 maart 2023. Op die datum zijn ook de waterschapsverkiezingen. De afgelopen jaren zijn de verkiezingen verspreid over meerdere dagen in verband met maatregelen rondom COVID-19, we weten nog niet of dit weer het geval zal zijn.

Wat willen we bereiken?
Uitgangspunt voor onze werkzaamheden is, dat we de kracht van de samenleving stimuleren, benutten en ondersteunen. Waar mogelijk en gewenst maken we als partners deel uit van netwerken in de samenleving en geven zo vorm en inhoud aan het begrip 'van buiten naar binnen' werken.

Wat gaan we er voor doen?
Wij zoeken actief de samenwerking op met de gemeenteraad, inwoners, ondernemers en maatschappelijke partners en stimuleren en motiveren hen om ook actief bij te dragen aan vitale en krachtige kernen met kennis, kunde en financiën.

2.4.3 Thema Openbare orde en veiligheid

Als gemeentelijke organisatie zijn we verantwoordelijk voor een veilige omgeving voor onze inwoners, ondernemers en recreanten. Daarnaast zij wij verantwoordelijk voor het veilig opslaan, verwerken en beheren van persoonsgegevens en andere privacygevoelige informatie.

Ondermijning is een onderwerp dat meer aandacht verdient. Het is een probleem dat de maatschappij verzwakt. Om de georganiseerde misdaad geen kans te geven in onze gemeente, zetten wij in op een structurele effectieve aanpak van ondermijning om zo de openbare veiligheid te versterken. Ondermijning krijgt een stevige plek in het nieuw Beleidsplan Veiligheid en Handhaving dat is opgesteld voor de raadsperiode 2022-2026. Dit veiligheidsplan wordt jaarlijks gebruikt voor de werkplannen. Het veiligheidplan wordt opgesteld met stakeholders die een rol hebben in de preventie, opsporing en vervolging van strafrechtelijke feiten. Ook de raad heeft hierin een rol als het gaat om accenten leggen en prioriteiten.

Verder gaan we in gesprek met de onze ondernemers en organisatie om actief uitbuiting van arbeidsmigranten tegen te gaan. We maken afspraken hierover en handhaven deze. We starten pilots op het gebied registeren en huisvesting van arbeidsmigranten. Zodoende willen we een veilige woon-werk omgeving bieden voor deze doelgroep.

Wat willen we bereiken?
Wij willen het gevoel van veiligheid voor onze inwoners versterken door de aanwezigheid van meer handhavers in onze gemeente. Niet alleen op straat, maar ook op onze plassen. We werken hierin samen met de politie en belangenorganisaties. Recreanten beleven Nieuwkoop als een gemeente waar het prettig verblijven is. Arbeidsmigranten mogen rekenen op een veilige verblijf, woon en werkomgeving in onze gemeente.

Onze inwoners en ondernemers moeten ervan uit kunnen gaan dat privacygevoelige informatie goed is beschermd tegen hackers en onze systemen niet zomaar stilgelegd kunnen worden. De digitale

systemen beschermen tegen cyberaanvallen, is een continu proces. We zetten verder in op een structurele aanpak om ondermijning te voorkomen.

Wat gaan we er voor doen?

Wat gaan we doen?	Wanneer?
We zetten in op het versterken van het team handhavers, waarbij we de mogelijkheid onderzoeken meer regionaal samen te werken, onder andere op het gebied van handhaving op het water.	2023
Het blijvend versterken van veilig digitaal werken (zie verder programma 5 Bedrijfsvoering).	2023
Voor de raadsperiode 2022-2026 wordt een nieuw Beleidsplan Veiligheid en Handhaving opgesteld. Daarin stemmen wij de beleidskeuzen en prioriteiten met de raad af. Een veilige leefomgeving, ondermijning, huisvesting van arbeidsmigranten, ontwikkelingen in het omgevingsrecht, zichtbare aanwezigheid van de Boa's in de openbare ruimte en samenwerking met de politie zijn daarbij prominente thema's.	2023-2026

2.4.1 Financieel overzicht

Thema	Rekening 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Raming 2024	Raming 2025	Raming 2026
Lasten						
Publiekszaken	1.411	1.392	1.033	1.068	1.028	1.028
Algemeen bestuur	966	1.060	1.002	1.002	1.002	1.002
Dagelijks bestuur	1.398	1.716	1.649	1.642	1.642	1.643
Openbare orde en veiligheid	2.324	2.379	2.611	2.605	2.605	2.610
Totaal Lasten	**6.099**	**6.547**	**6.295**	**6.317**	**6.277**	**6.283**
Baten						
Publiekszaken	-397	-239	-239	-239	-239	-239
Openbare orde en veiligheid	-81	-75	-77	-77	-77	-77
Totaal Baten	**-478**	**-314**	**-316**	**-316**	**-316**	**-316**
Totaal saldo van lasten en baten	**5.621**	**6.233**	**5.979**	**6.000**	**5.960**	**5.966**
Geraamd resultaat	**4.957**	**5.520**	**5.979**	**6.000**	**5.960**	**5.966**
Toevoeging Res	-40					
Onttrekking Res	-623	-713				
Saldo mutaties Res	-663	-713				

2.4.2 Financiële toelichting

Toelichting op hoofdlijnen
Het verschil tussen de begrote bedragen voor 2022 en 2023 bestaat voor een deel uit mutaties die dit jaar worden doorgevoerd voor het jaar 2023 en uit eerder doorgevoerde wijzigingen in de meerjarenbegroting. Hieronder staan ze per thema op hoofdlijnen toegelicht.

Thema Publiekszaken
<u>€ 359.000 lagere lasten</u>

- € 52.000 hogere lasten als gevolg van doorbelasting persoonsdocumenten.
- € 37.000 lagere lasten volgens het ICT beheerplan 2023 2026.

Naast de bovenstaande mutaties worden de verschillen tussen 2022 en 2023 veroorzaakt door ontwikkelingen die al eerder in de meerjarenbegroting zijn verwerkt. Onder andere:

- € 250.000 lagere lasten. Dit betreft Nieuwkoop Herstelt, in 2022 geraamd.
- € 43.000 lagere lasten modules Burgerzaken overgeheveld van 2021 naar 2022
- € 30.000 lagere lasten eenmalige ICT projecten volgens het ICT Beheerplan 2021 2025. Team Burgerzaken.
- € 65.000 lagere lasten modules Burgerzaken overgeheveld van 2021 naar 2022.

<u>Baten</u>
N.v.t.

Thema Algemeen bestuur
<u>€ 58.000 lagere lasten</u>

- € 32.000 lagere lasten overige goederen. Dit betreft diverse ICT middelen/kosten voor de raadsleden na de gemeenteraad verkiezingen in maart 2022. In 2023 is dit niet van toepassing.
- € 15.000 lagere lasten, in 2023 geen kosten i.v.m. afscheid oude raad en introductie nieuwe raad.

<u>€ 0 lagere baten</u>

Thema Dagelijks bestuur
<u>€ 67.000 lagere lasten</u>

- € 14.000 hogere lasten contributie VNG door meerjarig ontwikkelingen
- € 17.000 overige hogere lasten, betreft overige mutaties kleiner dan € 15.000
- € 98.000 lagere lasten is een mutatie besloten in de Voorjaarsnota 2022

Thema Openbare orde en veiligheid
<u>€ 232.000 hogere lasten</u>

- € 54.000 hogere lasten jaarlijkse bijdrage Veiligheidsregio.
- € 37.000 hogere lasten energie Middelweg 1 brandweer kazerne
- € 41.000 hogere lasten i.v.m. hogere doorbelasting uren integrale veiligheid
- € 100.000 hogere lasten voor aanstelling Bestuursadviseur OOV; verwerking coalitieakkoord

<u>Baten</u>
N.v.t.

Mutatie reserves
€ 713.000 minder onttrekking aan reserves, voornamelijk door wegvallen lasten i.v.m. Covid.

2.5 Bedrijfsvoering

Dit programma bestaat uit de volgende thema's:
- Management en staf
- Bedrijfsondersteuning
- Huisvesting

Beoogde maatschappelijke effecten
Niet van toepassing.

Samenwerking verbonden partijen
Niet van toepassing.

2.5.1 Thema Huisvesting

De gemeente heeft een aantal gebouwen van waaruit onze medewerkers werken. Net als bij inwoners en ondernemers moeten ook wij onze panden verduurzamen en energie besparen. Het gaat onder andere om het gemeentekantoor in Ter Aar, het gemeentehuis in Nieuwveen en De Verbinding.

Wat willen we bereiken?
Om onze panden te verduurzamen zijn forse investeringen nodig. De afgelopen bestuursperiode hebben we geïnvesteerd in het nieuwe duurzame pand op Schoterhoek II in Nieuwveen waar onze buitendienst medewerkers werken. Natuurlijk gaan ook wij onze panden verduurzamen vanuit onze voorbeeldfunctie en vanuit goed werkgeverschap. In onze keuze om (fors) geld te investeren, verkiezen wij (verduurzaming)-investeringen ten gunste van de samenleving boven het snel verduurzamen van ons eigen vastgoed.

Wat gaan we er voor doen?
Ons vastgoed verduurzamen we stapsgewijs, met eerste prioriteit op het besparen van energie en water. Grotere investeringen combineren wij met andere benodigde werkzaamheden, passend binnen de financiële kaders van dat moment. Dit is opgenomen in het reguliere meerjarig onderhoudsplan dat elke vier jaar wordt opgesteld.

2.5.2 Thema Bedrijfsondersteuning

De bedrijfsondersteuning strekt zich uit over de vakgebieden Documentaire en Facilitaire Dienstverlening, Bestuurlijk Juridische Zaken, Personeel en Organisatie, Financiën en Informatisering en Automatisering. Al deze vakgebieden zijn belangrijk en noodzakelijk voor een goed functionerende organisatie. In dit collegeprogramma hebben we extra aandacht voor de capaciteit, de financiële situatie en ICT.

De bedrijfsvoering van onze organisatie staat of valt met onze personele capaciteit (zowel kwantitatief als kwalitatief). De krappe arbeidsmarkt is hierbij een uitdaging. Vacatures staan lang open en het aantal moeilijk vervulbare vacatures neemt toe. Dit is niet alleen een Nieuwkoops probleem: alle gemeenten vissen in dezelfde vijver. Dit zorgt ervoor dat het langer duurt voordat vacatures zijn vervuld. Dit kan leiden tot een stijging van de kosten van inhuur van derden. Vanwege de krappe arbeidsmarkt is het op dit moment zelfs lastig tijdelijke capaciteit in te huren.

Overheidsinformatie is in beginsel openbaar. Dit is een nieuw uitgangspunt van de Wet Open Overheid. Dit zorgt ervoor dat onze inwoners toegang krijgen tot veel overheidsinformatie. Wij worden daardoor toegankelijker en transparanter voor onze inwoners. Vanuit deze wet wordt de komende jaren steeds meer soorten overheidsinformatie actief openbaar gemaakt. Dit vraagt aanpassing van werkprocessen en systemen en capaciteit van alle afdelingen.

Financiën
Nieuwkoop is een financieel gezonde gemeente, al zijn de marges krap. Gezien onze ambities werken we in de uitvoering van projecten kaderstellend. We sturen scherp op kostenbeheersing. Zeker vanaf

2026 wordt de financiële situatie substantieel slechter, doordat de bijdrage vanuit het Rijk naar verwachting fors minder wordt. We ondersteunen de VNG in haar lobby richting het Rijk om snel duidelijkheid te geven over de financiële situatie.

Als de financiële situatie daarom vraagt, inventariseren we hoe we kosten kunnen besparen binnen de organisatie of door andere keuzes te maken in projecten, bijvoorbeeld in prioritering of fasering. Het uitgangspunt is geen lastenverzwaring voor onze samenleving, naast inflatiecorrecties. Een ander belangrijk onderdeel onder bedrijfsondersteuning zijn de ICT-systemen. Het beveiligen en actualiseren van deze systemen is een doorlopend traject.

Wat willen we bereiken?

Wij blijven een financieel gezonde organisatie, zonder in te boeten op de benodigde investeringen die de maatschappelijke opgaven vragen en zonder de lasten te verhogen richting de samenleving. De werkorganisatie werkt efficiënt en effectief. Onze ICT-systemen zijn dusdanig ingericht en beveiligd dat inwoners terecht op ons kunnen vertrouwen dat privacygevoelige informatie veilig is.

Wat gaan we er voor doen?

Doorontwikkeling zaakgericht werken

Zaakgericht werken helpt ons om onze dienstverlening en onze bedrijfsvoering te verbeteren. Wij zetten zaakgericht werken in om:

- de dienstverlening te verbeteren
- de informatievoorziening te verbeteren door toegankelijke dossiers
- de bedrijfsvoering te optimaliseren door uniforme processen

Door de stand van zaken van digitale aanvragen te volgen via ‘mijnoverheid.nl’ verbetert onze dienstverlening aan de inwoners.

Datagericht werken

Naast het verder digitaliseren van de systemen, zetten we ook in op datagericht werken. Door data te verzamelen en juist te interpreteren, is het mogelijk om trends en ontwikkelingen te signaleren en hierop gericht beleid te voeren. Het verzamelen, ordenen, ophogen van de kwaliteit en de borging van gegevens vormt een forse opgave voor de organisatie, zowel op het gebied van capaciteit, kwaliteit (kennis en kunde) en financieel. Dit vraagt om meer specialistische kennis dan wij nu in huis hebben. Voorbeelden hiervan zijn databasebeheer en gegevensanalyse. De toenemende digitalisering vraagt ook om een investering in de kwaliteit van het functioneel beheer. In 2023 doen wij een eenmalige investering om in beeld te brengen welke activiteiten en middelen nodig zijn om datagericht werken structureel in te bedden in onze organisatie.

Vereenvoudiging Planning & Control cyclus (P&C)

In het tweede halfjaar van 2022 wordt met de auditcommissie een vereenvoudigde P&C cyclus uitgewerkt. Het resultaat leggen we nog dit jaar aan de raad voor. Bij voorkeur als onderdeel van de geactualiseerde financiële verordening, of afzonderlijk als dit niet haalbaar blijkt. Het doel is (onnodige) drukte te voorkomen voor het college, gemeenteraad en ambtelijke organisatie door:

- het aantal documenten te beperken en
- uitsluitend te focussen op de informatie die de raad nodig heeft voor zijn kaderstellende of controlerende taak, passend bij het betreffende document.

Dit kan tot gevolg hebben dat het college vaker ad-hoc informatie naar de gemeenteraad stuurt. Deze en andere positieve of nadelige consequenties nemen we mee bij de uitwerking. Als een actualisatie van een beheerplan niet het inhoudelijke kader wijzigt, leggen we de actualisatie niet meer afzonderlijk voor aan de raad. De gevolgen van de actualisatie op de planning en financiële middelen, worden meegenomen in de P&C documenten.

Financiële verordening

We actualiseren de Financiële verordening, indien mogelijk nog 2022. Hierbij gaan we door op het ingezette voortraject door de auditcommissie in de vorige collegeperiode.

2.5.3 Thema Management en staf

Onze organisatie is continu in beweging om goed in te spelen op vragen uit en ontwikkelingen in de samenleving. Onze kernwaarden dichtbij, doelgericht en lef zijn leidend in ons handelen. Met name onze kernwaarden dichtbij en lef staan op de voorgrond in de uitdagingen die de komende jaren ons brengen.

Een goede dienstverlening aan onze burgers en bedrijven kunnen wij alleen bieden door medewerkers die hun vak verstaan en die plezier hebben in hun werk. Tevreden medewerkers leiden tot tevreden inwoners.

Goed werkgeverschap vinden wij belangrijk voor het verbinden van talent aan onze organisatie. Wij bieden zoveel mogelijk vast werk verricht door medewerkers in eigen dienst.

Daarnaast zien wij als werkgever een bredere maatschappelijke verantwoordelijkheid. Wij leveren een bijdrage aan het re-integreren van bijzondere doelgroepen uit de Participatiewet (voormalig WWB-ers, voormalig Wajongers, voormalig WSW-ers en statushouders). Ook in het kader van Social return on investment (SROI) leveren wij een bijdrage aan het vergroten van de arbeidsparticipatie van mensen met een achterstand tot de arbeidsmarkt.

Ook bieden wij jongeren (pas afgestuurde MBO, HBO- en WO-ers) zonder werkervaring de kans bij ons uitgebreid werkervaring op te doen door werkervaringsplaatsen aan te bieden.

Wat willen we bereiken?

- Wij worden gezien als een goede werkgever die vrijheid geeft en volop kansen biedt om je verder te ontwikkelen in je werk en waar plezier in je werk voorop staat.
- Wij leveren een bijdrage aan opdoen van werkervaring van jongeren.
- Wij leveren een bijdrage aan het re-integreren van de bijzondere doelgroepen uit de Participatiewet (voormalig WWB-ers, voormalig Wajongers en voormalig WSW-ers, statushouders). In het kader van Social Return on Investment (SROI) leveren wij een bijdrage aan het vergroten van de arbeidsparticipatie van mensen met een achterstand tot de arbeidsmarkt.

Wat gaan we er voor doen?

- Regelmatig houden wij een tevredenheidsonderzoek onder onze medewerkers en gebruiken deze resultaten om ons werkgeverschap te verbeteren.
- Het aanbieden van werkervaringsplaatsen. Jaarlijks begroten wij hiervoor 3,3 fte.
- Het bieden van werkzaamheden aan de bijzondere doelgroepen uit de Participatiewet. In onze aanbestedingen nemen wij het in programma van eisen social return en investment op.

2.5.1 Financieel overzicht

Thema	Rekening 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Raming 2024	Raming 2025	Raming 2026
Lasten						
Kostenplaatsen	-1	-	-197	-197	-197	-197
Management en staf	5.209	6.139	6.200	6.200	6.200	6.200
Bedrijfsondersteuning	3.072	2.614	2.422	2.604	3.296	2.421
Huisvesting	1.086	1.140	1.212	1.211	1.199	1.170
Totaal Lasten	**9.366**	**9.893**	**9.637**	**9.818**	**10.498**	**9.594**
Baten						
Kostenplaatsen	1	-	-	-	-	-
Management en staf	-132	-178	-182	-182	-182	-182
Bedrijfsondersteuning	-55	-34	-35	-35	-35	-35
Huisvesting	-7	-	-	-	-	-
Totaal Baten	**-193**	**-212**	**-217**	**-217**	**-217**	**-217**
Totaal saldo van lasten en baten	**9.173**	**9.681**	**9.420**	**9.600**	**10.280**	**9.377**
Geraamd resultaat	**8.984**	**9.464**	**9.408**	**9.588**	**10.268**	**9.377**

Toevoeging Res						
Onttrekking Res	-188	-216	-12	-12	-12	
Saldo mutaties Res	-188	-216	-12	-12	-12	

2.5.2 Financiële toelichting

Toelichting op hoofdlijnen
Het verschil tussen de begrote bedragen voor 2022 en 2023 bestaat voor een deel uit mutaties die dit jaar worden doorgevoerd voor het jaar 2023, verwerking van het coalitie akkoord en uit eerder doorgevoerde wijzigingen in de meerjarenbegroting. Hieronder staan ze per thema op hoofdlijnen toegelicht.

Thema Kostenplaatsen
€ 197.000 lagere lasten

- Voor versnelling van de Woningbouw is extra formatieruimte beschikbaar gesteld. Ontwikkeling van een woningbouwproject duurt een aantal jaren. Voor werkzaamheden die meer aan het eind van het proces plaatsvinden (zoals het bouw- en woonrijpmaken van het gebied) zal de extra capaciteit ook pas in een latere fase nodig zijn. Twee functies waar formatie voor beschikbaar is, zullen daarom pas later ingevuld worden. De personeelslasten die hierdoor in 2023 nog niet benut worden zijn bij dit thema gecorrigeerd.

Thema Management en staf
€ 61.000 hogere lasten
De hogere lasten heeft meerdere oorzaken, o.a. prijsstijgingen, kostenverschuivingen bij de afdelingen en verschuivingen in de overhead. Per saldo een totaal bedrag van € 61.000

Baten
N.v.t.

Thema Bedrijfsondersteuning
€ 192.000 lagere lasten

- € 476.000 lagere lasten ICT-projecten; dit betreft eenmalige projecten 2022
- € 50.000 hogere lasten i.v.m. aanschaf nieuw personeels en salaris systeem
- € 74.000 hogere personeelslasten Weppers
- € 20.000 hoger budget voor werving en selectie

Hogere lasten € 160.000 verwerking coalitie akkoord

- € 85.000 doorontwikkelen zaaksysteem
- € 75.000 onderzoek data-analist

Het niet verklaarde verschil is het saldo van diverse mutaties kleiner dan € 20.000 (lagere lasten).

Baten
N.v.t.

Thema Huisvesting
€ 72.000 hogere lasten

- € 102.000 door hogere energiekosten
- € 22.000 lagere lasten door de aanschaf van koffieautomaten in 2022

Mutatie reserves
€ 204.000 minder onttrekking
Dit zijn onttrekkingen aan reserves i.v.m. budgetoverhevelingen van 2021 naar 2022

2.6 Algemene dekkingsmiddelen

In dit programma bevat het thema:
- Algemene dekkingsmiddelen

Beoogde maatschappelijke effecten
Een groot deel van onze activiteiten wordt bekostigd (gedekt) uit Algemene Dekkingsmiddelen. Dat zijn middelen die we binnenkrijgen van het Rijk, de belastingbetaler of uit andere bronnen, zonder dat daaraan een specifiek bestedingsdoel is verbonden. Onder algemene dekkingsmiddelen vallen de algemene uitkering, drie gemeentelijke belastingsoorten (OZB, precario en forensen) en de opbrengsten uit dividend.

Het programma Algemene Dekkingsmiddelen wordt verder toegelicht in 2.6.1.

Samenwerking verbonden partijen
Bijdrage aan de realisatie van de maatschappelijke effecten
- Oasen NV, Alliander NV, BNG Bank NV
- Gemeenschappelijke regeling Vastgoedinformatie, Heffing en Waardebepaling (SVHW)

Voor een toelichting, zie 3.6 Paragraaf verbonden partijen

2.6.1 Thema Algemene dekkingsmiddelen

Als gemeentelijke organisatie hebben wij twee belangrijke bronnen van inkomsten. Dit zijn de Algemene Uitkering uit het gemeentefonds (uitkering vanuit het Rijk) en de Onroerendzaakbelasting (belasting vanuit onze inwoners en ondernemers).

Tot en met 2025 krijgen we meer (incidenteel) geld van het Rijk. Vanaf 2026 valt deze bijdrage zeer fors terug. Vanaf 2026 is dan ook de kans reëel dat er een structureel tekort in de begroting ontstaat. Onder andere op aandringen van de Vereniging Nederlandse Gemeenten onderzoekt een onafhankelijke procesbegeleider mogelijkheden voor een stabiele financiering voor de gemeenten vanaf 2026. Het is de bedoeling dat hier rond de zomer meer duidelijkheid over komt.

Wat willen we bereiken?
Ondanks het verwachte tekort vanaf 2026 en onze hoge ambities, is het uitgangspunt om de lasten voor onze inwoners en ondernemers niet te verhogen, waarbij belastingtarieven en leges kostendekkend zijn en worden gecorrigeerd voor inflatie.

Wat gaan we er voor doen?
Bij oplopende kosten en een structurele dreiging van het overschrijden van de budgetten maken wij een dilemmanota aan de hand waarvan de raad keuzes kan maken en prioriteiten kan stellen. Daarnaast bekijken wij of er andere inkomstenbronnen mogelijk zijn om een financieel gezonde gemeente te blijven. Zo kiezen we voor de invoering van (een vorm van) toeristenbelasting. Dit is een directe belasting die de gemeente heft aan mensen die hier overnachten maar niet staan ingeschreven als inwoner.

2.6.1 Financieel overzicht

Thema	Rekening 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Raming 2024	Raming 2025	Raming 2026
Lasten						
Algemene dekkingsmiddelen	572	1.723	1.082	948	1.474	1.987
Totaal Lasten	**572**	**1.723**	**1.082**	**948**	**1.474**	**1.987**
Baten						
Algemene dekkingsmiddelen	-47.286	-49.964	-52.451	-53.629	-54.688	-50.784
Totaal Baten	**-47.286**	**-49.964**	**-52.451**	**-53.629**	**-54.688**	**-50.784**
Totaal saldo van lasten en baten	**-46.713**	**-48.241**	**-51.369**	**-52.681**	**-53.214**	**-48.797**
Geraamd resultaat	**-46.213**	**-49.201**	**-58.420**	**-53.931**	**-54.114**	**-48.797**

Toevoeging Res	500					
Onttrekking Res		-960	-7.051	-1.250	-900	
Saldo mutaties Res	500	-960	-7.051	-1.250	-900	

2.6.2 Financiële toelichting

Toelichting op hoofdlijnen
Het verschil tussen de begrote bedragen voor 2022 en 2023 bestaat voor een deel uit mutaties die dit jaar worden doorgevoerd voor het jaar 2023 en uit eerder doorgevoerde wijzigingen in de meerjarenbegroting. Hieronder staan ze per thema op hoofdlijnen toegelicht.

Thema algemene dekkingsmiddelen
€ 641.000 lagere lasten
Het verschil wordt onder andere veroorzaakt door de stelpost taakmutaties als gevolg van de meicirculaire 2022. In 2022 staat een bedrag van € 792.000 op deze stelpost. Bij de Najaarsnota wordt deze post beoordeeld en worden budgetten al dan niet geclaimd en de budgetten naar het betreffende product overgeboekt. Voor 2023 en verder heeft deze actie al bij het opstellen van de begroting plaatsgevonden en is de stelpost € 0.

Daarnaast staat in 2022 een stelpost van € 847.000 opgenomen voor inflatie (vanuit de VJN 2022). Ook deze stelpost wordt bij de Najaarsnota beoordeeld en eventueel geclaimd en over producten verdeeld. Voor 2023 en verder is geen bedrag gereserveerd, voor deze jaren is met 2,5% inflatie gerekend, overeenkomstig de UPN 2023-2026.

Daarnaast zijn er nog een drietal andere oorzaken:
- € 350.000 hogere lasten nieuw financieel applicatielandschap; ICT Beheerplan 2023-2026
- € 71.000 lagere kosten op basis van het ICT Beheer plan 2023-2026.
- € 70.000 hogere lasten Samenwerkingsverband SVHW

€ 2.487.000 hogere baten
- € 306.000 hogere opbrengst OZB door areaaluitbreiding
- In 2022 moet de mutatie van de meicirculaire, € 953.000 hogere algemene uitkering nog worden verwerkt, dit gebeurd volgens planning bij de NJN 2022
- Daarnaast is de algemene uitkering volgens de stand van de meicirculaire in 2023 tov 2022 circa € 1,2 miljoen hoger. Dit wordt met name veroorzaakt door het accres van 2023
- € 60.000 hogere baten; dat is de rente vergoeding over de verstrekte geldlening van € 2,9 mln aan Alliander in 2021 i.v.m. de energie transitie

Mutatie reserves
€ 6.091.000 meer onttrekking aan algemene reserve
- € 7.051.000 i.v.m. uitwerking coalitieakkoord
  - € 5.000.000 nieuwe reserve ontsluiting woonwijken
  - € 1.051.000 aanvulling reserve woningbouw
  - € 1.000.000 nieuwe reserve gemeentelijke kosten flexibele woonvormen
- € 960.000 minder door het vervallen van een eenmalige onttrekking 2022

3 Paragrafen

3.1 Paragraaf Lokale heffingen

Algemeen
De paragraaf lokale heffingen bestaat uit de volgende onderdelen:

1. Inkomsten uit lokale heffingen
2. Beleid ten aanzien van lokale heffingen
3. Kostendekkendheid
4. Lokale lastendruk
5. Kwijtscheldingsbeleid

In Nieuwkoop kiezen we ervoor niet alle belastingen te heffen die van rechtswege geheven mogen worden. Hieronder de belastingen die we wel en niet heffen:

In Nieuwkoop geheven belastingen	Wel	Niet
Onroerende zaakbelastingen	X	
Belasting op roerende woon- en bedrijfsruimten	X	
Afvalstoffenheffing	X	
Rioolheffing	X	
Forensenbelasting	X	
Precariobelasting		X
Leges	X	
Baatbelasting		X
Niet-ingezetenen belasting		X
Parkeerbelasting		X
Hondenbelasting		X
Reclamebelasting		X
Toeristenbelasting		X

Inkomsten
Het volgende overzicht geeft een totaalbeeld van de begrote opbrengsten belastingen en leges uit lokale heffingen in 2023, gespecificeerd per belastingsoort.

Omschrijving	Geraamd 2023 x € 1.000	% van het totaal
OZB Eigenaren woningen:	-5.360	30,0%
OZB Eigenaren niet-woningen:	-1.965	11,0%
OZB Gebruikers niet-woningen:	-1.354	7,6%
RZB Roerende Zaakbelasting	-299	1,7%
Totaal OZB/RZB	***-8.979***	***50,2%***
Rioolheffing	-2.815	15,8%
Afvalstoffenheffing	-3.906	21,9%
Totaal overige woonlastennota	***-6.721***	***37,6%***
Precariobelasting	0	0,0%
Forensenbelasting	-128	0,7%
Totaal overige belastingen	***-128***	***0,7%***
Bouwleges	-1.124	6,3%
Wijziging bestemmingsplannen	-109	0,6%
Leges burgerzaken	-244	1,4%
Begraafplaatsrechten	-166	0,9%
Marktgelden en standplaatsvergoedingen	-1	0,0%
Leges kabels en leidingen	-312	1,7%
Leges overig	-11	0,1%
Vaarvergunningen	-73	0,4%
Totaal overige publiekrechtelijke heffingen	***-2.040***	***11,4%***
Totaal inkomsten	***-17.868***	***100,0%***

Beleid

Algemeen

Uitgangspunten voor belastingen zijn:

- Belastingtarieven worden met niet meer dan het inflatiepercentage verhoogd;
- Belastingtarieven waar individuele producten en diensten tegenover staan zijn niet hoger dan kostendekkend.

Het College kiest voor de invoering van (een vorm van) toeristenbelasting in 2026 en gaan in gesprek over wat de toegevoegde waarde en impact hiervan is voor de branche. Wij zien kansen om de opbrengst van deze belasting in te zetten ten gunste van de branche, zoals de (mede) financiering van de marketing en ondersteuning van recreatieondernemers, met zo min mogelijk administratieve lasten.

Onroerendezaakbelasting

De begroting van de onroerendezaakbelasting (OZB) gaat niet uit van een tarief, maar van een opbrengst. De uitwerking van de begrote opbrengst in een tarief volgt bij de jaarlijkse vaststelling van de belastingverordeningen en tarieven. De gedachte hierachter is dat de totale OZB-opbrengst niet mag veranderen als gevolg van waardefluctuaties op de onroerendgoedmarkt (WOZ-waarde).

Algemeen uitgangspunt is een jaarlijkse indexering van de OZB-opbrengst met het inflatiepercentage (voor 2023; 2,5%). Daarnaast leidt een uitbreiding van het WOZ-areaal (omvang van de voorraad WOZ-objecten) tot een evenredige uitbreiding van de OZB-opbrengst.

Roerende zaakbelasting
Wettelijk is bepaald dat de tarieven van de roerende zaakbelasting (RZB) gelijk moeten zijn aan die van de OZB. Voor de RZB tarieven geldt dan ook hetzelfde als voor de OZB tarieven.

Rioolheffing
Conform het algemene uitgangspunt stijgt de rioolheffing verhoogd met de inflatie (2,5%).

Afvalstoffenheffing
In de begroting 2023 is op de milieustraat een medewerker extra gepland, mocht onverhoopt de maatregelen met betrekking toe Covid-19 weer actueel worden. Deze extra capaciteit is voorgaande Covid-19 periode ook ingezet om de dienstverlening op de milieustraat veilig en efficiënt te laten verlopen. In de voorgaande periode kregen wij vanuit het Rijk hier compensatie voor. Deze compensatie is stopgezet toen alle maatregelen in het voorjaar 2022 zijn afgebouwd. Mocht er in het najaar 2022 en het voorjaar 2023 geen maatregelen noodzakelijk zijn, dan ramen wij deze capaciteit in de voorjaarsnota 2023 weer af.

In de tussentijd zal de kostendekkenheid van de afvalstoffenheffing 99% zijn. Wij vinden, gezien de grote mate van onzekerheid, niet noodzakelijk om de afvalstoffenheffing hiervoor te verhogen tot 100% (circa 7 euro per aansluiting).

Forensenbelasting
Conform het algemene uitgangspunt stijgt de forensenbelasting in 2023 met het inflatiepercentage (2,5%).

Leges
Algemeen uitgangspunt bij de leges is de jaarlijkse indexering met het inflatiepercentage (2,5%). Uitzonderingen hierop zijn leges die gebonden zijn aan wettelijke tarieven en leges waarvoor uitdrukkelijk voor een ander beleid is gekozen.

De lasten van het product Ambulante handel, omvatten meer dan de kosten die direct verband houden met de organisatie en instandhouding van de weekmarkten en standplaatsen. Een deel van de inzet aan uren is beleidsmatig van aard en betreft ook de bevordering van de lokale economie. Gelet op de hoogte van de tarieven in de regio is volledige kostendekkendheid voor dit product geen uitgangspunt.

Verder continueren we voor de omgevingsvergunningen (bouw) het egalisatiebeleid waarin we de invloed van fluctuaties van kosten en opbrengsten op de tarieven enigszins proberen te matigen. Dit doen we door stortingen in en onttrekkingen aan de egalisatiereserve omgevingsvergunningen.

Kostendekkendheid
Rente kostendekkende tarieven
Voor tarieven die niet meer dan kostendekkend mogen zijn, geldt dat voor de berekening van de kapitaallasten een bedrijfseconomisch verdedigbaar rentepercentage moet worden gehanteerd. Voor zover sprake is van rentetoerekening, kiezen wij voor een percentage van 2%. Dit percentage ligt boven de actuele rente op kortlopende leningen en gelijk met het gemiddelde rentepercentage over langlopende leningen dat 2% bedraagt.

Kostendekkendheid van de rioolheffing

Nr.	Omschrijving	Begroting 2023
1	Kosten aanleg, onderhoud en beheer gemeentelijke riolering	1.991
2	Toerekenbare BTW	143
3	Kosten van overhead	589
4	Toerekening rente	329
5	Perceptiekosten (heffing en invordering door SVHW)	16
6	Totaal kosten	3.068
7	Opbrengsten belastingen / leges	-2.800
8	Overige opbrengsten	-268
9	Totaal opbrengsten	-3.068
10	Verschil	0
11	Kostendekkendheid	100%

Kostendekkendheid van de afvalstoffenheffing

Nr.	Omschrijving	Begroting 2023
1	Kosten van inzameling en verwerking van afval	3.316
2	Toerekenbare BTW	588
3	Kosten van overhead	388
4	Toerekening rente	0
5	Perceptiekosten (heffing en invordering door SVHW)	43
6	Totaal kosten	4.335
7	Opbrengsten belastingen / leges	-3.906
8	Overige opbrengsten	-374
9	Totaal opbrengsten	-4.280
10	Verschil	55
11	Kostendekkendheid	99%

Kostendekkendheid van de begraafrechten

Nr.	Omschrijving	Begroting 2023
1	Kosten taakveld begravingen	340
2	Kosten van overhead	72
3	Toerekening rente	7
4	Perceptiekosten (heffing en invordering door SVHW)	0
5	Totaal kosten	419
6	Opbrengsten belastingen / leges	-166
7	Overige opbrengsten	-121
8	Totaal opbrengsten	-287
9	Verschil	131
10	Kostendekkendheid	69%

Kostendekkendheid van de Leges onder Titel 1: persoons- en reisdocumenten en commerciële vergunningen.

Nr.	Omschrijving	Begroting 2023
1	Kosten van de dienstverlening gericht op: 1.1. burgerlijke stand 1.2. reisdocumenten 1.3. rijbewijzen 1.4. verstrekkingen uit de Basisregistratie Personen 1.5. verstrekkingen uit het Kiezersregister 1.6. verstrekkingen op grond van Wet bescherming persoonsgegevens 1.7. bestuursstukken 1.8. vastgoedinformatie 1.9. overige publiekszaken 1.10. gemeentearchief 1.11. huisvestingswet 1.12. leegstandwet 1.13. gemeentegaranties 1.14. marktstandplaatsen 1.15. winkeltijdenwet 1.16. kansspelen 1.17. kinderopvang 1.18. telecommunicatie, kabels en leidingen 1.19. verkeer en vervoer 1.20. diversen	1.029
2	Kosten van overhead	632
3	Toerekening rente	0
4	Perceptiekosten (heffing en invordering door SVHW)	0
5	Totaal kosten	1.661
6	Opbrengsten belastingen / leges	-543
7	Overige opbrengsten	-332
8	Totaal opbrengsten	-875
9	Verschil	786
10	Kostendekkendheid	53%

Kostendekkendheid van de Leges onder titel 2: omgevingsvergunningen

Nr.	Omschrijving	Begroting 2023
1	Kosten taakvelden titel 2	1.015
2	Kosten van overhead	648
3	Toerekening rente	0
4	Perceptiekosten (heffing en invordering door SVHW)	0
5	Totaal kosten	1.663
6	Opbrengsten belastingen / leges	-1.144
7	Overige opbrengsten	-70
8	Totaal opbrengsten	-1.214
9	Verschil	448
10	Kostendekkendheid	73%

Kostendekkendheid van de Leges onder titel 3: dienstverlening Europese richtlijnen en APV

Nr.	Omschrijving	Begroting 2023
1	Kosten taakvelden titel 3: 3.1 horeca 3.2 evenementen of markten 3.3 prostitutiebedrijven 3.4 smart-, head-, of growshops 3.5 huisvestingwet 2014 3.6 leefmilieuverordening 3.7 brandbeveiligingsverordening 3.8 standplaatsen en gebruik van de (openbare) weg 3.9 in deze titel niet benoemde vergunning, ontheffing of andere beschikking 3.10 diversen	85
2	Kosten van overhead	86
3	Toerekening rente	0
4	Perceptiekosten (heffing en invordering door SVHW)	0
5	Totaal kosten	172
6	Opbrengsten belastingen / leges	-11
7	Overige opbrengsten	0
8	Totaal opbrengsten	-11
9	Verschil	161
10	Kostendekkendheid	6%

Lokale lastendruk

Algemeen

In de onderstaande tabel geven wij de ontwikkeling van de woonlasten voor een gemiddeld huishouden weer. Onder een gemiddeld huishouden verstaan wij het volgende:
de gemiddelde WOZ-waarde van een woning stellen we op € 345.000 (Jaar 2021, bron Dashboard - Bouwen en wonen - Nieuwkoop (waarstaatjegemeente.nl);

- een gemiddeld huishouden bestaat uit twee of meer personen
- De gemeente Nieuwkoop, Kaag en Braassem en Bodegraven-Reeuwijk werken met gedifferentieerde tarieven. Om het variabele deel van de tarieven te kunnen berekenen en te vergelijken gaan we bij alle drie de gemeenten uit van de volgende aannames:
    - Verdeling gebruik huishoudens over soorten containers;
      66% maakt gebruik van een 140 liter container
      19% maakt gebruik van een 240 liter container
      15% maakt gebruik van een ondergronds container
    - Aantal aanbiedingen/inworpen per jaar
      10,9 aanbiedingen bij een 140 liter container
      13,2 aanbiedingen bij een 240 liter container
      34,5 inworpen bij een ondergrondse container

Ontwikkeling van de woonlasten

	2022	2023
OZB	406	416
Rioolheffing	214	220
Afvalstoffenheffing	337	345
Totale woonlasten	957	981
Wijziging t.o.v. 2022		2,50%

De belastingen stijgen met inflatie (2,5%). De genoemde tarieven zijn een inschatting, de exacte tariefsverhoging wordt later dit jaar berekend bij de vaststelling van de belastingverordeningen.

Regionale vergelijking woonlastendruk

In onderstaande tabel worden de woonlasten voor een gemiddeld huishouden van Nieuwkoop vergeleken met die van andere gemeenten in de Rijnstreek.

Tarieven 2022 van Nieuwkoop en vergelijkbare gemeenten

Bedragen x € 1.000	Percentage OZB	Bedrag OZB	Afvalstoffen heffing	Rioolheffing	Gemiddelde waarde woning	Totaal woonlasten
Alphen a/d Rijn	0,0893%	252	330	254	282.000	836
Kaag en Braassem	0,0978%	339	323	277	347.000	940
Nieuwkoop	**0,1176%**	**406**	**337**	**214**	**345.000**	**957**
Bodegraven-Reeuwijk	0,1162%	409	329	287	352.000	1.025
Gemiddeld	*0,1052%*	*351*	*330*	*258*	*331.500*	*939*

Bron tarieven omliggende gemeenten: COELO Atlas van de lokale lasten 2022 (www.coelo.nl) en voor de tarieven afvalstoffenheffing de verordening afvalstoffenheffing van de betreffende gemeenten op overheid.nl.

Bron WOZ-Waarde woningen: (https://waarstaatjegemeente.nl/dashboard/Bouwen-en-wonen)
Uitgangspunt gezinssamenstelling; twee persoonshuishouden.

Kwijtscheldingsbeleid
In de beleidsregels voor kwijtscheldingen van de gemeente Nieuwkoop is onder andere geregeld dat:

- kwijtschelding van opgelegde heffingen kan worden verleend voor afvalstoffenheffing (regulier huishoudelijk afval) en rioolheffing;
- in afwijking van artikel 16, eerste lid, van de Uitvoeringsregeling Invorderingswet 1990, het percentage voor de berekening van de kosten van bestaan wordt vastgesteld op 100 procent;
- kwijtschelding ook kan worden verleend aan natuurlijke personen die ene bedrijf of zelfstandig beroep uitoefenen.

Verder is in de beleidsregels de mogelijkheid opgenomen voor automatische kwijtschelding. In Nieuwkoop laten we de geautomatiseerde kwijtscheldingstoets uitvoeren door het Inlichtingenbureau, dat diverse bestanden met elkaar combineert. Met de toets is eenvoudig vast te stellen of iemands inkomen en vermogen zijn veranderd ten opzichten van het voorgaande jaar. Wordt geen verandering waargenomen, dan kan direct opnieuw kwijtschelding worden verleend. De burger hoeft dan niet zelf opnieuw kwijtschelding aan te vragen, vandaar de term 'automatische kwijtschelding'.

De uitvoering van het kwijtscheldingsbeleid is uitbesteed aan de SVHW en maakt onderdeel uit van de dienstverleningsovereenkomst (DVO). Over het jaar 2021 is € 125.000 (inclusief kwijtschelding kindertoeslagenaffaire € 5.000) aan opgelegde heffingen kwijtgescholden. In de begroting 2023 wordt rekening gehouden met € 115.000.

3.2 Paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing

Algemeen
Met de paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing wordt inzicht gegeven in de mate waarin de gemeente in staat is om (grote) risico's of samenloop van risico's op kan vangen.

De paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing bestaat uit drie onderdelen:
1. Een berekening van de beschikbare middelen om risico's op te vangen, de zogenaamde *beschikbare weerstandscapaciteit.*
2. Een inventarisatie van de financiële risico's die de gemeente loopt, de zogenaamde *benodigde weerstandscapaciteit*.
3. Een beeld van de financiële positie van de gemeente, weergegeven aan de hand van een verzameling ratio's.

Er is meer aandacht besteed aan de inventarisatie van de beschikbare en benodigde weerstandscapaciteit. Bij de risico-inventarisatie moet aangetekend worden dat dit een doorlopend proces is waarbij onzekerheid een kernbegrip is; het gaat om inschattingen van situaties die zich mogelijk in de toekomst kunnen gaan voordoen. Naast een indicatie van de financiële omvang van die risico's en de mogelijkheden van de gemeente om die op te vangen is de inventarisatie ook van belang voor het versterken van het risico bewustzijn van de organisatie.

Actuele weerstandscapaciteit
De weerstandscapaciteit is het totaal aan middelen dat kan worden ingezet om de financiële gevolgen van voorkomende risico's op te vangen zodra die zich voordoen. Bij het samenstellen van deze paragraaf is van de reserves, veruit de belangrijkste bron van de weerstandscapaciteit, opnieuw beoordeeld of deze als onderdeel van de weerstandscapaciteit benoemd moeten en kunnen worden.

De weerstandscapaciteit is het totaal aan middelen dat kan worden ingezet om de financiële gevolgen van voorkomende risico's op te vangen. Hiertoe behoren:

Omschrijving	Begroting 2023
Algemene reserve vrij besteedbaar	14.828
Reserve weerstandsvermogen	3.000
Reserve Frictiekosten personeel	89
Reservering woningbouw	3.000
Reserve Herwaardering investeringen maatschappelijk nut	6.793
Reserve frictiekosten omgevingsdienst West-Holland	17
Reserve volkshuisvesting (woonfonds)	1.298
Saldo meerjarenbegroting	49
Onvoorzien	20
Weerstandscapaciteit (*x € 1.000)*	**29.094**

Volgens de begroting 2023 heeft de gemeente Nieuwkoop op 31 december 2023 een weerstandscapaciteit van € 29.094 mln.

Risico inventarisatie
De risico inventarisatie bevat alleen risico's die financieel gekwantificeerd kunnen worden. Om een beeld te geven van de aard en de omvang van de risico's zijn hieronder de grootste risico's kort omschreven. Het gaat om risico's die financiële gevolgen kunnen hebben van meer dan € 50.000. In bijlage 5.4 is de Risicokaart met risico's lager dan € 50.000 opgenomen.

De risico-inventarisatie is een begin gemaakt met een meer gestructureerde wijze van kijken naar risico's. Daarbij is ook meer aandacht voor beheersmaatregelen en de kans dat bepaalde risico's zich gaan voordoen. Ook wordt er aandacht besteed aan risico's die niet primair financieel van aard zijn. Kijkend naar het rekenkundige resultaat van de inventarisatie lijkt het benodigde weerstandsvermogen kleiner geworden, dus de gemeente lijkt minder risico's te hebben. Het is nog te vroeg om deze conclusie te trekken. Een van de gevolgen van de grotere aandacht is dat een aantal risico's bij nader inzien toch minder groot zijn, of helemaal geen plek in deze inventarisatie verdienen. Aan de andere kant zijn er niet of nauwelijks nieuwe risico's benoemd, waarmee de kans bestaat dat er nog sprake is van blinde vlekken; risico's die we nog niet goed op waarde kunnen schatten.

Gebeurtenis / Situatie	Programma	Risico-bedrag 2022
Omgevingswet	1. Ruimtelijke ontwikkeling	€ 3.150.000
Invoering Wet kwaliteitsborging bouwen	1. Ruimtelijke ontwikkeling	€ 90.000
Verlies op grondexploitaties	1. Ruimtelijke ontwikkeling	€ 2.872.500
Gevolgen voor grondexploitaties en projecten van aangescherpte rekenregels gecumuleerd geluid voor woningbouw. De gemeente Nieuwkoop ligt onder de aanvliegroutes van Schiphol en de rijksoverheid wil (groei)perspectief blijven bieden aan de luchthaven. Dit betekent dat het bouwen van woningen mogelijk nog verder wordt beperkt en Nieuwkoop min of meer 'op slot' gaat. Een en ander is afhankelijk van de ministeriële keuzes die worden gemaakt met de Luchtvaartnota 2020-2050 en de aanvullingsregeling Geluid Omgevingswet.	1. Ruimtelijke ontwikkeling	€ 1.436.250
Na het vervallen van het Programma Aanpak Stikstof (eind mei 2019) is sprake van een nieuwe realiteit: nieuw generiek stikstofbeleid en kaders van Rijk en provincie, en maatwerkoplossingen op gebieds- en projectniveau.	1. Ruimtelijke ontwikkeling	€ 1.436.250
Risico's Jeugdwet	3. Sociaal domein	€ 500.000
Toename van de kosten van de Wmo door de vergrijzing en abonnementstarief	3. Sociaal domein	€ 90.000
Niet in aanmerking komen voor compensatie regeling Participatiewet bij overschrijding boven de 7,5% van het Buigbudget. Daaarnaast is het eigen risico voor een tekort op het buigbudget voor de helft afgeraamd	3. Sociaal domein	€ 60.000
Risico's participatie zoals Rijnvicus, beschut werk	3. Sociaal domein	€ 70.000
Kosten en claims na ramp	5. Bedrijfsvoering	€ 100.000
Uitval technische voorzieningen (ict ruimtes, bekabeling, datalijnen).	5. Bedrijfsvoering	€ 125.000
Informatiebeveiligingsincident, digitale informatie onvoldoende toegankelijk, of digitale informatie wordt oneigenlijk gebruikt of verstrekt	5. Bedrijfsvoering	€ 500.000
Leveranciers kunnen producten voor genoemde ontwikkelingen in het ict beheerplan niet snel genoeg leveren	5. Bedrijfsvoering	€ 70.000

Moeite met werven goed gekwalificeerde medewerkers door krapte op de arbeidsmarkt. Bij resterende financiële impact is een bedrag opgenomen voor de extra werving en selectiekosten die komen kijken bij de inzet van een searchbureau.	5. Bedrijfsvoering	€ 70.000
Te ontvangen dividend Alliander	6. Algemene dekkingsmiddelen	€ 200.000
Verlaging van uitkering gemeentefonds	6. Algemene dekkingsmiddelen	€ 675.000
Totaal		**€ 11.445.000**

Weerstandsvermogen
De ratio weerstandsvermogen, ook wel de weerstandsratio genoemd, wordt als volgt berekend:

$$\text{Ratio weerstandsvermogen} = \frac{\text{Beschikbare weerstandscapaciteit}}{\text{Benodigde weerstandscapaciteit}}$$

Op basis van het voorgaande is de actuele weerstandsratio van de gemeente Nieuwkoop:

$$\text{Ratio weerstandsvermogen} = \frac{29.094}{11.445} = 2,54$$

Waarderingstabel weerstandsvermogen (bron: Nederlands Adviesbureau Risicomanagement)

Waarderingscategorie	Ratio weerstandsvermogen	Betekenis
A	> 2,0	Uitstekend
B	1,4 < x < 2,0	Ruim voldoende
C	1,0 < x < 1,4	Voldoende
D	0,8 < x < 1,0	Matig
E	0,6 < x < 0,8	Onvoldoende
F	< 0,6	Ruim onvoldoende

Volgens de waarderingstabel plaatst een ratio van 2,54 de gemeente Nieuwkoop in de categorie A Uitstekend.

Beeld van de financiële positie
Met de weerstandsratio is nog lang niet alles gezegd over de financiële positie in brede zin. Om daarvan een beeld te krijgen kunnen we een aantal andere ratio's raadplegen. Het BBV schrijft voor dat doel de volgende ratio's voor.

Ratio	Jaarrekening 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026
Netto schuldquote	19,88%	48,82%	35,12%	35,70%	50,19%	67,46%
Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen	14,20%	46,57%	29,36%	30,11%	44,46%	60,90%
Solvabiliteitsratio	44,02%	47,99%	49,26%	49,93%	46,82%	43,78%
Grondexploitatie	47,864%	44,02%	40,33%	-3,83%	-3,78%	-0,45%
Structurele exploitatieruimte	2,97%	1,38%	1,48%	3,68%	4,16%	-1,36%

Belastingcapaciteit	119,26%	119,48%	104,47%	104,47%	104,47%	104,47%
Netto schuld per inwoner	€ 418	€ 1.213	€ 810	€ 855	€ 1.233	€ 1.474

Het verloop van de ratio's ontwikkelt zich naarmate de gemeente zich financieel ontwikkelt. Ieder besluit met financiële gevolgen verandert iets aan de (toekomstige) financiële positie van de gemeente en dus ook aan een ratio die daar uitdrukking aan geeft. De ratio's zijn berekend met het door de provincie beschikbaar gestelde Rekenmodel financiële kengetallen begroting 2023.

Netto schuldquote
De netto schuldquote zegt iets over de mate waarin het inkomen van de gemeente toereikend is om aan de schuldverplichtingen te voldoen. De netto schuldquote is een percentage dat tot stand komt door het totale vreemde vermogen te delen door de totale baten uit de gemeentelijke exploitatie. Bij een netto schuldquote hoger dan 130% is sprake van een hoge schuld. In de jaren 2025 en 2026 zien we dat de schuldquote stijgt als gevolg van de financieringsbehoefte / het investeringsprogramma o.a. vanuit het coalitie akkoord. Onder de 100% is sprake van een gemiddelde tot lage schuld.

De schuldquote en de netto schuld per inwoner geven een sterk fluctuerend beeld. De oorzaak hiervan is vooral gelegen in de financiering van grondexploitaties. In 2023 wordt de grondexploitatie Noordse Buurt financieel wordt afgesloten. Door verkoop van gronden en het afsluiten van grondexploitaties daalt de financieringsbehoefte, maar door nieuwe investeringen, o.a. scholen, ontstaat nieuwe financieringsbehoefte.

Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen
Bij de 'Netto Schuldquote Gecorrigeerd Voor Alle Verstrekte Leningen' wordt het vreemde vermogen verminderd met de doorgeleende gelden (leningen van de gemeente aan derden). De begrote netto schuldquote gecorrigeerd voor verstrekte leningen wijkt nauwelijks af van de netto schuldquote wanneer er sprake is van weinig doorgeleende gelden. Een verstrekte geldlening aan een derde is er de oorzaak van dat netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte gelleningen meer af gaat wijken van de netto schuldquote.

Solvabiliteitsratio
De solvabiliteitsratio geeft weer in hoeverre het totaal van de activa is gefinancierd met eigen middelen. De ratio wordt berekend door het Eigen Vermogen te delen door het totale vermogen. De begrote solvabiliteitsratio aan het einde van 2023 bedraagt 49% en voldoet aan het bij de begroting 2016 door de raad genomen besluit dat deze meer dan 40% moet bedragen. Vanaf 2026 gaat de ratio dalen naar 44,78%.

Grondexploitatie
Deze indicator geeft de relatieve hoogte van de voorraad bouwgrond en het onderhanden werk (de grondpositie) in de grondexploitaties aan. De waarde van de grondpositie wordt gedeeld door de totale baten uit de gemeentelijke exploitatie. Hoe groter de grondpositie in verhouding tot de totale gemeentelijke baten, hoe groter het verhoudingsgewijze risico dat de gemeente loopt in de grexen. De begrote ratio grondexploitatie aan het einde van 2023 bedraag 44%. Na 2023 neemt de ratio door het afsluiten van grondexploitaties sterk af.

Structurele exploitatieruimte
Het financiële kengetal 'structurele exploitatieruimte' geeft aan hoe groot de structurele vrije ruimte binnen de begroting/jaarrekening is, afgezet tegen de inkomsten. Als norm voor gezond begrotingsevenwicht kan 0,6% van de algemene dekkingsmiddelen gehanteerd worden. Deze norm is gebaseerd op de vuistregel van de Commissie BBV die bij art. 12 gemeenten gehanteerd wordt voor de bepaling van de ruimte in de begroting om structurele tegenvallers op te vangen. We zetten de

structurele ratio af tegen de hiervoor genoemde 0,6%. In 2023 bedraagt de begrote structurele exploitatieruimte 1,48%. Ten opzichte van de begroting 2022 zijn de begrippen incidentele en structurele baten en lasten meer in lijn gebracht met de benadering die de provincie hanteert. Alleen 2026 sluit af met een verwacht negatief structureel exploitatiesaldo.

Belastingcapaciteit
De ruimte die een gemeente heeft om de belastingen te verhogen wordt vaak gerelateerd aan de totale woonlasten. Het COELE (Centrum voor Onderzoek van de Economie van de Lagere Overheden) publiceert deze lasten ieder jaar in de Atlas van de lokale lasten. Onder de woonlasten worden verstaan de OZB, de rioolheffing en de afvalstoffenheffing. De belastingcapaciteit wordt berekend door de totale woonlasten van een meerpersoonshuishouden te vergelijken met het landelijk gemiddelde in het voorgaande jaar en de uitkomst uit te drukken in een percentage. De relevante informatie vinden wij in de tabel met de regionale vergelijking in de paragraaf Lokale Heffingen en de Atlas lokale heffingen van het COELO. Uit berekening blijkt dat de belastingcapaciteit in 2023 een omvang heeft van 104,47%. Dat betekent dat Nieuwkoop 4,47 boven het landelijk gemiddelde ligt. Dat was in de jaarrekening 2021 nog 19,26%.

Netto schuld per inwoner
De netto schuld per inwoner is de netto schuld gedeeld door het aantal inwoners van de gemeente. De netto schuld per inwoner aan het eind van 2023 is € 810. Evenals bij de netto schuldquote is hier een flinke toename zichtbaar ten opzichte van de jaarrekening 2021. Zoals aangegeven bij de netto schuldquote daalt de financieringsbehoefte door verkoop van gronden en het afsluiten van grondexploitaties, maar door nieuwe investeringen, o.a. scholen, ontstaat nieuwe financieringsbehoefte waardoor de netto schuld per inwoner toeneemt.

Kengetallen in samenhang: financieel beleid
Zien we de verschillende financiële indicatoren en kengetallen in samenhang, dan ontstaat een beeld van de resultaten van het financiële beleid dat we in onze gemeente voeren.
Ons beleid is gericht op robuustheid. Nieuwkoop wil niet in een situatie komen waarin beleidsinhoudelijke concessies (bezuinigingen) moeten worden gedaan als gevolg van externe ontwikkelingen, zoals die op de geldmarkt of de onroerend goed markt. Dat beleid krijgt vorm in het streven naar een gezonde schuldpositie, een stevige solvabiliteit, voldoende structurele ruimte in de exploitatie en een verstandige omgang met gemeentelijke grondexploitaties. Neemt niet weg dat zich in de financiële verhouding met het Rijk en de financiering van de sociaal domein grote onzekerheden kunnen voordoen die het toekomstperspectief nadelig kunnen beïnvloeden.

Al met al voldoen we voor 2023 nog aan de doelstellingen die we ons zelf gesteld hebben voor een gezonde financiële situatie. Het meerjarenperspectief laat bij de netto schuldquote en de netto schuldquote gecorrigeerd voor alle leningen op termijn een verslechtering zien. Hierbij wordt aangetekend dat dit voor een belangrijk deel het natuurlijke gevolg is van (voorgenomen) investeringen die in het belang zijn van de Nieuwkoopse samenleving. Bij het samenstellen van de begroting 2024 zal blijvend aandacht gegeven worden met name aan het structurele exploitatiesaldo.

3.3 Paragraaf Onderhoud kapitaalgoederen

Algemeen
Deze paragraaf geeft aan hoe kapitaalgoederen in gemeentelijk eigendom worden beheerd. In de Financiële verordening 2017 ex. artikel 212 van de Gemeentewet staat in Artikel 22 dat het college de verplichte onderdelen op grond van artikel 12 van het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten opneemt bij de begroting en jaarstukken.

De beheervisie openbare ruimte vormt het beleidskader voor het beheer en het beoogde onderhoudsniveau van de openbare ruimte. Uitvoering van dit beleidskader moet leiden tot een bestendige situatie waarin deze kapitaalgoederen worden onderhouden volgens de vastgestelde functionaliteit en kwaliteitsniveau (schoon, heel en veilig), waarbij de totale kosten in beeld worden gebracht. Het beleidskader voor de kapitaalgoederen bevat per kapitaalgoed:

- De grootte van het areaal;
- Besloten onderhoudsniveau;
- De huidige staat van onderhoud, zoals de technische beoordeling en schouw van de kwaliteit van het kapitaalgoed;
- De werkzaamheden die we voor de instandhouding van het kapitaalgoed moeten doen;
- Het scenario voor onderhoud van kapitaalgoederen;
- De kosten van de instandhouding van het kapitaalgoed, zoals klein- en groot onderhoud en vervangingskosten.

Beleidskader
De openbare ruimte is het visitekaartje van de gemeente. Het bepaalt mede of er sprake is van een aantrekkelijke woon-, werk- en leefklimaat. Voor bedrijven en bewoners is de kwaliteit van de buitenruimte een reden om zich wel of niet ergens te vestigen. De kwaliteit van de woonomgeving beïnvloedt, bewust of onbewust, zelfs het gedrag van mensen. Bovendien is bekend dat de economische waarde van de gemeente mede afhankelijk is van de kwaliteit en uitstraling van het openbaar gebied. Al met al voldoende redenen om goed voor onze openbare ruimte te zorgen. Een zorg waarbij veel partijen betrokken zijn en waarmee nogal wat geld gemoeid is. Een zorg die vraagt om afstemming, doelmatige besteding van middelen en een planmatige aanpak. De dashboards vanuit 'waar staat je gemeente' dienen als sturingsmiddel voor het planmatig onderhoud. Waar mogelijk zetten we in op een integrale wijkaanpak waarin actuele thema’s zoals klimaatadaptatie, energietransitie en duurzaamheid worden meegenomen.

De beheerplannen zijn er op gericht om het vastgestelde onderhoudsniveau te houden. Dit is kwaliteitsniveau ‘sober en doelmatig‘, vergelijkbaar met niveau B volgens de CROW richtlijnen. Bij winkelcentra en ouderencentra kwaliteitsniveau ‘goed‘, vergelijkbaar met niveau A. De onderhoudsmaatregelen zijn in hoofdlijnen gericht op veiligheid, toegankelijkheid en duurzame instandhouding.

Wat kost het?
Het onderhoud van kapitaalgoederen wordt onderverdeeld in regulier onderhoud, groot onderhoud en rehabilitatie/reconstructie. De huidige bedragen in de begroting zijn gebaseerd op de nu vastgestelde plannen inclusief eventuele mutaties. Bij de actualisatie of bij het opstellen van nieuwe beleids- en beheerplannen worden de financiële kaders opnieuw vastgesteld. Zodoende worden de activiteiten en de middelen op elkaar afgestemd om de kapitaalgoederen in de openbare ruimte duurzaam in de tijd worden onderhouden.

<u>Regulier onderhoud</u>
Dit betreft werkzaamheden en maatregelen van kort cyclisch karakter, zoals het verhelpen van meldingen en schadeherstel. Goed, consequent uitgevoerd regulier onderhoud is levensduur

verlengend. De kosten worden gedekt uit de beheer- en onderhoudsbudgetten, die jaarlijks in de begroting beschikbaar worden gesteld.

Groot Onderhoud
Hieronder vallen de werkzaamheden die ervoor zorgen dat de kapitaalgoederen tijdens hun levensduur in goede staat blijven. De kosten voor deze werkzaamheden worden gedekt uit de verschillende voorzieningen. Deze voorziening wordt jaarlijks gevoed met een dotatie uit de begroting, waarmee pieken en dalen in de uitgaven worden geëgaliseerd binnen die voorzieningen. Bij de actualisatie van de beheerplannen kan de omvang van de dotatie wijzigen.

Rehabilitaties/reconstructies
Dat is het totaal van een kapitaalwerk aan het eind van de levensduur of het uitvoeren van levensduur verlengende maatregelen. Deze investeringen van maatschappelijk nut worden geactiveerd en in een aantal jaar afgeschreven. Op basis van het investeringsplan 2022 - 2026 zijn de investeringsbedragen geraamd en de cumulatieve kapitaallasten berekend.

Wegen

Asfaltwegen	698.000 m2
Klinkerwegen	874.000 m2
Cementbeton	8.500 m2
Half verharding	5.800 m2
Bermen (incl. bloemrijk in de wijk)	1.000.000 m2
Hondenbeleid	
Bebording/palen	210 stuks
Straatmeubilair	
Prullenbakken	374 stuks
Banken	296 stuks
Picknicktafels	65 stuks
Hekwerken	14 kilometer
Verkeer	
Verkeersborden	4.100 stuks
Straatnaamborden	1.020 stuks
Bewegwijzering	545 stuks
Snelheidsdisplays	23 stuks
Verkeerstellers	3 stuks

Elektrische oplaadpalen (geen eigendom) 77 stuks (waarvan 54 Allego en 23 PARKnCHARGE)

Gewenst kwaliteitsniveau
Het beheerplan is erop gericht de staat van wegen op het vastgestelde onderhoudsniveau te houden. Dit is kwaliteitsniveau ‘heel en veilig’, vergelijkbaar met beeldkwaliteit B volgens de CROW richtlijnen. Bij winkelcentra en ouderencentra kwaliteitsniveau ‘goed’, vergelijkbaar met beeldkwaliteit A. De onderhoudsmaatregelen zijn in hoofdlijnen gericht op veiligheid en duurzame instandhouding.

Voor onkruidbestrijding op verharding zorgen we voor een adequate, functionele aanpak, waarbij onkruid cyclisch wordt bestreden van de verharding met heet water. Ook dit draagt bij aan een duurzame instandhouding van het wegareaal.

De bermen maken onderdeel uit van de weg en kennen eveneens een onderhoudsregime. Het onderhoud van de bermen is gericht op de veiligheid van de weggebruikers. Daarnaast is het maaien van de bermen gericht, naast de veiligheid, op het vergroten van de biodiversiteit door het maaisel af te ruimen. Hierdoor 'verschraalt' de bodem waardoor bloemen en kruiden beter kunnen groeien en bloeien.

Maatschappelijke doelstellingen
Een kwalitatief goede infrastructuur draagt bij aan het welzijn, mobiliteit en de veiligheid van inwoners. Een functionele en goed onderhouden infrastructuur is van groot economisch belang en draagt er toe bij dat de gemeente Nieuwkoop een aantrekkelijke plaats is om in te wonen, te werken en te recreëren.

Doordat wegen het grootste deel van de openbare ruimte beslaan hebben deze een grote impact op het leefklimaat van aanwonenden. Er is diverse wetgeving met als doel het ontstaan van bovenmatige overlast of schade door geluid en trillingen te voorkomen. Ook is wettelijk geregeld dat weggebruikers de verharding veilig moeten kunnen gebruiken, zonder dat deze ongelukken of schades veroorzaakt. Wij passen deze wetgeving op juiste wijze toe en gaan zo op verantwoorde wijze om met het leefklimaat van onze inwoners. Bloemrijke bermen dragen bij een biodiverse beleving van het wegareaal.

Voortgang in de realisatie van de doelstelling
Het vastgestelde kwaliteitsniveau in het Beheerplan wegen 2021 - 2025 sluit aan op de maatschappelijke doelstelling. Met de vaststelling van dit beheerplan is ook het budget dat jaarlijks nodig is om de wegen op het vastgestelde niveau te onderhouden geactualiseerd. In de doorrekening van dit budget is extra rekening gehouden met beleidsuitgangspunten voor kwaliteit, geluidshinder en trillinghinder.

Beheer- en beleidsplan Wegen
Het beheer- en beleidsplan wegen 2021 - 2025 is op 3 juni 2021 vastgesteld. Bij het opstellen van dit beheerplan is invulling gegeven aan het levenscyclus beheer en is de projectplanning ingestoken op het borgen van integraliteit tussen de beheerdisciplines. Ook is invulling geven aan het verhelpen van de knelpunten die uit het Gemeentelijk Verkeers- en Vervoersplan (GVVP) naar voren kwamen. De belangrijkste beleidsuitgangspunten uit het beheerplan zijn:

- De wegen worden beheerd op kwaliteitsniveau;
  A: voor winkelgebieden en locaties met voorzieningen voor ouderen.
  B: voor alle overige wegen.
- Voor de beheerstrategie is er invulling gegeven het levenscyclus beheer. Hierin is bepaald waar in de levenscyclus alle verhardingen zicht bevinden en het toekomstig onderhoud geprojecteerd voor de komende 25 jaar. Hiermee wordt het uit te voeren onderhoud geoptimaliseerd en de voorziening verantwoord.
- groot onderhoud en reconstructies worden zoveel mogelijk wijkgericht en integraal gepland. Dit levert kansen op voor verschillende beheerdisciplines om elkaar te versterken in maatschappelijke uitdagingen als klimaatadaptatie en duurzaamheid. Ook is de uitvoeringsplanning van het beheerplan integraal afgestemd met de waterschappen en woningbouwvereniging.
- Door de integrale afstemming tussen wegen en verkeer wordt de slagkracht vergroot van de aanpak van verkeersonveilige situaties. Daarnaast wordt het beleid doorgezet om de essentiële herkenbaarheidskenmerken van de snelheidsregiems te borgen binnen ons wegareaal. De hoeveelheid grijze wegen waarvan niet geheel duidelijk is welk snelheidsregiem van toepassing is worden hiermee verminderd.
- Er wordt invulling gegeven aan duurzaamheid door op de projecten maatwerk te leveren op het gebied van klimaatadaptatie en circulariteit. In het beheerplan is budget opgenomen voor

onderzoeken om dit maatwerk te kunnen leveren. Vanuit het handboek openbare ruimte wordt aangestuurd op toepassing van duurzame materialen.
- Door alle ontwerpen van het groot onderhoud en de reconstructies te toetsen op toegankelijkheid, wordt dit onderwerp beter geborgd binnen de projecten.
- In overleg met de omgevingsdienst is besloten het deel van de Geerweg gelegen tussen de Paradijsweg en de gemeentegrens en het deel van de A.H. Kooistrastraat gelegen tussen de Kerkstraat en de Viergang te voorzien van geluidsreducerend asfalt. Hiermee is invulling gegeven aan het restant van de locaties die bij eerste inventarisatie naar voren kwamen vanuit de bronaanpak.

De uitgangspunten voor de bermen zijn opgenomen in het Beleids- en beheerplan Openbaar Groen 2021 - 2025.

Wat gaan we er voor doen
In het beheerplan wegen 2021-2025 is een uitvoeringsparagraaf opgenomen. Hierin staat een overzicht van de projecten welke binnen de betreffende planperiode worden uitgevoerd.
De projecten in de planperiode 2026-2030 worden in 2025 vastgesteld in het beheer en beleidsplan wegen voor de betreffende periode.

Onderstaand een overzicht van de op het moment actuele projecten. Er wordt onderscheid gemaakt in de voorbereiding en de uitvoering van projecten. Vaak vindt dit niet plaats in hetzelfde begrotingsjaar.

Vanuit het vorige beheerplan is de uitvoering van de onderstaande projecten afgerond in 2022.
- Reconstructie Langeraarseweg van dorpscentrum tot Vivero
- Reconstructie Venenbuurt
- Groot onderhoud van de Gerberastraat

De onderstaande groot, en planmatig kleinonderhoud projecten zijn in 2022 of lopen door naar 2023 afgerond:
- Groot onderhoud asfaltwegen Korteraar (in voorbereiding)
- Groot onderhoud Oostkanaalkade (gereed 2022)
- Dijkverzwaring Hoekse Aarkade en Schilkkade (in voorbereiding)
- Dijkverzwaring Westveense kade (gereed 2022)
- Deelreparatie rijbaan Harsweg (gereed 2022)
- Planmatig klein onderhoud aan het Grutto en Akkermuntpad (gereed 2022)
- Planmatig klein onderhoud aan Wandelpad de rietlanden (gereed 2022)
- Onderhoud Rotonde Achterweg Nieuwkoop (gereed 2022)
- Klein onderhoud Langeraar Zuid-Oost (50% gereed in 2022)
- Levensduur verlengende maatregelen T.W. Emmerikstraat (in voorbereiding)
- Levensduur verlengende maatregelen tussen Kolfbaan en Kennedylaan (gereed)
- Planmatig klein onderhoud diverse straten Nieuwveen (in voorbereiding)
- Levensduur verlengende maatregelen Hogedijk ten noorden van de W.P. Speelmanweg (in voorbereiding)
- Levensduur verlengende maatregelen Roggeveldweg, Clantsstraat en Blankenpad (in voorbereiding)
- Pad door de Noordse Buurtpolder (in voorbereiding)
- Levensduur verlengende maatregelen Zevenhovenseweg (50% gereed in 2022)
- Levensduur verlengende maatregelen Oude Kerkpad (gereed 2022)
- Achttienkavelseweg (in voorbereiding)
- Groot onderhoud Stationsweg (in voorbereiding)

Van de onderstaande groot onderhoud projecten is de voorbereiding gestart, maar loopt de uitvoering over naar 2023

- Groot onderhoud Geerweg: Hierbij is het van belang dat de baggerwerkzaamheden aan de Langeraarse plassen, en de wegwerkzaamheden elkaar niet uitsluiten. Daarom is in samenwerking met hoogheemraadschap van Rijnland, hun aannemer en ons gezocht naar een moment om de werkzaamheden aan de Geerweg uit te kunnen voeren. Dit moment is gevonden direct na de bouwvakantie 2023
- Groot onderhoud Hazeweg: Dit bestaat uit een deel werkzaamheden voor het GVVP, asfalt onderhoud en groot onderhoud aan de elementenverharding. De werkzaamheden vanuit het GVVP en het asfalt zijn in 2022 afgerond. De werkzaamheden aan de elementenverharding lopen over naar 2023

De onderstaande reconstructie zijn in 2022 afgerond:

- Reconstructie Vogelenbuurt
- Reconstructie restant Vijverhofpad
- Dijkverzwaring Hogedijk Noord
- Noordeinde Zuid

De onderstaande reconstructies zijn in 2022 opgestart, maar lopen over in 2023:

- Uiterbuurtweg
- Restant Noorden. Hiervan loopt de uitvoering over het jaar heen naar 2023.
- Dijkverzwaring traject Dorpsstraat Zevenhoven tot Uiterbuurtweg. De samenhang van belangen en disciplines in samenwerking met Rijnland blijkt meer complex dan van te voren is ingeschat. De voorbereiding kost hierdoor meer tijd. Het werk wordt in 2022 aanbesteed, maar het zwaartepunt van de uitvoering valt in 2023.
- Kousweg Molenweg. De uitvoering van dit werk loopt over in 2023.

Financiële ontwikkeling

Algemene opmerking: De opbrengsten uit vergunningen en/of instemmingsbesluiten vanuit het kabels en leidingen worden bij het afsluiten van de jaarrekening naar de voorziening Wegen geboekt ter compensatie van de gemaakte onderhoudskosten. De voorziening Wegen is momenteel hoog. In 2023 herijken we het beheerplan met de stand van de voorziening.

Wat kost het?

Bedragen in € 1.000

Wegen	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026
Regulier onderhoud	324	362	354	826
Groot Onderhoud/rehabilitaties	193	169	252	1.031
Rehabilitaties en vervangingsinvesteringen	6.255	3.169	2.207	1.800
Kapitaallasten	272	371	421	421

Voorziening toereikend: ja

Openbare verlichting

Masten	6.177	st
Armaturen	6.202	st
Lampen	6.260	st

Gewenst kwaliteitsniveau
Het beleid voor en daarmee de kwaliteit van de Openbare Verlichting (OV) staat beschreven in het beheerplan Openbare Verlichting 2020 - 2024. De milieudoelstellingen zijn vastgelegd in het Energieakkoord Holland Rijnland. De belangrijkste beleidsuitgangspunten voor de instandhouding van het OV zijn: duurzaam en doelmatig verlichten en de installatiekwaliteit goed op peil te houden. Het gewenste kwaliteitsniveau is vastgelegd in het beleids- en beheerplan Openbare Verlichting 2020 - 2024.

Maatschappelijke doelstellingen
Functionele en goed onderhouden openbare verlichting draagt bij aan de uitstraling van de openbare ruimte, sociale veiligheid en de uitstraling van het openbaar gebied. We verlichten daar waar naar nodig is, maar niet overal. In het buitengebied is naast de Veiligheid het ook van belang dat de flora en fauna niet wordt verstoord.

Voortgang in de realisatie van de doelstelling
Bij het actualiseren van het beheerplan wordt een uitvoeringsprogramma opgesteld waarbij de afgeschreven oude verlichting inzichtelijk wordt gemaakt. Jaarlijks wordt er een deel vervangen voor duurzamere LED-verlichting. Op deze manier moderniseren we het areaal, beperken we de CO2-uitstoot en streven we naar de milieudoelstellingen.

Beheerplan
Het beheerplan openbare verlichting is op 23 april 2020 door de gemeenteraad vastgesteld, voor een periode van 5 jaar. Wij streven in de komende beleidsperiode de volgende doelen na: duurzaam verlichten, doelmatig, verlichten en de installatiekwaliteit goed op peil houden. De belangrijkste beleidsuitgangspunten zijn:

- Bij vervangingen worden energie-efficiënte LED-armaturen toegepast met een lichtkleur die de sociale- of verkeersveiligheid verbeteren. In de nachtelijke uren worden deze gedimd.
- Om het areaal op peil te houden, plannen we de vervangingen van masten en armaturen in op basis van de economische levensduur.
- Wij passen bij vervanging of nieuwbouw het verlichtingsniveau aan welke minimaal is benodigd conform de ROVL-2011 richtlijn.
- We verlichten in het buitengebied alleen daar waar noodzakelijk is vanuit (verkeers) veiligheid.

Wat gaan we doen?
In 2023 en 2024 vinden voornamelijk in de kern van Nieuwkoop grote vervangingen plaats, zowel de masten als de armaturen worden vervangen.

Wat kost het?

Bedragen x € 1.000

Openbare Verlichting	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026
Regulier onderhoud	44	45	45	45
Groot onderhoud	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
Vervangingsinvesteringen	178	149	149	149
Kapitaallasten	32	39	46	63

Geen voorziening

Civiele kunstwerken

Grotere kunstwerken	84	st
Elektrisch mechanisch beweegbare bruggen	4	st
Fiets- en voetgangersbruggen	130	st
Kleine duikers	100	st

Gewenst kwaliteitsniveau

Het beheerplan Kunstwerken is erop gericht de staat van civiele kunstwerken op het vastgesteld onderhoudsniveau te houden. Dit is kwaliteitsniveau 4 (dit komt overeen met onderhoudsniveau B - sober en doelmatig - volgens CROW). De onderhoudsmaatregelen zijn in hoofdlijnen gericht op veiligheid en duurzame instandhouding. De maatregelen die voortkomen uit de diverse inspecties worden bepaald op basis van dit kwaliteitsniveau. Dit is noodzakelijk om de functionaliteit, toegankelijkheid en veiligheid te garanderen. In 2019 zijn nieuwe inspecties uitgevoerd over het gehele areaal. Hieruit kwam voort dat circa 2% van de bouwdelen in een slechtere staat is dan op basis van het gemeentelijk beleid gewenst is. De veiligheid is hierbij niet het geding. In het beheerplan Civiele Kunstwerken 2021 - 2025 hebben deze bouwdelen een hogere prioriteit voor onderhoud gekregen.

Maatschappelijke doelstellingen

Kunstwerken zijn een essentieel onderdeel van de infrastructuur. Een kwalitatief goede infrastructuur draagt bij aan het welzijn, mobiliteit en de veiligheid van inwoners.
Een functionele en goed onderhouden infrastructuur is van groot economisch belang en draagt er toe bij dat de gemeente Nieuwkoop een aantrekkelijke plaats is om in te wonen, te werken en te recreëren.

Voortgang in de realisatie van de doelstelling

Bij het actualiseren van het beheerplan zijn de wettelijk benodigde inspecties uitgevoerd, ook voor beweegbare bruggen. Naar aanleiding van de resultaten zijn de benodigde maatregelen geprioriteerd en in het beheerplan opgenomen. In 2021 en 2022 zijn in navolging op de wettelijke inspecties bij vijf bruggen nog nadere inspecties uitgevoerd. Deze vijf bruggen moeten eerder worden vervangen dan verwacht. Dit zal enkele verschuivingen in het uitvoeringsprogramma te weeg brengen. De veiligheid van het civiele kunstwerken bestand wordt hierbij goed in de gaten gehouden, deze nodigen niet uit om direct maatregelen te moeten nemen.

Beheerplan

De gemeenteraad heeft op 10 december 2020 het beheerplan Civiele Kunstwerken 2021 - 2025 vastgesteld. De belangrijkste beleidsuitgangspunten uit het beheerplan is het voldoen aan de wettelijke verplichtingen op het gebied van veiligheid om de civiele kunstwerken in de gemeente duurzaam in stand te houden. Het beheerplan omvat de volgende punten om hier aan te voldoen:

- een inventarisatie van de civiele kunstwerken en de kwaliteit er van op basis van inspecties;
- een beheerstrategie;
- een overzicht van de te nemen maatregelen;
- een overzicht van de kosten.

Wat gaan we doen?

Op basis van een aantal technische inspecties van alle kunstwerken (houten, stalen- betonnen en elektrisch- mechanische bruggen, duikers) is het beheerplan geactualiseerd met een bijbehorend meerjarig onderhoudsplan. De werkzaamheden die hieruit voortkomen zijn opgenomen in het uitvoeringsplan 2021 t/m 2025. Voor 2023 staat de vervanging van de volgende bruggen op de planning: Westveensebrug, brug Larixstraat en de brug Zuideinde.

Wat kost het?

Bedragen x € 1.000

Civiele Kunstwerken	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026
Regulier onderhoud	74	74	74	74
Groot onderhoud t.l.v. voorziening	233	233	233	233
Vervangingsinvesteringen/rehabilitaties	0	0	0	0
Kapitaallasten	13	13	13	13

Voorziening toereikend: Ja

Speelvoorzieningen

Speelplekken	130	st.
Aantal speel- en sporttoestellen	580	st.
Skate voorzieningen	4	st.
Trapveldjes (voetbal)	20	st.
Basketbal veldjes	7	st.
Jeu de Boules banen	5	st.
Sport & Beweegplekken	7	st.
Tafeltennistafels	4	st.

Uitgangspunt voor kwaliteit

Als gemeente vinden wij buitenspelen voor kinderen heel belangrijk. Wij willen een gezonde en actieve leefstijl stimuleren bij onze kleine en grote inwoners in een veilige en aangename omgeving met voorzieningen die uitdagend en voor iedereen toegankelijk zijn. Een leven lang spelen en bewegen. Dit doen we door de buitenruimte veilig, toegankelijk en ook uitnodigend in te richten.

Bij de uitvoering van beheermaatregelen wordt een aantal uitgangspunten gevolgd:

- de openbare ruimte is schoon, heel en veilig;
- de speelplaatsen zijn aantrekkelijk en uitdagend;
- waar mogelijk passen we meer groen toe op de speelplaatsen;
- inwoners denken, ontwerpen en beslissen mee als het gaat om hun eigen woonomgeving;
- we staan open voor inwonersinitiatieven;
- waar mogelijk combineren we spelen en bewegen.

Wat willen we bereiken?

De kwaliteit van de openbare ruimte speelt een rol in het woonplezier van inwoners en heeft invloed op het gedag van gebruikers van deze ruimte. Spelen en bewegen, voor iedereen, zijn daarin belangrijk onderdelen. Dit is ook vastgesteld in het beleids- en beheerplan Speelplaatsen van de gemeente Nieuwkoop. In het beleids- en beheerplan is een beleidskoppeling gemaakt met het Sport- en beweegvisie vanuit het sociaal domein.

Een onderhoudsniveau dat boven basisniveau ligt, betekent onder andere dat speelvoorzieningen er qua beeld comfortabel en schoon uitzien en qua technische kwaliteit goed in orde zijn.

Speelplekken op wijkniveau zijn avontuurlijk en uitdagend voor zowel kinderen alsook jongvolwassenen. De komende beheerperiode gaan we op zoek naar locaties waar deze verbinding kan worden gemaakt of verbeterd en bij een herinrichting of vernieuwing van de speelplaats realiseren we dit met extra voorzieningen.

Maatschappelijke doelstellingen
De ambitie: Een leven lang spelen en bewegen
Kinderen en jong volwassenen spelen en bewegen veel minder buiten dan voorheen, terwijl het van groot belang is voor de ontwikkeling en gezondheid. Mensen die actief zijn hebben minder kans op overgewicht en bewegen bevordert de lichaamsmotoriek en daarmee de gezondheid.

We maken in de openbare ruimte voorzieningen die uitnodigen tot actief bewegen voor iedereen. Bijvoorbeeld uitdagende speel- en beweegplekken voor alle leeftijden. In het (door)ontwikkelen van onze omgeving zorgen wij voor voldoende aandacht voor het aspect van gezondheid en aanzetten tot een actieve leefstijl, spelen, sporten en bewegen. Hier komen speelbeleid, gezondheidsbeleid en de sportvisie samen.

Voortgang in de realisatie van de doelstelling
In nieuwe woonwijken en op bestaande speellocaties binnen de gemeente worden, in overleg met de omgeving, speelvoorzieningen gerealiseerd waar kinderen avontuurlijk kunnen spelen en die kinderen uitnodigen om buiten te spelen. Ook (jong) volwassen worden uitgedaagd om te bewegen in de openbare ruimte. Om kinderen meer te motiveren tot buitenspelen, kunnen kinderen meebeslissen over nieuwe speelvoorzieningen in hun buurt.

Beheerplan
Het beheerplan Spelen 2021 - 2025 is op 3 juni 2021 door de raad vastgesteld. Als gemeente vinden wij buitenspelen voor kinderen heel belangrijk. Wij willen een gezonde en actieve leefstijl stimuleren bij onze kleine en grote inwoners in een veilige en aangename omgeving met voorzieningen die uitdagend en voor iedereen toegankelijk zijn. Een leven lang spelen en bewegen. Dit doen we door de buitenruimte veilig, toegankelijk en ook uitnodigend in te richten.

Vanuit het groenbeheerplan, gezondheidsbeleid, sportvisie en omgevingsvisie zijn er ook raakvlakken met spelen en bewegen. Onze ambitie is om de raakvlakken zoveel mogelijk te combineren bij beheer en renovatie van speelplaatsen. De speerpunten zijn:
- meer groen op de speelplekken (klimaatadaptatie, verkoeling en biodiversiteit verbeteren)
- actief spelen stimuleren en indien mogelijk een combinatie maken tussen spelen en bewegen (gezondheid, bewegen voor alle leeftijden)
- toegankelijk voor iedereen (mensen met een beperking)

Wat gaan we doen?
We gaan op een aantal locaties extra voorzieningen realiseren om het bewegen voor alle leeftijden te stimuleren. Er worden nog twee schoolpleinen bij IKC’s gerealiseerd. Deze schoolpleinen worden onderdeel van de openbare ruimte en zorgen voor een uitbreiding van het areaal.

Nieuwe aanleg:
- Nieuwveen, Noordereiland
- Nieuwveen, Zuidereiland
- Langeraar, de Rietlanden

Renovatie speelplaatsen
- Nieuwveen, Korenveldweg
- Nieuwveen, Jan Blankenpad
- Nieuwkoop, de Zeelt
- Nieuwkoop, de Klinkhamer
- Noorden, Anemonenstraat
- Zevenhoven, Repelhof

Financiële ontwikkeling
In 2022 worden de werkzaamheden uitgevoerd conform het beheerplan. De speelplaatsen zijn compleet vernieuwd en daarbij is er ook rekening gehouden met het groen en verharding in de directe omgeving. Veelal valt het vernieuwen van de speelplaats ook samen met vernieuwing van het groen. Bij renovaties zullen we zoveel mogelijk kunstgras toepassen als val dempende ondergrond. Bij de vernieuwing, verbetering, omvorming van speelplaatsen worden de bewoners altijd betrokken.

Wat kost het?

Bedragen x € 1.000

Speelvoorzieningen	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026
Regulier onderhoud	76	76	76	76
Groot onderhoud t.l.v. voorzieningen	49	58	201	44
Vervangingsinvesteringen	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
Kapitaallasten	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.

Voorziening toereikend: Ja

Waterpartijen

Watergangen (schonen/Baggeren)	110	km
Beschoeiingen	55	km
Baggerdepot	1	st.

Gewenst kwaliteitsniveau
Het beheerplan is erop gericht om te voldoen aan de plicht om de waterpartijen met de bijbehorende waterbouwkundige werken te onderhouden op het door de waterschappen vastgestelde niveau zoals is voorgeschreven in de Keur.

Maatschappelijke doelstellingen
Bij renovatie van beschoeiingen en baggeren van watergangen wordt ingespeeld op de klimaatveranderingen. Daar waar mogelijk worden natuurvriendelijke oevers aangelegd om water te kunnen bufferen bij hevige regenval en de biodiversiteit te vergroten.

Voortgang in de realisatie van de doelstelling
Elk jaar wordt een deel van de bestaande oeverbeschermingen vervangen en een deel van de watergangen gebaggerd middels een cyclus.

Beheerplan
Het beheerplan Waterpartijen 2020 - 2024 is op 6 februari 2020 vastgesteld

Wat gaan we doen?
De werkzaamheden worden volgens het beheerplan uitgevoerd. Voor 2023 staat er geen baggercluster op de planning. Wel wordt in 2023 een deel van de aanwezige en ingedroogde bagger van eerdere clusters afgevoerd naar een erkende verwerker.
In 2023 worden geen stuwen vervangen.
Op verschillende locaties wordt de oeverbescherming vervangen. De volgende locaties worden in ieder geval vervangen:

- Gemeentevaart oostzijde op de Nieuwkoopse Plassen;
- Oude Nieuwveenseweg te Nieuwveen;
- Sluispad te Papenveer.

Wat kost het?

Bedragen x € 1.000

Water	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026
Regulier onderhoud	158	158	158	158
Groot Onderhoud t.l.v. voorziening baggeren	34	224	54	54
Investeringen oeverwerken	113	113	153	153
Kapitaallasten oeverwerken	17	21	25	32

Voorziening toereikend: ja

Nautisch- en vaarwegbeheer

Vaarvergunningen verleend plassengebied Nieuwkoop	3836	st.
Behoud vaardiepte watergangen (controleren, baggeren)	43.000	m2
Borden vaarregels en route	120	st.
Voorzieningen bij bruggen, bescherming/aanleggen	7	st.
Loswallen	3	st.
Betonning	14	st.
Bakens	3	st.

Gewenst kwaliteitsniveau

Voor alle voorzieningen voor nautisch beheer en vaarwegbeheer staat de bruikbaarheid en veiligheid voorop. Dit staat gelijk aan de CROW kwaliteitsindeling B, sober en doelmatig. De onderhoudsmaatregelen zijn in hoofdlijnen gericht op veiligheid en duurzame instandhouding. Door de natuurlijke omgeving is enige vorm van beschadiging en verval niet te voorkomen. Dit mag geen belemmering opleveren voor het gebruik van de voorziening.

Maatschappelijke doelstellingen

Nautisch- en vaarwegbeheer zorgt voor een kwalitatief goede infrastructuur op het water wat bijdraagt aan het welzijn en de veiligheid van de gebruikers.
Als gebruikers het vaarwater in Nieuwkoop als prettig en veilig ervaren draagt dit bij aan een verdere recreatieve ontwikkeling van het gebied, daarom zullen de voorzieningen met een laag kwaliteitsniveau worden vervangen/aangepast. Een ander belangrijk onderdeel van het nautisch en vaarwegbeheer is het op diepte houden van de vaarwegen.

Voortgang in de realisatie van de doelstelling

Om het aanschaffen van vaarvergunningen toegankelijker te maken zijn er twee betaalautomaten in 2020 aangeschaft. In maart 2021 zijn de betaalautomaten voor aanschaf vaarvergunningen bij de sluizen geplaatst.

Beheerplan

De gemeenteraad heeft het beheerplan nautisch- en vaarwegenbeheer 2018 - 2022 op 7 juni 2018 vastgesteld. Het nieuwe beheerplan is in het najaar 2022 aangeboden aan de raad. Op het moment van het schrijven van deze begroting is er nog geen besluit genomen.

Wat kost het?

Bedragen x € 1.000

Nautisch- en vaarwegenbeheer	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026
Regulier onderhoud	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
Onderhoud t.l.v. voorziening	0	0	0	0
Vervangingsinvesteringen en reconstructies	0	0	0	0
Kapitaallasten	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.

Voorziening toereikend: ja

Riolering

Vrijverval riolen	178	km
Persleiding gemalen	33	km
Vacuümleiding	4	km
Drukriolering buitengebied	80	km
Bergbezinkvoorzieningen	5	st.
Rioolpompen (minigemalen)	813	st.
Riool hoofdgemalen	63	st.
Straat/trottoirkolken	8940	st.

Gewenst kwaliteitsniveau

Voorzieningen voor inzameling (riolering), transport en zuivering vormen samen het afvalwatersysteem. Volgens de wet (Wet milieubeheer en Waterwet) heeft de gemeente de inzamelings- en transporttaak en het waterschap de zuiveringstaak. De wettelijke basis is nu gericht op de zorgplicht voor afval-, hemel- en grondwater. In het verbreed Gemeentelijk Rioleringsplan (GRP) 2021 - 2025 staat hoe wij omgaan met onze drie zorgplichten. Het GRP is op 5 november 2020 vastgesteld door de gemeenteraad. Riolering moet optimaal en naar geldende wet- en regelgeving functioneren. Het streven is dit zo kostenefficiënt mogelijk te doen.

Maatschappelijke doelstellingen

Rioleringszorg draagt bij aan de volksgezondheid, het milieu en voorkomt financiële en maatschappelijke schade door wateroverlast of wateronderlast in bebouwd gebied.

Voortgang in de realisatie van de doelstelling

Het GRP beoogt een duurzame invulling van de rioleringszorg en maakt de benodigde maatregelen inclusief de financiële consequenties hiervan voor het in stand houden van het rioolstelsel op de korte en langere termijn inzichtelijk.

De hoofdlijnen uit het GRP zijn:

- Zorgen voor inzameling van het binnen gemeentelijk gebied geproduceerd afvalwater;
- Zorgen voor doelmatige inzameling en verwerking van afvloeiend hemelwater (voor zover niet verzorgd door particulieren);
- Beperken van structureel nadelige gevolgen van de grondwaterstand (te hoog, maar ook te laag) voor de aan de grond gegeven bestemming in het openbaar gebied;
- Zorgen voor het transport van het ingezamelde water naar een geschikt lozingspunt;
- Goed gebruik van de riolering;
- Zorgen voor het klimaat adaptief maken van de riolering in samenhang met de inrichting van de openbare ruimte om waterover- en onderlast te beperken of te voorkomen.

Bij de uitvoering van het GRP wordt uitdrukkelijk gezocht naar het realiseren van maatschappelijke meerwaarde door het benutten van meekoppelkansen, die zich voordoen bij het integraal uitvoeren van werkzaamheden die voortvloeien uit de verschillende beheerplannen (vooral Wegen en Openbaar Groen).

Wat gaan we er voor doen?
In de periode 2023-2026 zijn de volgende onderzoeken, werkzaamheden en projecten gepland:

- Deelname aan en uitvoering geven aan de operatie Steenbreek
- Planmatig onderhoud (o.a. kolkenreinigen, hoofdgemalen reinigen, inspecties)
- Samenwerking subregio Groene Hart
- Vergroten inzicht hydraulisch functioneren van het rioolstelsel (inmeten van alle riolering)
- Onderzoek riolering bedrijventerrein Bovenland
- Vervangen/renoveren vrijverval riool o.a. Oude Nieuwveenseweg en Lindelaan.
- Opstellen hemelwaterbeleid incl. hemelwaterverordening en grondwaterbeleid
- Aanleg HWA (hemelwaterriool) riool Hoogerheijdestraat en omgeving
- Aanleg HWA riool Lijsterbeslaan en Acaciastraat
- Aanleg HWA riool omgeving Vrijenhoek Zevenhoven
- Aanleg HWA riool Zuideinde Nieuwkoop
- Renovatie hoofdgemalen o.a. gemaal Stibbe, Schoterhoek, Ursulapad, Vaartse Hoek
- Renovatie drukriolering o.a. deel Westkanaalweg, Schilkerweg, Lange Schilk en Uitweg
- Klimaatadaptieve maatregen meekoppelen met o.a. wegbeheer (Integraal werken)

Wat kost het?

Bedragen x € 1.000

Riolering	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2025
Regulier onderhoud	124	124	124	124
Onderhoud t.l.v. voorziening	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
Vervangingsinvesteringen en reconstructies	1.750	1.408	2.149	2.149
Kapitaallasten	625	667	712	712

Voorziening toereikend: Ja

Recreatieve voorzieningen

Knooppuntenroute wandelen	1	st.
Knooppuntenroute fietsen	1	st.
Knooppuntenroute varen	1	st.
Vrije aanlegplaatsen plassengebied Nieuwkoop	6	st.
Toiletten vrije aanlegplaatsen	4	st.
Drijvend toilet	2	st.
Zwemstrand (strand Zomer)	1	st.
Aanleghaven (Meijehaven)	1	st.
Trailerhelling (Langeraar)	1	st.
Recreatie eiland Langeraar (Papeneiland)	1	st.
Zelfreinigend toilet Langeraar	1	st.
Aanleg- / vissteigers	40	st.
Watertappunten	7	st.

Gewenst kwaliteitsniveau
Voor alle voorzieningen voor recreatieve voorzieningen staat de bruikbaarheid en veiligheid voorop. Dit staat gelijk aan de CROW kwaliteitsindeling B, sober en doelmatig.

Maatschappelijke doelstellingen
Kwalitatief goed onderhouden recreatieve voorzieningen die aansluiten bij de behoeften van zowel de inwoners van Nieuwkoop als de gewenste bezoekers van onze gemeente.
Een pakket van voorzieningen dat aansluit bij de belangrijkste recreatieve speerpunten van Nieuwkoop: fietsen, wandelen en varen. Daarnaast zijn er recreatieve voorzieningen die ook bijdragen aan de leefbaarheid van kernen, zoals zwemlocaties.

Voortgang in de realisatie van de doelstelling
Op verschillende locaties zijn kano- of vissteigers vervangen of opgeknapt. Daarnaast is dit jaar de monitoring van de waterkwaliteit bij strand Zomer extra in de gaten gehouden om te beoordelen of het verwijderen na het tweede deel van de steiger het gewenste effect heeft gehad. Deze bleek helaas wederom de kwaliteitsgrenzen te overschrijden. Daarom is er in 2022 een ambtelijke werkgroep gestart met daarin deelnemers van de gemeente Nieuwkoop, Rijnland en de Provincie Zuid Holland die onderzoekt middels welke maatregelen de waterkwaliteit op niveau kan worden gebracht. Rijnland heeft hiervoor aanvullend een onderzoeksopdracht bij RHDHV weggezet. In 2022 zijn maatregelen getroffen en deze worden in 2023 verder gemonitord of het effect op de waterkwaliteit verbetert.

Beheerplan
Het beheerplan 2017-2021 is op 9 november 2017 vastgesteld door de gemeenteraad. Het nieuwe beheerplan is in het najaar 2022 aangeboden aan de raad.Op het moment van schrijven van deze paragraaf is nog geen besluit genomen.

Wat gaan we doen?
Dit benoemd in het beheerplan 2022-2027.

Advisering
Op het terrein van Natuur en Landschap wordt intern en extern advies/input gegeven. Het gaat daarbij om bouwplannen, Bos en Bomenberaad PZH, inrichting Noordse Buurt, Klimaatadaptatie, realisatie van nieuwe natuur, Groene Cirkel Bijenlandschap en de Omgevingswet.

In het kader van de grote opgaven waar Nederland voor staat zal inbreng van Natuur en Landschap aan de orde zijn. Gedacht moet hierbij worden aan de energietransitie, toekomstbestendige landbouw en de regionale gebiedsontwikkeling.

Biodiversiteit
Ter verbetering en versterking van de biodiversiteit zullen wederom vroeg bloeiende bolgewassen worden aangeplant die zich met name richten op de vroeg vliegende insecten in het voorjaar. Waar mogelijkheden zijn zullen ook nieuwe vlinderidylles worden gerealiseerd.

Er is gestart met een biodiversiteitsonderzoek waarbij in beeld gebracht moet worden wat de stand van zaken is en waar doelgericht verbetering mogelijk is. Afhankelijk van de resultaten van dit onderzoek zal worden bezien wat de gemeente nog meer kan doen om de biodiversiteit te vergroten.

Hoogstam fruitbomen
In samenwerking met Holland Rijnland zal langs het laarzenpad van natuurmonument Geerpolderplas nabij het Reigersbos hoogstam fruitbomen worden aangeplant. Hierover is overeenstemming bereikt met Staatsbosbeheer, eigenaar van het gebied.

Eikenprocessierups
Onderzoeksbureau Tauw heeft op verzoek van de gemeente onderzoek gedaan naar de natuurlijke bestrijding van de eikenprocessierups. Er zijn verschillende mogelijkheden om zonder bestrijdingsmiddelen maar via natuurlijke weg de eikenprocessierups te bestrijden/tegen te gaan. Met de resultaten/aanbevelingen uit het rapport gaan we aan de slag.

Educatie en voorlichting
In het kader van educatie en voorlichting doet de gemeente jaarlijks mee aan de Nationale Boomfeestdag waarbij leerlingen van basisscholen actief worden betrokken. In samenwerking met Natuurmonumenten worden jaarlijks de Waterdagen georganiseerd waarbij de basisscholen de waterkwaliteit van de Nieuwkoopse plassen onderzoeken. Onderwerpen als biodiversiteit en klimaatverandering komen daarbij ook aan bod.
Afhankelijk van het onderwerp betrekt de gemeente als het kan het IVN Nieuwkoop bij activiteiten.
In Nieuwkoop Nieuws wordt over tal van onderwerpen informatie en tips gegeven over wat mensen zelf kunnen doen aan een groene omgeving en vergroting van de biodiversiteit.

Wat kost het?

Bedragen x € 1.000

Recreatieve voorzieningen	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026
Regulier onderhoud	52	52	52	52
Groot Onderhoud t.l.v. voorziening	12	7	7	7
Vervangingsinvesteringen	0	0	0	0
Kapitaallasten	0	0	0	0

Voorziening toereikend: Ja

Gebouwen

Gemeentehuis	2	st.
Sporthal	4	st.
Zwembad	1	st.
Brandweerkazernes	3	st.
Kinderopvang/scholen	7	st.
Overige openbare gebouwen	20	st.
Overig niet openbare gebouwen	7	st.
Overige objecten	11	st.

Gewenst kwaliteitsniveau
Het standaard uitgangspunt voor de kwaliteit van het onderhoud is het duurzaam in stand houden van de gebouwen. Vrij vertaald wordt hieronder verstaan dat een pand de ‘normale veroudering en slijtage’ mag vertonen en dat defecte bouwkundige- en installatietechnische onderdelen door eenzelfde kwaliteitsniveau worden vervangen als reeds aanwezig is. Voor een aantal locaties wordt onderbouwd afgeweken van het standaard kwaliteitsniveau.

Maatschappelijke doelstellingen
- Kwalitatief goede sportcomplexen dragen bij aan het welzijn en de gezondheid van inwoners.
- Kwalitatief goede monumenten, musea, kinderopvang- en verenigingsgebouwen dragen er toe bij dat de gemeente Nieuwkoop een aantrekkelijke plaats is om in te wonen en te recreëren.
- Kwalitatief goede huisvesting voor de brandweer draagt er toe bij dat de gemeente Nieuwkoop een veilige plaats is om te wonen.

- Kwalitatief goede gebouwen voor de eigen organisatie dragen er toe bij dat de eigen medewerkers en het bestuur op een goede manier hun taken kunnen uitvoeren en dat de gemeente een aantrekkelijke plaats is om te werken.

Voortgang in de realisatie van de doelstelling
De vastgestelde kwaliteitsniveaus in het Beheerplan Gebouwen 2019 - 2028 sluiten aan op de maatschappelijke doelstellingen. Het budget dat jaarlijks beschikbaar is om de gebouwen op het vastgestelde niveau te onderhouden is toereikend. Er zijn geen achterstanden in onderhoud.

Beheerplan
Het Meerjaren Onderhoudsplan Gebouwen voor de periode 2019 tot en met 2028 is door de raad op 14 november 2019 vastgesteld. In 2024 wordt het plan geactualiseerd opnieuw aangeboden aan de raad.

Wat gaan we doen?
Een aantal belangrijke zaken waar we ons mee bezig gaan houden naast de dagelijkse onderhoudswerkzaamheden zijn onder andere:

- Buitenschilderwerk Gemeentehuis ter Aar
- Buitenschilderwerk + aanpassingen sanitair brandweerkazerne Nieuwveen
- Buitenschilderwerk kerktoren Zevenhoven
- Buitenschilderwerk De Tamboerijn
- Buitenschilderwerk Kennedyplein 5,5a,5b
- Buitenschilderwerk brandweerkazerne Nieuwkoop
- Buitenschilderwerk gebouw De Zon
- Vervanging dakbedekking De Steupel
- Reparatie voegwerk en buitenschilderwerk Reghthuystoren
- Op basis van externe onderzoeken verduurzamen van het gemeentelijk Vastgoed

Wat kost het?

Bedragen x € 1.000

Gebouwen	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026
Dagelijks onderhoud	342	342	342	342
Groot Onderhoud t.l.v de voorziening	509	509	509	509
Kapitaallasten	0	0	0	0

Voorziening toereikend: ja

Openbaar groen

Bomen	12.000	st.
Beplanting	354.000	m2
Gazons	360.800	m2
Grasbermen en bloemrijke bermen	1.000.000	m2
Gras voetbalveld	26.670	m2
Afrastering	6.740	m1
Bloembakken	175	st.

Gewenst kwaliteitsniveau
De gemeente Nieuwkoop kiest er voor om het groen en straatmeubilair op kwaliteitsniveau B (basis) te onderhouden. Dit komt er op neer dat het groen en straatmeubilair moet voldoen aan hun functie.

Voorbeelden hiervan zijn een bank waar je veilig en goed kan zitten, een trapveldje waar je op kan voetballen en een plantvak dat de straat vergroent en er mooi uit laat zien.

Maatschappelijke doelstellingen
De waarde van groen in de buurt is erg groot. Groen zorgt voor inspiratie, plezier en ontspanning. Anderzijds zorgt groen voor het beperken van wateroverlast, hittestress en de hoeveelheid fijnstof in de lucht. En een groenere omgeving stimuleert de biodiversiteit. Al met al is groen gezond voor mens, dier en natuur. Daar komt ook de naam van het beheerplan ‘gezond groen’ vandaan. Al het (openbaar)groen heeft een positief effect op de gezondheid van mens, dier en natuur.

Voortgang in de realisatie van de doelstelling
Jaarlijks worden er verspreid door de gemeente plantvakken gerenoveerd. Hierbij wordt de oude beplanting verwijderd en worden er nieuwe, vaak bloemrijke, planten terug geplant. Daarnaast lift groen mee op andere integrale projecten. Dit biedt de kans om verharding die niet wordt gebruikt om te vormen tot groenvak. Hiermee maken we een klimaat robuuste buitenruimte.
We hebben in het verbeteren van de biodiversiteit al veel bereikt, maar het kan nog beter en meer. Nog niet alle plantvakken zijn biodivers ingericht en we kunnen nog meer natuurvriendelijke oevers aanleggen. Daarom blijven we doorgaan met het natuurlijk en ecologisch inrichten en onderhouden van het openbare groen.

Beheerplan
Het nieuwe beleids- & beheerplan Openbaar Groen ‘Gezond Groen’ 2021 - 2025 is op 22 april 2021 door de raad vastgesteld.

Wat gaan we doen?
De openbare ruimte wordt klimaatadaptief ingericht en onderhouden. Dit betekent dat we zo min mogelijk verharding hebben en zo veel mogelijk (openbaar) groen. Bij renovatie van woonwijken en nieuwe ontwikkelingen kijken we kritisch naar de waarde en functie van verhardingen. Is deze er niet, dan komt deze te vervallen en wordt er beplanting aangebracht.
Daarnaast gaan we door met het versterken van de biodiversiteit. We planten een variatie van bomen en planten aan die voor voedsel en schuilplekken voor dieren en insecten zorgen. We blijven ons inzetten om een bijenlandschap te krijgen en te behouden buiten én binnen de bebouwde kom.

Wat kost het?

Bedragen x € 1.000

Openbaar Groen	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026
Regulier onderhoud	556	556	556	556
Groot Onderhoud	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
Kapitaallasten	0	0	0	0

Geen voorziening aanwezig.

Begraafplaatsen/lijkbezorging
Begraafplaatsen in gemeentelijk beheer 4 st.

Gewenst kwaliteitsniveau
De algemene begraafplaatsen moeten aantrekkelijk zijn en een respectvolle uitstraling hebben. Een uitvaart, herdenking of bezoek moet zonder problemen kunnen plaatsvinden. De inwoners en nabestaanden moeten tevreden zijn over de kwaliteit. Om de kwaliteit objectief te kunnen beoordelen is in dit beheerplan gekozen om gebruik te maken van de algemeen aanvaarde ‘Kwaliteitscatalogus

openbare ruimte' (CROW, 2018). In de catalogus worden vijf verschillende kwaliteitsniveaus onderscheiden, aflopend van A+, A, B, C naar D. De gemeente Nieuwkoop kiest ervoor om het groen en straatmeubilair op kwaliteitsniveau B (basis) te onderhouden. De openbare ruimte op de begraafplaats is netjes onderhouden er is geen achterstallig onderhoud. Op de begraafplaatsen is kwaliteitsniveau B van toepassing.

Maatschappelijke doelstellingen
Iedere inwoner, maar ook geïnteresseerden buiten onze gemeente, die na zijn overlijden begraven wenst te worden op een openbare begraafplaats dan wel na crematie bijgezet wil worden, moet hiervoor in de gelegenheid zijn.

De kracht van een begraafplaats is dat het een gedenkplek is, een fysieke plek waar je naar toe kunt gaan. Het is er groen en biedt ruimte voor rust en bezinning. De kansen liggen in klantgerichtheid, aansluiten op de vraag die er is, meer mogelijkheden voor asbestemming creëren, het integreren van een vorm van natuur begraven, het creëren van een gedenkplek en de communicatie rondom begraafplaatsen

Beheerplan
Op 16 december 2021 is het beheerplan Begraafplaatsen 2022 - 2026 vastgesteld door de raad. Dit beheerplan geeft voor de komende vijf jaar nieuwe richting geven aan begraven binnen de gemeente. Hiermee is het beleid, het onderhoud en de nodige financiële middelen geregeld. De speerpunten van het beheerplan zijn:

- Meer groen op de begraafplaatsen is goed voor klimaatadaptatie, verkoeling en verbetering van de biodiversiteit. Het draagt bij aan de sfeer op de begraafplaatsen en creëert een meer parkachtige omgeving.
- Meer ruimte bieden voor ontmoeting en gedenken door bijvoorbeeld het maken van meer zitgelegenheid.
- Goede toegankelijkheid voor iedereen (mensen met een rolstoel of rollator)

Voortgang in de realisatie van de doelstellingen
Om goed vorm te kunnen geven aan de doelstelling is in 2021 het eerste beleids- en beheerplan Begraafplaatsen opgesteld. Dit beleids- en beheerplan is de leidraad voor de komende vijf jaar (2026) en geeft concreet vorm aan de realisatie door het uitvoeringsprogramma dat aansluit bij de doelstellingen.

Wat gaan we doen?
Inmiddels wordt er volop begraven op het nieuwe gedeelte van de begraafplaats in Nieuwkoop er is een pad aangelegd. Er is veel aandacht voor het aanbrengen van beplanting op de begraafplaats die bijdraagt aan het verbeteren van de biodiversiteit. In de toekomst worden er meer mogelijkheden voor asbestemming mogelijk gemaakt op de begraafplaatsen. In 2021 is het grootste deel van de begraafadministratie opnieuw geïnventariseerd en overgezet in I Begraven.

- Er staat 1 ruimingen op het programma in Nieuwkoop (maart 2023).
- Vernieuwing van de paden in Ter Aar en herinrichting van het geruimde deel in Ter Aar.
- Het opknappen van de urnenmuur in Nieuwkoop

Wat kost het?

Bedragen x € 1.000

Begraafplaatsen	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026
Regulier onderhoud	8	8	8	8
Groot Onderhoud	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
Kapitaallasten	0	0	0	0

Voorziening toereikend: Ja

3.4 Paragraaf Financiering

Algemeen
De paragraaf financiering geeft inzicht in het (verwachte) risicoprofiel van de gemeente Nieuwkoop op het terrein van de treasury. In deze paragraaf gaan wij achtereenvolgens in op bestaand beleid, het risicobeheer, schatkistbankieren, de financieringsbehoefte, de ontwikkeling van de leningenportefeuille, de rente-toerekening, onze rentevisie, het EMU-saldo en tenslotte de liquiditeitsplanning.

Bestaand beleid
In de Wet Financiering decentrale overheden (Wet Fido) zijn kaders gesteld voor een verantwoorde en prudente inrichting en uitvoering van de treasuryfunctie bij decentrale overheden. De Wet Fido verplicht de gemeente tot het opstellen van twee instrumenten op het gebied van treasury, te weten een treasurystatuut en een treasuryparagraaf. Het treasurystatuut is onderdeel van de Financiële verordening gemeente Nieuwkoop 2017.

Het huidige treasurystatuut is van 5 januari 2015. In het treasurystatuut wordt de beleidsmatige infrastructuur van de treasuryfunctie vastgelegd in de vorm van uitgangspunten, doelstellingen, richtlijnen en limieten.

Risicobeheer
Het risicobeheer is gericht op het beperken van financiële risico's. In het treasurystatuut zijn richtlijnen en limieten opgenomen, die de basis vormen voor alle transacties op dit gebied. Daarnaast geeft de Wet Fido normen voor het beperken van risico's. De belangrijkste risicocategorie is het renterisico. De kasgeldlimiet en de renterisiconorm zijn belangrijke richtlijnen om renterisico's te beperken. De kasgeldlimiet heeft betrekking op leningen met een rentetypische looptijd tot één jaar en de renterisiconorm heeft betrekking op leningen met een rentetypische looptijd langer dan één jaar. Het doel van deze normen van de Wet Fido is te voorkomen dat bij (her)financiering van de leningen bij (aanzienlijk) hogere rente grote verschillen optreden in de hoogte van de rente die de gemeente moet betalen. De normen beperken de budgettaire risico's. Het niveau van de kasgeldlimiet is gelimiteerd op 8,5% van de begrote lasten. De renterisiconorm houdt in dat de jaarlijkse verplichte aflossingen en renteherzieningen niet meer dan 20% van het begrotingstotaal mogen bedragen. De norm beoogt een evenwichtige opbouw van de leningen in de tijd.

Kasgeldlimiet
De kasgeldlimiet is het wettelijk maximum aan leningen met een rentetypische looptijd korter dan één jaar. De kasgeldlimiet staat de gemeente Nieuwkoop momenteel toe de financieringsbehoefte tot een bedrag van € 7.698 (2023) te dekken met kortlopende geldleningen. Zodra de verwachting is dat deze limiet langer dan twee kwartalen wordt overschreden moet een langlopende geldlening worden aangetrokken. De kasgeldlimiet is voor de jaren 2023-2026 als volgt te berekenen:

Kasgeldlimiet (x € 1.000,--)	2023	2024	2025	2026
1 Lasten primitieve begroting per 1 januari	90.562	85.606	82.004	72.612
2 Begrotingswijzigingen	0	0	0	0
3 Begrote lasten	90.562	85.606	82.004	72.612
4 Maximaal toegestane kasgeldlimiet (8,5%)	7.698	7.277	6.970	6.172
5 Gemiddeld saldo vlottende middelen	11.436	8.597	10.643	2.780
Overschot t.o.v kasgeldlimiet	**19.134**	**15.874**	**17.613**	**8.952**

Renterisiconorm
De renterisiconorm geeft het feitelijke renterisico weer op de door de gemeente aangetrokken langlopende geldleningen. Jaarlijks mogen de renterisico's van renteherziening en herfinanciering niet hoger zijn dan 20% van het begrotingstotaal. Voor de periode 2023-2026 is voor Nieuwkoop de volgende ruimte onder de risiconorm te berekenen:

Renterisiconorm (x € 1.000)	2023	2024	2025	2026
1 Renteherziening	0	0	0	0
2 Aflossingen	1.645	1.646	1.571	1.571
3 Renterisico (1+2)	1.645	1.646	1.571	1.571
4 Renterisiconorm (20% van begrotingstotaal)	18.112	17.121	16.401	14.522
Ruimte onder renterisiconorm (4 - 3)	**16.467**	**15.475**	**14.830**	**12.951**

Koersrisico
De doelstelling van het koersrisicobeheer is het beheersen van de risico's die voortvloeien uit de mogelijkheid dat de financiële activa van de gemeente in waarde verminderen door negatieve koersontwikkelingen. De gemeente Nieuwkoop bezit de volgende aandelen:

Deelneming	Aantal aandelen	Boekwaarde 1-1-2023 (x € 1.000)
Alliander	673.371	48
Cyclus	40.303	282
BNG	36.348	75
Oasen	29	5
Totaal		**410**

Het risico dat de intrinsieke waarde van de aandelenportefeuille daalt tot onder de boekwaarde is verwaarloosbaar klein.

Liquiditeitsrisico
De doelstelling van het intern liquiditeitsbeheer is het beheersen van de risico's van mogelijke wijzigingen in de liquiditeitsplanning en meerjareninvesteringsplanning waardoor als gevolg daarvan de financieringskosten hoger kunnen uitvallen. De gemeente Nieuwkoop beschikt over een meerjarige liquiditeitsplanning.

Er wordt gewerkt met een jaarplanning van de liquide middelen, waarbij per maand een prognose wordt afgegeven.

Kredietrisico / Debiteurenrisico
De doelstelling van het kredietrisicobeheer is het beheersen van de risico's die voortvloeien uit de mogelijkheid van een waardedaling van de vorderingspositie als gevolg van het niet tijdig nakomen van de verplichtingen van de tegenpartij als gevolg van insolventie of deficit (niet in staat om schulden af te betalen). De gemeente Nieuwkoop heeft zich garant gesteld voor diverse geldleningen van derden.

Per 1-1-2023 is de situatie als volgt:

Risico op borgstellingen (x € 1.000,--)	1-1-2023
a Totale volume van in de borgstelling betrokken geldleningen	62.604
b Borgstelling gemeente Nieuwkoop	32.874
Percentage (b/a)	**53%**

Het totale bedrag van de door de gemeente verleende garantstellingen is aanzienlijk. De grootste borgstelling is afgegeven ten behoeve van leningen aan woningbouwverenigingen ad € 58 miljoen. Hiervan staat de gemeente Nieuwkoop garant voor 50%. Het betreft een tertiaire zekerheidstelling (achtervang na WSW), waardoor het risico voor de gemeente gering is. Het saldo van de door de gemeente Nieuwkoop verstrekte geldleningen is per 1-1-2023 als volgt:

Kredietrisico op verstrekte gelden (x € 1.000,--)	1-1-2023
a Geldleningen ten behoeve van woningbouw	0
b Geldlening tbv verkoop aandelen Nuon	0
c Alliander converteerbare lening	2.976
d Overige geldleningen	1.468
Totale volume van verstrekte geldleningen (a + b + c+d)	**4.444**

De twee grootste posten van de overige geldleningen betreffen de reverse converteerbare lening aandeelhouderslening van Alliander (€ 2.976.000) en de verstrekte leningen aan starters in het kader van huisvesting (€ 1.275.144).

Daarnaast is er de relatief kleine lening aan sportverenigingen, die samen met de leningen aan starters een groter risico vormen dat de lening niet wordt afgelost (en/of de verschuldigde rente niet wordt betaald).

De converteerbare lening kan omgezet worden naar aandelen en vormt derhalve geen risico voor de gemeente.

Schatkistbankieren
Voor decentrale overheden betekent schatkistbankieren dat zij hun overtollige liquide middelen niet mogen aanhouden bij banken maar in de schatkist bij het ministerie van Financiën. Gelden tot het drempelbedrag mogen buiten de schatkist worden gehouden. Dit drempelbedrag bedraagt 2% van het begrotingstotaal voor openbare lichamen met een begrotingstotaal kleiner dan € 500 miljoen met een minimum van € 1 miljoen. Dit minimumbedrag van € 1 miljoen is op de gemeente Nieuwkoop van toepassing. Op geld dat bij de schatkist in rekening-courant staat, wordt geen rente vergoed.

Financieringsbehoefte
Per 1 januari 2023 bedraagt het financieringsoverschot ruim € 11 miljoen. Dit is het verschil tussen enerzijds de beschikbare vaste financieringsmiddelen, die bestaan uit de opgenomen geldleningen, het eigen vermogen en de voorzieningen (totaal € 110 miljoen) en anderzijds de boekwaarde van de investeringen en de grondexploitaties (totaal € 98 miljoen).

Financieringsbehoefte (x € 1.000)	2023	2024	2025	2026
Vaste financieringsmiddelen:				
Reserves	57.297	58.278	61.061	62.974
Voorzieningen	23.333	23.659	23.783	23.759
Opgenomen leningen	29.040	27.394	29.823	40.252
Op te nemen leningen		4.000	12.000	6.500
Totaal (a)	**109.670**	**113.331**	**126.667**	**133.485**
Te financieren				
Vaste activa	97.713	109.421	119.100	131.024
Grondexploitaties	521	-4.687	-3.076	-319
Totaal (b)	**98.234**	**104.734**	**116.024**	**130.705**
Financieringsresultaat (a-b)	**11.436**	**8.597**	**10.643**	**2.780**

De korte rente is nog altijd lager is dan de lange rente. De ontwikkelingen op de geld-en kapitaalmarkt maken het uitgangspunt om de financieringsbehoefte eerst te dekken met de maximaal toegestane kasgeldlimiet en de resterende behoefte te dekken met langlopende leningen echter minder vanzelfsprekend. We blijven de marktontwikkelingen volgen de financieringskosten zo laag mogelijk te houden

Leningenportefeuille

Het volume van de leningenportefeuille stijgt naar verwachting van € 30 miljoen per begin 2023 naar € 47 miljoen per eind 2026 (zie onderstaande tabel leningenportefeuille).

Leningenportefeuille (x € 1.000,--)	2023	2024	2025	2026
Restantbedrag begin boekjaar	30.685	29.040	31.394	41.823
Aflossingen	-1.645	-1.646	-1.571	-1.571
Opname		4.000	12.000	6.500
Restantbedrag einde boekjaar	29.040	31.394	41.823	46.752

De aflossingen betreffen reguliere aflossingen. In de jaren 2023-2026 vindt geen renteherziening plaats. De gemiddelde rente op de leningen bedraagt per 1-1-2023 1,04 %.

Renteresultaat en wijze van toerekening

Het verschil tussen de financieringslasten en -baten (rente) enerzijds en de toerekening daarvan aan producten anderzijds vormt het renteresultaat. Voor 2023-2026 ziet dit er als volgt uit:

Rente toerekening (x € 1.000,--)	2023	2024	2025	2026
a. De externe rentelasten over de korte en lange financiering	315	384	478	746
b. De externe rentebaten	-5	-5	-5	-5
Totaal door te rekenen rente	310	379	473	741
c. De rente die aan grondexploitaties moet worden doorberekend	-310	-379	34	33
Saldo door te rekenen externe rente	0	0	507	774
d1 Rente over eigen vermogen	0	0	0	0

d2 Rente over voorzieningen (gewaardeerd op contante waarde)	0	0	0	0
De aan taakvelden toe te rekenen rente	0	0	507	774
e. De werkelijk aan taakvelden toegerekende rente	0	0	0	0
f. Rente resultaat op het taakveld treasury	0	0	507	774

Rentevisie

Renterisico's bij het aantrekken en uitzetten van gelden worden beperkt door de overeen te komen rentepercentages bij deze transacties te baseren op een rentevisie. Onze rentevisie baseren wij op de informatie en de rentevisie van de huisbankier. In tegenstelling tot de afgelopen jaren is op dit moment, zomer 2022, niet langer sprake van negatieve korte rente. Wel is de korte rente nog altijd lager dan de lange rente maar het uitgangspunt om de financieringsbehoefte eerst te dekken met de maximaal toegestane kasgeldlimiet en de resterende behoefte te dekken met langlopende leningen is minder vanzelfsprekend geworden. De in deze begroting gehanteerde rentepercentages voor kort en lang geld hebben we aan elkaar gelijk gehouden.Met deze aanpak gaan we ervan uit dat – rekening houdend met het risicoprofiel – de financieringskosten zo laag mogelijk blijven.

EMU-saldo

Het EMU-saldo is het financieringssaldo van de totale Nederlandse overheid. Overschrijdt het EMU-tekort in enig jaar de 3% van het BBP (Bruto Binnenlands Product) dan is een €uro-land verplicht maatregelen te nemen om het tekort terug te dringen. Om inzicht te krijgen in de ontwikkeling van het EMU-saldo moeten gemeenten in de begroting een prognose opnemen van het EMU-saldo van de eigen gemeente. Dit EMU-saldo wordt berekend op kasbasis. Omdat de gemeentelijke begroting moet worden opgesteld op basis van het stelsel van lasten en baten moet het begrotingssaldo van de gemeente worden omgezet naar het begrotingsresultaat op kasbasis. Voor Nieuwkoop ziet de prognose er als volgt uit:

EMU-saldo (x € 1.000,--)		2022	2023	2024	2025	2026
1	Exploitatiesaldo vóór toevoeging aan c.q. onttrekking uit reserves (- = negatief)	2.814	-794	3.200	-2.899	-33
2	Afschrijvingen ten laste van de exploitatie	3.006	3.101	3.340	3.417	3.837
3	Bruto dotaties aan de post voorzieningen ten laste van de exploitatie	3.878	2.286	2.241	2.186	2.187
4	Investeringen in (im)materiële vaste activa die op de balans worden geactiveerd	8.549	14.832	13.042	16.769	8.412
5	Baten uit bijdragen van andere overheden, de Europese Unie en overigen, die niet op de exploitatie zijn verantwoord en niet al in mindering zijn gebracht bij post 4	0	0	0	0	0
6	Desinvesteringen in (im)materiële vaste activa: baten uit desinvesteringen in (im)materiële vaste activa (tegen verkoopprijs), voor zover niet op exploitatie verantwoord	0	0	0	0	0
7	Aankoop van grond en de uitgaven aan bouw-, woonrijp maken e.d. (alleen transacties met derden die niet op de exploitatie staan)	1.484	4.109	6.140	9.211	4.395
8	Baten bouwgrondexploitatie: baten voor zover transacties niet op exploitatie verantwoord	10.647	5.605	0	0	0

9	Lasten op balanspost voorzieningen voor zover deze transacties met derden betreffen	2.779	1.504	1.876	1.970	767
10	Lasten ivm transacties met derden, die niet via de onder post 1 genoemde exploitatie lopen, maar rechtstreeks ten laste van de reserves (inclusief fondsen en dergelijke) worden gebracht en die nog niet vallen onder één van bovenstaande posten	0	0	0	0	0
11	Verkoop van effecten: verwachte boekwinst op de exploitatie	0	0	0	0	0
	Berekend EMU-saldo (1 + 2 + 3 – 4 + 5 + 6 – 7 + 8 – 9 – 10 – 11)	**7.533**	**-10.247**	**-12.277**	**-25.246**	**-7.583**

De posten 2, 3, 5, 6 en 8 verkleinen het EMU-tekort en de posten 4, 7, 9, 10 en 11 vergroten het EMU tekort. Het geprognosticeerde EMU-saldo over 2023 van de gemeente Nieuwkoop is negatief. Dit verhoogt het landelijk EMU-tekort.

Liquiditeitsplanning

Liquiditeitsplanning 2023 t/m 2026 (Alle bedragen x € 1.000)	**2023**	**2024**	**2025**	**2026**
Beginsaldo 1-1	15.809	5.573	-20.613	-25.861
Ingaande kasstroom				
Algemene uitkering	37.049	36.916	37.199	37.199
Rijksvergoedingen soc.zaken	3.921	3.897	3.681	3.681
Belastingen en heffingen	15.186	14.880	14.880	14.880
Btw-compensatiefonds	3.700	3.700	3.700	3.700
Grondexploitatie, verkopen	10.207	5.136	10.700	6.995
Grondexploitatie, subsidie/bijdr.	2.212	1.361	1.371	0
Overige facturen	4.519	-8.385	-1.676	-10.205
Dividend	5	5	5	5
Incidenteel		4.000	12.000	6.500
totaal inkomsten	76.798	61.509	81.859	62.754
Uitgaande kasstroom				
Salarissen	19.228	19.228	19.228	19.228
Grondexploitatie, aankopen	0	0	0	0
Grondexpl., overige uitgaven	5.085	4.120	6.950	1.694
Aflossing/rente leningen (lang)	2.097	1.975	2.110	2.194
Overige uitgaven (incl. btw)	60.625	62.372	57.905	51.951
Btw aangiften			914	0
Incidenteel	0	0		0
totaal uitgaven	87.035	87.695	87.106	75.066
Geprognostiseerd eindsaldo 31-12	5.573	-20.613	-25.861	-38.173

	2.026	**2.027**	**2.028**	**2.029**	**2.030**	**2.031**
Beginsaldo 1-1	-38.173	-35.695	-35.148	-34.369	-38.265	-39.371

Ingaande kasstroom	64.801	64.874	64.948	60.247	60.247	60.247
Uitgaande kasstroom	62.323	64.327	64.169	64.143	61.353	61.335
Geprognostiseerd eindsaldo 31-12	**-35.695**	**-35.148**	**-34.369**	**-38.265**	**-39.371**	**-40.459**

3.5 Paragraaf Bedrijfsvoering

Het BBV schrijft voor om de kosten van overhead expliciet zichtbaar te maken in de begroting. In Nieuwkoop hebben we dit gedaan door een programma bedrijfsvoering in de begroting op te nemen. Dit heeft tot gevolg dat de stand van zaken en de beleidsvoornemens ten aanzien van de bedrijfsvoering aan de orde komen bij het programma. De verplichting om een paragraaf Bedrijfsvoering op te nemen is echter niet komen te vervallen. De paragraaf wordt daarom wel opgenomen, maar om te voorkomen dat dezelfde inhoud op twee plaatsen in de begroting voorkomt, verwijzen wij de lezer op deze plek naar programma 5 Bedrijfsvoering

Openbaarheidsparagraaf
De Wet Open Overheid is op 1 mei 2022 in werking getreden en vervangt de Wet Openbaarheid Bestuur. De wet is bedoeld om de overheid transparanter te maken en zo het belang van openbaarheid van publieke informatie voor de democratische rechtsstaat, de burger, het bestuur beter te dienen. De wet treedt, voor wat betreft de actieve openbaarmaking, gefaseerd over een periode van meerdere jaren in werking. In 2023 wordt uitvoering gegeven aan het implementatieplan dat vastgesteld wordt in het laatste kwartaal van 2022. Het doel is hierbij te voldoen aan het wettelijk minimum voor wat betreft het actief openbaar maken van de overheidsstukken uit de 11 informatiecategorieën genoemd in artikel 3.3 van de Wet Open Overheid.

3.6 Paragraaf Verbonden partijen

Algemeen
Uitwerking voorgeschreven indeling lijst Paragraaf Verbonden partijen op grond van artikel 15 BBV:
1. Gemeenschappelijke regelingen,
2. Vennootschappen en coöperaties,
3. Stichtingen en verenigingen en
4. Overige verbonden partijen.

Als gemeente werken we in de uitvoering van onze taken samen met andere partijen, zoals gemeenschappelijke regelingen, bedrijven, stichtingen, verenigingen etc. Op de programma's laten we zien welke verbonden partijen op een programma actief zijn en wat de maatschappelijke doelstellingen van de samenwerking zijn. In de paragraaf verbonden partijen laten we in een totaaloverzicht zien met welke partijen we samenwerken.

Per verbonden partij laten we zien:
a. de rechtsvorm, de doelstelling en een antwoord op de vraag hoe het openbaar belang gediend wordt;
b. het belang dat de gemeente in de verbonden partij heeft;
c. de omvang van het eigen vermogen en het vreemd vermogen van de verbonden partij;
d. het verwachte financiële resultaat van de verbonden partij;
e. de eventuele risico's van de verbonden partij voor de financiële positie van de gemeente.

Ad. 1

- Holland Rijnland
- ODWH
- RDOG
- Regionale Brandweer en GHOR Hollands Midden (VRHM)
- SVHW

Ad. 2

- Cyclus N.V.
- Alliander N.V.
- Oasen N.V.
- BNG Bank N.V.

Ad. 3

- VNG
- Vereniging Zuid-Hollandse gemeenten

Ad.4

- Regiotaxi Holland Rijnland
- Centrum Regeling Gemeenten Alphen aan den Rijn, Kaag en Braassem en Nieuwkoop (Rijnvicus)

Overzicht

Gemeenschappelijke regelingen

Naam	**Holland Rijnland**
Programma	1. Ruimtelijke ontwikkeling / 2. Ruimtelijk beheer / 3. Sociaal Domein
Rechtsvorm	Gemeenschappelijke Regeling
Vestigingsplaats	Leiden
Doelstelling	Het gezamenlijk werken aan de thema's maatschappij, jeugd, verkeer en vervoer, economie en leefomgeving en bestuur & organisatie. De komende jaren gaan we in Holland Rijnland verband uitvoeringsgericht aan de slag. De Regionale agenda (vastgesteld oktober 2019) en de opgestelde Regionale strategieën (vastgesteld juni 2021) vormen de basis voor het werkprogramma. Naar verwachting worden de taken met betrekking tot de Jeugdwet die worden uitgevoerd door de TWO per 1-1-2024 door Holland Rijnland overgedragen aan de Gemeenschappelijke Regeling Service Organisatie Zorg (SOZ). De SOZ wordt dan per 1-1-2024 verantwoordelijk voor de inkoop en facturatie van de specialistische regionale jeugdhulp. Beleidsmatig zijn gemeenten verantwoordelijk. De organisatie Holland Rijnland stimuleert en faciliteert de samenwerking tussen dertien gemeenten in de gelijknamige regio. Holland Rijnland is een aantrekkelijke regio om in te wonen, werken en recreëren. Door als 13 gemeenten samen te werken, willen we die eigenschappen verder versterken. In de regionale agenda staan de thema's benoemd waar we de komende jaren gezamenlijk aan werken. Ambities en speerpunten vormen ons gezicht in de Randstad, Nederland en Europa om belangrijke doelen te bereiken. De strategische visie is beschreven in de Regionale Omgevingsagenda. In de samenwerking Holland Rijnland zijn in 2018 de eerste besluiten genomen naar aanleiding van het Deltaplan Ruimtelijke Adaptatie (klimaatbestendige planontwikkeling). Als vervolg hierop is een vervolgtraject uitgewerkt voor de eerste drie stappen van het Deltaplan: de (regionale) stresstesten, de te voeren risicodialogen en een uitvoeringsagenda. In het nieuwe GRP zijn deze drie stappen vormgegeven en is een uitvoeringsagenda vastgesteld. In 2023 zetten we verder in op de samenwerking met Holland Rijnland.
Openbaar belang	De organisatie Holland Rijnland stimuleert en faciliteert de samenwerking tussen dertien gemeenten in de regio.
Deelnemende partijen	De samenwerkende gemeenten zijn Alphen aan den Rijn, Hillegom, Kaag en Braassem, Katwijk, Leiden, Leiderdorp, Lisse, Nieuwkoop, Noordwijk, Oegstgeest, Teylingen, Voorschoten en Zoeterwoude
Bestuurlijk belang	Het Algemeen Bestuur (AB) van de Gemeenschappelijke Regeling bestaat uit vertegenwoordigers vanuit de deelnemende gemeenten. Namens de gemeente Nieuwkoop heeft een tweetal

	raadsleden zitting in het AB. Wethouders zijn naar vakgebied vertegenwoordigd in de Portefeuillehouders overleggen.		
Ambtelijke verantwoordelijkheid	Strategisch adviseur/regio coördinator		
Financieel belang	De begroting voor 2023 komt uit op € 225.429,-. Dit is € 10,72 per inwoner. Dit is de reguliere bijdrage van het jaar 2022, vermeerderd met de indexaties uit de kadernota.		
Bijdrage voorgaand jaar	De bijdrage 2022 was € 218.225 (€ 10,65 per inwoner). De bijdrage voor 2023 is € 225.429 (per inwoner € 10,72).		
Kerncijfers	Omschrijving	01-01-2023	31-12-2023
	Eigen vermogen	€ 1.667.000	€ 1.667.000
	Vreemd vermogen	€ 0	€ 0
	Resultaat		€ 0
Risico's en ontwikkelingen	De begroting 2023 is beleidsarm opgesteld, onder andere vanwege de verkiezingen in het jaar 2022 en de mogelijke invloed daarop op het werkprogramma. Op verzoek van het Algemeen Bestuur in oktober 2021, licht het Dagelijks Bestuur de begroting door. Dit traject wordt in de zomer van 2022 afgerond. Op basis van de eerste opbrengsten verwacht Holland Rijnland met een begrotingswijziging te komen voor 2023.		
Bijdrage aan de realisatie van de maatschappelijke effecten	Zie programma 1,2 en 3.		

Naam	**Omgevingsdienst West-Holland (ODWH)**
Programma	2. Ruimtelijk beheer
Rechtsvorm	Gemeenschappelijke regeling
Vestigingsplaats	Leiden
Doelstelling	De ODWH draagt bij aan het bewaken en verbeteren van de kwaliteit en veiligheid van de leefomgeving in Holland Rijnland. Dit door voor de deelnemers taken uit te voeren op het gebied van vergunningverlening, toezicht, handhaving en advies. De ODWH voert voor Nieuwkoop de wettelijke milieutaken (vergunningen, toezicht en handhaving) uit plus een aantal specialistische milieutaken, waaronder Geluid, Asbest en Bodem. In 2022 is een nieuwe Strategie 2022-2025 ingevoerd. In 2023 zal de dienst in overleg met de deelnemende gemeenten de strategie worden geëvalueerd en indien noodzakelijk, worden bijgesteld. De Strategie dient om richting te geven aan de toekomstige ontwikkelingen van de dienst.
Openbaar belang	Door uitvoering van de wettelijke milieutaken voor de gemeente Nieuwkoop wordt gewaarborgd dat overlast door milieubelastende activiteiten door o.a. bedrijven wordt voorkomen of beperkt.
Deelnemende partijen	Hillegom, Kaag en Braassem, Katwijk, Leiden, Leiderdorp, Lisse, Nieuwkoop, Noordwijk, Oegstgeest, Teylingen, Voorschoten, Zoeterwoude en de provincie Zuid-Holland.
Bestuurlijk belang	Het Algemeen Bestuur van de ODWH bestaat uit de portefeuillehouders Milieu en een tweede vertegenwoordiger. Namens de gemeente Nieuwkoop hebben wethouder Ingwersen

Naam	**Omgevingsdienst West-Holland (ODWH)**		
	en wethouder De Ridder zitting in het Algemeen Bestuur. Het Dagelijks Bestuur bestaat uit de portefeuillehouders Milieu van de provincie Zuid-Holland, de gemeente Leiden, gemeente Noordwijk en twee vertegenwoordigers van de overige aangesloten gemeenten. Op dit moment is dat de gemeente Kaag en Braassem en een vacature.		
Ambtelijke verantwoordelijkheid	Manager BOR		
Financieel belang	De bijdrage van de gemeente Nieuwkoop wordt berekend aan de hand van een overeenkomst die de gemeente heeft met de omgevingsdienst voor af te nemen taken. De bijdrage wordt jaarlijks bepaald aan de hand van een werkplan.		
Bijdrage voorgaand jaar	De bijdrage voor 2023 bedraagt € 1.093.000 Dit is inclusief de doorbelastingskosten voor advisering bestemmingsplannen (RO&G) en advisering omgevingsvergunningen (Puza).		
Kerncijfers	Omschrijving	01-01-2023	31-12-2023
	Eigen vermogen	€ 1.318.307	€ 2.078.543
	Vreemd vermogen	€ 7.500.000	€ 7.500.000
	Resultaat		€ 368.000
Risico's en ontwikkelingen	Met de vermoedelijke komst van de Omgevingswet per 1 januari 2023 zullen werkprocessen en procedures dienen te worden aangepast. De bodemtaken zullen dan van de provincie naar de gemeente worden overgedragen.		
Bijdrage aan de realisatie van de maatschappelijke effecten	Zie programma 2		

Naam	**Hecht Hollands Midden (voorheen RDOG)**
Programma	3. Sociaal domein
Rechtsvorm	Gemeenschappelijke regeling (openbaar lichaam)
Vestigingsplaats	Leiden
Doelstelling	Hecht Hollands Midden, met als uitvoerende eenheden de Gemeentelijke Gezondheidsdienst (GGD) Hollands Midden, GHOR Hollands Midden, het Zorg- en Veiligheidshuis (ZVH) Hollands Midden en de Regionale Ambulancevoorziening (RAV) Hollands Midden, heeft ten doel de belangen te behartigen van de aan de gemeenschappelijke regeling deelnemende gemeenten op het terrein van de openbare gezondheidszorg, de volksgezondheid en de ambulancezorg. Daarnaast voert Hecht namens de gemeenten de verplichtingen op het gebied van Veilig Thuis uit (aanpak huiselijk geweld en kindermishandeling).
Openbaar belang	Hecht Hollands Midden bewaakt, beschermt en bevordert de gezondheid, veiligheid en het welbevinden van de burgers in de regio Hollands Midden in zowel reguliere als crisisomstandigheden. Volgens de Wet Publieke Gezondheid zijn gemeenten verplicht een GGD in stand te houden.
Deelnemende partijen	Alle 18 gemeenten in de regio Hollands Midden
Bestuurlijk belang	Het Algemeen Bestuur van Hecht Hollands Midden bestaat uit de portefeuillehouders volksgezondheid van de 18 gemeenten. Namens de gemeente Nieuwkoop gaat wethouder De Kleer zitting nemen in het Algemeen Bestuur van Hecht Hollands Midden.

Naam	**Hecht Hollands Midden (voorheen RDOG)**		
Ambtelijke verantwoordelijkheid	Manager MO		
Financieel belang	De kosten van Hecht Hollands Midden worden gedragen door de deelnemende gemeenten. De bijdrage van de gemeente Nieuwkoop bedraagt voor 2023 € 1.907.000		
Bijdrage voorgaand jaar	De bijdrage voor 2022 bedraagt € 1.836.000		
Kerncijfers	Omschrijving	01-01-2023	31-12-2023
	Eigen vermogen	€ 9.098.000	€ 9.298.000
	Vreemd vermogen	€ 66.589.000	€ 72.689.000
	Resultaat	€ 0	€ 0
Risico's en ontwikkelingen	Net als in veel sectoren, heeft Hecht te maken met een personeelstekort. Via het programma Hecht24 is Hecht bezig om meer personeel te werven en het ziekteverzuim terug te dringen. Daarnaast zie je binnen Hecht steeds meer aandacht voor preventie en gezondheidsverschillen.		
Bijdrage aan de realisatie van de maatschappelijke effecten	Hecht Hollands Midden is onder andere verantwoordelijk voor de jeugdgezondheidszorg en veilig thuis. Deze taken dragen bij aan het gezond en veilig opgroeien van alle kinderen in de gemeente Nieuwkoop. Door hun taken advisering en gezondheidsbevordering bij aan gezonde Nieuwkoopse samenleving voor jong en oud. Daarnaast hebben we afgelopen maanden hun belangrijke rol op het gebied van gezondheidsbevordering bij vluchtelingen uit Oekraïne gezien en blijft Hecht inzet tonen bij bestrijding van corona.		

Naam	**Gemeenschappelijke regeling VeiligheidsRegio Hollands Midden**
Programma	4. Bestuur en dienstverlening
Rechtsvorm	Gemeenschappelijke regeling
Vestigingsplaats	Leiden
Doelstelling	Politie, brandweer, GHOR en gemeenten bereiden zich samen met partners voor op risico's, rampen en crises.
Openbaar belang	De VRHM behartigt, op grond van de vastgestelde gemeenschappelijke regeling, de gemeenschappelijke belangen van de deelnemende gemeenten op de volgende terreinen: de brandweerzorg, het inrichten en in stand houden van de gemeenschappelijke meldkamer, de geneeskundige hulpverlening bij ongevallen en rampen, de multidisciplinaire rampenbestrijding en crisisbeheersing en de samenwerking bij de gemeentelijke crisisbeheersing en rampenbeheersing.
Deelnemende partijen	Alle gemeenten uit de veiligheidsregio Hollands Midden.
Bestuurlijk belang	Het Algemeen Bestuur van de gemeenschappelijke regeling Veiligheidsregio Hollands Midden bestaat uit de portefeuillehouders openbare orde en veiligheid van de deelnemers. Namens de gemeente Nieuwkoop heeft de burgemeester zitting in het Algemeen Bestuur.
Ambtelijke verantwoordelijkheid	Manager BV
Financieel belang	De bijdrage voor 2023 betreft € 1.690.437.

Bijdrage voorgaand jaar	De bijdrage voor 2022 bedraagt € 1.636.751.		
Kerncijfers	Omschrijving	01-01-2023	31-12-2023
	Eigen vermogen	€ 5.037.000	€ 5.037.000
	Vreemd vermogen	€ 42.893.000	€ 58.711.000
	Resultaat		N.B.
Risico's en ontwikkelingen	Geen specifieke risico's.		
Bijdrage aan de realisatie van de maatschappelijke effecten	Zie programma 4.		

Naam	**Samenwerkingsverband Vastgoedinformatie, Heffing en Waardebepaling (SVHW)**		
Programma	6. Algemene dekkingsmiddelen		
Rechtsvorm	Gemeenschappelijke regeling		
Vestigingsplaats	Klaaswaal		
Doelstelling	Het Samenwerkingsverband Vastgoedinformatie, Heffing en Waardebepaling (SVHW) heft en int de lokale belastingen, stelt de WOZ-waarden vast en beheert de basisregistraties WOZ en BAG. SVHW voert deze taken uit voor haar deelnemers (gemeenten, Waterschap en RAD) tegen de laagst mogelijke kosten op basis van de beste prijs/prestatieverhouding en het gewenste niveau van dienstverlening.		
Openbaar belang	Als publieke, uitvoerende en dienstverlenende organisatie werkt SVHW efficiënt en volgens maatschappelijk aanvaarde bedrijfseconomische principes.		
Deelnemende partijen	13 Gemeenten en Waterschap Hollandse Delta		
Bestuurlijk belang	Het Algemeen Bestuur van de Gemeenschappelijke Regeling SVHW 2015 uit de portefeuillehouders Financiën van de deelnemers. Namens de gemeente Nieuwkoop, heeft wethouder Ingwersen zitting in het Algemeen Bestuur.		
Ambtelijke verantwoordelijkheid	Manager BV		
Financieel belang	De bijdrage voor onze gemeente bedraagt € 380.000.		
Bijdrage voorgaand jaar	De bijdrage voor 2021 bedraagt € 337.000		
Kerncijfers	Omschrijving	01-01-2023	31-12-2023
	Eigen vermogen	€ 700.000	€ 700.000
	Vreemd vermogen	€ 5.577.00	€ 5.482.00
	Resultaat	€ 0	€ 0
Risico's en ontwikkelingen	Het aantal ingediende bezwaar- en beroepschriften tegen de bepaling van de Waardering Onroerende Zaken (WOZ) door no cure no pay-bedrijven is gestegen. Wanneer een bezwaar- of beroepschrift (gedeeltelijk) gegrond wordt verklaard krijgen deze bedrijven een proceskostenvergoedingen en dat kost gemeenten veel geld.		
Bijdrage aan de realisatie van de maatschappelijke effecten	Zie programma 6		

Vennootschappen en coöperaties

Naam	**Cyclus**		
Programma	2. Ruimtelijk beheer		
Rechtsvorm	Overheids-NV		
Vestigingsplaats	Moordrecht		
Doelstelling	De onderneming heeft tot doel voor de deelnemende gemeenten afval- en reinigingstaken uit te voeren. Cyclus ondersteunt de aangesloten gemeenten bij het creëren van een schoon en veilig leefomgeving. Zij verzorgen voor onze gemeente dat het afval van inwoners wordt opgehaald en dat het netjes blijft op straat. Samen met de gemeente zet Cyclus zich in bij is het realiseren van de VANG-doelstellingen op het gebied van huishoudelijk afval, het afval in de openbare ruimte en het afval van maatschappelijk gelieerde instellingen en organisaties.		
Openbaar belang	Cyclus draagt op basis van overeenkomsten die met Nieuwkoop zijn afgesloten zorg voor de inzameling en verwerking van het huishoudelijk afval van de Nieuwkoopse inwoners.		
Deelnemende partijen	Alphen aan den Rijn, Bodegraven-Reeuwijk, Gouda, Kaag en Braassem, Krimpenerwaard, Krimpen aan den IJssel, Nieuwkoop, Waddinxveen en Zuidplas.		
Bestuurlijk belang	De deelnemende gemeenten zijn bestuurlijk betrokken bij het bedrijf door vertegenwoordiging in de Algemene Vergadering van Aandeelhouders (eigenaarschap). De gemeente heeft stemrecht als aandeelhouder en wordt vertegenwoordigd door de burgemeester. De gemeenten zijn bestuurlijk betrokken bij de taakuitvoering van het bedrijf door vertegenwoordiging in het ARA-B (opdrachtgeverschap). De gemeente wordt hierin vertegenwoordigd door wethouder Ingwersen.		
Ambtelijke verantwoordelijkheid	Manager BOR		
Financieel belang	De bijdrage van de gemeente Nieuwkoop aan Cyclus wordt bepaald aan de hand van het aantal afgenomen producten m.b.t. de afvalinzameling, zoals vastgelegd in de dienstverleningsovereenkomst. Nieuwkoop heeft er belang bij een kwalitatief zo goed mogelijke uitvoering van de inzameltaken tegen zo laag mogelijke (marktconforme) tarieven. Als mede-eigenaar beschikt de gemeente Nieuwkoop over 40.303 aandelen met een boekwaarde van € 282.122.		
Bijdrage voorgaand jaar	De bijdrage voor 2022 bedraagt € 2.6 mio.		
Kerncijfers	Omschrijving	01-01-2023	31-12-2023
	Eigen vermogen	N.B.	N.B.
	Vreemd vermogen	N.B.	N.B.
	Resultaat		N.B.
Risico's en ontwikkelingen	Geen specifieke risico's		
Bijdrage aan de realisatie van de maatschappelijke effecten	Zie programma 2		

Naam	**Alliander N.V.**		
Programma	6. Algemene dekkingsmiddelen		
Rechtsvorm	Naamloze Vennootschap		
Vestigingsplaats	Arnhem		
Doelstelling	Alliander distribueert gas en elektriciteit via energienetwerken aan een groot deel van Nederland.		
Openbaar belang	1. iedereen onder gelijke condities toegang geven tot gas en elektriciteit. 2. de Nederlandse energiemarkt verder verduurzamen.		
Deelnemende partijen	Alle aandelen van Alliander zijn direct of indirect in handen van Nederlandse provincies en gemeenten. De grootste aandeelhouders zijn de provincies Gelderland, Friesland en Noord-Holland en de gemeente Amsterdam.		
Bestuurlijk belang	De raad van bestuur bestaat uit 3 leden, waarvan geen bestuursleden afkomstig uit de gemeente Nieuwkoop. Jaarlijks keert Alliander 45% van het resultaat uit in dividend aan de aandeelhouders. De gemeente heeft stemrecht als aandeelhouder en wordt vertegenwoordigd door portefeuillehouder financiën.		
Ambtelijke verantwoordelijkheid	Manager BV		
Financieel belang	De gemeente Nieuwkoop heeft 673.371 aandelen in Alliander (0,49%). In 2023 is in de begroting € 400.000 dividend opgenomen en een rentevergoeding van € 60.000, 1,975 % over de kapitaalverstrekking (reverse converteerbare obligatielening van € 2.976.000). Dit is in december 2021 aan Alliander verstrekt.		
Bijdrage voorgaand jaar	De bijdrage voor 2022 (primitief) bedraagt € 400.000.		
Kerncijfers	Omschrijving	01-01-2023	31-12-2021
	Eigen vermogen	N.B.	N.B.
	Vreemd vermogen	N.B.	N.B.
	Resultaat		N.B.
Risico's en ontwikkelingen	Het financieel risico bij eventuele liquidatie is het verlies van maximaal de nominale waarde van de aandelenportefeuille en het grote bedrag aan dividend in onze begroting. Alliander investeert volop in het netwerk om de energietransitie te kunnen faciliteren en zal dat ook de komende jaren blijven doen. Vanaf december 2021 heeft Nieuwkoop voor een bedrag van 2.975.898 als reverse converteerbare hybride aandeelhouderslening verstrekt.Deze verstrekte lening zal naar verwachting op termijn omgezet worden in aandelen. De jaarlijkse rentevergoeding bedraagt 60.000.		
Bijdrage aan de realisatie van de maatschappelijke effecten	Zie programma 6.		

Naam	**Oasen N.V. (voorheen Hydron)**
Programma	6. Algemene dekkingsmiddelen
Rechtsvorm	Oasen N.V. is een structuurvennootschap
Vestigingsplaats	Gouda
Doelstelling	Het leveren van schoon drinkwater aan de klanten in het verzorgingsgebied binnen het kader van een aantal

Naam	**Oasen N.V. (voorheen Hydron)**		
	kernwaarden. Dit zijn volksgezondheid, maatschappelijkheid, duurzaamheid, transparant, klantgerichtheid.		
Openbaar belang	Het leveren van schoon drinkwater aan inwoners en bedrijven in het verzorgingsgebied.		
Deelnemende partijen	De gemeenten binnen het verzorgingsgebied (30)		
Bestuurlijk belang	De structuurvennootschap kent een Raad van Commissarissen. De aandeelhouders zien erop toe dat Oasen haar publieke taak goed en efficiënt uitvoert. Daarnaast stelt de AVA ook de tarieven vast. Namens de gemeente Nieuwkoop, woont de portefeuillehouder financiën de Algemene vergaderingen van Aandeelhouders bij.		
Ambtelijke verantwoordelijkheid	Manager BV		
Financieel belang	Het aantal aandelen is gerelateerd aan het aantal inwoners per gemeente. Nieuwkoop bezit 29 aandelen met een boekwaarde van € 5.445.		
Bijdrage voorgaand jaar	Idem 2022.		
Kerncijfers	Omschrijving	01-01-2023	31-12-2023
	Eigen vermogen	N.B.	N.B.
	Vreemd vermogen	N.B.	N.B.
	Resultaat		N.B.
Risico’s en ontwikkelingen	Geen specifieke risico's.		
Bijdrage aan de realisatie van de maatschappelijke effecten	Zie programma 6.		

Naam	**Bank Nederlandse Gemeenten (BNG)**		
Programma	6. Algemene dekkingsmiddelen		
Rechtsvorm	Structuur vennootschap		
Vestigingsplaats	Den Haag		
Doelstelling	De Bank Nederlandse Gemeenten (BNG) is de bank van en voor overheden en instellingen voor het maatschappelijk belang.		
Openbaar belang	Met gespecialiseerde dienstverlening draagt de BNG bij aan zo laag mogelijke kosten van maatschappelijke voorzieningen voor de inwoner.		
Deelnemende partijen	Overheden en instellingen voor het maatschappelijk belang.		
Bestuurlijk belang	Stemrecht in het kader van aandeelhouderschap.		
Ambtelijke verantwoordelijkheid	Manager BV		
Financieel belang	De gemeente Nieuwkoop bezit 36.348 aandelen met een boekwaarde van € 75.060. In 2023 is een bedrag van € 80.000 aan dividend geraamd.		
Bijdrage voorgaand jaar	De bijdrage voor 2022 bedraagt € 80.000		
Kerncijfers	Omschrijving	01-01-2023	31-12-2023
	Eigen vermogen	N.B.	N.B.
	Vreemd vermogen	N.B.	N.B.
	Resultaat		N.B.
Risico’s en ontwikkelingen	Er is sprake van een laag risico. Ieder jaar wordt er door de bank dividend uitgekeerd.		
Bijdrage aan de realisatie van de maatschappelijke effecten	Zie programma 6.		

Stichtingen en verenigingen

Naam	**Vereniging van Nederlandse Gemeenten**		
Programma	4. Bestuur en dienstverlening		
Rechtsvorm	Vereniging		
Vestigingsplaats	Den Haag		
Doelstelling	Alle gemeenten zijn lid van de vereniging en hebben als ambitie een krachtige lokale overheid te zijn door het versterken en vitaliseren van de lokale democratie en met elkaar werken aan maatschappelijke opgaven.		
Openbaar belang	De Vereniging van Nederlandse Gemeenten is de koepelorganisatie van alle gemeenten. De VNG ondersteunt gemeenten bij het vertalen van nationaal beleid naar gemeentelijk beleid, bij kennisdeling over de uitvoeringspraktijk en behartigt de belangen van alle gemeenten bij diverse partijen.		
Deelnemende partijen	Alle Nederlandse gemeenten		
Bestuurlijk belang	Sinds 1950 zijn alle gemeenten lid van de VNG en hebben stemrecht in de Algemene Ledenvergadering. De VNG werkt aan een krachtige lokale overheid en behartigt de belangen van de gemeenten bij het Rijk.		
Ambtelijke verantwoordelijkheid	Strategisch adviseur/regiocoördinator		
Financieel belang	Op basis van de indexatie en de vastgestelde ingroei leidt dat tot een verhoging van de contributie voor 2023 met 4,4%. De contributie per inwoner komt daarmee op E 1,434 (voor gemeenten met een inwonersaantal tussen de 25.000 - 200.000 inwoners).		
Bijdrage voorgaand jaar	In 2022 is de contributie € 1,374 per inwoner (voor gemeenten met een inwonersaantal tussen de 25.000 - 200.000 inwoners).		
Kerncijfers	Omschrijving	01-01-2023	31-12-2023
	Eigen vermogen	N.B.	N.B.
	Vreemd vermogen	N.B.	N.B.
	Resultaat	N.B.	
Risico's en ontwikkelingen	Voor het jaar 2022 was vanwege de zware financiële omstandigheden van de gemeenten eenmalig afgezien van de 1% ingroei. Door de positieve ontwikkeling in de financiële omstandigheden van gemeenten, heeft de ALV op 29 juni 2022 ermee ingestemd dat met ingang van 2023 de vastgestelde contributie-systematiek weer wordt gevolgd. Dit betekent dat de contributie voor 2023 wordt geïndexeerd voor de loon- en prijsontwikkeling op basis van CPB-indexcijfers, aangevuld met 1% ingroei.		
Bijdrage aan de realisatie van de maatschappelijke effecten	De VNG vraagt bij het Rijk aandacht voor de positie en uitvoeringskracht van gemeenten, onder andere met betrekking tot financiën.		

Naam	**Vereniging Zuid-Hollandse gemeenten**
Programma	4. Bestuur en dienstverlening
Rechtsvorm	Vereniging
Vestigingsplaats	Gouda

Naam	**Vereniging Zuid-Hollandse gemeenten**		
Doelstelling	De vereniging heeft als doel haar leden collectief en individueel bij te staan bij de vervulling van hun bestuurstaken.		
Openbaar belang	De VZHG is tevens een provinciale afdeling van de Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG). De VZHG draagt Zuid-Hollandse vertegenwoordigers voor in landelijke (VNG) en provinciale commissies.		
Deelnemende partijen	Alle Zuid-Hollandse gemeenten zijn lid van de vereniging.		
Bestuurlijk belang	Nieuwkoop heeft als lid stemrecht tijdens de Algemene Ledenvergadering.		
Ambtelijke verantwoordelijkheid	Strategisch adviseur / regio coördinator		
Financieel belang	Alle leden betalen jaarlijks contributie, afhankelijk van het aantal inwoners. Dit is een bepaald tarief per 1000 inwoners, of gedeelte daarvan. Het hoogste tarief geldt voor de eerste 25.000 inwoners; daarna is er een lager tarief voor de volgende 25.000 inwoners en een nog lager tarief voor het aantal inwoners boven de 50.000. Er is ook een maximumbedrag in absolute zin bepaald voor de contributie per gemeente. - eerste 25.000 inwoners € **71,50** - volgende 25.000 inwoners € **37,=** - inwoners boven 50.000 € **19,50** - De maximale contributie bedraagt: € **5.283,50** De contributie voor 2023 blijft gelijk en wordt niet geïndexeerd. Hiermee komt de bijdrage op circa E 1.941,- Dit is hoger dan in 2022. Dit wordt veroorzaakt door groei van het aantal inwoners (29.151 CBS 2021)		
Bijdrage voorgaand jaar	De bijdrage voor 2022 is c.a. € 1.931 (gebaseerd op 28.811 inwoners, CBS 2020)		
Kerncijfers	Omschrijving	1-1-2023	31-12-2023
	Eigen vermogen	N.B.	N.B.
	Vreemd vermogen	N.B.	N.B.
	Resultaat		N.B.
Risico's en ontwikkelingen	Het bestuur heeft in de begroting ruimte gecreëerd voor meer netwerkbijeenkomsten in 2023 en een nieuwe website. Dit wordt gefinancierd vanuit de algemene reserve.		
Bijdrage aan de realisatie van de maatschappelijke effecten	Zie programma 4.		

Overige verbonden partijen

Naam	**Regiotaxi Holland Rijnland**
Programma	3. Sociaal domein
Rechtsvorm	Overgedragen taak aan de Gemeenschappelijke regeling Holland Rijnland
Vestigingsplaats	Leiden (alleen het beheer van de regiotaxi)
Doelstelling	Collectief vraagafhankelijk taxivervoer voor mensen die geen gebruik kunnen of willen maken van het reguliere OV. Toegankelijk voor iedereen, mensen met een beperking kunnen via het Wmo loket een kortingspas krijgen zodat ze niet meer betalen dan het reguliere OV tarief.
Openbaar belang	Toegankelijk vervoer voor iedereen in de gemeente Nieuwkoop. Regiotaxi Holland Rijnland is als deel van het Openbaar Vervoer

Naam	**Regiotaxi Holland Rijnland**		
	(OV) een uitwerking van de OV-visie Holland Rijnland en is te beschouwen als een aanvulling op het bestaande OV.		
Deelnemende partijen	De 14 gemeenten in de regio Holland Rijnland.		
Bestuurlijk belang	Er is geen apart bestuurlijk overleg. Belangrijke zaken kunnen worden besproken in het portefeuillehouders overleg Maatschappij van Holland Rijnland, en het portefeuillehouders overleg Verkeer.		
Ambtelijke verantwoordelijkheid	Manager MO		
Financieel belang	Het beheer maakt deel uit van de begroting Holland Rijnland.		
Kerncijfers	Omschrijving	01-01-2023	31-12-2023
	Eigen vermogen	n.v.t.	n.v.t.
	Vreemd vermogen	n.v.t.	n.v.t.
	Resultaat	n.v.t.	n.v.t.
Risico's en ontwikkelingen	Vanwege de krappe arbeidsmarkt is er landelijk een tekort aan chauffeurs. Dit kan problemen geven bij de dienstverlening van de regiotaxi, met als gevolg met name langere wachttijden. Daarnaast is een stijging van de benzineprijzen een risico. In 2022 loopt de huidige overeenkomst af en vindt een nieuwe aanbesteding plaats.		
Bijdrage aan de realisatie van de maatschappelijke effecten	De regiotaxi draagt bij aan de zelfredzaamheid en participatie van inwoners van de gemeente Nieuwkoop.		

3.7 Paragraaf Grondbeleid

Algemeen
Paragraaf Grondbeleid

Inleiding

Volgens artikel 16 van het BBV bevat de verplichte paragraaf grondbeleid ten minste:
1. een visie op het grondbeleid in relatie tot de realisatie van de doelstellingen van de programma's die zijn opgenomen in de begroting;
2. een aanduiding van de wijze waarop de gemeente het grondbeleid uitvoert;
3. een actuele prognose van de te verwachten resultaten van de totale grondexploitatie;
4. een onderbouwing van de geraamde winstneming;
5. de beleidsuitgangspunten omtrent de reserves voor grondzaken in relatie tot de risico's van de grondzaken.

Beleidskader en visie

Het gemeentelijk grondbeleid is geen doel op zich, maar een middel om ruimtelijke- en gemeentelijke beleidsdoelstellingen te realiseren. In de Omgevingsvisie Nieuwkoop (vastgesteld door de gemeenteraad op 8 juli 2021), de beleidsdocumenten, het raads-/coalitieakkoord en het collegeprogramma is het gemeentelijk beleid vastgelegd. De gestelde kaders die het grondbeleid geeft dragen bij aan het behalen van deze beleidsdoelstellingen.

Op 30 september 2021 is de Nota Grondbeleid 2021 door de gemeenteraad vastgesteld. Met deze Nota zet de gemeente Nieuwkoop in op het hanteren van situationeel grondbeleid, waarbij per voorliggende situatie een keuze wordt gemaakt tussen actief, faciliterend en samenwerkend grondbeleid. Naast de flexibiliteit en bedachtzaamheid die dit met zich mee brengt kan de gemeente gebruik maken van het volledige instrumentarium van grondbeleid. De beschikbare ruimtelijke instrumenten geven zowel publiekrechtelijk als privaatrechtelijk mogelijkheden om grondbeleid te voeren. In deze Nota is aandacht voor integraliteit en de actuele maatschappelijke vraagstukken – maatschappelijk rendement – binnen de gemeente Nieuwkoop, zodat de gestelde ambities en behoeften nagestreefd kunnen worden. Bij de koppeling van grondbeleid aan de maatschappelijke thema's zijn beleidskaders opgesteld met de uitgangspunten voor de inzet van de gemeentelijke gronden, financiële middelen en personele capaciteit. Om het grondbedrijf beheerst te laten functioneren zijn de processen en verantwoordelijkheden beschreven en toegelicht. Het actualisatieproces, het gemeentelijk grondprijzenbeleid en de risicobeheersing spelen daarbij een belangrijke rol.

Uitvoeringsstrategie

De woningmarkt

In juni 2013 bereikten de prijzen van koopwoningen een dieptepunt. Sindsdien is er sprake van een stijgende trend. In het eerste kwartaal van 2022 waren bestaande koopwoningen 20,3% duurder dan een jaar eerder. Dit is de grootste stijging sinds het begin van de meting van het CBS en het Kadaster. De regionale verschillen blijven groot. In de provincie Zuid-Holland was deze stijging 18,9%. In het eerste kwartaal van 2022 zijn er circa 44.000 bestaande koopwoningen van eigenaar gewisseld. Dit is 34,1% minder dan hetzelfde kwartaal een jaar eerder en het laagste aantal van de afgelopen zes jaar. In de provincie Zuid-Holland ligt dit iets lager met 31,4% minder transacties.

De ABN AMRO, de Rabobank en ING hebben prognose over de woningmarkt in 2022 en 2023 gepubliceerd. De verwachting is een aanhoudende prijsstijging, waarbij het groeitempo wel zal afnemen door de stijgende rente, inflatie en de afzwakkende economie. De prognose is een gemiddelde stijging van 12,5 tot 16,1% in 2022 en een stijging van 1,5 tot 5% in 2023. De verwachting is dat er in 2022 weer 15 tot 16,5% minder bestaande koopwoningen van eigenaar wisselen. In 2023

wordt uitgegaan van 0 tot 4% stijging van het aantal woningtransacties.

Het grondprijzenbeleid

In de Nota Grondbeleid 2021 is het grondprijzenbeleid voor de gemeente Nieuwkoop opgenomen. In het grondprijzenbeleid is bepaald dat er jaarlijks een grondprijzenbrief wordt vastgesteld door het college. De grondprijzenbrief bevat de grondprijzen en de methoden om de prijzen te bepalen voor het verkopen van grond, waarbij het uitgangspunt is dat de gemeente Nieuwkoop marktconforme prijzen hanteert.

Projecten – looptijd en planning

De komende jaren ligt de focus op het afronden van de meeste lopende projecten. In 2021 is het project **Langeraar Oost** vrijwel afgerond. In 2022 resteren nog afrondende werkzaamheden voor het woonrijp maken en is de laatste particuliere kavel overgedragen.

Het project **De Verwondering** bevind midden in de realisatiefase. Begin 2022 is de laatste particuliere kavel overgedragen om te worden bebouwd. Daarna starten de werkzaamheden voor het woonrijp maken van het Noorder- en Zuidereiland. Bij het bedrijventerrein **Schoterhoek II** is een groot deel van de bedrijfskavels in 2021 overgedragen. Ook de resterende kavels zijn al verkocht onder voorbehoud of gereserveerd. Bij het project **Ter Aar Vernieuwd Verbonden** is de realisatie en het woonrijp maken van het Integraal Kind Centrum (IKC) De Vaart gereed en is het IKC inmiddels in gebruik genomen. De woningbouw op de oude scholenlocaties is in 2022 gestart. Voor het project de **Noordse Buurt** resteert nog de verkoop van een particuliere kavel, de overdracht van laatste (voormalige) glastuinbouwkavels en wordt samen met de provincie gewerkt aan een schetsontwerp inzake de inrichting tot natuur van een deel van het gebied.

Alleen project **Buytewech-Noord** bevind zich in de voorbereidingsfase. Inmiddels is het bestemmingsplan door de raad vastgesteld en worden de voorbereidende werkzaamheden getroffen voor de ontsluiting van het plangebied. In 2022 zijn de grondexploitaties **Lindelaan, Tochtpad Noordeinde** en **Teylerspark fase 2** vastgesteld door de gemeenteraad.

Actualisatie van grondexploitaties

Conform de regels van de commissie BBV (notitie Grondbeleid in begroting en jaarstukken 2019) en de vastgestelde Nota Grondbeleid 2021 is de gemeente verplicht jaarlijks de grondexploitaties te actualiseren. Bij de actualisatie worden de lopende grondexploitaties gebundeld in het Meerjarenperspectief Grondexploitaties (MPG). In het MPG wordt gerapporteerd over enerzijds de voortgang van de gemeentelijke projecten en de resultaten op projectniveau en anderzijds over de resultaten en gevolgen van de totale projectenportefeuille van de gemeente, de marktontwikkelingen, het grondprijzenbeleid, de (woning)bouwplanning en het risicomanagement. Na de vaststelling van het MPG vormen de geactualiseerde grondexploitaties het financieel kader voor de verdere uitvoering van de projecten.

Risicomanagement

Bij project- en gebiedsontwikkeling kunnen zich afhankelijk van de rol van de gemeente grote risico's voordoen. Bij het voeren van actief grondbeleid zijn de risico's groter dan bij het voeren van faciliterend of samenwerkend grondbeleid. Om de financiële en inhoudelijk risico's van het grondbedrijf te reguleren wordt een aantal instrumenten gebruikt om de risico's te identificeren, waarderen en beheersen, zodat de waarschijnlijkheid van het berekende resultaat in de grondexploitatie in kaart gebracht kan worden.

In de Nota Grondbeleid 2021 is vastgelegd op welke manieren de risico's van het grondbedrijf worden beheerst: de lopende grondexploitaties worden jaarlijks kritisch beoordeeld, bij alle grondexploitaties worden de standaard en projectspecifieke risico's in kaart gebracht, op basis van de risicoanalyse

wordt voor de negatieve grondexploitaties een bedrag aan onvoorzien berekend en om eventuele calamiteiten financieel op te vangen moet de gemeente een weerstandsvermogen aanhouden.

Het is gebruikelijk om in de paragraaf Grondbeleid van de begroting de resultaten van de actualisatie van het kalenderjaar daarvoor op te nemen. In het geval van de programmabegroting 2023 de resultaten van per 1 januari 2022. Ook in deze paragraaf is dit weer gedaan. Er wordt onderscheid gemaakt tussen positieve en negatieve grondexploitaties.

Resultaten positieve grondexploitaties
Bij de actualisatie van de grondexploitaties per 1 januari 2021 was het verwachte positieve resultaat van de positieve complexen samen, met tussentijdse winstneming, € 3,8 miljoen NCW.

Bij de positieve complexen met een tussentijdse winstneming is sprake van een verwacht positief resultaat van € 3,0 miljoen, NCW per 1 januari 2022. De tussentijdse winstneming leidt tot een afroming van het te verwachten positieve resultaat van circa € 2,6 miljoen, NCW per 1 januari 2022. Dit doordat voor Schoterhoek II (in totaal € 1.434.000) en de Verwondering (in totaal € 1.302.000) al verplicht winst is genomen. Dit betekent ten opzichte van de actualisatie 2021 een nadeel van € 0,8 miljoen waarvan € 983.000 winstneming bij deze actualisatie (en een positiever resultaat van Buytewech-Noord).

Resultaten positieve complexen (met tussentijdse winstneming) 2021 – 2022

	POSITIEVE COMPLEXEN met tussentijdse winstneming	NCW 1-1-2021	NCW 1-1-2022	Verschil
	in miljoenen			
GZ25	De Verwondering	€ 1,5	€ 0,9	-€ 0,6 Nadeel
GZ26	Schoterhoek II	€ 2,2	€ 1,0	-€ 1,2 Nadeel
GZ29	Buytewech Noord	€ 0,1	€ 1,1	€ 0,9 Voordeel
	TOTAAL POSITIEVE COMPLEXEN	**€ 3,8**	**€ 3,0**	**-€ 0,8** Nadeel

Resultaten negatieve grondexploitaties
Bij de actualisatie van 2021 was het verwachte negatieve resultaat van de negatieve complexen samen € 30,2 miljoen, NCW. De grondexploitatie Langeraar Oost is afgesloten (met een eindresultaat van € 123.000 negatief). In de onderstaande tabel is deze grondexploitatie buiten beschouwing gelaten bij de vergelijking.

Voor de negatieve complexen is er per 1 januari 2022 sprake van een verwacht negatief resultaat van € 29,4 miljoen, NCW. Dit betekent een verbetering van circa € 0,6 miljoen ten opzichte van vorig jaar.

Resultaten negatieve complexen 2021 – 2022

	NEGATIEVE COMPLEXEN	NCW 1-1-2021	NCW 1-1-2022	Verschil
	in miljoenen			
GZ92	Ter Aar Vernieuwd Verbonden fase 2	-€ 1,5	-€ 0,4	€ 1,2 Voordeel
GZ17	Noordse Buurt	-€ 28,5	-€ 29,0	-€ 0,5 Nadeel
	TOTAAL NEGATIEVE COMPLEXEN	**-€ 30,0**	**-€ 29,4**	**€ 0,6** Voordeel

Voorzieningen

Voorziening nadelige saldi grondexploitaties
De Voorziening nadelige saldi grondexploitaties vangt het negatieve resultaat van de negatieve grondexploitaties op. De bedragen voor de Voorziening nadelige saldi grondexploitaties worden berekend op eindwaarde. In de onderstaande tabel is de eindwaarde per negatieve grondexploitatie weergegeven.

	NEGATIEVE COMPLEXEN	NCW 1-1-2021	NCW 1-1-2022	EW Variabel
	in miljoenen			
GZ92	Ter Aar Vernieuwd Verbonden fase 2	-€ 1,5	-€ 0,4	-€ 0,4
GZ17	Noordse Buurt	-€ 28,5	-€ 29,0	-€ 30,5
	TOTAAL NEGATIEVE COMPLEXEN	**-€ 30,0**	**-€ 29,4**	**-€ 30,9**

Op 1 januari 2021 was het totale resultaat van alle negatieve grondexploitaties op eindwaarde tezamen € 31,8 miljoen. Het negatieve resultaat van Langeraar Oost (per 1 januari 2021 geraamd op € 227.000) draagt in 2022 niet meer bij aan het saldo van de negatieve grondexploitaties omdat deze grondexploitatie per 31 december 2021 is afgesloten.

Bij afsluiting van het project Langeraar Oost blijkt het daadwerkelijke resultaat van deze grondexploitatie € 123.000 negatief te zijn. Dit verlies wordt aan de Voorziening nadelige saldi grondexploitaties onttrokken ter afdekking van het negatieve resultaat.

Voor de resterende negatieve grondexploitaties die ten laste worden gebracht van de Voorziening nadelige saldi grondexploitaties is het totale te verwachten resultaat per 1 januari 2022 op eindwaarde **€ 30.882.000 negatief**. Ter afdekking van dit verwachte verlies moet dus bijna € 30,9 miljoen in de Voorziening nadelige saldi grondexploitaties gereserveerd zijn.

Op basis van de actualisatie per 1 januari 2022 moet de Voorziening negatieve complexen daarom verlaagd worden met een bedrag van **€ 808.000** (eindwaarde) ten gunste van het Jaarrekeningresultaat 2021.

Bepaling hoogte Voorziening negatieve saldi grondexploitaties

Saldo per 1 januari 2021		**31.813.000**	EW
Onttrekking Langeraar Oost (werkelijk)		-123.000	EW
Saldo per 31 december 2021	A1	**31.690.000**	EW
Behoefte actualisatie per 1 januari 2022	B1	**30.882.000**	EW
Benodigde verlaging van de Voorziening nadelige saldi grondexploitaties	C1=B1-A1	**-808.000**	EW

Berekening saldo Reserve onvoorzien grondexploitaties

Saldo per 1 januari 2021	A2	247.000
Totaal behoefte op basis van risicoberekening negatieve complexen per 1 januari 2022	B2	240.000
Benodigde verlaging van de Reserve onvoorzien	C2=A2-B2	**7.000**

Reserves en risico's

Reserve onvoorzien grondexploitaties

De Reserve onvoorzien is bestemd voor het afdekken van de risico's van de grondexploitaties met een verwacht negatief eindresultaat. Het bedrag in deze reserve wordt bepaald op basis van een risico-inventarisatie per project. Alle grondexploitaties zijn op het aspect risico bekeken en de uitkomsten hiervan zijn verwerkt. Met een Monte Carlo-analyse is het totaalbedrag dat nodig is om onvoorziene kosten af te dekken in beeld gebracht. Dit bedrag komt uit op **€ 240.000**. Dit leidt tot een verlaging van de Reserve onvoorzien grondexploitaties met **€ 7.000**. Dit bedrag wordt teruggestort in de Algemene reserve in boekjaar 2022.

Overzicht berekende onvoorzien per complex

	NEGATIEVE COMPLEXEN	NCW 1-1-2022	Berekende onvoorzien
	in miljoenen		
GZ92	Ter Aar Vernieuwd Verbonden fase 2	-€ 0,4	€ 54.266
GZ17	Noordse Buurt	-€ 29,0	€ 185.458
	TOTAAL NEGATIEVE COMPLEXEN	**-€ 29,4**	**€ 239.724**

Reserve winstneming

In het kader van de regelgeving van het BBV (besluit, begroting en verantwoording) wordt voor positieve complexen verplicht tussentijdse winst genomen op basis van de POC-methode (percentage of completion), waarbij de voortgang van het project en de realisatie van kosten en opbrengsten in acht worden genomen. Bij de actualisatie 2020 is door de raad een Reserve winstneming ingesteld waarin de tussentijds genomen winst wordt gereserveerd totdat de betreffende grondexploitatie wordt afgesloten. Bij het afsluiten van een grondexploitatie valt de genomen tussentijdse winst vrij in de Algemene reserve.

Bij de actualisatie 2022 moet opnieuw tussentijdse winst genomen worden bij de grondexploitatie Schoterhoek II. Het gaat om een winst van € 983.000. Het bedrag in de Reserve winstneming is **€ 1.826.000** na de winstneming in 2022.

Berekening saldo Reserve winstneming

	Project	Winstneming 2020	Saldo 2020	Winstneming 2021	Saldo 2021	Winstneming 2022	Saldo 2022
GZ25	De Verwondering	€ -70.000	**€ -70.000**	€ 661.000	**€ 591.000**		**€ 591.000**
GZ26	Schoterhoek II		**€ -**	€ 252.000	**€ 252.000**	€ 983.000	**€ 1.235.000**
GZ93	Land van Koppen	€ 205.000	**€ 205.000**	€ -205.000	**€ -**		**€ -**
	TOTAAL RESERVE WINSTNEMING		**€ 135.000**		**€ 843.000**		**€ 1.826.000**

Weerstandsvermogen

Om eventuele calamiteiten financieel op te vangen moet de gemeente een Weerstandsvermogen aanhouden. Dit Weerstandsvermogen wordt jaarlijks berekend en bijgesteld en is onderdeel van de Programmabegroting en de Jaarrekening. Met behulp van de IFLO-norm wordt de hoogte van het benodigde Weerstandsvermogen van het grondbedrijf berekend op basis van 10% van de boekwaarde, 10% van de nog te maken kosten en met aftrek van de Reserve onvoorzien vanuit de (lopende) grondexploitaties.

De totale boekwaarde van de actieve grondexploitaties bedraagt momenteel € 37,8 miljoen. In onderstaand tabel is de opbouw van de totale boekwaarde weergegeven. 10% van dit bedrag komt neer op **€ 3.783.000.** De totale kosten die de gemeente nog moet maken voor het afsluiten van de grondexploitaties zijn geraamd op € 22,0 miljoen, 10% van dit bedrag is **€ 2.202.000**.

Op basis van bovenstaande gegevens komt het aandeel in het gewenst weerstandvermogen voor het onderdeel grondexploitaties uit op € 5.745.000 (€ 3.783.000 + € 2.202.000 - € 240.000).
Per 1 januari 2021 was dit nog een bedrag van € 7.188.000. Het betreft hier daarom een verlaging van het benodigde weerstandsvermogen van € 1.443.000. Met dit bedrag kan het onderdeel grondexploitaties bij de bepaling van het gemeentelijke weerstandsvermogen bij de Jaarrekening en Meerjarenbegroting worden verlaagd.

Berekening benodigd Weerstandsvermogen

	Boekwaarde	Kosten
in miljoenen	37,8	22,0
10%	0,1	0,1
Benodigd	**3,8**	**2,2**
Benodigde weerstandsvermogen op basis van IFLO-norm	**6,0**	
Af: opgenomen in voorziening	0,2	
RESTEREND BENODIGD WEERSTANDSVERMOGEN	**5,7**	

3.8 Paragraaf Duurzaamheid

Algemeen

Duurzaamheidsprogramma uitvoering

Maart 2021 is het Duurzaamheidsprogramma 2021-2024 vastgesteld. Daarmee zijn de ambities, de uit te voeren projecten en de benodigde financiën voor het verduurzamen van de gemeente Nieuwkoop bepaald. Belangrijke meerjarige uitvoeringslijnen zijn de Regionale Energie Strategie (RES) en Transitievisie Warmte (TVW). Bij de resterende projecten over de periode 2021-2024 gaat veel aandacht uit naar het adviseren en stimuleren van inwoners, bedrijven en organisaties. Het gaat onder andere om de volgende activiteiten: energiescans voor bedrijven, energieadviezen voor zelfbouw & monumenten, natuur- en milieueducatie en het stimuleren van circulariteit bij bedrijven. Er is aandacht voor het verduurzamen van het gemeentelijke vastgoed en monitoring van activiteiten vanuit het programma.

Regionale Energiestrategie (richting RES 2.0)

Juni 2021 heeft de raad de RES 1.0 Holland Rijnland vastgesteld onder de voorwaarde dat Nieuwkoop een productieplafond van 0,08 TWh in 2030 hanteert, geen mogelijkheden ziet voor (grote) windturbines en de Natura 2000 & Natuur Netwerk Nederland gebieden vrijwaart van windturbines en zonnevelden. Nieuwkoop stimuleert het plaatsen van zonnepanelen op grote daken via het aanbieden van gratis energiescans en bijbehorende begeleiding van ondernemers voor het nemen van energiemaatregelen. Tegelijkertijd is de gemeente bezig met het opstellen van een afwegingskader voor zonnevelden. Deze gaat in op sturingsinstrumenten en bevat ruimtelijke en maatschappelijke randvoorwaarden die voortkomen uit de uitwerking van de oriëntatie(zoek)gebieden. De participatie rondom het afwegingskader vindt voornamelijk in 2022 plaats. De planning is dat het afwegingskader in juni 2023 door de Raad wordt vastgesteld, parallel aan de vaststelling van de RES 2.0 Holland Rijnland. De duurzaamheidsreserve dekt de aan RES gerelateerde kosten.

Transitievisie Warmte

Op 31 december 2021 is de Transitievisie Warmte (TVW) Nieuwkoop vastgesteld. In deze visie staat beschreven hoe de dorpen/wijken in Nieuwkoop richting aardgasvrij kunnen gaan. In 2022 zijn de eerste onderzoeken opgestart naar energiegebiedssystemen. Tegelijkertijd zijn er drie uitvoeringsplannen opgestart, waarmee de opgave van aardgasvrij en energieneutraal verder op wijkniveau worden uitgewerkt. Het betreffen de volgende projecten:

- *Wijkgerichte aanpak Vogelenbuurt, Ter Aar*

  Vanuit de Vogelenbuurt kwam het initiatief om een wijkaanpak te organiseren met stappen richting aardgasvrij wonen. De gemeente heeft hierbij een faciliterende rol. Samen met de bewonersvereniging wordt een startbijeenkomst gehouden om de behoeften in de wijk te verkennen. Aan de hand van de uitkomsten zal de wijkaanpak vorm krijgen.
- *Wijkgerichte aanpak Woerdense Verlaat*

  Samen met de dorpsraad stimuleert de gemeente woningisolatie en energiebesparing in Woerdense Verlaat. Door de kleinschaligheid en afgelegen ligging zijn er in Woerdense Verlaat weinig kansen om aan te sluiten op warmtebronnen of ontwikkelingen elders in de regio. Wel liggen er mogelijk kansen voor een kleinschalig coöperatief warmtenet, waarbij de warmtevoorziening van het nieuw te bouwen Integraal Kind Centrum (IKC) mogelijk aan naburige woningen warmte kan leveren.
- *Wijkgerichte aanpak dorpskern Nieuwkoop*

  De aanpak voor de dorpskern Nieuwkoop concentreert zich op het stimuleren van woningisolatie in combinatie met energieopwekking door zonnepanelen op het dak. Om dit verder te krijgen, werken we samen met de Woningstichting Nieuwkoop (WSN) en bewonerscommissie(s). WSN heeft een programma opgezet om, als onderdeel van het groot onderhoud, gefaseerd woonblokken na te isoleren naar label A. Particuliere woningeigenaren, die tussen de huurwoningen wonen, kunnen met het project meeliften. Woningeigenaren kunnen verder op weg

geholpen worden door energiecoaches en medewerkers van het Duurzaam Bouwloket. De wijkaanpak volgt de fasering van WSN en zal doorlopen in 2023 en verder. Om ook woningen buiten de invloedssfeer van WSN wijkgericht collectief te kunnen isoleren, is een gebiedsontheffing voor flora en fauna nodig.

Duurzaamheidsreserve

Voor financiële daadkracht bij de omslag naar een duurzamer Nieuwkoop is een duurzaamheidsreserve ingesteld. De besteding van middelen uit de Duurzaamheidsreserve is gekoppeld aan de maatregelen die zijn gebundeld in het Duurzaamheidsprogramma 2021-2024. Daarnaast worden zoveel mogelijk bestaande en nieuwe subsidiemogelijkheden benut en biedt de reserve financiële ruimte om in te spelen op nieuwe initiatieven. Er is € 100.000 gereserveerd voor onderzoeken naar toekomstperspectieven in de vorm van efficiënte en integrale duurzame energiegebiedssystemen. De besteding van deze middelen gaat via de Subsidieregeling Duurzaamheid. In 2022 worden de mogelijkheden voor een subsidieregeling voor groene daken onderzocht. Toegekende subsidies waarvan de uitvoering (deels) in 2023 liggen zijn:

- *Nationaal isolatieprogramma (€85.930)*

  Om inwoners te helpen bij het isoleren van hun (huur)woning heeft het kabinet een Nationaal Isolatieprogramma opgezet. Hiermee krijgt de gemeente middels een uitkering de mogelijkheid woningen met lage energielabels (E, F & G) energiezuiniger te maken.
- *Uitvoeringskosten Klimaatfonds (nog niet bekend)*

  Om de uitvoering het klimaatbeleid haalbaar te maken stelt de Rijksoverheid van 2022 t/m 2030 jaarlijks middelen beschikbaar voor de uitvoeringskosten van gemeenten. De middelen zijn vooral bedoeld om de beschikbare formatie voor duurzaamheid te kunnen continueren of uit te breiden. In 2022 was dat bedrag €221.666. Voor 2023 is het bedrag nog niet bekend.
- *Uitkering energiearmoede (€337.724)*

  Door de stijgende energieprijzen komen steeds meer inwoners financieel in de knel. Om deze groep inwoners te helpen krijgt de gemeente middelen waarmee zij een eigen aanpak kan ontwikkelen.

Duurzaamheid in relatie tot grondexploitaties

Sinds 1 januari 2021 moeten alle nieuwbouwwoningen waarvoor een omgevingsvergunning wordt aangevraagd voldoen aan de eisen van BENG (bijna energieneutraal gebouw). Sinds 1 januari 2019 gelden deze eisen al voor nieuwe overheidsgebouwen.

Daarnaast is per 1 juli 2018 de Wet VET (Wet Voortgang Energietransitie) van kracht, waarin is vastgesteld dat alle nieuwbouw woningen aardgasvrij moeten zijn. De gemiddelde kostprijs van een woning is hierdoor met 20 tot 25 duizend euro gestegen. De energielasten van deze woningen komen hierdoor lager te liggen, maar dit is niet voldoende om de meerkosten te dekken. Het werkelijke effect wordt per project bekeken, rekening houdend met de gekozen technische oplossing.

In de Nota Grondbeleid 2021 is aandacht voor maatschappelijke vraagstukken, waaronder duurzaamheid en klimaatadaptatie. Dit betekent voor het grondbeleid dat de gemeente bij woningbouwprojecten waarbij actief grondbeleid wordt toegepast, vanuit de planvorming wordt ingezet op energiezuinige woningen en het bouwen van energieneutrale, aardgasvrije wijken. Bij de aanleg van de openbare ruimte zorgt de gemeente voor een klimaatbestendige en waterrobuuste inrichting. Qua grondbeleid zet de gemeente binnen de RES in op een regie-faciliterende rol door initiatieven te ondersteunen en verder te brengen. Voor zonnevelden wordt daarbij het afwegingskader leidend.

Andere onderwerpen die aandacht krijgen bij nieuwe (woning)bouwprojecten en grondexploitaties zijn bijvoorbeeld natuur inclusief bouwen, energieneutraal bouwen, gebruik van circulaire materialen en klimaatadaptie. Het toepassen van deze duurzaamheidsmaatregelen wordt vastgelegd in het stedenbouwkundig plan en/of meegenomen bij het uitzetten van een tender.

4 Financiële begroting

4.1 Gronden waarop de ramingen zijn gebaseerd

In het volgende overzicht zijn de belangrijkste uitgangspunten voor de meerjarenbegroting 2023-2026 weergegeven:

Omschrijving	2023	2024	2025	2026
Algemene uitkering	meicirculaire UPN	Meicirculaire UPN	Meicirculaire UPN	Meicirculaire UPN
Prijsontwikkeling gemeente	2,5%	2,5%	2,5%	2,5%
Personeel / lonen	3,7%	3,7 %	3,7%	3,7%
Rente aan grondexploitaties	0,7%	0,7%	0,7%	0,7%
Rente kostendekkende tarieven	2%	2%	2%	2%
Rente kapitaallasten	0%	2%	2%	2%
Onvoorzien	€ 20.000	€ 20.000	€ 20.000	€ 20.000

Toelichting

Algemene uitkering

In de begroting 2023-2026 is de stand van de algemene uitkering verwerkt conform de meicirculaire 2022.

Prijsontwikkeling gemeente

Voor zover we rekening houden met een prijsontwikkeling bij de kosten en opbrengsten van goederen en diensten gaan we voor 2023 uit van een inflatie van 2,5%. Zie hiervoor de Kaderstelling van de Werkgroep Financiële Kaderstelling Gemeenschappelijke Regelingen. De werkgroep baseert zich op publicaties van het CPB.

Ontwikkeling bijdragen aan verbonden partijen

Bij het ramen van de bijdragen aan verbonden partijen gaan we uit van de door de betreffende partijen vastgestelde begrotingen 2023. Bij de kaderstelling aan deze begrotingen hebben we ons geconformeerd aan de kaders van de Werkgroep Financiële Kaderstelling Gemeenschappelijke Regelingen.

Personeel/lonen/werkgeverslasten

Voor de indexatie van de loonkosten gaan we uit van een jaarlijkse groei op de prijs overheidsconsumptie beloning werknemers en de prijs overheidsconsumptie netto materieel (imoc) zoals opgenomen in publicaties van het CPB. De indexatie is op basis hiervan gesteld op 3,7%.

Rente grondexploitaties

Bij de toerekening van rente aan de grondexploitaties gaan we uit van een rente van 0,7 %. Dit percentage wordt op grond van de actuele leningenportefeuille mogelijk nog aangepast.

Rente kostendekkende tarieven
Voor tarieven die niet meer dan kostendekkend mogen zijn, geldt dat voor de berekening van de kapitaallasten een bedrijfseconomisch verdedigbaar rentepercentage moet worden gehanteerd. Voor zover sprake is van rentetoerekening, kiezen wij voor een percentage van 2%. Dit percentage ligt boven de actuele rente op kortlopende leningen maar de activa zijn ook gefinancierd met leningen met een hoger rentepercentage.

Rente kapitaallasten
Het BBV schrijft voor dat er een verband moet zijn tussen de werkelijke rente op uitstaande leningen en de rentelasten die worden toegerekend aan de bezittingen van de gemeente. Wij kiezen ervoor om de totale toegestane rentelasten toe te rekenen aan de grexen. Gevolg hiervan is dat er bij de overige kapitaallasten (alle investeringen buiten de grexen) wordt gerekend met een rente van 0%. Dit is mogelijk t/m 2023. Maar m.i.v. 2024 is het door afsluiten van de grex de Noordse Buurt niet langer mogelijk.

Onvoorzien
Voor de dekking van onvoorziene lasten is jaarlijks een post van € 20.000 opgenomen.

Jaarschijf 2025
Van alle bedragen die voorkomen in de jaren 2023-2026 zijn we er vanuit gegaan dat de bedragen structureel zijn en dus overgenomen kunnen worden in 2026. Bij afwijkende of incidentele bedragen in 2025 wordt per post beoordeeld of deze moeten worden overgenomen in 2026.

4.2 Totaaloverzicht baten en lasten per programma

Programma		Lasten Rekening 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Raming 2024	Raming 2025	Raming 2026
1	Ruimtelijke ontwikkeling	23.357	20.760	14.798	15.594	13.277	5.401
2	Ruimtelijk beheer	14.750	14.836	15.130	14.829	14.908	15.050
3	Sociaal domein	29.385	31.519	32.729	32.450	31.892	32.539
4	Bestuur en dienstverlening	6.099	6.547	6.295	6.316	6.277	6.283
5	Bedrijfsvoering	9.366	9.892	9.637	9.817	10.497	9.595
6	Algemene dekkingsmiddelen	572	1.723	1.082	948	1.474	1.987
	Saldo van lasten	**83.529**	**85.277**	**79.671**	**79.954**	**78.325**	**70.855**
1	Ruimtelijke ontwikkeling	913	396	8.254	2.063	-	1.201
2	Ruimtelijk beheer	650	631	554	402	385	385
3	Sociaal domein	25	1.109	2.083	3.188	3.294	172
4	Bestuur en dienstverlening	-40	-	-	-	-	-
5	Bedrijfsvoering	-	-	-	-	-	-
6	Algemene dekkingsmiddelen	500	-	-	-	-	-
	Totaal stortingen reserves	**2.048**	**2.136**	**10.891**	**5.653**	**3.679**	**1.758**
	Totaal lasten	**85.577**	**87.414**	**90.563**	**85.605**	**82.003**	**72.613**

Programma		Baten Rekening 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Raming 2024	Raming 2025	Raming 2026
1	Ruimtelijke ontwikkeling	-23.043	-16.541	-12.622	-13.918	-10.614	-3.980
2	Ruimtelijk beheer	-8.229	-8.170	-8.553	-8.488	-8.488	-8.488
3	Sociaal domein	-6.521	-6.455	-6.494	-6.461	-6.764	-6.956
4	Bestuur en dienstverlening	-479	-314	-316	-316	-316	-316
5	Bedrijfsvoering	-193	-212	-217	-217	-217	-217
6	Algemene dekkingsmiddelen	-47.286	-49.964	-52.451	-53.629	-54.688	-50.784
	Totaal van baten	**-85.751**	**-81.656**	**-80.653**	**-83.029**	**-81.087**	**-70.741**
1	Ruimtelijke ontwikkeling	-995	-2.929	-687	-478	-418	-377
2	Ruimtelijk beheer	-442	-810	-310	-99	-97	-97
3	Sociaal domein	-934	-1.412	-1.899	-981	-338	-338
4	Bestuur en dienstverlening	-624	-713	-	-	-	-
5	Bedrijfsvoering	-188	-216	-12	-12	-12	-
6	Algemene dekkingsmiddelen	-	-960	-7.051	-1.250	-900	-
	Totaal onttrekkingen reserves	**-3.183**	**-7.040**	**-9.959**	**-2.820**	**-1.765**	**-812**
	Totaal baten	**-88.934**	**-88.695**	**-90.610**	**-85.849**	**-82.851**	**-71.553**

Programma		Saldo Rekening 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Raming 2024	Raming 2025	Raming 2026
1	Ruimtelijke ontwikkeling	315	4.219	2.176	1.675	2.663	1.421
2	Ruimtelijk beheer	6.521	6.666	6.577	6.340	6.420	6.562
3	Sociaal domein	22.863	25.064	26.236	25.989	25.128	25.583
4	Bestuur en dienstverlening	5.621	6.233	5.979	6.000	5.961	5.967
5	Bedrijfsvoering	9.173	9.681	9.420	9.600	10.281	9.378
6	Algemene dekkingsmiddelen	-46.713	-48.241	-51.369	-52.681	-53.214	-48.797
	Saldo van lasten en baten	**-2.220**	**3.622**	**-981**	**-3.077**	**-2.761**	**114**
1	Ruimtelijke ontwikkeling	-82	-2.533	7.567	1.585	-418	824

2	Ruimtelijk beheer	207	-178	244	303	288	288
3	Sociaal domein	-909	-302	184	2.207	2.956	-166
4	Bestuur en dienstverlening	-664	-713	-	-	-	-
5	Bedrijfsvoering	-188	-216	-12	-12	-12	-
6	Algemene dekkingsmiddelen	500	-960	-7.051	-1.250	-900	-
	Totaal mutaties reserves	**-1.136**	**-4.902**	**932**	**2.833**	**1.914**	**946**
	Geraamd resultaat	**-3.356**	**-1.280**	**-49**	**-244**	**-848**	**1.060**

4.3 Overzicht structurele mutaties reserves

Structurele toevoegingen reserves					
Programma		**2023**	**2024**	**2025**	**2026**
1	Ruimtelijke ontwikkeling	-	-	-	-
2	Ruimtelijk beheer	-	-	-	-
3	Sociaal domein	-	-	-	-
4	Bestuur en dienstverlening	-	-	-	-
5	Bedrijfsvoering	-	-	-	-
6	Algemene dekkingsmiddelen	-	-	-	-
Saldo		**-**	**-**	**-**	**-**

Structurele onttrekkingen reserves					
Programma		**2023**	**2024**	**2025**	**2026**
1	Ruimtelijke ontwikkeling	-	-	-	-
2	Ruimtelijk beheer	-19	-19	-19	-19
3	Sociaal domein	-333	-333	-333	-333
4	Bestuur en dienstverlening	-	-	-	-
5	Bedrijfsvoering	-12	-12	-12	-
6	Algemene dekkingsmiddelen	-	-	-	-
Saldo		**-364**	**-364**	**-364**	**-352**

Toelichting

Programma 1 Ruimtelijke ontwikkeling

N.v.t.

Programma 2 Ruimtelijk beheer

De structurele onttrekking van € 19.000 heeft betrekking op de kapitaallasten van de reserve Rotonde Ter Aar (€ 10.000) en Papeneiland (€ 9.000).

Programma 3 Sociaal domein

De structurele onttrekking van € 333.000 aan de reserve Dekking kapitaallasten dient ter dekking van de kapitaallasten voor Buytewech Oost gebouw, Antonius School Noorden, Peuterspeelzaal ’t Rakkertje en Museum Ter Aar.

Programma 4 Bestuur en dienstverlening

N.v.t.

Programma 5 Bedrijfsvoering

De structurele onttrekking van € 12.000 per jaar heeft betrekking op de kosten voor klimaatbeheersing. van het gemeentehuis in Nieuwveen. Deze wordt onttrokken aan de reserve huisvesting gemeente.

Programma 6 Algemene dekkingsmiddelen

N.v.t.

4.4 Overzicht incidentele baten en lasten

Programma		Incidentele lasten 2023	2024	2025	2026
1	Ruimtelijke ontwikkeling	10.356	11.705	9.704	1.672
2	Ruimtelijk beheer	-	-	-	-
3	Sociaal domein	650	389	-	-
4	Bestuur en dienstverlening	-	-	-	-
5	Bedrijfsvoering	-	-	-	-
6	Algemene dekkingsmiddelen	-	-	-	-
Saldo		**11.006**	**12.094**	**9.704**	**1.672**

1. Ruimtelijke ontwikkeling
   - € 10.231.000 lasten grondexploitatieprojecten
   - € 125.000 projectmanagement centrumplannen Nieuwkoop en Ter Aar (€ 125.000 in 2024 en 2025)

3. Sociaal domein
   - € 153.000 coronasteunpakketten jeugd, geld uit de coronacompensatie wat vorig jaar ontvangen is vanuit het Rijk (€ 50.000 in 2024)
   - € 50.000 onderzoeken verschillende exploitatievormen en de organisatorische inbedding van Zwembad De Wel (€ 50.000 in 2024)
   - € 167.000 Tijdelijke huisvesting IKC Langeraar (€ 266.000 voor Nieuwveen in 2024)
   - € 281.000 aanbesteding opdracht ondersteuning (€ 23.000 in 2024)

Programma		Incidentele baten 2023	2024	2025	2026
1	Ruimtelijke ontwikkeling	-11.159	-12.479	-9.454	-2.873
2	Ruimtelijk beheer	-	-	-	-
3	Sociaal domein	-	-	-	-
4	Bestuur en dienstverlening	-	-	-	-
5	Bedrijfsvoering	-	-	-	-
6	Algemene dekkingsmiddelen	-	-	-	-
Saldo		**-11.159**	**-12.479**	**-9.454**	**-2.873**

1. Ruimtelijke ontwikkeling
   - € -11.159.000 baten grondexploitatieprojecten

Programma		Incidentele toevoegingen aan reserves 2023	2024	2025	2026
1	Ruimtelijke ontwikkeling	8.254	2.063	0	1.201
2	Ruimtelijk beheer	554	402	385	385
3	Sociaal domein	2.083	3.188	3.294	172
4	Bestuur en dienstverlening	-	-	-	-
5	Bedrijfsvoering	-	-	-	-
6	Algemene dekkingsmiddelen	-	-	-	-
Saldo		**10.891**	**5.653**	**3.679**	**1.758**

Programma		Incidentele onttrekkingen aan reserves 2023	2024	2025	2026
1	Ruimtelijke ontwikkeling	-687	-478	-418	-377
2	Ruimtelijk beheer	-291	-80	-78	-78
3	Sociaal domein	-1.567	-648	-5	-5
4	Bestuur en dienstverlening	-	-	-	-
5	Bedrijfsvoering	-	-	-	-
6	Algemene dekkingsmiddelen	-7.051	-1.250	-900	-
Saldo		**-9.596**	**-2.456**	**-1.401**	**-460**

	2023	2024	2025	2026
Totale reserves	932	2.833	1.914	946
Reserves structureel (zie 4.4 voor toelichting)	-364	-364	-364	-352
Reserves incidenteel	1.296	3.197	2.278	1.298

	2023	2024	2025	2026
Begrotingssaldo	-49	-244	-848	1.060
Begrotingssaldo incidenteel	1.142	2.812	2.528	97
Begrotingssaldo structureel	-1.191	-3.056	-3.376	963

4.5 Totaaloverzicht investeringsplan

Programma	Economisch Nut (EN) Maatschappelijk Nut (MN)	Omschrijving Investering	Afdeling	Begroting 2023 (x € 1.000)	Begroting 2024 (x € 1.000)	Begroting 2025 (x € 1.000)	Begroting 2026 (x € 1.000)
1	EN	Voorbereiding 3e fase Land van Koppen	RO&G	0	150	150	
1	EN	Voorbereiding Ter Aar Noordoost	RO&G	375	520	0	
1	EN	Voorbereiding Dorpshart Ter Aar	RO&G	300		0	
1	EN	Voorbereiding Langeraar Noordwest	RO&G	250	520	520	
1	EN	Module vastgoed Ultimo (vervanging)	RO&G	35		0	
1	EN	Uitv.kr. en parkeernorm Centrumlocatie Nieuwveen	RO&G	35		0	
2	EN	2023 - Vrijvervalriolering	BOR	1.088	0	0	0
2	EN	2023 - Hoofdgemaal bouwkundig	BOR	13	0	0	0
2	EN	2023 - Hoofdgemaal mechanisch elektrisch	BOR	120	0	0	0
2	EN	2023 - Minigemalen mechanisch elektrisch	BOR	200	0	0	0
2	EN	2023 - Verbeteringsmaatregelen	BOR	329	0	0	0
2	EN	2024 - Vrijvervalriolering	BOR	0	1.088	0	0
2	EN	2024 - Hoofdgemaal mechanisch elektrisch	BOR	0	120	0	0
2	EN	2024 - Minigemalen mechanisch elektrisch	BOR	0	200	0	0
2	EN	2025 - Vrijvervalriolering	BOR	0	0	1.088	0
2	EN	2025 - Hoofdgemaal bouwkundig	BOR	0	0	37	0
2	EN	2025 - Hoofdgemaal mechanisch elektrisch	BOR	0	0	135	0
2	EN	2025 - Minigemalen bouwkundig	BOR	0	0	67	0
2	EN	2025 - Minigemalen mechanisch elektrisch	BOR	0	0	200	0
2	EN	2025 - Verbeteringsmaatregelen	BOR	0	0	622	0
2	EN	2026 - Vrijvervalriolering	BOR	0	0	0	1.088
2	EN	2026 - Hoofdgemaal bouwkundig	BOR	0	0	0	151
2	EN	2026 - Hoofdgemaal	BOR	0	0	0	45

		mechanisch elektrisch					
2	EN	2026 - Minigemalen mechanisch elektrisch	BOR	0	0	0	200
2	EN	2026 - Verbeteringsmaatregelen	BOR	0	0	0	323
2	EN	Ondergrondse Afvalcontainers	BOR	0	79	0	0
2	EN	Nissan VR-592-D	BOR	26	0	0	0
2	EN	Nissan VR-593-D	BOR	26	0	0	0
2	EN	Deutz Fahr Trekker 5090 D	BOR	42	0	0	0
2	EN	Stratos 35-36 opzetstrooier	BOR	30	0	0	0
2	EN	Stratos B 11k	BOR	30	0	0	0
2	EN	Kluma snipperwagen LDV-28-Z	BOR	0	12	0	0
2	EN	Nido Opslagtank Natrium	BOR	0	25	0	0
2	EN	Nissan VDG-42-G	BOR	0	0	42	0
2	EN	John Deere TFF-86-X	BOR	0	0	55	0
2	EN	John Deere TFF-87-X	BOR	0	0	55	0
2	EN	Piaggio VGH-14-X	BOR	0	0	0	19
2	EN	Fuso 22-BNF-7	BOR	0	0	0	40
2	EN	Onkruidbestrijdingsmachine THP-81-G	BOR	0	0	0	210
2	EN	Onkruidbestrijdingsmachine Empas	BOR	0	0	0	45
3	EN	IKC Langeraar (voorbereidingskrediet)	RO&G	397		0	
3	EN	IKC Nieuwveen (voorbereidingskrediet)	RO&G	464	464	0	
3	EN	IKC Woerdense Verlaat (voorbereidingskrediet)	RO&G	207		0	
3	EN	IKC Langeraar (school)	RO&G	1.884	1.884	1.884	
3	EN	IKC Langeraar (overige kosten)	RO&G	196	196	196	
3	EN	IKC Langeraar (kinderopvang)	RO&G	566	566	566	
3	EN	IKC Langeraar (gymnastieklokaal)	RO&G	568	568	568	
3	EN	Nieuwveen bouwkosten	RO&G	0		3.502	3.502
3	EN	Nieuwveen overige kosten	RO&G	0		395	395
3	EN	Nieuwveen kinderopvang	RO&G	0		590	590
3	EN	Nieuwveen gymnastieklokaal	RO&G	0		765	765
3	EN	IKC Woerdense Verlaat	RO&G	0	720	720	

		(school)					
3	EN	IKC Woerdense Verlaat (overige kosten)	RO&G	0	205	205	
3	EN	IKC Woerdense Verlaat (kinderopvang)	RO&G	0	146	146	
3	EN	IKC Woerdense Verlaat (gymnastieklokaal)	RO&G	0	771	771	
3	EN	IKC Woerdense Verlaat (gemeenschapsruimte)	RO&G	0	223	223	
3	EN	Woerdense Verlaat Beatrix	RO&G	0	194	194	
4	EN	Renault Zoe RK-969-F T&H	BOR	32	0	0	0
4	EN	Citroen Berlingo V-929-KT T&H	BOR	26	0	0	0
4	EN	Citroen Berlingo V-595-KN T&H	BOR	26	0	0	0
5	EN	Vervanging bode-auto 2014 18-VZX-9	BV	27	0	0	0
5	EN	Bekabeling	BV	0	0	0	0
5	EN	Netwerkcomponenten I CT ruimtes	BV	0	0	0	0
5	EN	Verv ICT middelen afschr 2 jr; Android telf	BV	200	0	0	0
5	EN	Verv ICT middelen afschr 2 jr; Android telf	BV	0	0	200	0
5	EN	Verv ICT middelen afschr 4 jr; Tablets IOS	BV	0	25	0	0
5	EN	Verv ICT middelen afschr 4 jr; Laptops Elite	BV	0	0	0	425
5	EN	Verv ICT middelen afschr 4 jr; Autocad/Plycom	BV	35	0	0	0
5	EN	Verv ICT middelen afschr 5 jr; Monitoren	BV	50	0	0	0
5	EN	Verv ICT middelen afschr 5 jr; Thuiswerk	BV	0	0	20	0
5	EN	Verv ICT middelen afschr 15 jr; Bekabeling	BV	0	200	0	0
5	EN	Verv ICT middelen afschr 5 jr; Netwerkcomp.	BV	0	100	0	0
5	EN	Verv ICT middelen afschr 7 jr; Headsets	BV	15	0	0	0
5	EN	Verv ICT middelen afschr 7 jr; Pres.sch verg.	BV	0	20	0	0
5	EN	Van Daele TV 20-26 PT	BOR	0	20	0	0
5	EN	Van Daele TV 18-23 PT	BOR	0	20	0	0
5	EN	Iveco Daily 89-BKH-8	BOR	0	0	50	0

5	EN	Iveco Daily 90-BKH-8	BOR	0	0	50	0
6	EN	Verv ICT middelen afschr 4 jr; Dockingstations	BV	0		0	50
6	EN	Verv ICT middelen afschr 4 jr; Div. vervangingen	BV	0		0	45
		TOTAAL (*1.000)		***7.592***	***9.036***	***14.017***	***7.894***

Programma	Economisch Nut (EN) Maatschappelijk Nut (MN)	Omschrijving Investering	Afdeling	Begroting 2023 (x € 1.000)	Begroting 2024 (x € 1.000)	Begroting 2025 (x € 1.000)	Begroting 2026 (x € 1.000)
2	MN	2023 - Dijkverzwaring Korteraarseweg Noord	BOR	915	0	0	0
2	MN	2023 - Zuideinde Nieuwkoop	BOR	1.141	0	0	0
2	MN	2023 - Dijkreconstructie Nieuwveens Jaagpad-Ruigekade	BOR	3.076	0	0	0
2	MN	2023 - Voorhaakdijk	BOR	166	0	0	0
2	MN	2023 - Noordse Buurt	BOR	308	0	0	0
2	MN	2023 - Van Schagenhof Ter Aar	BOR	650	0	0	0
2	MN	2023 - Westveensebrug - constructie 100 jaar	BOR	435	0	0	0
2	MN	2023 - Westveensebrug - aandrijving 50 jaar	BOR	56	0	0	0
2	MN	2023 - Westveensebrug - afsluitbomen 25 jaar	BOR	49	0	0	0
2	MN	2023 - Kunstwerken hout 35 jaar	BOR	44	0	0	0
2	MN	2023 - Kunstwerken beton 80 jaar	BOR	114	0	0	0
2	MN	2023 - Openbare verlichting masten 40 jaar	BOR	61	0	0	0
2	MN	2023 - Openbare verlichting armaturen 20 jaar	BOR	117	0	0	0
2	MN	2023 - Beschoeiing 30 jaar	BOR	108	0	0	0
2	MN	2023 - Natuurvriendelijke oever 50 jaar	BOR	4	0	0	0
2	MN	2024 - Rietlanden Nieuwkoop	BOR	0	766	0	0
2	MN	2024 - Schepengaten Nieuwkoop	BOR	0	269	0	0
2	MN	2024 - Zwembad de Wel	BOR	0	139	0	0
2	MN	2024 - Oude	BOR	0	759	0	0

		Nieuwveenseweg-AH Kooistrastraat					
2	MN	2024 - Hertog van Beijerenstraat	BOR	0	456,446	0	0
2	MN	2024 - Vosholstraat-A. Schweitzerstraat	BOR	0	781	0	0
2	MN	2024 - Kunstwerken hout 35 jaar	BOR	0	469	0	0
2	MN	2024 - Kunstwerken staal 55 jaar	BOR	0	112	0	0
2	MN	2024 - Openbare verlichting masten 40 jaar	BOR	0	39	0	0
2	MN	2024 - Openbare verlichting armaturen 20 jaar	BOR	0	109	0	0
2	MN	2024 - Beschoeiing 30 jaar	BOR	0	108	0	0
2	MN	2024 - Natuurvriendelijke oever 50 jaar	BOR	0	4	0	0
2	MN	2025 - Lindelaan Nieuwkoop	BOR	0	0	389	0
2	MN	2025 - Paden de Dulen Nieuwkoop	BOR	0	0	95	0
2	MN	2025 - Roerdomplaan Nieuwkoop	BOR	0	0	225	0
2	MN	2025 - Milandweg tot Bosweg	BOR	0	0	352	0
2	MN	2025 - Ursulapad Nieuwveen	BOR	0	0	219	0
2	MN	2025 - Ter Aar Zuid-West	BOR	0	0	928	0
2	MN	2025 - Kunstwerken hout 35 jaar	BOR	0	0	162	0
2	MN	2025 - Openbare verlichting masten 40 jaar	BOR	0	0	124	0
2	MN	2025 - Openbare verlichting armaturen 20 jaar	BOR	0	0	111	0
2	MN	2025 - Beschoeiing 30 jaar	BOR	0	0	108	0
2	MN	2025 - Natuurvriendelijke oever 50 jaar	BOR	0	0	4	0
2	MN	2025 - Golfbreker 10 jaar	BOR	0	0	40	0
2	MN	2026 - Reconstructies wegen	BOR	0	0	0	0
2	MN	2026 - Kunstwerken hout 35 jaar	BOR	0	0	0	176
2	MN	2026 - Openbare verlichting masten 40	BOR	0	0	0	124

		jaar					
2	MN	2026 - Openbare verlichting armaturen 20 jaar	BOR	0	0	0	111
2	MN	2026 - Beschoeiing 30 jaar	BOR	0	0	0	108
2	MN	2026 - Natuurvriendelijke oever 50 jaar	BOR	0	0	0	4
2	MN	2026 - Waterreguleringswerken 25 jaar	BOR	0	0	0	4
		TOTAAL (*1.000)		***7.245***	***4.011***	***2.757***	***527***

4.6 Stand en verloop van reserves

Reserve omschrijving	2023 Begin	Toevoeging Rente	Toevoeging Expl.	Onttrekk.	Eind	2024 Begin	Toevoeging Expl.	Onttrekk.	Eind
R002 Algemene reserve vrij besteedbaar	21.071		1.053	7.296	14.828	14.828	1.024	1.325	14.526
R003 Weerstandsvermogen	3.000		-	-	3.000	3.000	-	-	3.000
R010 Wmo	90		-	-	90	90	-	-	90
R012 Huisvesting gemeente	308		-	12	296	296	-	12	283
R014 LOP (LandschapsOntwikkelingsPlan)	19		-	7	12	12	-	5	7
R018 Dekkingkapitaallasten	6.320		-	341	5.979	5.979	-	341	5.638
R019 Frictiekosten Personeel	89		-	-	89	89	-	-	89
R020 Monumentenzorg	137		-	29	108	108	-	29	79
R021 Onderwijshuisvesting	2.987		83	167	2.903	2.903	188	266	2.825
R022 Duurzaamheid	1.702		-	529	1.173	1.173	-	404	769
R023 Reservering woningbouw	1.949		1.051	-	3.000	3.000	-	-	3.000
R024 Onvoorziene kosten grondexploitaties	521		-	-	521	521	-	-	521
R026 Herwaardering investeringen maatschappelijk nut	6.239		554	-	6.793	6.793	402	-	7.195
R027 Omgevingsvisie	39		-	-	39	39	-	-	39
R028 frictiekst. omgevingsdienst West-Holl.	17		-	-	17	17	-	-	17
R029 Implementatie omgevingswet	-		-	-	-	-	-	-	-
R030 Rotonde Ter Aar	1.945		-	10	1.935	1.935	-	10	1.925
R032 Grootschalige evenementen	60		-	-	60	60	-	-	60
R033 Waterrecreatie	74		-	-	74	74	-	-	74
R034 Egalisatie baten omgevingsvergunningen	1.213		-	70	1.143	1.143	38	-	1.181
R035 Egalisatie Sociaal domein	1.544		-	1.295	249	249	-	327	78-
R036 Reserve Economie en Toerisme	69		150	14	205		-	-	205
R037 Reserve Verkiezingen	30		-	-	30	30	-	-	30
R039 Reserve winstneming grexen	1.826		-	-	1.826	1.826	-	-	1.826
R040 Reserve storting vz onderh. gebouwen	350		-	50	300	300	-	50	250
R041 Res. Gemeentelijke Vervoerplan (GVVP)	4.173		-	137	4.036	4.036	-	50	3.986
R042 Reserve volkshuisvesting (woonfonds)	1.298		-	-	1.298	1.298		-	1.298
R044 Reserve ICT beheerplan	224		-	-	224	224	-	-	224
R045 Gemeentelijke kosten flexibele woonvormen	-		1.000	-	1.000	1.000	-	-	1.000
R046 Ontsluiting woonwijken	-		5.000	-	5.000	5.000	-	-	5.000
R047 Inrichting openbare ruimte rond centra	-		-	-	-	-	1.000	-	1.000
R048 Vorming reserve zwembad de Wel	-		2.000	-	2.000	2.000	3.000	-	5.000
TOTAAL RESERVES	**57.297**		**10.891**	**9.959**	**58.229**	**58.024**	**5.653**	**2.820**	**61.061**

Reserve omschrijving	2025 Begin	Toevoeging Rente	Toevoeging Expl.	Onttrekk.	Eind	2026 Begin	Toevoeging Expl.	Onttrekk.	Eind
R002 Algemene reserve vrij besteedbaar	14.526		-	925	13.601	13.601	1.201	25	14.778
R003 Weerstandsvermogen	3.000		-	-	3.000	3.000	-	-	3.000
R010 Wmo	90		-	-	90	90	-	-	90
R012 Huisvesting gemeente	283		-	12	271	271	-	-	271
R014 LOP (LandschapsOntwikkelingsPlan)	7		-	3	4	4	-	3	1
R018 Dekkingkapitaallasten	5.638		-	341	5.297	5.297	-	341	4.956
R019 Frictiekosten Personeel	89		-	-	89	89	-	-	89
R020 Monumentenzorg	79		-	5	74	74	-	5	69
R021 Onderwijshuisvesting	2.825		294	-	3.119	3.119	172	-	3.291
R022 Duurzaamheid	769		-	126	643	643	-	147	496
R023 Reservering woningbouw	3.000		-	-	3.000	3.000	-	-	3.000
R024 Onvoorziene kosten grondexploitaties	521		-	-	521	521	-	-	521
R026 Herwaardering investeringen maatschappelijk nut	7.195		385	-	7.580	7.580	385	-	7.964
R027 Omgevingsvisie	39		-	-	39	39	-	-	39
R028 frictiekst. omgevingsdienst West-Holl.	17		-	-	17	17	-	-	17
R029 Implementatie omgevingswet	-		-	-	-	-	-	-	-
R030 Rotonde Ter Aar	1.925		-	10	1.914	1.914	-	10	1.904
R032 Grootschalige evenementen	60		-	-	60	60	-	-	60
R033 Waterrecreatie	74		-	-	74	74	-	-	74
R034 Egalisatie baten omgevingsvergunningen	1.181		-	242	940	940	-	180	760
R035 Egalisatie Sociaal domein	78-		-	-	78-	78-	-	-	78-
R036 Reserve Economie en Toerisme	205		-	-	205	205	-	-	205
R037 Reserve Verkiezingen	30		-	-	30	30	-	-	30
R039 Reserve winstneming grexen	1.826		-	-	1.826	1.826	-	-	1.826
R040 Reserve storting vz onderh. gebouwen	250		-	50	200	200	-	50	150
R041 Res. Gemeentelijke Vervoerplan (GVVP)	3.986		-	50	3.936	3.936	-	50	3.886
R042 Reserve volkshuisvesting (woonfonds)	1.298		-	-	1.298	1.298	-	-	1.298
R044 Reserve ICT beheerplan	224		-	-	224	224	-	-	224
R045 Gemeentelijke kosten flexibele woonvormen	1.000		-	-	1.000	1.000	-	-	1.000
R046 Ontsluiting woonwijken	5.000		-	-	5.000	5.000	-	-	5.000
R047 Inrichting openbare ruimte rond centra	1.000		-	-	1.000	1.000	-	-	1.000
R048 Vorming reserve zwembad de Wel	5.000		3.000	-	8.000	8.000	-	-	8.000
TOTAAL RESERVES	**61.061**		**3.678**	**1.765**	**62.974**	**62.974**	**1.758**	**812**	**63.920**

4.7 Stand en verloop van voorzieningen

Voorziening omschrijving	2023 Begin	Toevoeging Rente	Toevoeging Expl.	Onttrekking	Eind	2024 Begin	Toevoeging Rente	Toevoeging Expl.	Onttrekking	Eind
V001 Wethouderspensioenen	429	-	13	-	441	441	-	13	-	455
V003 Nadelige saldi grondexploitaties	32.393	-	-	389	32.005	32.005	-	-	30.493	1.511
V005 Wachtgeld wethouders	111	-	4	14	102	102	-	4	-	106
V007 Personeel ISDR	5	-	-	-	5	5	-	-	-	5
V008 Afgesloten grondexploitaties	982	-	-	-	982	982	-	-	-	982
V009 Dubieuze debiteuren	196	-	100	100	196	196	-	100	100	196
V010 Juridische risico's	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
V011 Onderhoud gemeentelijke gebouwen	664	-	322	509	477	477	-	322	509	290
V013 Speelvoorzieningen	196	-	159	49	306	306	-	159	58	408
V014 Onderhoud Openbare Verlichting	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
V015 Onderhoud wegen	9.568	-	1.341	516	10.393	10.393	-	1.341	532	11.202
V016 Onderhoud civiele kunstwerken	1.091	-	207	174	1.124	1.124	-	207	288	1.043
V017 Onderhoud waterpartijen en baggeren	247	-	97	34	310	310	-	97	225	182
V018 Egalisatie riolering	7.626	-	34-	176	7.417	7.417	-	84-	258	7.075
V019 Nautisch- en vaarwegbeheer	106	-	25	-	131	131	-	25	-	157
V021 Dubieuze Debiteuren Soza	499	-	-	-	499	499	-	-	-	499
V026 Egalisatie afvalstoffenheffing	93	-	-	93	0-	0-	-	6	-	6
V027 Voorwegzone	828	-	-	-	828	828	-	-	-	828
V028 Voormalig personeel	55	-	-	20	35	35	-	-	-	35
V029 Flexibel meerjaren programma Rijn- en Veenstreek	289	-	-	-	289	289	-	-	-	289
V031 Tijdelijke woningbouw	294	-	-	16	278	278	-	-	16	263
V032 Onderhoud recreatieve voorzieningen	31	-	14	12	32	32	-	14	7	39
V035 Beheer openbare begraafplaatsen	23	-	38	-	61	61	-	38	-	98
TOTAAL VOORZIENING	**55.727**	**-**	**2.286**	**2.101**	**55.912**	**55.912**	**-**	**2.242**	**32.486**	**25.668**

Voorziening omschrijving	2025 Begin	Toevoeging Rente	Toevoeging Expl.	Onttrekking	Eind	2026 Begin	Toevoeging Rente	Toevoeging Expl.	Onttrekking	Eind
V001 Wethouderspensioenen	455	-	14	-	468	468	-	14	-	482
V003 Nadelige saldi grondexploitaties	1.511	-	-	1.511	0	0	-	-	-	0
V005 Wachtgeld wethouders	106	-	4	-	110	110	-	4	-	115
V007 Personeel ISDR	5	-	-	-	5	5	-	-	-	5
V008 Afgesloten grondexploitaties	982	-	-	-	982	982	-	-	-	982
V009 Dubieuze debiteuren	196	-	100	100	196	196	-	100	100	196
V010 Juridische risico's	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
V011 Onderhoud gemeentelijke gebouwen	290	-	322	509	103	103	-	322	509	85-
V013 Speelvoorzieningen	408	-	159	201	366	366	-	159	-	525
V014 Onderhoud Openbare Verlichting	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
V015 Onderhoud wegen	11.202	-	1.341	606	11.937	11.937	-	1.341	-	13.278
V016 Onderhoud civiele kunstwerken	1.043	-	207	341	909	909	-	207	-	1.116
V017 Onderhoud waterpartijen en baggeren	182	-	97	54	225	225	-	97	-	322
V018 Egalisatie riolering	7.075	-	139-	258	6.677	6.677	-	139-	258	6.279
V019 Nautisch- en vaarwegbeheer	157	-	25	-	182	182	-	25	-	207
V021 Dubieuze Debiteuren Soza	499	-	-	-	499	499	-	-	-	499
V026 Egalisatie afvalstoffenheffing	6	-	6	-	12	12	-	6	-	17
V027 Voorwegzone	828	-	-	-	828	828	-	-	-	828
V028 Voormalig personeel	35	-	-	-	35	35	-	-	-	35
V029 Flexibel meerjaren programma Rijn- en Veenstreek	289	-	-	-	289	289	-	-	-	289
V031 Tijdelijke woningbouw	263	-	-	16	247	247	-	-	16	232
V032 Onderhoud recreatieve voorzieningen	39	-	14	-	52	52	-	14	-	66
V035 Beheer openbare begraafplaatsen	98	-	38	-	136	136	-	38	-	174
TOTAAL VOORZIENING	**25.668**	**-**	**2.187**	**3.597**	**24.258**	**24.258**	**-**	**2.187**	**883**	**25.562**

4.8 Prognosebalans

Prognose balans per 31-12	2023	2024	2025	2026
Bedragen x 1.000)				
Debet				
Vaste activa	109.421	119.099	131.024	135.525
Voorraden	521	-4.687	-3.067	-319
Overige vlottende activa	8.370	8.370	8.370	8.370
Totaal	118.312	122.782	136.327	143.576
Credit				
Eigen vermogen	58.278	61.305	63.822	62.861
Voorzieningen	23.659	23.783	23.759	24.938
Overig lang vreemd vermogen	29.078	31.432	41.861	46.789
Vlottende schuld	2.851	1.816	2.439	4.542
Overlopende passiva	4.446	4.446	4.446	4.446
Totaal	118.312	122.782	136.327	143.576

Toelichting prognosebalans

Debet

Vaste activa

Imateriele vaste activa	3.393	4.583	5.253	5.253
Investeringen economisch nut	82.280	87.143	97.506	101.980
Investeringen maatschappelijk nut	19.104	22.729	23.621	23.648
Financiele vaste activa	4.644	4.644	4.644	4.644
Totaal vaste activa	**109.421**	**119.099**	**131.024**	**135.525**
(volgens staat van activa)				

Voorraden

Grexen (gronden inexploitatie)	32.526	-3.176	-3.076	-319
Af: voorziening negatieve complexen	-32.005	-1.511	0	0
(zie staat van voorzieningen V003)				
Totaal voorraden	521	-4.687	-3.076	-319
(staat van grondexploitatie)				

Overige vlottende activa	8.370	8.370	8.379	8.370
Totaal vlottende activa	**8.891**	**3.683**	**5.303**	**8.051**
Totaal activa	**118.312**	**122.782**	**136.327**	**143.576**

Credit

Eigen vermogen				
Saldo reserves	58.229	61.061	62.974	63.920
Onverdeeld resultaat begroting	49	244	848	-1.059
Totaal Eigen Vermogen	**58.278**	**61.305**	**63.822**	**62.861**
Voorzieningen				
Staat van voorzieningen	55.664	25.294	23.759	24.938
Af: Voorziening neg. cpl.	-32.005	-1.511	0	0
Totaal Voorzieningen	23.659	23.783	23.759	24.938
Overig lang vreemd vermogen				
Langlopende leningen	29.040	31.394	41.823	46.751
Waarborgsommen	38	38	38	38
Totaal schulden lange termijn	29.078	31.432	41.861	46.789
Totaal vaste passiva	**111.015**	**116.520**	**129.442**	**134.588**
Vlottende schuld	2.851	1.816	2.439	4.542
Overlopende passiva	4.446	4.446	4.446	4.446
Totaal vlottende passiva	**7.297**	**6.262**	**6.885**	**8.988**
Totaal passiva	**118.312**	**122.782**	**136.327**	**143.576**

4.9 Arbeid gerelateerde kosten

In het BBV (Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten) is bepaald dat in de financiële begroting aandacht wordt besteed aan de jaarlijks terugkerende arbeidskosten gerelateerde verplichtingen. Voor een groot deel zijn deze kosten opgenomen in de exploitatie.
Naast het salaris ontvangen de medewerkers van de gemeente Nieuwkoop een individueel keuzebudget (IKB). Dit keuzebudget bedraagt 17,05% van het salaris en de salaristoelagen. Het IKB wordt maandelijks opgebouwd. Medewerkers kunnen zelf beslissen over de inzet van het IKB. Het IKB moet in het jaar van opbouw ook opgenomen zijn.

5 Bijlagen

5.1. Uitvoeringsinformatie

Uitvoeringsinformatie per programma

Nr.	Programma	Nr.	Taakveld	Lasten					
				Rekening	Begroting		Raming		
				2021	2022	2023	2024	2025	2026
1	**Ruimtelijke ontwikkeling**	0.3	Beheer overige gebouwen en gronden	205	239	257	257	257	257
		0.10	Mutaties reserves	913	396	8.254	2.063	-	1.201
		3.1	Economische ontwikkeling	720	1.005	902	522	572	478
		3.2	Fysieke bedrijfsinfrastructuur	7.582	4.569	1.142	-	-	-
		3.3	Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	60	68	83	83	83	83
		3.4	Economische promotie	154	270	261	256	241	241
		5.5	Cultureel erfgoed	23	41	67	67	43	43
		5.7	Openbaar groen en (openlucht) recreatie	62	96	87	87	87	87
		8.1	Ruimtelijke ordening	810	668	608	512	512	512
		8.2	Grondexploitatie (niet-bedrijven)	12.064	11.780	9.044	11.536	9.535	1.753
		8.3	Wonen en bouwen	1.678	2.025	2.348	2.275	1.947	1.947
Subtotaal				24.271	21.157	23.053	17.658	13.277	6.602
2	**Ruimtelijk beheer**	0.10	Mutaties reserves	650	631	554	402	385	385
		2.1	Verkeer en vervoer	5.556	5.307	4.776	4.810	4.884	4.910
		2.2	Parkeren	10	31	34	34	34	34
		2.4	Economische havens en waterweg	416	455	473	476	480	491
		5.7	Openbaar groen en (openlucht) recreatie	2.633	2.510	2.888	2.665	2.672	2.687
		6.3	inkomensregelingen	1	58	63	63	63	63
		7.2	Riolering	1.828	1.907	1.991	2.004	1.993	2.073
		7.3	Afval	3.268	3.379	3.458	3.448	3.452	3.452
		7.4	Milieubeheer	874	954	1.107	1.115	1.122	1.131
		7.5	Begraafplaatsen en crematoria	164	235	340	214	210	210
Subtotaal				15.400	15.467	15.684	15.231	15.295	15.436
3	**Sociaal domein**	0.10	Mutaties reserves	25	1.109	2.083	3.188	3.294	172
		1.2	Openbare orde en veiligheid	43	40	40	40	40	40
		4.2	Onderwijshuisvesting	1.384	2.071	2.150	2.245	1.980	2.380
		4.3	Onderwijsbeleid en leerlingzaken	1.503	1.790	1.850	1.748	1.698	1.698
		5.2	Sportaccommodaties	2.668	2.719	3.107	3.102	3.019	2.960
		5.3	Cultuurprestatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie	121	150	174	224	209	189
		5.4	Musea	73	78	94	94	94	94
		5.5	Cultureel erfgoed	156	179	126	126	126	126
		5.6	Media	506	475	442	442	442	442
		6.1	Samenkracht en burgerparticipatie	4.513	10.081	9.914	9.697	9.496	9.689
		6.2	Wijkteams	-	2.719	3.037	2.849	2.909	3.042
		6.3	inkomensregelingen	6.007	5.418	5.397	5.397	5.397	5.397
		6.4	Begeleide participatie	105	66	50	50	50	50
		6.5	Arbeidsparticipatie	752	785	796	793	790	790
		6.6	Maatwerkvoorzieningen (Wmo)	3.536	2.660	2.851	2.947	2.948	2.948
		6.72	Maatwerkdienstverlening 18-	5.670	119	138	138	138	138
		7.1	Volksgezondheid	2.346	2.169	2.563	2.555	2.555	2.555
Subtotaal				29.408	32.628	34.812	35.635	35.185	32.710
4	**Bestuur en dienstverlening**	0.1	Bestuur	1.814	2.069	1.994	1.987	1.987	1.988
		0.2	Burgerzaken	2.096	2.210	1.823	1.857	1.817	1.817
		0.10	Mutaties reserves	-40	-	-	-	-	-
		1.1	Crisisbeheersing en brandweer	1.617	1.758	1.751	1.751	1.751	1.751

	1.2	Openbare orde en veiligheid	573	509	727	721	721	726
Subtotaal			6.060	6.546	6.295	6.316	6.276	6.282
5 Bedrijfsvoering	0.4	Overhead	9.366	9.892	9.637	9.817	10.497	9.595
Subtotaal			9.366	9.892	9.637	9.817	10.497	9.595
6 Algemene dekkingsmiddelen	0.8	Overige baten en lasten	220	476	724	266	206	206
	0.5	Treasury	58	952	-7	311	893	1.402
	0.61	OZB woningen	290	295	365	370	374	379
	0.9	Vennootschapsbelasting (VpB)	5	-	-	-	-	-
	0.10	Mutaties reserves	500	-	-	-	-	-
	0.11	Resultaat van de rekening van	-	1.281	49	244	848	-1.059
Subtotaal			1.073	3.004	1.131	1.191	2.321	928
Saldo van de lasten			**85.578**	**88.694**	**90.612**	**85.848**	**82.851**	**71.553**

Nr. Programma	Nr. Taakveld		Baten					
			Rekening	Begroting		Raming		
			2021	2022	2023	2024	2025	2026
1 Ruimtelijke ontwikkeling	0.3	Beheer overige gebouwen en gronden	-189	-171	-175	-175	-175	-175
	0.64	Belastingen overig	-31	-32	-32	-32	-32	-32
	0.10	Mutaties reserves	-995	-2.929	-687	-478	-418	-377
	3.1	Economische ontwikkeling	-	-41	-82	-	-	-
	3.2	Fysieke bedrijfsinfrastructuur	-7.582	-4.569	-1.142	-	-	-
	3.3	Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	-41	-39	-42	-42	-42	-42
	3.4	Economische promotie	-	-57	-	-	-	-
	8.1	Ruimtelijke ordening	-77	-116	-109	-59	-59	-59
	8.2	Grondexploitatie (niet-bedrijven)	-13.654	-10.259	-9.895	-12.357	-9.333	-2.752
	8.3	Wonen en bouwen	-1.468	-1.257	-1.145	-1.253	-973	-920
Subtotaal			-24.037	-19.470	-13.309	-14.396	-11.032	-4.357
2 Ruimtelijk beheer	0.10	Mutaties reserves	-442	-810	-310	-99	-97	-97
	2.1	Verkeer en vervoer	-1.116	-766	-726	-726	-726	-726
	2.2	Parkeren	-26	-24	-24	-24	-24	-24
	2.3	Recreatieve havens	-6	-6	-6	-6	-6	-6
	2.4	Economische havens en waterweg	-89	-73	-73	-73	-73	-73
	5.7	Openbaar groen en (openlucht) recreatie	-107	-45	-45	-45	-45	-45
	7.2	Riolering	-2.688	-2.902	-3.068	-3.068	-3.068	-3.068
	7.3	Afval	-4.046	-4.192	-4.444	-4.379	-4.379	-4.379
	7.5	Begraafplaatsen en crematoria	-151	-162	-166	-166	-166	-166
Subtotaal			-8.671	-8.980	-8.862	-8.586	-8.584	-8.584
3 Sociaal domein	0.1	Bestuur	-4	-4	-4	-4	-4	-4
	0.2	Burgerzaken	-10	-	-	-	-	-
	0.10	Mutaties reserves	-916	-1.392	-1.899	-981	-338	-338
	4.2	Onderwijshuisvesting	-65	-112	-115	-115	-115	-115
	4.3	Onderwijsbeleid en leerlingzaken	-305	-557	-505	-378	-378	-378
	5.2	Sportaccommodaties	-1.291	-1.151	-1.132	-1.132	-1.132	-1.132
	5.6	Media	-35	-15	-15	-15	-15	-15
	6.1	Samenkracht en burgerparticipatie	-198	-481	-568	-662	-873	-1.065
	6.3	inkomensregelingen	-4.512	-4.044	-4.044	-4.044	-4.044	-4.044
	6.5	Arbeidsparticipatie	-2	-	-	-	-	-
	6.6	Maatwerkvoorzieningen (Wmo)	-118	-111	-111	-111	-203	-203
Subtotaal			-7.456	-7.867	-8.393	-7.442	-7.102	-7.294
4 Bestuur en dienstverlening	0.1	Bestuur	-65	-65	-66	-66	-66	-66
	0.2	Burgerzaken	-397	-239	-239	-239	-239	-239

	0.10	Mutaties reserves	-624	-713	-	-	-	-
	1.2	Openbare orde en veiligheid	-16	-10	-11	-11	-11	-11
Subtotaal			-1.102	-1.027	-316	-316	-316	-316
5 Bedrijfsvoering	0.4	Overhead	-193	-212	-217	-217	-217	-217
	0.10	Mutaties reserves	-188	-216	-12	-12	-12	-
Subtotaal			-381	-428	-229	-229	-229	-217
6 Algemene dekkingsmiddelen	0.5	Treasury	-567	-485	-545	-545	-545	-545
	0.61	OZB woningen	-6.969	-7.068	-7.325	-7.161	-7.161	-7.161
	0.62	OZB niet-woningen	-1.294	-1.306	-1.354	-1.241	-1.241	-1.241
	0.64	Belastingen overig	-704	-154	-158	-158	-158	-258
	0.7	Algemene uitkering en overige uitkeringen gemeentefonds	-37.751	-40.950	-43.068	-44.524	-45.583	-41.579
	0.10	Mutaties reserves	-	-960	-7.051	-1.250	-900	-
Subtotaal			-47.285	-50.923	-59.501	-54.879	-55.588	-50.784
Saldo van de baten			**-88.932**	**-88.695**	**-90.610**	**-85.848**	**-82.851**	**-71.552**

Nr. Programma	Nr. Taakveld		Saldo					
			Rekening	Begroting		Raming		
			2021	2022	2023	2024	2025	2026
1 Ruimtelijke ontwikkeling	0.3	Beheer overige gebouwen en gronden	15	68	82	82	82	82
	0.64	Belastingen overig	-31	-32	-32	-32	-32	-32
	0.10	Mutaties reserves	-82	-2.533	7.567	1.585	-418	824
	3.1	Economische ontwikkeling	720	964	820	522	572	478
	3.3	Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	19	28	41	41	41	41
	3.4	Economische promotie	154	213	261	256	241	241
	5.5	Cultureel erfgoed	23	41	67	67	43	43
	5.7	Openbaar groen en (openlucht) recreatie	62	96	87	87	87	87
	8.1	Ruimtelijke ordening	733	552	499	453	453	453
	8.2	Grondexploitatie (niet-bedrijven)	-1.590	1.520	-851	-822	202	-999
	8.3	Wonen en bouwen	210	768	1.203	1.022	974	1.027
Subtotaal			233	1.685	9.744	3.261	2.245	2.245
2 Ruimtelijk beheer	0.10	Mutaties reserves	207	-178	244	303	288	288
	2.1	Verkeer en vervoer	4.440	4.541	4.050	4.084	4.158	4.184
	2.2	Parkeren	-15	8	9	9	9	9
	2.3	Recreatieve havens	-7	-6	-6	-6	-6	-6
	2.4	Economische havens en waterweg	326	382	400	404	407	419
	5.7	Openbaar groen en (openlucht) recreatie	2.527	2.465	2.842	2.620	2.626	2.642
	6.3	inkomensregelingen	1	58	63	63	63	63
	7.2	Riolering	-860	-995	-1.077	-1.064	-1.075	-995
	7.3	Afval	-778	-813	-986	-931	-928	-927
	7.4	Milieubeheer	874	954	1.107	1.115	1.122	1.131
	7.5	Begraafplaatsen en crematoria	13	72	173	47	44	44
Subtotaal			6.728	6.488	6.819	6.644	6.708	6.852
3 Sociaal domein	0.1	Bestuur	-4	-4	-4	-4	-4	-4
	0.2	Burgerzaken	-10	-	-	-	-	-
	0.10	Mutaties reserves	-891	-282	184	2.207	2.956	-166
	1.2	Openbare orde en veiligheid	43	40	40	40	40	40
	4.2	Onderwijshuisvesting	1.319	1.959	2.035	2.130	1.866	2.266
	4.3	Onderwijsbeleid en leerlingzaken	1.199	1.233	1.345	1.370	1.320	1.320
	5.2	Sportaccommodaties	1.376	1.568	1.975	1.970	1.886	1.828
	5.3	Cultuurprestatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie	121	150	174	224	209	189

	5.4	Musea	73	78	94	94	94	94
	5.5	Cultureel erfgoed	156	179	126	126	126	126
	5.6	Media	471	460	427	427	427	427
	6.1	Samenkracht en burgerparticipatie	4.316	9.600	9.346	9.035	8.623	8.623
	6.2	Wijkteams	-	2.719	3.037	2.849	2.909	3.042
	6.3	inkomensregelingen	1.495	1.374	1.353	1.354	1.354	1.354
	6.4	Begeleide participatie	105	66	50	50	50	50
	6.5	Arbeidsparticipatie	750	785	796	793	790	790
	6.6	Maatwerkvoorzieningen (Wmo)	3.418	2.549	2.740	2.836	2.744	2.744
	6.72	Maatwerkdienstverlening 18-	5.670	119	138	138	138	138
	7.1	Volksgezondheid	2.346	2.169	2.563	2.555	2.555	2.555
Subtotaal			21.953	24.762	26.419	28.194	28.083	25.416
4 Bestuur en dienstverlening	0.1	Bestuur	1.748	2.005	1.928	1.920	1.921	1.922
	0.2	Burgerzaken	1.699	1.971	1.584	1.618	1.578	1.578
	0.10	Mutaties reserves	-664	-713	-	-	-	-
	1.1	Crisisbeheersing en brandweer	1.617	1.758	1.751	1.751	1.751	1.751
	1.2	Openbare orde en veiligheid	557	499	716	711	711	716
Subtotaal			4.957	5.520	5.979	6.000	5.961	5.967
5 Bedrijfsvoering	0.4	Overhead	9.173	9.681	9.420	9.600	10.281	9.378
	0.10	Mutaties reserves	-188	-216	-12	-12	-12	-
Subtotaal			8.985	9.465	9.408	9.588	10.269	9.378
6 Algemene dekkingsmiddelen	0.8	Overige baten en lasten	220	476	724	266	206	206
	0.5	Treasury	-509	467	-552	-234	348	856
	0.61	OZB woningen	-6.680	-6.773	-6.960	-6.790	-6.786	-6.781
	0.62	OZB niet-woningen	-1.294	-1.306	-1.354	-1.241	-1.241	-1.241
	0.64	Belastingen overig	-704	-154	-158	-158	-158	-258
	0.7	Algemene uitkering en overige uitkeringen gemeentefonds	-37.751	-40.950	-43.068	-44.524	-45.583	-41.579
	0.9	Vennootschapsbelasting (VpB)	5	-	-	-	-	-
	0.10	Mutaties reserves	500	-960	-7.051	-1.250	-900	-
	0.11	Resultaat van de rekening van	-	1.281	49	244	848	-1.059
Subtotaal			-46.213	-47.919	-58.370	-53.687	-53.266	-49.856
Totaal Saldo			**-3.357**	**1**	**-1**	**-**	**-**	**2**

5.2 Beleidsindicatoren en dashboards

5.2.1 Programma 1 Ruimtelijke ontwikkeling

Beleidsindicatoren

Waar staat je gemeente
- taakvelden 3. Economie en 8. Vhrosv

Naam indicator	Eenheid	Nieuwkoop B2022	Nieuwkoop B2023	Gemeenten 25.000 - 50.000 inwoners	Bron
Functiemenging	%	49,6 (2019)	49,2 (2021)	49,9 (2021)	CBS BAG / LISA
Vestiging(en) van bedrijven	Per 1.000 inwoners 15-64 jaar	160,3 (2019)	173,7 (2021)	158,5 (2021)	LISA
Aantal banen	Per 1.000 inwoners 15-64 jaar	610,8 (2019)	609,5 (2021)	710,3 (2021)	CBS / LISA
Gemiddelde WOZ waarde	€ 1.000	324 (2020)	345 (2021)	geen data	CBS
Nieuw gebouwde woningen	Aantal per 1.000 woningen	10,8 (2019)	7,8 (2021)	7,8 (2021)	ABF
Demografische druk	%	57,2 (2021)	74,0 (2022)	78,8 (2022)	CBS
Gemeentelijke woonlasten Eenpersoonshuishouden	In Euro's	839 (2020)	854 (2021)	geen data	COELO
Gemeentelijke woonlasten - Meerpersoonshuishouden	In Euro's	952 (2020)	966 (2021)	geen data	COELO

Cijfers op basis van 'Waar staat je Gemeente' per 14-12-2022.
Toelichting

Van het bovenstaande spreekt niet alles voor zich. Daarom hieronder een toelichting op enkele begrippen:

Functiemenging
De functiemengingsindex (FMI) weerspiegelt de verhouding tussen banen en woningen en varieert tussen 0 (alleen wonen) en 100 (alleen werken). Bij een waarde van 50 zijn er evenveel woningen als banen.

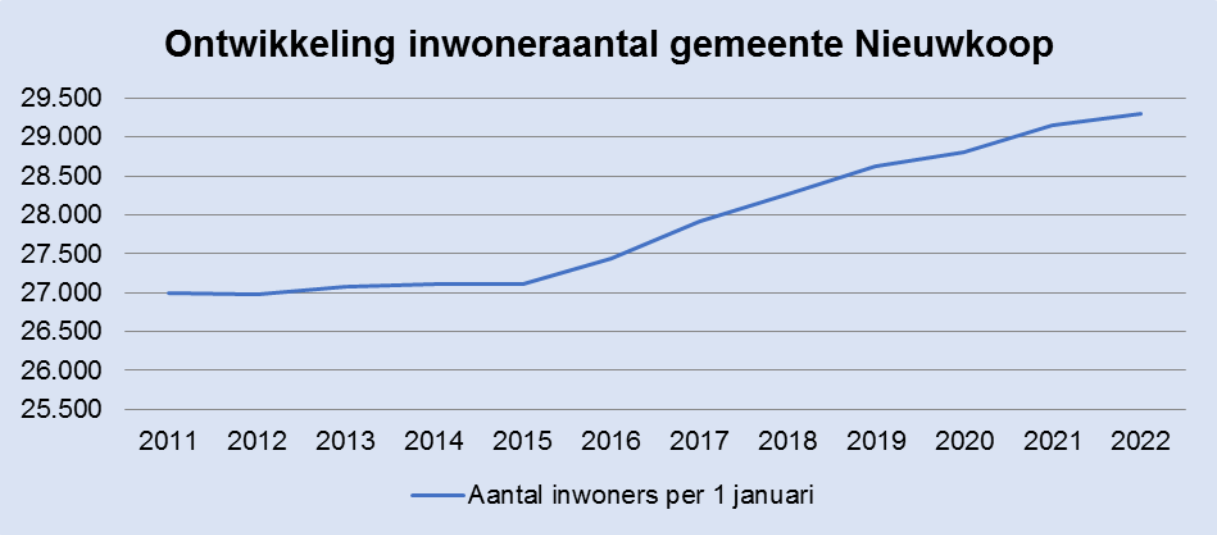
Vestiging van bedrijven / LISA
LISA staat voor Landelijk Informatiesysteem van Arbeidsplaatsen en is een databestand met gegevens over alle vestigingen in Nederland waar betaald werk wordt verricht.

Demografische druk
De som van het aantal personen van 0 tot 20 jaar en 65 jaar of ouder in verhouding tot de personen van 20 tot 65 jaar. Dit cijfer geeft inzicht in de verhouding van het niet-werkende deel van de bevolking

tot het werkende deel van de bevolking. Het aantal niet-werkenden ligt in Nieuwkoop naar verhouding (ten opzichte van de werkenden) iets lager dan het gemiddelde van gemeenten met 25.000 - 50.000 inwoners.

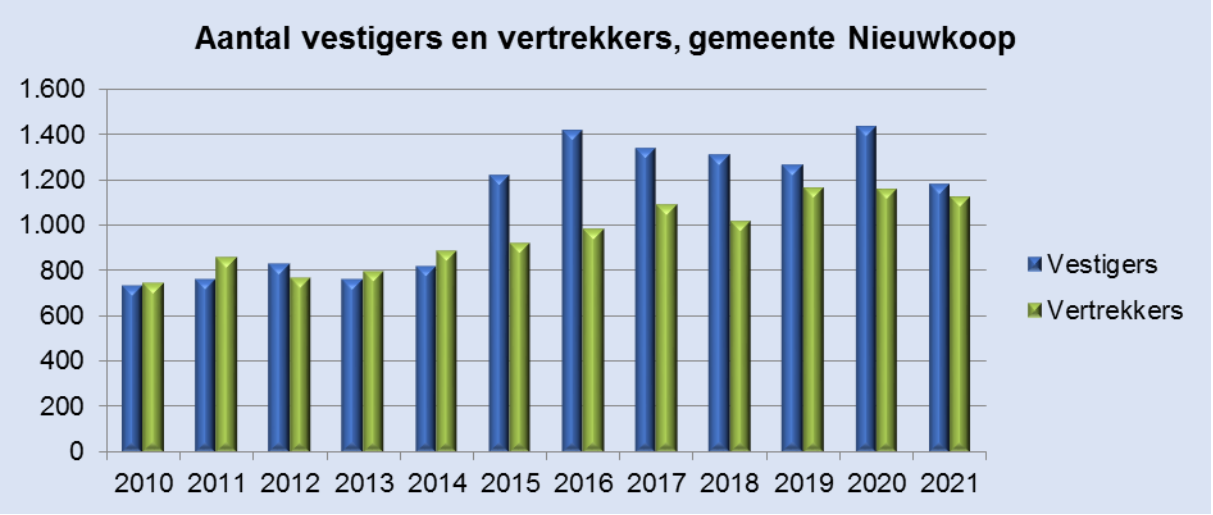
Ontwikkeling inwonersaantal gemeente Nieuwkoop per 1 januari

2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
26.988	26.974	27.082	27.104	27.114	27.433	27.914	28.269	28.628	28.811	29.151	29.304

Vestigers en vertrekkers gemeente Nieuwkoop

	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Vestigers	734	763	835	767	821	1.224	1.420	1.344	1.314	1.267	1.437	1.184
Vertrekkers	745	862	773	800	890	925	983	1.091	1.021	1.166	1.160	1.125

Investeringsbudget sociale woningbouw

Per 31 december	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	B2022
Reserve Volkhuisvesting (Woonfonds)	106	300	360	382	856	962	1.298	1.298	1.298
Reservering Woningbouw	5.000	4.406	2.262	2.262	2.833	2.833	2.833	3.460	1.949

Startersleningen en budget						
	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Aantal verstrekte startersleningen	8	3	3	0	4	4
Aantal uitstaande leningen bij Stimuleringsfonds Volkshuisvesting (SVn)	36	34	34	26	24	26
Beschikbaar budget bij SVn	€229.810	€245.202	€248.110	€354.542	€384.894	€717.949
Schuldrest van de uitstaande leningen bij SVn	€712.035	€659.673	€642.954	€393.148	€408.628	€526.551

5.2.2 Programma 2 Ruimtelijk beheer

Beleidsindicatoren

Taakveld 7. Volksgezondheid en milieu

Naam indicator	Eenheid	Nieuwkoop B2022	Nieuwkoop B2023	Gemeenten weinig stedelijk	Bron
Hernieuwbare elektriciteit	%	6,4% (2019)	11,6% (2020)	26,8 % (2020)	Rijkswaterstaat Klimaatmonitor
Fijn huishoudelijk restafval	kg/inw	170,3 (2019)	Geen data	Geen data	CBS- Statistiek Huishoudelijk afval

Cijfers op basis van "Waar staat je Gemeente" per 26-07-2022.

Dashboards

N.v.t.

5.2.3 Programma 3 Sociaal domein

Beleidsindicatoren

Taakvelden 4. Onderwijs, 5. Sport, cultuur en recreatie en 6. Sociaal domein.

Naam indicator	omschrijving	Eenheid	Nieuwkoop B2022	Nieuwkoop B2023	Gemeenten 25.000 - 50.000 inwoners	Bron
Absoluut verzuim	Het aantal leer- of kwalificatie-plichtige jongeren dat absoluut verzuimer is (geweest) gedurende het schooljaar: de jongere is niet ingeschreven bij een onderwijsinstelling en beschikt niet over een vrijstelling. '2021' staat voor schooljaar	Aantal per 1.000	* *Cijfers afkomstig uit jaarverslag leerplicht schooljaar 2019-2020*	2,3 (2021)	1,9 (2021)	Duo/Ingrado

	'2020/2021'.					
Relatief verzuim	Het relatieve aantal leer- of kwalificatie-plichtige jongeren zonder vrijstelling dat langer dan 4 opeenvolgende weken niet ingeschreven was op school. '2021' staat voor schooljaar '2020/2021'.	Aantal per 1.000	* *Cijfers afkomstig uit het jaarverslag leerplicht schooljaar 2019-2020*	14 (2021)	16 (2021)	Duo/Ingrado
Vroegtijdig schoolverlaters zonder startkwalificatie (vsv-ers)	sv'ers zijn jongeren van 12 tot 23 jaar die zonder startkwalificatie het onderwijs verlaten. Een startkwalificatie is een havo of vwo diploma of minimaal een mbo-2 diploma. Het vsv-percentage staat voor het aantal vsv'ers als percentage van het aantal onderwijs-deelnemers die aan het begin van het schooljaar ingeschreven staan.	% deelnemers aan het VO en MBO onderwijs	* *Cijfers afkomstig van het RMC schooljaar 2019-2020*	1,8 (2021)	1,6 (2021)	Duo/Ingrado
Niet sporters	Het percentage niet-wekelijkse sporters t.o.v. de bevolking van 19 jaar en ouder. Bevolking van 19 jaar en ouder dat niet minstens één keer per week aan sport doet.	%	45,8 (2016)	46,1 (2020)	50,5 (2020)	Gezondheidsmonitor volwassenen (en ouderen), GGD'en, CBS en RIVM
Banen	Onder een baan wordt een vervulde positie verstaan. Dit betreffen zowel fulltimers, parttimers	Per 1.000 inwoners	610,8 (2019)	609,5 (2021)	710.3 (2021)	CBS Bevolkingsstatistiek / LISA - bewerking

	als uitzendkrachten. De indicator betreft het aantal banen per 1.000 inwoners in de leeftijd van 15 tot en met 64 jaar.					ABF Research
Jongeren met een delict voor de rechter	Het percentage jongeren (12 t/m 21 jaar) dat met een delict voor de rechter is verschenen.	%	0 (2020)	0 (2020)	1 (2019)	CBS
Achterstand onder Jeugd - Kinderen in uitkeringsgezinnen	Percentage kinderen tot 18 jaar die in een gezin leven dat van een bijstands-uitkering moet rondkomen. Bijstandshuishouden is een huishouden waarvan minimaal één lid een bijstandsuitkering ontvangt. Onder bijstand wordt hier uitkeringen aan huishoudens op grond van de Participatiewet (vanaf 2015) en het Besluit bijstandsverlening zelfstandigen 2004 (Bbz) verstaan.	%	-	3 (2020)	4 (2020)	CBS jeugd
Achterstand onder jongeren - werkloze jongeren	Personen van 16 t/m 22 jaar die als werkzoekende staan ingeschreven bij het UWV WERKbedrijf en tegelijkertijd geen baan hebben als werknemer volgens de Polisadministratie.	%	1% (2019)	1 (2020)	2 (2020)	CBS jeugd
Netto arbeidsparticipatie	Het percentage van de werkzame beroepsbevolking ten opzichte van de (potentiële) beroepsbevolking.	%	71,8 (2020)	71,8 (2020)	69 (2020)	CBS - arbeidsdeelname
Personen met een bijstandsuitkering	Het aantal personen met een uitkering op grond van de Participatiewet (vanaf 2015). De uitkeringen	Aantal per 10.000 inwoners	21,4 (per 1.000 inwoners 2020)	154,5 (2021)	275.0 (2021)	CBS - Participatiewet

	(leefgeld) aan personen in een instelling, de elders verzorgden, zijn niet inbegrepen. Ook de uitkeringen aan dak- en thuislozen zijn niet inbegrepen.					
Aantal re-integratie-voorzieningen	Het aantal reintegratievoorzien-ingen, per 10.000 inwoners in de leeftijd van 15-64 jaar.	Aantal per 10.000 inwoners	2,8 (2de halve jaar 2018)	60 (2020)	199,7 (2020)	CBS - Participati ewet
Jongeren met jeugdhulp		% van alle jongeren tot 18 jaar	12,1 (2020)	10,9 (2021)	13 (202)	CBS Jeugd
Jongeren met Jeugdbeschermi ng		%	0,8 (2020)	1 (2021)	1,3 (2021)	CBS Jeugd
Jongeren met jeugdreclasserin g		%	-	-	-	geen data bekend
Cliënten met een maatwerkarrang ement Wmo	Aantal per 10.000 inwoners in de betreffende bevolkingsgroep. Een maatwerkarrange-ment is een vorm van specialistische ondersteuning binnen het kader van de Wmo. Voor de Wmo-gegevens geldt dat het referentie-gemiddelde gebaseerd is op 327 deelnemende gemeenten	Aantal per 10.000 inwoners	580 (2020)	580 (2021)	682 (2021)	CBS - Monitor Sociaal Domein WMO

Cijfers op basis van 'Waar staat je Gemeente' per 15-7-2022.

* In meerjarenbegroting 2022-2025 is naast waar staat je gemeente ook gewerkt met cijfers van jaarverslagen leerplicht en cijfers van het RMC. Per meerjarenbegroting 2023 is besloten uitsluitend te werken met cijfers uit Waar staat je gemeente, omdat hiermee ook vergeleken met andere gemeenten van dezelfde omvang.

Dashboards
N.v.t.

5.2.4 Programma 4 Bestuur en dienstverlening

Beleidsindicatoren

Naam indicator	Eenheid	Nieuwkoop B2022	Nieuwkoop B2023	Gemeenten 25.000 - 50.000 inwoners	Bron
Verwijzingen Halt	Aantal per 10.000 jongeren	3 (2020)	11 (2021)	6 (2021)	Bureau Halt
Winkeldiefstallen	Aantal per 1.000 inwoners	0,3 (2020)	0,7 (2021)	1,0 (2021)	CBS Diefstallen
Geweldsmisdrijven	Aantal per 1.000 inwoners	2,4 (2020)	2,7 (2021)	3,0 (2021)	CBS Criminaliteit
Diefstallen uit woning/Box/garage/schuur	Aantal per 10.000 inwoners	3,44 (2020)	3,42 (2021)	4,99 (2021)	CBS Diefstallen
Vernielingen en beschadigingen (in de openbare ruimte)	Aantal per 1.000 inwoners	2,3 (2020)	2,9 (2021)	4,7 (2021)	CBS Criminaliteit

Cijfers op basis van "Waar staat je Gemeente" per 15-07-2022

Dashboards
N.v.t.

5.2.5 Programma 5 Bedrijfsvoering

Beleidsindicatoren

Naam indicator	Eenheid	Nieuwkoop JR 2021	Nieuwkoop B 2022	Nieuwkoop B 2023
Formatie	Fte per 1.000 inwoners	8,1	8,0	8,1
Bezetting	Fte per 1.000 inwoners	7,7	7,64	7,8
Apparaatskosten	Kosten per inwoner	€ 480	€ 482	€ 507
Externe inhuur Totaal	Kosten als % van totale loonsom + totale kosten inhuur externen	6,23% € 1.159.654	1,50% € 287.500	1,4% € 281.000
Overhead*	% van totale lasten	12,43%	11,56%	10,64%

* Onder 'overhead' wordt verstaan: het geheel van functies gericht op de sturing en ondersteuning van de medewerkers in het primaire proces. De lasten van overhead worden hier afgezet tegen de totale lasten op de begroting (inclusief grexen).

De geraamde loonsom voor 2023 bedraagt € 20.567.000.

Dashboards

	B2023	B 2022	W2021
Opleidingskosten als percentage van de loonsom	2%	2%	1,41%
Ziekteverzuimpercentage			4,9%
Streefpercentage ziekteverzuim	4,5%	4,5%	
Meldingsfrequentie ziekteverzuim			0,75%
Streefcijfer meldingsfrequentie ziekteverzuim	1	1	

5.2.6 Programma 6 Algemene dekkingsmiddelen

Beleidsindicatoren
N.v.t.

Dashboards
N.v.t.

5.3 Overzicht portefeuillehouders per productgroep

Prod.-groep nr.	Productgroep	Prod-Nr.	Producten	Afd.	Productverantwoordelijke manager	Verantwoordelijke wethouder
1 Ruimtelijke ontwikkeling						
6	Economie	0601	Bedrijvigheid	RO&G	Manager RO&G	A. Ingwersen
		0602	Ambulante handel	BOR	Manager BOR	A. Ingwersen
7	Vergunningen en toezicht	0701	Bouw en woningtoezicht	BOR	Manager BOR	R. van Duijn
		0702	Vergunningen (volkshuisvesting)	PUZA	Manager PUZA	I. de Ridder
		0703	Overige activiteiten	PUZA	Manager PUZA	I. de Ridder
8	Wonen	0801	Bestemmingsplannen	RO&G	Manager RO&G	I. de Ridder
		0803	Structuurplannen & ruimtelijke visies	RO&G	Manager RO&G	I. de Ridder
		0804	Wonen	RO&G	Manager RO&G	I. de Ridder
9	Alle grondexploitaties	0904	Lindenlaan	RO&G	Manager RO&G	I. de Ridder
		0905	Tochtpad Noordeinde	RO&G	Manager RO&G	I. de Ridder
		0906	Teylerspark II	RO&G	Manager RO&G	I. de Ridder
		0915	Gemeentehuis Zevenhoven	RO&G	Manager RO&G	I. de Ridder
		0917	Noordse Buurt	RO&G	Manager RO&G	I. de Ridder
		0925	De Verwondering	RO&G	Manager RO&G	I. de Ridder
		0926	Schoterhoek II	RO&G	Manager RO&G	A. Ingwersen
		0929	Buytewech-Noord	RO&G	Manager RO&G	I. de Ridder
		0930	Langeraar Noord-West	RO&G	Manager RO&G	I. de Ridder
		0932	Langeraar Oost	RO&G	Manager RO&G	I. de Ridder
		0934	Teylerspark I	RO&G	Manager RO&G	I. de Ridder
		0992	Ter Aar Vernieuwd verbonden	RO&G	Manager RO&G	I. de Ridder
		0993	Land van Koppen	RO&G	Manager RO&G	I. de Ridder
17	Toerisme	1701	Bevordering toerisme	RO&G	Manager RO&G	A. Ingwersen
18	Natuur en Landschap	1801	Natuur	BOR	Manager BOR	I. de Ridder
		1802	Landschap	BOR	Manager	I. de Ridder

Prod.-groep nr.	Productgroep	Prod-Nr.	Producten	Afd.	Productverantwoordelijke manager	Verantwoordelijke wethouder
					BOR	
31	Monumenten en beeldkwaliteit	3101	Monumenten en beeldkwaliteit	RO&G	Manager RO&G	R. van Duijn
32	Grondgebiedzaken beheer complex	3201	Beheer	RO&G	Manager RO&G	I. de Ridder
47	Duurzaamheid	4701	Duurzaamheid ontwikkeling	RO&G	Manager RO&G	T. de Kleer
55	Vastgoed ruimtelijk ontwikkeling	5501	Vastgoed grondzaken-strategische objecten	RO&G	Manager RO&G	I. de Ridder
		5502	Vastgoed grondzaken-	RO&G	Manager RO&G	T. de Kleer
2 Ruimtelijk beheer						
10	Verkeer en vervoer	1001	Openbaar vervoer	RO&G	Manager RO&G	T. de Kleer
		1002	Verkeersmaatregelen	BOR	Manager BOR	T. de Kleer
		1003	Parkeren	BOR	Manager BOR	T. de Kleer
		1004	Verkeer en mobiliteit	RO&G	Manager RO&G	T. de Kleer
11	Infrastructuur	1101	Wegen en verhardingen	BOR	Manager BOR	A. Ingwersen
		1102	Kunstwerken	BOR	Manager BOR	A. Ingwersen
		1103	Openbare verlichting	BOR	Manager BOR	A. Ingwersen
		1104	Straatmeubilair	BOR	Manager BOR	A. Ingwersen
		1105	Beleid en ondersteuning infrastructuur	BOR	Manager BOR	A. Ingwersen
12	Milieu	1201	Milieuprogramma	BOR	Manager BOR	A. Ingwersen
		1203	Toezicht & Handhaving milieu	BOR	Manager BOR	R. van Duijn
13	Afvalverwijdering en verwerking	1301	Inzameling en verwerking rest-,gft- en grof huishoudelijk afval	BOR	Manager BOR	A. Ingwersen
		1302	Inzameling en verwerking droge componenten	BOR	Manager BOR	A. Ingwersen
		1303	Inzameling en verwerking huishoudelijk chemisch afval	BOR	Manager BOR	A. Ingwersen
		1304	Inzameling van overige afvalstoffen	BOR	Manager BOR	A. Ingwersen
		1305	Ongediertebestrijding	BOR	Manager BOR	A. Ingwersen
		1306	Afvalstoffenverwerking	BOR	Manager	A. Ingwersen

Prod.-groep nr.	Productgroep	Prod-Nr.	Producten	Afd.	Productverantwoordelijke manager	Verantwoordelijke wethouder
					BOR	
		1307	Beleid en ondersteuning afvalverwerking en verwijdering	BOR	Manager BOR	A. Ingwersen
14	Riolering en waterzuivering	1401	Riolering	BOR	Manager BOR	A. Ingwersen
		1402	Rioolrechten	BOR	Manager BOR	A. Ingwersen
		1403	Beleid en ondersteuning Riolering	BOR	Manager BOR	A. Ingwersen
15	Openbaar water	1501	Nautisch beheer	BOR	Manager BOR	A. Ingwersen
		1502	Waterpartijen	BOR	Manager BOR	A. Ingwersen
		1503	Beleid en ondersteuning openbaar water	BOR	Manager BOR	A. Ingwersen
16	Groen en recreatieve voorzieningen	1601	Openbaar groen	BOR	Manager BOR	A. Ingwersen
		1602	Recreatieve voorzieningen	BOR	Manager BOR	A. Ingwersen
		1603	Speelvoorzieningen	BOR	Manager BOR	A. Ingwersen
		1604	Hertenkampen	BOR	Manager BOR	A. Ingwersen
		1605	Beleid en ondersteuning groen en recreatieve voorzieningen	BOR	Manager BOR	A. Ingwersen
22	Lijkbezorging	2201	Lijkbezorging	BOR	Manager BOR	A. Ingwersen
56	Vastgoed ruimtelijk beheer	5601	Vastgoed beheer openbare ruimten	RO&G	Manager RO&G	A. Ingwersen
3 Sociaal domein						
19	Inkomen	1901	Inkomen	MO	Manager MO	T. de Kleer
20	Werkgelegenheid	2001	Werkgelegenheid	MO	Manager MO	T. de Kleer
21	Zorg en ondersteuning	2101	Maatschappelijke begeleiding en advies	MO	Manager MO	T. de Kleer
		2102	Vrijwilligerswerk	MO	Manager MO	T. de Kleer
		2103	Zorg	MO	Manager MO	T. de Kleer
		2104	Vreemdelingen	MO	Manager MO	T. de Kleer
		2105	Wmo	PUZA	Manager PUZA	T. de Kleer
		2106	Sociale participatie	MO	Manager MO	T. de Kleer
		2107	De Verbinding (Maatwerkbudget+Stat	MO	Manager MO	T. de Kleer

Prod.-groep nr.	Productgroep	Prod-Nr.	Producten	Afd.	Productverantwoordelijke manager	Verantwoordelijke wethouder
			ushouderss)			
		2109	Subsidies zorg en ondersteuning	PUZA	Manager PUZA	T. de Kleer
		2110	PGB sociale participatie	MO	Manager MO	T. de Kleer
23	Volksgezondheid	2301	Openbare gezondheidszorg	MO	Manager MO	T. de Kleer
		2302	Jeugdgezondheidszorg	MO	Manager MO	T. de Kleer
		2303	Subsidies volksgezondheid	PUZA	Manager PUZA	T. de Kleer
		2304	CJG	MO	Manager MO	T. de Kleer
		2305	De Verbinding (Wettelijke taken)	MO	Manager MO	T. de Kleer
24	Cultuur en ontwikkeling	2401	Openbaar bibliotheekwerk	MO	Manager MO	T. de Kleer
		2402	Vormings- en ontwikkelingswerk	MO	Manager MO	T. de Kleer
		2404	Oudheidkunde en musea	MO	Manager MO	R. van Duijn
		2405	Monumenten	PUZA	Manager PUZA	R. van Duijn
		2406	Culturele en recreatieve voorzieningen	MO	Manager MO	R. van Duijn
		2407	Subsidies cultuur en ontwikkeling	PUZA	Manager PUZA	R. van Duijn
25	Lokale voorzieningen onderwijs	2501	Leerlingenvervoer	PUZA	Manager PUZA	T. de Kleer
		2502	Onderwijsbegeleiding	MO	Manager MO	T. de Kleer
		2503	Voorzieningen onderwijs	MO	Manager MO	T. de Kleer
		2504	De Verbinding (Leerlingenvervoer)onderwijs	MO	Manager MO	T. de Kleer
26	Onderwijs en huisvesting	2601	Onderwijs	MO	Manager MO	T. de Kleer
		2602	Onderwijshuisvesting	MO	Manager MO	T. de Kleer
		2603	Ashram	RO&G	Manager RO&G	T. de Kleer
27	Sport	2701	Sportdeelname	MO	Manager MO	T. de Kleer
		2702	Sportaccommodaties	MO	Manager MO	T. de Kleer
		2703	Sportterreinen	MO	Manager MO	T. de Kleer
		2704	Subsidies sport	PUZA	Manager PUZA	T. de Kleer
28	Zwembad	2801	Zwembad De Wel	MO	Manager	T. de Kleer

Prod.-groep nr.	Productgroep	Prod-Nr.	Producten	Afd.	Productverantwoordelijke manager	Verantwoordelijke wethouder
					MO	
		2805	Subsidie Aarweide	MO	Manager MO	T. de Kleer
29	Sociaal-cultureel werk	2901	Ouderen	MO	Manager MO	T. de Kleer
		2902	Club- en buurthuiswerk	MO	Manager MO	T. de Kleer
		2906	Maatschappelijk beleid	MO	Manager MO	T. de Kleer
		2907	Dierenbescherming	BOR	Manager BOR	A. Ingwersen
		2908	Subsidies sociaal-cultureel werk	PUZA	Manager PUZA	T. de Kleer
36	Volwasseneneducatie	3601	Volwasseneneducatie	MO	Manager MO	T. de Kleer
37	Jeugd	3701	Jeugd- en Jongerenwerk	MO	Manager MO	T. de Kleer
		3702	Kinderopvang	MO	Manager MO	T. de Kleer
		3703	Peuterspeelzalen	MO	Manager MO	T. de Kleer
		3704	Jeugdhulp	MO	Manager MO	T. de Kleer
		3705	Subsidies Jeugd	PUZA	Manager PUZA	T. de Kleer
		3706	Jeugdhulplokaal	MO	Manager MO	T. de Kleer
		3707	De Verbinding (Jeugd)	MO	Manager MO	T. de Kleer
57	Vastgoed sociaal domein	5701	Vastgoed zorg en leefstijl	RO&G	Manager RO&G	T. de Kleer
		5702	Vastgoed vrije tijd en cultuur	RO&G	Manager RO&G	T. de Kleer
		5703	Vastgoed onderwijs en ontwikkeling	RO&G	Manager RO&G	T. de Kleer
4 Bestuur en dienstverlening						
1	Raad	0101	Raad	GRF	Griffier	R. van Duijn
2	College B&W	0201	College B&W	DIR	Directie	R. van Duijn
4	Dienstverlening	0401	Burgerlijke stand	PUZA	Manager PUZA	R. van Duijn
		0402	Naturalisatie, opties en naamswijzigingen	PUZA	Manager PUZA	R. van Duijn
		0403	Persoonsdocumenten	PUZA	Manager PUZA	R. van Duijn
		0404	Algemene kosten KCC	PUZA	Manager PUZA	R. van Duijn
		0407	Programma Dienstverlening	PUZA	Manager PUZA	R. van Duijn

Prod.-groep nr.	Productgroep	Prod-Nr.	Producten	Afd.	Productverantwoordelijke manager	Verantwoordelijke wethouder
		0408	Activiteitenloket	PUZA	Manager PUZA	R. van Duijn
5	Brandweerzorg	0501	Brandweerzorg	BV	Manager BV	R. van Duijn
38	Verkiezingen	3801	Verkiezingen en referenda	PUZA	Manager PUZA	R. van Duijn
39	Bestuurlijke samenwerking	3901	Bestuurlijke samenwerking	DIR	Directie	R. van Duijn
40	Communicatie	4001	Communicatie	PUZA	Manager PUZA	R. van Duijn
41	Rechtsbescherming	4101	Rechtsbescherming	BV	Manager BV	R. van Duijn
42	Dorpsgerichte activiteiten	4201	Dorpsgerichte activiteiten	PUZA	Manager PUZA	R. van Duijn
		4202	Samenlevingsinitiatieven	PUZA	Manager PUZA	R. van Duijn
43	Rampenbestrijding	4301	Rampenbestrijding	BV	Manager BV	R. van Duijn
44	Integrale veiligheid	4401	Integrale veiligheid	BOR	Manager BOR	R. van Duijn
45	Vergunningen (openbare orde en veiligheid.)	4501	Vergunningen(openbare orde en veiligheid)	PUZA	Manager PUZA	R. van Duijn
46	T&H (APV en Bijzondere wetten)	4601	Toezicht & Handhaving (APV en bijzondere wetten)	BOR	Manager BOR	R. van Duijn
58	Vastgoed Bestuur en dienstverlening	5801	Vastgoed openbare orde en veiligheid	RO&G	Manager RO&G	T. de Kleer
5 Bedrijfsvoering						
59	Vastgoed Bedrijfsvoering	5901	Vastgoed huisvesting gemeente	RO&G	Manager RO&G	T. de Kleer
61	Management en staf	6111	Bedrijfsvoering	BV	Manager BV	R. van Duijn
		6113	MO	BV	Manager MO	R. van Duijn
		6115	DIR	BV	Directie	R. van Duijn
		6116	RO&G	BV	Manager RO&G	R. van Duijn
		6118	PUZA	BV	Manager PUZA	R. van Duijn
		6121	BOR binnen	BV	Manager BOR	R. van Duijn
		6122	BOR buiten	BV	Manager BOR	R. van Duijn
62	Bedrijfsondersteuning	6201	Financiële onderst.	BV	Manager BV	A. Ingwersen
		6202	Juridische onderst.	BV	Manager BV	R. van Duijn
		6203	P&O	BV	Manager BV	R. van Duijn
		6204	Documentaire informatie voorziening	BV	Manager BV	R. van Duijn

Prod.-groep nr.	Productgroep	Prod-Nr.	Producten	Afd.	Productverantwoordelijke manager	Verantwoordelijke wethouder
		6205	I&A	BV	Manager BV	R. van Duijn
		6206	Communicatie	PUZA	Manager PUZA	R. van Duijn
		6207	GEO-informatie	BOR	Manager BOR	A. Ingwersen
		6208	Personeel algemeen	DIR	Manager DIR	R. van Duijn
63	Huisvesting	6301	Huisvesting, organisatie en werkplek	BV	Manager BV	R. van Duijn
		6302	Huisvesting., gemeente werven	BV	Manager BOR	R. van Duijn
		6303	Huisvesting, gebouwen beheer	BV	Manager BOR	R. van Duijn
6 Algemene dekkingsmiddelen						
3	Algemene dekkingsmiddelen	0301	Gemeentelijke belastingen	BV	Manager BV	A. Ingwersen
		0302	Financiële middelen	BV	Manager BV	A. Ingwersen
Kostenplaatsen (6)						
60	Management en staf	6011	Bedrijfsvoering	BV	Manager BV	R. van Duijn
		6013	MO	MO	Manager MO	R. van Duijn
		6015	DIR	DIR	Directie	R. van Duijn
		6016	RO&G	RO&G	Manager RO&G	R. van Duijn
		6018	PUZA	PUZA	Manager PUZA	R. van Duijn
		6021	BOR binnen	BOR	Manager BOR	R. van Duijn
		6022	BOR buiten	BOR	Manager BOR	R. van Duijn
		5306	Tractiemiddelen buitendienst	BOR	Manager BOR	R. van Duijn

5.4 Risicokaart

Programma	Gebeurtenis / Situatie	Mogelijke effect(en)	Beheersmaatregelen
1. Ruimtelijke ontwikkeling	Omgevingswet	Vermindering van leges, wegvallen van werkzaamheden, ontstaan nieuwe werkzaamheden.	Formatie aanpassen
1. Ruimtelijke ontwikkeling	Invoering Wet kwaliteitsborging bouwen	Vermindering van leges, wegvallen van werkzaamheden, ontstaan nieuwe werkzaamheden.	Dekking uit overige begroting, aanpassen organisatie
1. Ruimtelijke ontwikkeling	Verlies op grondexploitaties	Afboeken van boekwaarde grondexploitaties ten laste van Algemene Reserves	Ontwikkelingen proactief blijven volgen. Met name de gemaakte kosten en het verloop van de gronduitgifte. Jaarlijks wordt bij de actualisatie van de grondexploitaties het risicobedrag vanuit het grondbedrijf bepaald en toegelicht.
1. Ruimtelijke ontwikkeling	Gevolgen voor grondexploitaties en projecten van aangescherpte rekenregels gecumuleerd geluid voor woningbouw. De gemeente Nieuwkoop ligt onder de aanvliegroutes van Schiphol. Door nieuwe regelgeving (de Aanvullingsregeling Geluid bij de Omgevingswet) kan de realisatie van nieuwe woningen mogelijk nog verder worden beperkt, en Nieuwkoop min of meer 'op slot' gaat. Een en ander is sterk afhankelijk van keuzes die worden gemaakt door de Rijksoverheid bij de Luchtvaartnota 2020-2050 en de Aanvullingsregeling Geluid Omgevingswet.	Afboeken van boekwaarde grondexploitaties/projecten ten laste van Algemene Reserves	Ontwikkelingen proactief blijven volgen. En waar mogelijk de belangen van Nieuwkoop naar voren brengen op regionaal en nationaal niveau.
1. Ruimtelijke ontwikkeling	Na het vervallen van het Programma Aanpak Stikstof (PAS) in 2019 is sprake van nieuw	Langere doorlooptijd projecten, extra kosten en in het ongunstigste scenario annulering. Dit leidt tot	De stifstofproblematiek moet nadrukkelijk worden betrokken bij planontwikkeling. Voor alle gemeentelijke projecten worden,

	generiek stikstofbeleid en kaders van Rijk en provincie met maatwerkoplossingen op gebieds- en projectniveau.	afboeken van boekwaarden projecten en het vervallen van opbrengsten en positieve resultaten	op logische momenten, berekeningen gemaakt en zijn onderzoek en eventueel maatregelen noodzakelijk.
2. Ruimtelijk beheer	Burgers onnodig benadeeld door onvoldoende onderhoud infrastructuur, riolering etc.	Extra kosten door claims en inzet afhandeling juridische procedures	Uitvoeren van het onderhoud van de infrastructuur volgens CROW richtlijnen en uitvoeren inspecties en wegenschouw
2. Ruimtelijk beheer	Calamiteiten openbare ruimte	Schadeclaim	Uitvoeren van het onderhoud van de infrastructuur volgens CROW richtlijnen en uitvoeren inspecties en wegenschouw
2. Ruimtelijk beheer	Schade bij de uitvoering van civieltechnische werkzaamheden door de gemeente aan particuliere eigendommen	Schadeclaims	Kosten worden gedekt via de doorlopende CAR-verzekering. Opleiding en training van medewerkers en adequaat toezicht op werkzaamheden van aannemers
2. Ruimtelijk beheer	Uitvoering gladheidbestrijding niet conform de zorgplicht	Schadeclaims	Actualiseren van het actieplan gladheidbestrijding. Opleiding en training van de medewerkers. Kosten worden gedekt via de doorlopende CAR-verzekering
2. Ruimtelijk beheer	Verkeersongevallen en toename van verkeersslachtoffers, bij onjuiste verkeersmaatregelen	Schadeclaims	Opleiding van medewerkers. Brede toetsing van verkeersplannen en verkeersbesluiten
2. Ruimtelijk beheer	Onevenredige vorstschade aan wegen bij extreme winters	Extra kosten aan onderhoud wegen	Adequaat uitvoeren van onderhoud wegen volgens beheerplan en voorkomen van achterstallig onderhoud
2. Ruimtelijk beheer	Wateroverlast bij hevige regenval vanwege onvoldoende doorstroming of bergingscapaciteit	Schadeclaims en herstelkosten	Adequaat uitvoering van het beheer van de riolering. Zorgen dat de capaciteit van het rioolstelsel voldoet aan de normen. Uitvoering regulier onderhoud waterpartijen. Tijdig uitvoeren baggerwerkzaamheden
2. Ruimtelijk beheer	Schade of letsel door gebruik van speelvoorzieningen	Schadeclaims	Uitvoeren jaarlijkse inspectie van alle speeltoestellen en uitvoeren kwartaalschouw. Gebreken aan speelvoorzieningen direct verhelpen

2. Ruimtelijk beheer	Schade en letsel bij personeel bij gebruik van machinale gereedschappen	Schadeclaims	Uitvoering verplichte keuring van machines en apparatuur, uitvoering maatregelen RI&E, opleiding en training (instructies) van medewerkers
2. Ruimtelijk beheer	Dierziekten en in relatie hiermee risico's voor de volksgezondheid	Geneeskundige kosten, schadeclaims	Adequaat verwijderen dode dieren uit de openbare ruimte en voorlichting bij uitbraak van dierziekte
3. Sociaal domein	Marktontwikkelingen bouwsector	Hogere investeringslasten ontwikkeling IKC's	Sturen op kosten tijdens ontwerpproces en strategische keuzes aanbestedingsstrategie. Op dit moment wordt de bouwbegeleiding aanbesteed voor alle 3 nog te ontwikkelen IKC's. Waar we niet helemaal grip op hebben zijn de wensen in de samenleving.
3. Sociaal domein	Risico's Jeugdwet	De kosten voor jeugdhulp die in de begroting zijn opgenomen zijn op basis van de optimistische raming / besparingsmogelijkheden van de quick scan die door bureau Rebel is berekend bij een populatiebekostiging. Mogelijk dat we niet uitkomen met deze ramingen.	We hebben diverse beheersmaatregelen waarlangs we de kosten proberen te beperken. Aan de hand van de met Adri van Montfoort ontwikkelde methode kijken we kritisch naar de duurste casussen. Daarnaast werken we aan preventie door bijvoorbeeld de sociaal pedagogische begeleiding op scholen. Lichtere opvoedvragen worden daar opgepakt. Ernstige vragen worden eerder gesignaleerd. Ook met Gezinsbuddy en Reset worden kwetsbare gezinnen ondersteunt om eerder duurdere vormen van zorg af te schalen en mensen beter te begeleiden. Ook de komende jaren zetten we onverminderd in op preventie en laagdrempelige ondersteuning waar mogelijk.
3. Sociaal domein	Toename van de kosten van de Wmo door de vergrijzing en abonnementstarief	Toename aanvragen en toekenningen voorzieningen Wmo	Monitoren kostenontwikkeling

3. Sociaal domein	Niet in aanmerking komen voor compensatie regeling Participatiewet bij overschrijding boven de 7,5% van het Buigbudget. Daarnaast is het eigen risico voor een tekort op het buigbudget voor de helft afgeraamd	Hogere bijdrage gemeente	Met Rijnvicus en Nieuwkoop werkt en de statushoudersbegeleiders sturen we veel en nadrukkelijk op de begeleiding naar werk. Niet iedereen die in de bijstand zit is in staat om betaald te werken. Maar werken is altijd het uitgangspunt.
3. Sociaal domein	Risico's participatie zoals Rijnvicus, beschut werk	Hogere bijdrage ivm hogere uitvoeringskosten Rijnvicus of meer mensen in beschut werk	Weerstandsvermogen
4. Bestuur en dienstverlening	Administratieverlichting, waardoor minder persoonsdocumenten nodig zijn	Verminderde legesopbrengsten	Dekking uit overige begroting, aanpassen organisatie
4. Bestuur en dienstverlening	Negatieve publiciteit	Verlies draagvlak inwoners	Continue actieve omgevingsanalyse, optimaal gebruik communicatiemiddelen, actualiseren persbeleid en social media strategie
4. Bestuur en dienstverlening	Ingelaste verkiezingen Tweede Kamer	Extra kosten en inzet organisatie door ingelaste verkiezingen	Dekken binnen de begroting of ondervangen door weerstandsvermogen
4. Bestuur en dienstverlening	Fouten in de registratie GBA / Persoonsdocumenten door toedoen nalatigheid gemeente	Diverse problemen voor burgers, waardoor mogelijke claims worden ingediend	Op peil houden en communiceren AO
4. Bestuur en dienstverlening	Ontvreemden/zoekraken identiteitsdocumenten	Imagoschade, Identiteitsfraude, Claims door gedupeerde burgers	Fysieke beveiliging en beveiligingsprocessen
4. Bestuur en dienstverlening	Overval	Ontvreemden kas-en/of kluisgeld, materiele en immateriële schade personeel	Fysieke beveiliging en beveiligingsprocessen, verzekering, beleid en protocollen agressiebeheersing

4. Bestuur en dienstverlening	Verhoging van de bijdrage aan Gemeenschappelijke Regelingen of negatief rekeningresultaat dat niet binnen het eigen vermogen van de GR opgevangen kan worden	Hogere lasten gemeente	Weerstandsvermogen voor incidentele verliezen, structurele tekorten opvangen in begroting, strikter toezicht op de gemeenschappelijke regelingen
4. Bestuur en dienstverlening	Geen goedkeurende accountantsverklaring	Negatieve publiciteit, intensivering toezicht	Interne controle, nadruk op financiële rechtmatigheid bij de uitvoering van processen, risicoanalyse, opvolging aanbevelingen accountant
4. Bestuur en dienstverlening	1x per 4 jaar zijn er gemeenteraadsverkiezingen. Dit kan ertoe leiden dat wethouders aftreden. Dit leidt tot een wachtgelduitkering van maximaal 3 jaar en 2 maanden (hoofdregel). Ook kan een wethouder tussentijds opstappen. In een extreme situatie treedt het gehele college af.	Grote uitgaven aan wachtgelden voor voormalig wethouders.	Outplacementtraject. Daarnaast is het belangrijk dat een startend wethouder een terugkeergarantie (politiek verlof) afspreekt bij de voormalige werkgever.
5. Bedrijfsvoering	Kosten en claims na ramp	De gemeente kan voor kosten komen te staan na bijvoorbeeld overstromingen, vliegtuigongeval, grote brand.	Aanscherpen procedures rampenorganisatie en regelmatig oefenen en ondervangen door weerstandsvermogen.
5. Bedrijfsvoering	Afwijken van inkoop en aanbestedingsbeleid	Claims, imagoschade en nietigverklaring	Actieve toetsing op bestedingen > 20.000 euro
5. Bedrijfsvoering	Uitval technische voorzieningen (ict ruimtes, bekabeling, datalijnen).	Organisatie kan niet werken, gedeelte dienstverlening kan stil vallen, imagoschade	Contractuele (SLA) afspraken over herstel met leveranciers Procedure Toelichting Beheersmaatregelen: Om gehele redundatie (de gehele ICT dubbel inrichten) te realiseren zal dit leiden tot een fikse stijging van ICT kosten. Per onderdeel wordt een afweging gemaakt tussen risico en impact.
5. Bedrijfsvoering	Inwerkingtreding Algemene Verordening Gegevensbescherming per 25 mei 2018	Niet voldoen aan de Algemene verordening gegevensbescherming	Blijven werken aan aantoonbare compliantness AVG. Er is daarnaast een procedure meldplicht datalekken vastgesteld. Met bewerkers van persoonsgegevens zijn bewerkersovereenkomsten afgesloten.

5. Bedrijfsvoering	Informatiebeveiligingsincident, digitale informatie onvoldoende toegankelijk, of digitale informatie wordt oneigenlijk gebruikt of verstrekt	Diverse problemen met informatievoorziening intern en extern, imagoschade, organisatie werkt niet efficiënt, schending van privacy	Informatiebeveiligingsbeleid. Opleiden personeel, sturing van ontwikkeling personeel naar wat nodig is voor de informatievoorziening, ondersteunen door techniek, ordenen informatie, ICT infrastructuur bestendig maken tegen inbreuk van buitenaf, processen op orde brengen, leveranciersmanagement strak inregelen.
5. Bedrijfsvoering	Leveranciers kunnen producten voor genoemde ontwikkelingen in het ict beheerplan niet snel genoeg leveren	Applicaties die niet optimaal functioneren, meerkosten voor tijdelijke oplossingen.	Accepteren; dit zijn ontwikkelingen waarvoor van tevoren geen beheermaatregelen te nemen zijn. Op het moment dat een dergelijke situatie zich voordoet zal een maatwerkoplossing bedacht dienen te worden.
5. Bedrijfsvoering	Archieven externe partners worden niet goed bijgehouden	Diverse problemen met informatievoorziening intern en extern, imagoschade. Niet voldoen aan archiefwetgeving, Niet kunnen beantwoorden WOB verzoeken	Contractuele afspraken met externe partners.
5. Bedrijfsvoering	Moeite met werven goed gekwalificeerde medewerkers door krapte op de arbeidsmarkt. Bij resterende financiële impact is een bedrag opgenomen voor de extra werving en selectiekosten die komen kijken bij de inzet van een searchbureau.	Niet op korte termijn adequaat kunnen invullen van vacatures, waardoor voor langere tijd inhuur noodzakelijk is om de voorgang van werkzaamheden te borgen. In een uiterst geval waarbij inhuur ook niet mogelijk is vanwege personeelskrapte kan de uitvoering van werkzaamheden vertraging oplopen dan wel stilvallen.	Inzet gespecialiseerde searchbureaus. Urenuitbreidingen huidige medewerkers. Samenwerking andere gemeente onderzoeken.
5. Bedrijfsvoering	De gemeente is eigen risicodrager voor de WW. In geval van afloop tijdelijke contracten kan dit leiden tot financiële verplichtingen. Daarnaast is door de invoering van het arbeidsrecht hier de verplichting bijgekomen tot het uitkeren van transitievergoedingen.	WW-lasten omdat wij als overheidswerkgever eigen risicodrager voor de WW zijn. En lasten in de vorm van transitievergoedingen. Ook ontslag bij langdurige ziekte leidt tot toekenning van een transitievergoeding.	Gezien het geringe risico door de krappe tot zeer krapper arbeidsmarkt zijn er geen beheersmaatregelen nodig.

6. Algemene dekkingsmiddelen	Te ontvangen dividend Alliander	Wij ontvangen geen dividend.	Die zijn er in dit geval niet.
6. Algemene dekkingsmiddelen	Verlaging van uitkering gemeentefonds	Lagere inkomsten	Ontwikkelingen volgen, laatste ramingen verwerken, incidenteel: opvangen binnen weerstandsvermogen en structureel: in evenwicht brengen uitgavenkant

5.5 Lijst van afkortingen

Afkorting	Betekenis
AVG	Algemene Verordening Gegevensbescherming
BBP	Bruto Binnenlands Product
BBV	Besluit begroting en verantwoording
BNG	Bank Nederlandse Gemeenten
BOA	Buitengewoon opsporing ambtenaar
COELO	Centrum voor Onderzoek van de Economie van de Lagere Overheden
CROW	Centrum voor Regelgeving en Onderzoek in de Grond-, Water- en Wegenbouw en de Verkeerstechniek.
DIFTAR	Gedifferentieerde Tarieven
DSO	Digitale Stelsel Omgevingswet
DVO	DienstverleningsOvereenkomst
EMU	Economische Monetaire Unie
GFT	Groente, fruit en tuinafval
GHOR	Geneeskundige Hulpverlening Organisatie bij rampen en crisis
GRP	Gemeentelijk Rioleringsplan
GVVP	Gemeentelijke Verkeers-en Vervoersplan
I&A	Informatievoorziening & Automatisering
ICT	Informatie en Communicatie technologie
IFLO	Financiën lokale en provinciale overheden
IKC	Integraal Kindcentrum
ODWH	Omgevingsdienst West-Holland
OV	Openbaar Vervoer
OZB	Onroerend-zaakbelasting
PAS	Programma Aanpak Stikstof
RDOG	Regionale Dienst Openbare gezondheidszorg Hollands Midden
RES	Regionale Energie Strategie
RZB	Roerende Zaak Belasting
SROI	Social Return On Investment
SVHW	Samenwerking Vastgoed, Heffing en Waardebepalen
SOZ	Service Organisatie Zorg
TWO	Tijdelijke Werk Organisatie
UPN	UitgangsPuntenNotitie
VNG	Vereniging Nederlandse Gemeenten
VRHM	Veiligheidsregio Hollands Midden
VSV	Vroegtijdige schoolverlaters
VZHG	Vereniging van Zuid-Hollandse Gemeenten
Wet Fido	Wet Financiering Decentrale Overheid
Wmo	Wet maatschappelijke ondersteuning
WOZ	Waardering Onroerende Zaken
WSN	Woonstichting Nieuwkoop
WSW	Wet Sociale Werkvoorziening